

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ

НАСЛЕДНИКЪТ

Част 1 от „Сивият път“

chitanka.info

На Олимпия — моята истинска Хадли.

*Когато съюз на Селена и Тера роди от
желязото син,
по пътя небесен ще дойде на кораб бокалът
от злато с рубин.*

*На рат ще се вдигне и пак ще си иде тоз,
що е под камък лежал.*

*От мрачна клисура за ден ще се върне
любим и ненавистен крал.*

*И негов наследник ще седне тогава в
Коперник на златния трон
и своята власт ще окичи навеки с корона
от черен маскон.*

*... Затова мъдреците сред хората казвали, че Правият
път трябва нейде да съществува за ония, на които е дадено
да го открият. И учели другите, че там, където новият
свят се извива надолу, древният път към спомена за
изгубения Запад продължава право напред като величав и
невидим мост, прекосява животворния въздух (който днес е
изкривен както целия свят) и пресича Илмен, където
незащитената плът мигом загива, за да стигне до
Самотния остров Тол Ересеа, а може би и отвъд него — чак
до Валинор, откъдето Валарите продължават търпеливо да
гледат как се развива историята на този свят. А по
морските брегове се разнесли слухове и предания за моряци и
люде загубени сред безкрая, които по волята на съдбата или
по милостта на Валарите откривали Правия път и виждали
как лицето на света потъва далече под тях, а накрая
стигали до грейналия пристан на Авалоне или дори до*

*последните брегове на Аман и там, преди да умрат,
съзирали страховитата и прекрасна Бяла планина.*

Дж. Р. Р. Толкин,
„Силмарилион“

*... А ние вече летяхме към прегръдката на въртоп,
където бездната зина, за да ни погълне. И в същия миг пред
нас се изправи забулена човешка фигура, далеч по-голяма от
всеки земен обитател. Цветът на кожата ѝ бе свършено
бял, като сняг.*

Едгар Алан По, „Историята на
Артър Гордън Пим“

ОТ АВТОРА

Тази книга е вдъхновена от Толкин.

Разбира се, в това няма нищо ново или оригинално. Мъдрият професор от Оксфорд е всепризнат като баща на съвременното фентъзи. Книгите му са вдъхновявали творци като Робърт Джордан, Джордж Мартин, Тери Брукс, Джордж Лукас, Стивън Кинг и още мнозина други. Но със „Сивият път“ нещата стоят малко по-различно.

За добро или за зло съдбата ми се обвърза с името на Толкин. Дълго време мечтаех да напиша продължение на „Властелинът на пръстените“ — нещо на практика невъзможно, защото самият Професор се е опитал и е вдигнал ръце още след първите страници, казвайки:

Започнах история, която се развива около 100 години след падението [на Саурон], но тя се оказва както зловеща, така и потискаща. Тъй като имаме работа с Хората, става неизбежно да засегнем най-прискърбната черта на тяхната същност: бързото им пресищане от доброто. Така че народът на Гондор във времена на мир, правда и благоденствие ще стане недоволен и размирен — докато династиите, произлезли от Арагорн ще се превърнат в обикновени крале и управници — като Денетор или по-зле. Открих, че дори толкова рано вече има залежи на революционни сюжети за център на тайна сатанистка религия, докато гондорските момчета си играят на орки и обикалят да вършат пакости. Бих могъл да напиша „трилър“ за разкриването и унищожаването на този център — но ще е именно това, само трилър. Не си струва.

Без да бях чел тия думи, преди около петнайсет години стигнах до същия извод. В Четвъртата епоха — епохата на Хората — няма място за Толкиновия фантастичен епос. Възможните решения бяха две: една подобна история да се развива или преди „Властелинът на пръстените“, или много по-късно — след края на Четвъртата епоха.

Опитах се да разработя и двата варианта. Започнах да пиша роман, озаглавен „Вестоносецът на Истарите“, в който един далечен

праядо на Билбо става свидетел на удивителни и странни събития, свързани с намирането на Единствения пръстен. Написах първата част и вероятно ще продължа да пиша, но тази книга едва ли някога ще види бял свят, тъй като засяга авторските права на наследниците на Толкин.

„Сивият път“ обаче наистина е само вдъхновен от Толкин... и от неговото огромно влияние върху хората от цял свят. Историята се развива в далечното бъдеще — след около хиляда и осемстотин години, когато отдавна е настанала Петата епоха. Какъв е сюжетът — ще разберете сами, но мисля, че трябва да кажа няколко предварителни думи.

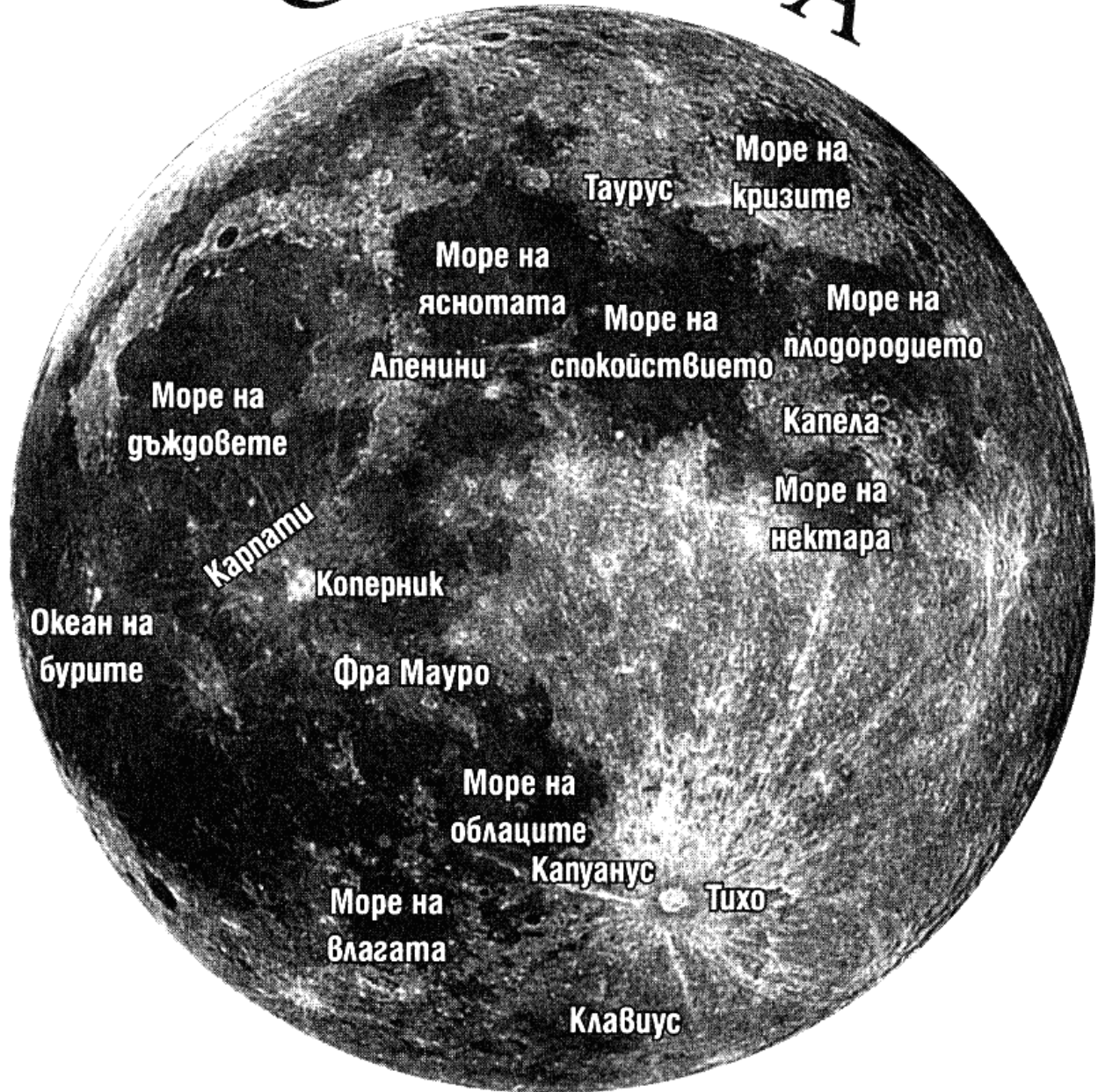
Използвал съм един често употребяван във фантастиката похват: да хвърля читателя изведнъж в една необикновена обстановка. За онези, които не обичат прекалените изненади, ще обясня най-странното. Действието на тази история се развива на Луната (наричана Селена) — една тераформирана Луна с въздух, морета, гори и безкрайно дълги дни и нощи. Тази удивителна планета е населена с хора, неандерталци, джуджета и други странни създания. А защо е така... е, това вече наистина трябва да разберете сами.

Накрая бих искал да отправя думи на благодарност към тези, които ми помогнаха: към Любен Козарев и Любен Тенев, задето повярваха в мен; към Григор Гачев за приятелската подкрепа; към Манол Глишев; и най-вече към Онази, която незримо присъства зад всеки ред.

Любомир Николов-Нарви

Август 2014

СЕЛЕНА

ПРОЛОГ

ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР

*... И курс през Вечнонощ избра
по черни, стенещи вълни,
там, где потънал бе светът,
преди да почнат наште дни,
дордето чу по перлен бряг
как пее морският талаз
накрай света сред тих прибой
от жълто злато и елмаз.*

Дж. Р. Р. Толкин,
„Властелинът на
пръстените“

22 ЮЛИ 1542 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Слепият мъж прогледна. Не веднага, не отведнъж и не с очите си най-напред. Изпървом в безконечната черна пустота на ума му нахлу бавно, протяжно поскърцване: *скрииип-скрип... скрииип-скрип... скрииип-скрип*. В такт с този ритмичен, леко дразнещ звук се раздаваха още два — ленив, но звънък плясък на вода и сух шепот от триенето на някакъв растителен материал в груба дървена повърхност.

Мъжът не разбираше какво означават тези звуци. Дори не осъзнаваше, че ги чува, както всъщност не осъзнаваше и собствената си личност. Те просто бяха част от битието, към което се завръщаше след незнайно колко време, прекарано в тъма и забвение. И все пак смътно долавяше, че по някакъв начин са свързани с него, усещаше, че са му познати и имат определена връзка със странното, замайващо чувство за равномерно движение нагоре-надолу и наляво-надясно. С това полюшване дойде и първото усещане за тялото му. Сетне се появи

тъпата болка — в гърба и плещите, разранени от грубата, корава повърхност, върху която лежеше; в пресъхналите, напукани до кръв устни; във вдървените крайници и жестоко обгорената от слънцето кожа.

И най-накрая мъжът прогледна наистина. Очите му се отвориха сами, без каквото и да било усилие на волята. През тях в пустото му съзнание нахлу бездънно, абсолютно черно небе, осеяно с милиони грамадни звезди, сякаш лежеше под необятен черен купол, със закачени по него фантастични накити от диаманти и лед. Вледеняващ до мозъка студ лъхаше от тази небесна бездна и човекът изстена мъчително, зървайки нейде встрани синкавия диск на Тера, покрит с валма бели, разтеглени облаци. Там е неговата родина, подсказа му нещо. Но тогава какво търсеше тук, сред тази враждебна, безконечна тъма, където — усещаше го инстинктивно — няма място за нищо живо?

За миг залостените порти на паметта се открянаха и мъжът разбра. Той нададе задавен вик на върховно възхищение и непосилен ужас, сетне отново загуби съзнание.

След още незнайно колко време в небитието мъжът се опомни повторно. Ала сега беше по-предпазлив. Не подири спомена — знаеше вече, че нейде в главата му се спотайват като капани виденията на неща, забранени за простосмъртните. И той съзнателно насочи вниманието си към най-простото: усилието да се изправи. С мъчително пъшкане раздвижи ръце, надигна се на лакти и седна. Нисък дървен парапет отляво закри отчасти гледката към небесната пустота и това поне донякъде го успокои. Дървото беше нещо познато — хубави, здрави кедрови дъски и греди. На тяхната опора можеше да разчита.

Усещайки как прешлените му пукат, мъжът бавно извъртя глава и без да надига очи, погледна зад себе си. Върху дъските, на които бе лежал, се тъмнееха няколко почти черни петна от спечена кръв. Отначало му заприличаха на мастилени локвички, в които се отразява звездното небе. Ала когато се приведе по-близо, превъзможвайки болката в схванатия и разранен гръб, той разбра, че в тях са засъхнали златни песъчинки и дребни перли. Вгледа се в блясъка им, обзет от смътно, неопределено учудване. Нещо му подсказваше, че златото и перлите нямат място тук, върху тези вехти дъски, обрулени от ветрове

и солени вълни. Те бяха рядкост. Дивна и драгоценна рядкост навсякъде по света, освен...

Изведнъж го побиха тръпки, сякаш бе чул под нозете си зловещия пукот на тънък лед. Не! Не биваше да мисли за *онова* място. За всичко друго, но не и за него! Прогонвайки с отчаяно усилие забранения спомен, той напрегна сили да се вдигне на крака и застана в цял ръст на поклащащата се палуба.

Бездната го обгърна.

Тя се простираше във всички посоки — безкрайна, надхвърляща способностите на разума, хладна, величествена и безучастна. Отляво грееше ослепителната огнена топка на слънцето, която въпреки убийствения си блясък не разсейваше вселенския мрак на междузвездните простори. Отдясно висеше Тера, обвита в мекото синкаво сияние на животворния въздух; малко по-нататък бе нейната сестра Селена — също тъй синкава и прошарена с бели облаци, между които прозираха зелено-кафявите очертания на континенти и тъмносините петна на морета. Отвъд тях като второ слънце блестеше Дневната звезда.

И сред всичко това висеше една нищожна пращинка — малка двумачтова шхуна, чието място не бе тук, просто не можеше да бъде тук, това противоречеше на всички природни и човешки закони.

Мъжът усети как вселената се завърта около него. Нозете му се подкосиха, той залитна и инстинктивно стрелна ръце нагоре да подири опора в напуканата греда на грот-гика. Ала пръстите му се плъзнаха по излъсканото от ветровете дърво, палубата сякаш връхлетя насреща и той отново се озова паднал на колене. В този миг пред погледа му изникна като спасително убежище тъмният правоъгълен отвор на вратата към корабната надстройка. Почти без да осъзнава какво върши, без да усеща как златните песъчинки се впиват в коленете и дланите му, той пролази на четири крака към нея, спусна се по няколко дървени стъпала и спря в сумрака на трюма, изпълнен с мирис на влажно дърво, застоял тютюнев дим, зехтин и изненадващ, едва доловим аромат на канела, шафран и ванилия.

Колкото и да бе странно, тъкмо познатата миризма го успокои. Знаеше, че дъските и гредите на корпуса са нищожна преграда срещу страховитите сили на привидно спокойната вселена отвън... и все пак между тях се чувстваше в безопасност. С автоматизма на навика

дясната му ръка се повдигна нагоре, докосна малката лавица отстрани на вратата и напипа огнивото върху нея. Фитилът, напоен със селитра, пламна от третото щракване. Мъжът прекрачи напред, вдигна стъклото на фенера, висящ от ниския таван, и го запали. Трептяща, жълтеникава светлина огря тясното общо помещение за екипажа. Обзавеждането бе повече от скромно. Няколко шкафа, няколко моряшки сандъка, маса и две скамейки, здраво завинтени за пода, пет хамака и масичка за миене, със закрепени върху нея леген и тенекиена кана. Видът на каната го привлече като магнит. Той залитна натам, грабна я и жадно загълта блудкавата, застояла вода.

Само след миг го проряза остра болка в корема. Разтърсван от мъчителни спазми, той се прегъна на две и повърна на пода всичко погълнато преди малко. Постоя така с длани върху коленете, докато му поотмина, после се изправи и с нова, по-предпазлива глътка отми парливия вкус на жлъчка в гърлото си. Изчака малко, но този път стомахът му прие водата без да се разбунтува. Мъжът въздъхна, остави каната на място и едва сега забеляза огледалото от полирана мед, закачено на стената над масичката.

Със смесено чувство на тревога и парещо любопитство се взря в мътното си отражение. От дълбините на огледалото го гледаше мъж на около четирийсет години с изпито костеливо лице, стоманеносиви очи и късо подстригана тъмноруса коса и брада. Единственото му облекло се състоеше от вехти платнени панталони с разръфани крачоли и мускулите по голите му гърди подсказваха, че е свикнал с физическия труд. Но сега и гърдите, и раменете му бяха жестоко зачервени от слънчево изгаряне. А като се обърна и извъртя шия, видя през рамо неясното отражение на гърба си. По ожулените петна тъмнееха корички от засъхнала кръв, смесени с лъскави златни песъчинки. Той плъзна длан по възпалената кожа, намръщи се от болка и отново огледа кубрика. Петте хамака — три отляво и два отдясно — привлякоха вниманието му. Бяха съвсем обикновени моряшки хамаци, протрити и на места закърпени с парчета грубо платно, но го притегляха с хипнотизираща сила, като че криеха някаква жизненоважна тайна... или сякаш върху всеки от тях бе изписано с невидими букви по едно име. И умът му бавно разчете безплътните имена: Нико... Алексис... барба Яни... Антонио... брат Финеган...

Мъжът ахна.

Това беше той.

Брат Финеган от англиканската конфесия на Белия път.

В главата му напъваше тъпата, пулсираща болка на спомени, търсещи път към съзнанието. За да я пропъди, той откъсна очи от хамаците и огледа стените на тесния кубрик. В задния край имаше една голяма врата — вероятно към товарния трюм. Отпред вратите бяха три, по-малки. Финеган свали фенера от куката, отвори дясната врата и прекрачи в тесен камбуз, където витаеше миризма на пържен лук и гранясала мазнина. На лавиците по стената над малката желязна печка имаше груби глинени шишета, гърненца и торбички с подправки. Върху едно от шишетата зърна криво надраскан надпис: ελαίολαδο. Зехтин, преведе автоматично съзнанието му и той разсеяно се запита откъде ли разбира този език. Но това не бе важно в момента. Финеган отпуши шишето, изсипа върху дланта си малко зехтин и потръпвайки от хладния допир, намаза изгорелите места, докдето можеше да стигне. Болката поотслабна.

Върна се в кубрика и на третата крачка примижа раздражено, защото босият му крак бе настъпил нещо заоблено и твърдо. Наведе очи. Беше едра перла колкото гроздово зърно. Наоколо се валяха още няколко, заедно с нелепите за този вехт кораб златни песъчинки. И докато ги гледаше, напевен старчески глас произнесе в главата му: „Вие ще можете да имате колкото си искате злато и скъпоценности. Ала там чака далеч по-велико богатство...“

Зад средната врата почваше тясно коридорче, водещо към пространството под носа. Той погледна натам, позамисли се и поклати глава. После отвори лявата врата, вдигна фенера над главата си и пристъпи напред.

Озова се в малка каюта с нисък таван, обзаведена съвсем оскъдно — тясна койка с неизменния моряшки сандък под нея, стол, писалище и два шкафа. На стената над писалището висяха секстант и лъскав месингов далекоглед, а до тях икона на Свети Николай, покровителя на моряците. С няколко бавни стъпки Финеган прекоси каютата, седна на въртящия се стол пред писалището и вдигна плота. В чекмеджето отдолу лежеше дебела книга с протрита кожена подвързия, върху която едва се разчитаха златните някога, а сега позеленели букви:

Същия надпис имаше на титулната страница, а отдолу бе добавено: „Капитан Йоргос Василиадис“.

Финеган бавно прелисти пожълтелите страници. Записките по тях не приличаха на типичния строг и лаконичен текст от корабен дневник. Явно капитан Василиадис бе имал склонността да вписва какво му се е случило, независимо дали има отношение към корабоплаването или не. Почеркът беше едър, разкривен и неравен, а некачественото мастило от шикалки и ръжда бе оставило петна на много места.

... Спряхме на Санторин за прясна вода. Натоварихме и две бали сьонгери първо качество. Междувременно тоя лентяй Нико пак се ската да плува с делфините в залива Армени. Нямахме го чак до вечерта и се наложи да отложим отплаването за следващия ден. Скарах му се здравата, но той както винаги мига невинно и обещава повече да не прави така. Какво да го правя, брат ми е...

... В Александрия продадохме изгодно десетте бъчви зехтин от Крит. Закупихме подправки — чер пипер, канела, карамфил и шафран. На пазара обаче царува тревожно настроение. Носят се слухове, че Великата пирамида се тресе по-силно от обичайното. Хората трескаво купуват трайни продукти — брашно, ориз, солена риба, сушени плодове. Абдул тайно продаде пастърмата, която носехме за собствена консумация. Изгоних го, няма да търпя мошеници на борда...

С леко раздражение Финеган забеляза, че пръстите му оставят мазни отпечатъци по страниците. Той избърса длани в крачолите на

панталона си и продължи да прелиства напосоки.

... При портата в Месина цените на тютюна и кафето са баснословни. Нищо чудно, оттам ги изнасят направо за Селена. Би било чудесно и ние да се захванем с износ, но подкупите за получаване на лиценз са убийствени...

... Тази вечер, докато плавахме край Фамагуста, отец Амвросиас заговори за Правия път — *ίσιο δρόμο*. Казах му, че това е само легенда, но той се закле, че е истина и обеща да ми покаже доказателства. Финеган го подкрепи. И двамата твърдо вярват в Правия път...

Сякаш невидим чук блъсна Финеган право в челото. Той не усети как е скочил от стола, просто изведнъж откри, че стои на крака, подпрял длани върху писалището от двете страни на дневника. В главата му кънтяха две думи: Правият път... Правият път... Правият път...

Сега знаеше къде се намира.

Извън света.

На Правия път, предсказан от Свети Джон Оксенфордски. На онзи мистичен път, свързващ грешната Тера с късче от рая. Там, където не бива да пристъпва простосмъртен човек.

И все пак шестима мъже бяха попаднали там.

1

БЕГЪЛЦИТЕ

Колкото повече човек стои тук, толкова повече прониква в душата му меланхолията на тази безкрайна шир, която все пак има някаква мрачна прелест. Щом се озовеш в недрата ѝ, чувствуваш как съвременна Англия остава някъде назад, а вместо нея пред себе си виждаш навсякъде жилищата и работата на праисторическия човек. Излезеш, а наоколо ти са къщите на тези забравени хора, техните гробове, огромните каменни блокове, които показват мястото, където са били капищата им. Като гледаш тези сиви каменни колиби по скалистите хълмове, забравяш века, в който живееш, и ако видиш изпод ниската врата на някоя колиба да изпълзи наметнато със зверска кожа косматото същество, което поставя на тетивата на лъка си стрела с връх от кремък, ще почувствуваш, че неговото присъствие тук е по-естествено от твоето.

Артър Конан Дойл,
„Баскервилското куче“

18 ГОДИНИ ПО-РАНО

17 МАЙ 1524 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

ПИКТЕТ, 44° Ю.Ш., 7° З.Д.

ШЕСТА ТЕРА

Прегърбен под тежестта на огромен товар дърва, старият неанд крачеше бавно и предпазливо по полегатия склон. Хрущенето на замръзналия сняг под нозете му отекваше звънко в глухата тишина.

Нощта беше ясна и синкавият полумесец на Тера, увиснал високо над северния хоризонт, огряваше пустинната местност с ярко лазурно сияние, под чиято светлина човек спокойно би могъл да чете книга — стига да е толкова луд, че да чете на открито в лютия предутринен мраз. Откъм запад, над гористите склонове на веригата Тихо, Дневната звезда добавяше бляскавите си жълти лъчи и в смесения светлик на двете небесни тела всички предмети по склона хвърляха двойни и издължени мастилени сенки.

Неандът въздъхна — облачето от дъха му тутакси се превърна в рояк ситни скрежни кристалчета — спря за момент и се огледа. Местността наоколо беше унила и малко зловеща. Боровите гори по склона дремеха под дебел снежен товар, отляво теренът се спускаше към долината, преди да поеме отново нагоре към Тихо. Там, в седловината между двете планински вериги, се бе скупчило стадо мамути, притиснати плътно един до друг, за да запазят топлината на косматите си тела. На най-уютното място в средата стояха женските с малките си, а откъм външната страна ги ограждаха мъжкарите с грамадни извити бивни. Над рошавите им гърбове се издигаха струйки белезникава пара. Старецът имаше чувството, че въпреки разстоянието ги чува как пръхтят възмутено от нощния студ. Той неволно се усмихна. Открай време неандите и мамутите бяха братя.

Върху склона отпред се тъмнееха руините на древен град. Сега от горделивите старинни сгради бяха останали само купища тежки дялани камъни, но една кула бе оцеляла до третия етаж и мрачно стърчеше над развалините като задрямал на пост часови. Тъжен пейзаж на някогашна столична област, отдавна забравила своите мигове на величие и обитавана днес само от пастири и бедни земеделци.

Присвивайки очи, неандът се вгледа в сиянието на Тера. Облаците закриваха повърхността ѝ, но все пак успя да различи между тях очертанията на Братия старец, наричан от грамотните люде Африка. Както става винаги нощем, времето бе отминало неусетно. Наближаваше седмата тера. Той отново въздъхна и в главата му изплуваха думите на старото стихче:

От първата тера

*до седмата тера
не тръгвай, човече, навън,
че цял ще се схванеш
и там ще останеш
студен и вдървен като пън.*

Мъдри слова, но днес не можеше да се вслуша в тях. Предстояха му тежки решения и вече нямаше време за отлагане. Животът на осем души — включително неговият собствен — зависеше от избора, който трябваше да направи в близките часове. И най-лошото беше, че и двата възможни варианта можеха да ги отведат към гибел.

Навярно за стотен път от няколко тери насам той изруга мислено решението на принц Кастий. Не че не оценяваше мъдрата елегантност на плана. Никога не слагай всички яйца в една кошница, бе казал принцът и това нямаше как да се отрече. Ала имаше и друга поговорка: Разделеното стадо е лесна плячка за дългозъба.

Неандът се озърна надясно. Струваше ли му се, или наистина небето над хребета на Пиктет започваше да просветлява? Не, навярно тревогата го подвеждаше. До изгрева имаше още много и много време. Много... но все пак недостатъчно за един обикновен телохранител, натоварен внезапно и против волята си с непривичната роля на командир.

Той поклати глава, намести товара по-удобно и продължи напред към руините.

От дебелиите каменни стени на мрачната зала лъхаше студ. Скупчени около догарящите пламъци в огнището, увити с одеяла и кожи, петимата мъже се бяха унесли в обичайната нощна полудрямка на селенити. Спеше дори болният, без да се събужда дори когато пристъпи на раздираща кашлица разтърсваха цялото му тяло. Застанало плътно до тях, дребното космато конче — единственото оцеляло от четирите, с които бяха тръгнали — дремеше с клюмнала глава и само леко потрепваше от време на време в отговор на някакви свои конски сънища.

Не спеше само принцеса Мириам, седнала най-близко до огъня и прегърнала здраво вързопа от меки кожи, в който бе обвито най-скъпото ѝ съкровище... и причината за смъртната заплаха, преследваща всички в тази порутена сграда. Гаснещите пламъци се отразяваха с мек кадифен отблясък в тъмните ѝ очи. Велики Мухаммад, какъв студ! Никога нямаше да привикне с нощите на Селена. Дните — да, тя беше дъщеря на пустинята и жегата не я плашеше. Ала тези убийствени, мразовити нощи, изпълнени със светлина, от която студът сякаш ставаше още по-силен...

Скърцането на тежката дървена врата я накара да извърне глава. Отвън нахлу облак ледена пара, после на прага се появи старият неанд и захвърли на пода грамадна купчина дърва, преди да затръшне вратата. Двама от спящите понадигнаха глави, но не отвориха очи и след секунда пак се унесоха.

— Не биваше да излизаш навън в този студ, Аграм — меко го укори принцесата. — Можеше да замръзнеш, а къде сме без теб?

— Нищо ми няма, милейди — отвърна неандът с пресилена небрежност, макар че гласът му трепереше и го побиваха тръпки, след като бе влязъл на топло. — Ние, неандите сме по-издръжливи от хората. Родът ни се е появил на бял свят още когато цялата Тера е била обгърната във вечни ледове... или поне така разказват легендите.

— Глупаво е да се вярва на легендите — раздразнено подметна Мириам. — Не сме ли двамата с теб тук тъкмо заради една нелепа легенда, измислена преди векове от неуки люде?

Неандът пристъпи към огъня и започна да кърти с вдървени пръсти бучки лед от буйната си брада. С тромавите си движения и дебелите кожени дрехи приличаше на някакво странно същество, излязло от прастарите времена на човешката история. Тежкият боен топор, прикрепен с ремъци на гърба му, само подсилваше това впечатление.

— Не бих казал, милейди — поклати глава той. — Вярно, в легендите има много измислици, ала и много мъдрост, съхранена в устни слова, когато не е имало други начини да се предаде на потомството. Без древните предания днес щяхме да сме диваци... или напълно изчезнали от света. И с цялото си почитание бих добавил още нещо. Не става дума за проста легенда, а за пророчество. Вие, човешките, сте изгубили тая дарба, ала ние, неандите, знаем, че тя рядко

лъже оногова, който умее да надникне в бъдещето. — Той помълча. — Макар и понякога виденията да са измамни — не сами по себе си, а поради неспособността на виделия ги да разгадае истината.

— И какво виждаш в *нашето* бъдеще, Аграм? — попита принцесата малко по-язвително, отколкото искаше.

Старият телохранител отвори уста за отговор, но от гърлото му не излетя нито звук, защото изведнъж го връхлетя видение — тъй отчетливо и реално, сякаш гледаше цялата сцена от страни.

Най-напред видя изцъклените мъртви очи на принцеса Мириам, в които се отразяваше безразличният хладен блясък на Тера. После зърна останалите, проснати в неестествени, сгърчени пози по заснежения склон. И накрая съзря себе си. Лежеше по гръб и дишаше задавено, с влажно хриптене, притискайки към гърдите си скъпоценния вързоп с надеждата да му предаде още мъничко от своята топлина, преди да издъхне.

Сякаш железен обръч стегна гърдите му. Той застина, ала това трая само миг. Сетне видението изгасна и наоколо пак остана само мрачната зала, едва осветена от трептящите отблясъци на гаснещия огън. Аграм се изкашля и дрезгаво отговори:

— Не съм от най-надарените с тази способност, милейди. А аз си имам един принцип: не умееш ли нещо, не се занимавай с него. Впрочем може би знаете, Буда е казал: „Не оставай в миналото, не сънувай бъдещето, съсредоточи ума си върху сегашния миг“.

Принцесата се засмя.

— Малко е странно да видиш неанд, изповядващ Белия път.

— О, между нас има мнозина такива, милейди — увери я сериозно телохранителят. — Той е далеч по-подходящ за духа ни. Това, че повечето неанди са привърженици на Черния път, е следствие най-вече на душевна леност и сляпо следване на традицията.

— Наричай ме „ханум“, както е нашият обичай — каза Мириам. — Това „милейди“ винаги ми звучи някак пресилено и театрално. Може и да съм принцеса, но израснах в шатра наред с пустинята и наравно с другите босоноги деца водех козите на паша.

Неандът леко склони глава.

— Както предпочитате... ханум. А сега, ако ме извините, трябва да си почина малко. След два часа тръгваме.

Той взе два дебели клона и като се пресегна над спящите, ги хвърли в огнището. Избухна рояк искри и откъм кожените дрехи се разнесе мирис на пърлено.

— След два часа? — стреснато повтори Мириам. — Аграм, това е самоубийство.

— Не, ханум — твърдо отговори неандът, докато седна до другарите си. — Самоубийство ще е да останем тук. Единствената ни надежда е да стигнем до Храмовия остров в центъра на Тихо, там ще намерим убежище. И това трябва да стане за една тера, най-много за тера и половина. Завари ли ни изгревът, снегът ще почне да се топи, ледът на езерото ще изтънее и ще се наложи да чакаме на брега, а после да търсим лодка. Няма шанс да останем незабелязани.

— Това са поне четирийсет километра — възрази принцесата. — Повечето от тях по труден терен, нагоре до хребета на Тихо, а той е висок над четири километра. И този студ... Седрик няма да издържи с тази кашлица.

— И конят също — кимна Аграм. — Ще ги оставим тук. С достатъчно дърва имат шанс да оцелеят до деветата тера. А за нас не се тревожете. Няма да се наложи да прехвърляме билото. Точно над нас, някъде към средата на склона, има стар отводнителен тунел. Минем ли по него, после пътят ще е само надолу към централното езеро. Само четирийсет километра за тера и половина. Дори вие ще се справите без затруднения, сигурен съм.

— А той? — тихо попита Мириам. — Ще издържи ли и той?

Тя отметна кожата в горния край на вързопа и отдолу се показа зачервено бебешко лице с плътно затворени очи.

Старият неанд опита да се усмихне, но съобрази, че заледената брада ще скрие усмивката му, затова се постара да вложи в гласа си цялата небрежна самоувереност, на която беше способен.

— И се съмнявате? Погледнете го само! Спи непробудно като истински селенит. Този малък юнак е по-жилав от всички нас. Всичко ще бъде наред, ханум, повярвайте ми.

Ех, ако можех и аз да си повярвам, помисли неандът, докато затваряше очи. Видението отново се мярна пред погледа му, но вече бе замъглено и той така и не успя да различи дали Седрик е между мъртвите или не. А най-лошото бе, че не знаеше кое решение би довело до гибелта.

Дано да съм направил верния избор, каза си той, сетне решително прогони съмненията и само след минута потъна в дълбока войнишка дрямка.

ПО СЪЩОТО ВРЕМЕ

КОПЕРНИК, 10° С.Ш., 20° З.Д.

Кабинетът на канцлера Берилиус бе дълбоко в скалата на двайсет метра под основите на двореца, но широкият перископичен прозорец — истинско чудо на джуджешката техника, изработено от огледала и кристални призми — разкриваше изглед към заснежената столица. Белите улици бяха пусти, отвъд тях се тъмнееше крепостната стена, а в далечината, на фона на нощното небе, стърчаха иззад хоризонта бели планински вериги.

За теранин гледката към Коперник би била разочароваща. Въпреки огромната площ на града, сградите в него бяха ниски и изградени нарядко, по-високите здания се брояха на пръсти, но пък за сметка на това навсякъде имаше замръзнали канали и широки правоъгълни басейни. И естествено, най-озадачаващо за пришълеца щеше да е пълното мъртвило, каквото в един голям терански град не настъпва дори и посред най-глухата нощ. Само хилядите струйки дим, извиращи сякаш направо от недрата на Селена, подсказваха, че столичаните дремят в дълбоките си жилища докато нощта отмине.

Берилиус на драго сърце би сторил същото, ала тази нощ не му беше до сън. Твърде много неща бяха заложили на карта. И ето, че будуваше в кабинета си през дългите нощни часове и тери, измъчван от бездействие и тревога, докато нейде далече се водеше игра на живот и смърт — игра, която можеше да преобърне баланса на силите в кралството и да промени бъдещето на цяла Селена... та дори и на Тера.

Той вдигна поглед към препарираната глава на дългозъб, закачена на стената срещу писалището. Жълтите стъклени очи на звяра върнаха погледа с надменно безразличие.

Ти знаеш най-добре простата истина, нали, стари приятелю, помисли си Берилиус. Убий, или ще бъдеш убит; изяж, или ще бъдеш изяден. Без морал, без скрупули и сантименти. За тях няма място в суровата игра на живота. И все пак това не е достатъчно, то далеч не

винаги помага да оцелееш. Затова ти си там горе, а аз все още седя тук, зад писалището.

Вратата се откряна.

— Ваша светлост... — започна часовият, но не довърши, защото посетителят го избута настрана и бързо влезе в кабинета.

Беше облечен в червено-черната униформа на дворцовата стража, но на петлиците му блестяха златните фенери на сигналист. Млад, едва двайсетинагодишен и кипящ от усърдие като всеки новак. Личеше, че идва право от кулата, току-що е захвърлил дебелия кожух и още трепери от студ, а по веждите му проблясваха топящи се кристалчета скреж. В дясната си ръка стискаше навит на руло пергамент.

Часовият — едър, брадат ветеран от стражата — се поколеба за секунда, но само промърмори тихичко някаква едносрична ругатня и се върна на мястото си. А младокът, изчервен от вълнение, вече бързаше, почти тичаше към писалището на канцлера.

Оставаха му само две крачки, когато вдървените от студа мускули го подведоха. Кракът му се заплете в някаква невидима гънка на дебелия килим, той залитна, посегна да се хване за ръба на писалището и разперените му пръсти блъснаха отворената мастилница.

Няколко черни капки опръскаха безупречно чистия полиран плот от таурийски кедър.

Младежът застина. Треперейки вече не от студ, той стоеше изпънат мирно под втренчения поглед на канцлера и омекналите му пръсти бяха готови да изпуснат пергамента.

За няколко секунди в кабинета се възцари тежко, зловещо безмълвие. Сетне Берилиус тихичко се засмя и от този звук дори пламъците в камината сякаш станаха малко по-топли.

— Младост, младост... — меко и мъничко укоризнено промърмори канцлерът. — Златна и пълна с надежди като десетата тера. Вечно бързае в тия години да догоним големите цели, вечно тичаме подир мечтите, а те изглеждат само на една ръка разстояние... Е, какво да те правя сега, мой млади приятелю? Знам, че всичко стана от желанието ти да изпълниш час по-скоро дълга си, но не мога да си затварям очите. Ти извърши най-малко две сериозни нарушения и не мога да не те накажа. Пренебрегна ли една простъпка, скоро ще я

последва втора, трета и ще се възцари анархия. Затова... ето какво ще сторя. Глобявам те със сумата един златен реал.

Младокът неволно изстена. Един златен реал беше заплатата му за цял месец.

— Ала би било недалновидно да лисна студена вода върху младежкия плам в сърцето ти — продължи замислено Берилиус. — Той е тъй рядък дар в този наш студен и циничен свят. Искреното усърдие заслужава похвала, затова те награждавам със сумата два златни реала. И тъй, момко, не стой като истукан, а ми дай каквото носиш и щом се съмне, иди при ковчезника да си получиш единия реал. Кажу му, че аз съм наредил.

Потресеният сигналист му подаде свитъка и се опита да избъбри нещо несвързано, но канцлерът размаха ръка с припряния грубоват жест на човек, притеснен от собствената си доброта.

— Вън, вън, младежо! Нямам време, чакат ме държавни дела... И ако минеш през кръчмата... още ли ходите в „Джудже на фенера“?... да пиеш една медовина за мое здраве!

Когато вратата се затвори зад слияното момче, Берилиус дълбоко пое дъх и усмири нетърпението си. Грижливо избърса мастилените петна с парче попивателна хартия, метна го в кошчето и чак тогава разгъна свитъка. Пергаментът беше стар, многократно изстъргван и избелван, от което бе придобил сивкав цвят, затова евтино бледо мастило на места почти се сливаше с фона. Канцлерът мислено си отбеляза да похвали главния сигналист за икономииите, после присви очи и зачете.

Съобщението беше написано с открит текст. Берилиус предпочиташе по възможност да избягва шифровката, тя никога не предлагаше пълна защита и само привличаше излишно внимание. Много по-умно бе да се използват предварително уговорени кодови фрази.

Епименидес, пета тера

Търговец Едно открит на пътя за Капуанус. Сделката приключена задоволително. За съжаление най-важната стока не беше у него. Очевидно по някое време Търговец Две се е отделил заедно с част от кервана и до момента е в

неизвестност. Продължаваме издирването и се надяваме на успешен резултат от цялостната търговска операция.

Риго

Хапейки замислено устни, Берилиус остави пергаментата върху писалището и се облегна назад. Умът му трескаво нареждаше и пренареждаше възможните последствия от изненадващата ситуация.

В този момент гобленът на стената под препарирания дългозъб помръдна.

Със светкавично змийско движение канцлерът пъкна ръка в средното чекмедже на писалището, но веднага я отдръпна, когато иззад гоблена излезе кралицата-майка Филомена, херцогиня Ератостенска и графиня ди Месина. Дребна, костелива, тъмнокоса и мургава, тя съвсем не изглеждаше царствено. Приличаше по-скоро на свадлива търговка на риба, каквато човек може да срещне на всяко пристанище. Дори перлената диадема и пищната рокля, украсена със златен бродат, не променяха това първоначално впечатление. Ала който се вгледаше в пламтящите ѝ черни очи, разбираше, че насреща си има жена с неукротим дух, способен да преобърне планини в преследване на всяка поставена цел.

— Проверявате ли ме, ваше величество? — меко попита Берилиус, без да откъсва очи от гоблена, зад който се криеше тайната вратичка.

Кралицата се усмихна хладно.

— Както е казал някогашният виетнамски мъдрец Ле-Нин, проверката е висш израз на доверие.

— Виетнамски? — повтори учудено канцлерът.

Филомена махна с ръка.

— Няма значение, става дума за древен терански народ. Но не ви проверявах, драги ми Берилиус, а се стремях да ви спестя усилията да ме потърсите, когато пристигнат новини. Виждам, че съм дошла тъкмо навреме. Впрочем... не го смятайте за упрек, но с годините явно се размекват. На ваше място бих заповядала да ударят двайсет камшика на онзи недодялан селяндур.

— Твърде мекосърдечна сте, ваше величество — отвърна Берилиус все със същия благ глас. За част от секундата в бледосините

му, почти прозрачни очи припламна мечтателен блясък, но само много внимателен наблюдател би забелязал това. — Аз просто бих му отрязал главата. Но така не се прави политика, ако ми простите назидателния тон. Желязна ръка в кадифена ръкавица — това е простото правило на успешното управление.

Филомена се намръщи недоверчиво.

— И все пак... цял един златен реал?

— Нямайте грижа, ваше величество — успокои я канцлерът. — Наистина ли вярвате, че онзи дърт скъперник ще му даде парите? Да ме прощавате за грубия израз, но из двореца се говори, че е толкова стиснат, та дори и пирон не можеш да му пъхнеш в задника. Всъщност така и трябва да бъде. Все пак той опазва вашето богатство.

Кралицата се усмихна сдържано. Както знаеше Берилиус, когато бе в настроение, тя харесваше грубоватия хумор. За да прикрие усмивката си, тя завъртя глава, забеляза купата с ядки на масичката в ъгъла, взе един апенински орех и замислено го ухапа.

— Играта ви е прозрачна, бароне. Играете на добрия канцлер и злата кралица.

— А нима желаете да е обратното? — възрази Берилиус. — Злият канцлер и добрата кралица? Тогава много скоро и простолюдието, и благородниците ще настояят да ме отстраните. А вие като добра кралица няма да можете да откажете.

Доброто настроение на Филомена се изпари.

— Казват, че сте добър във фехтовката — отсече тя. — Във всеки случай с думите си служите безпогрешно. Но сега не ми е до словесни дуели. Какво пише в съобщението?

Канцлерът мълчаливо ѝ подаде пергаментата. Тя прочете текста на два пъти, навъси се и върна листа върху писалището.

— И какво означава това?

Берилиус въздъхна като човек, принуден да обяснява общоизвестни истини.

— Означава, че Риго се е провалил. Отстранил е Кастий заедно с част от свитата му, но Мириам и бебето са изчезнали. Между нас казано, младият Де Феро ме изненадва. Мислех го за глупав и мекушав, но той е имал достатъчно ум и кураж, за да приложи хитрината на снежната яребица. Нали знаете, когато хищник приближи

гнездото, където са нейните малки, тя се преструва, че крилото ѝ е счупено и подмамва врага надалече от тях.

— Не съм дошла да слушам глупавите ви лекции по натурфилософия! — избухна Филомена. Винаги я дразнеха намеците, че като теранка не познава добре природата и обичаите на Селена. — Не беше важен Де Феро, нито онази теранска уличница, а детето! То е заплахата!

— Да — благодушно се съгласи канцлерът. — То е заплахата, описана в предсказанието, което никога не бива да забравяме. Предреченият потомък на Железния крал. Помните ли:

*Когато съюз на Селена и Тера роди от желязото
син,*

*по пътя небесен ще дойде на кораб бокалт от
злато с рубин.*

*На рат ще се вдигне и пак ще си иде тоз, що е под
камък лежал.*

*От мрачна клисура за ден ще се върне любим и
ненавистен крал.*

*И негов наследник ще седне тогава в Коперник на
златния трон*

*и своята власт ще окичи навеки с корона от черен
маскон.*

Без да усети, кралицата сви пръсти, сякаш бе готова да разкъса събеседника си с голи ръце. Дори привикналият с нейните настроения Берилиус усети как по гръбнака му плъзнаха студени тръпки.

— Само не ми казвайте, че мислите за истина това древно бълнуване! — изсъска през зъби тя. — Някой луд или идиот го е изрекъл в незапомнени времена, а глупците го повтарят като свещено откровение.

— Въпросът не е какво мисля аз, ваше величество — поправи я канцлерът, — а в какво вярва простолюдието. Родът Де Феро винаги е бил заплаха за управляващата династия, но от осемдесет години насам тази заплаха е нараснала неимоверно. Богатството им расте непрестанно, старият херцог превърна морските превози в истинска

търговска империя, а доколкото чувам, дъщеря му Грималда е на път да го засенчи. В ръцете си държат най-мощния политически лост — доставките на зърно от Тера. Вземат ли на въоръжение и пророчеството, те ще могат да посегнат към трона, който за наша обща радост са загубили преди пет века.

— Имено! За наша *обща* радост — натърти Филомена. Беше се овладяла, но в гласа ѝ се лееше отрова, способна да умъртви цялото столично население. — Не забравяйте, бароне, с вас сме в една лодка. Потънем ли, ще е заедно. А какво правите вие? Изчаквате, протакате, въртите дребни интрижки, вместо веднъж завинаги да смажете със стоманен юмрук целия род Де Феро. Едва тогава ще можем да си отдъхнем.

— Както винаги, давате воля на горещата си теранска кръв, ваше величество. — Канцлерът умишлено стъпваше на ръба на оскърблението и видя, че играта му е успешна: кралицата отвори уста... и премълча. — Да смажа Де Феро, казвате. Позволявам си да ви поправа: *ние* да ги смажем. Както сама изтъкнахте, лодката ни е една. И властта е у нас. Ние с вас сме регентите на принц Борги...

— Принц Ламборгин! — яростно го поправи кралицата.

Берилиус леко сведе глава.

— Да, простете ми. Ние с вас сме регентите на принц Ламборгин. Можем да не броим онова мекотело, херцог Касини. Формално имаме пълната власт да извършим каквото си пожелаем. Но вие сама разбирате — никоя власт не е безгранична. Ето, погледнете например мен. Ще ми даде ли канцлерската власт силата да рипна от Селена на Тера като онзи герой от смешната детска песничка? Не, разбира се...

Той забеляза нервната тръпка в ъгълчето на устните на кралицата и побърза да заговори по същество.

— Но извинявайте, аз се отплеснах. И тъй, за Де Феро. Няма съмнение, че можем да пратим войска срещу тях. Можем дори да изтрием от лицето на Селена целия им род... ако ударим решително и не им оставим време да съберат наемници с огромното си богатство. Но това ще е пагубно за нас, ваше величество.

Берилиус замълча и кралицата не устоя на любопитството.

— Защо?

— Защото властта ни се крепи на две неща: страхът и доверието. Не можем да си позволим да избиваме благородници без основателна причина — например държавна измяна или друго тежко престъпление. Сторим ли го, аристокрацията ще се изправи срещу нас. Колкото и да е неприятна истината, не бива да си затваряме очите пред нея: ние с вас не сме особено популярни като регенти и в близките години ще трябва да стъпваме на пръсти. Направим ли и една погрешна крачка, рискуваме да избухне бунт, от който ще загубят всички. И най-вече ние с вас, защото става въпрос за главите ни.

Канцлерът пак помълча, вгледа се в замисленото лице на кралицата и продължи.

— Има обаче още една, по-сериозна причина да се въздържим от масиран удар срещу Де Феро. Да допуснем, че сме унищожили целия род и сме завладели неговите огромни богатства, без да раздразним аристокрацията. И тук изниква съдбоносният въпрос: можем ли да овладеем тази търговска империя, или след като я обезглавим, тя ще се разпадне? Ще намерим ли управници от ранга на стария херцог и Грималда? Боя се, че не разполагаме с подобни хора. А рухването на империята Де Феро означава крах на зърнените доставки. Казват, че всяко кралство е само на три дни глад от революцията. Това е горчивата истина, ваше величество. Не можем да си позволим дори три дни прекъсване на снабдяването — отново стигаме до заплаха от бунтове, само че на престолюдието. Както виждате, ние сме между Сцила и Харибда, както е казвал античният философ Одисей.

— Тоест, намирате си оправдания да не вършите нищо — жлъчно подметна Филомена.

Мускулчетата по челюстта на Берилиус затрептяха, но гласът му си остана все тъй спокоен, мек и любезен.

— Върша каквото е необходимо и поемам рискове в рамките на разумното. Не е нужно да унищожаваме рода Де Феро, ако можем просто да го оставим без наследник. Това би било...

— Само че наследникът ви се изплъзна между пръстите — грубо го прекъсна кралицата. — Вашият прехвален Риго се оказа пълен некадърник. Мириам и детето са изчезнали нейде из дивите области между Клавиус, Тихо и Кювие. С всеки изминал час следата им изстива все повече. Рано или късно ще се доберат до някой от

многобройните търговски пунктове на Де Феро по крайбрежието и стават недостъпни за вас. Имате ли начин да ги откриете?

Берилиус отвори уста да каже нещо, но само дълбоко си пое дъх и го изпусна в дълга, бавна въздишка. После едва забележимо разпери длани.

— Успехът никога не е гарантиран, ваше величество. В живота понякога има провали и трябва да се примиряваме с тях. Вече никой не е в състояние да открие бегълците, освен ако обявя всеобщо издирване, а това би било крайно неразумно. Колкото до Риго... мисля, че сте несправедлива. Той стори всичко възможно и постигна частичен успех. Няма сила на този свят, която да стори повече.

Изведнъж му се стори, че очите на кралицата се разширяват, впиват в него поглед като плетеница от отровни корени, проникващи до дъното на душата му.

— Има — изрече тя съвсем тихо, но гласът ѝ сякаш отекна като среднощна камбана в стихналия кабинет.

Борейки се да запази душевно равновесие под този змийски поглед, Берилиус изкриви устни във фалшива усмивка.

— Боя се, че се заблуждавате. Това са стотици и стотици километри дива, безлюдна и негостоприемна област. Кой би могъл да издири игла в подобна купа сено?

— Неживия — все тъй тихо отговори Филомена.

Канцлерът пребледня.

— Откъде знаете?

— Няма значение откъде знам. Важното е, че нямаме друг печеливш ход. Длъжни сме да рискуваме. Или греша?

Берилиус мълчеше.

— Покажете, че сте мъж, Берилиус — повиши глас кралицата. — Престанете с тия ваши предпазливи подмолни игри и направете необходимото. Не го ли сторите — аз ще го сторя.

В кабинета натегна плътно, зловещо мълчание. Усещайки как сърцето му блъска в гърдите, Берилиус вдигна поглед към препарирания дългозъб. Стори ли му се, или жълтите очи наистина го гледаха със злобна насмешка, сякаш казваха: Добре дошъл на стената, приятелю по съдба.

И все пак Филомена бе права. Оставаха му само две възможности: да се признае за победен от мъртвия Кастий Де Феро,

или да потърси помощ от някого... от *нещо*, за което не смееше и да помисли. *Нещо*, скрито като вековна тайна в най-дълбокото подземие на двореца.

Изведнъж откри, че диша немошно и забързано, сякаш втренченият поглед на Филомена изпиваше въздуха от дробовете му. Когато намери сили да проговори, гласът му прозвуча сухо и пресекливо като едва доловим ветреца в пладнешка жега.

— Добре — каза той и повтори малко по-силно. — Добре, ще го сторя... и Черния да ни е на помощ.

2

ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Но нашата работа, работата на нашия орден и в частност работата в този манастир, се изразява — нещо повече: това е нейната същност — в учението и съхраняването на знанието. Казвам съхраняването, а не изследването, защото на знанието като Божие дело е присъщо да бъде пълно и ясно определено още от самото начало чрез съвършенството на словото, което се изразява чрез себе си. Казвам съхраняването, а не изследването, защото на знанието, дело на човека, е присъщо това, че е било определено и допълнено през вековете от проповедите на пророците до тълкуванията на основоположниците на християнското учение. В знанието няма напредък, няма развитие във времето, а най-много едно непрекъснато, възвишено повторение.

.....

Трябва да мислим, да тълкуваме, да запазваме. Такава е, такава би трябвало да бъде задачата на нашия манастир с неговата прекрасна библиотека, и нищо повече. Казват, че някакъв източен халиф подпалил библиотеката на един прочут, славен и горделив град и докато хилядите томове изгаряли, той казал, че те можело и трябвало да изчезнат — защото или повтаряли вече казаното от Корана и следователно били излишни, или противоречали на тази свещена за неверниците книга, следователно били вредни. Но учените, положили основите на християнското учение, а заедно с тях и ние, не са разсъждавали така.

Умберто Еко, „Името на розата“

Коленете на Финеган се подкосиха. Все тъй без да отлепва длани от плота на писалището, той тежко се свлече на стола и в този момент с него се случи една удивителна промяна, която са отбелязвали през вековете мнозина люде, били те учени или неуки.

Такава е природата на странната човешка душа, че най-силно се бои от неизвестното. Казват, че страхът от страданието е по-лош от самото страдание. Стъпки пред прага, глух вик в нощта, тайнствено шумолене зад стените, звън на стомана или просто зловеща тишина — всичко това поражда у нас непреодолима, всеобхватна боязън, стигаща понякога до такъв пароксизъм, че скована духа и тялото. Ала появи ли се реална заплаха — та била тя и смъртоносна — при повечето хора този ужас изчезва, оставяйки на свое място две чувства: нормален човешки страх и готовност за действие, надделяваща над страха.

Точно това се случи със самотния мъж на опустялата шхуна. Осъзнаването на невъобразимото положение, в което бе попаднал, всъщност го ободри и първата мисъл, която мина през главата му бе, че щом корабът някак е стигнал дотук, трябва да има и начин да се върне обратно към човешките брегове. Безбройните загадки около плаването на „Елпида“ и изчезването на нейния екипаж вече не толкова го тревожеха, колкото го изпълваха с парещо любопитство.

Той отново прелисти дневника няколко страници назад и зачете:

28 юни 1542 г.

До Яфа се добрахме с човек по-малко, но се наложи да съгстим вахтите. От Нико няма кой знае каква полза, а Алексис и барба Яни вече мърморят. Реших да наема нов човек на мястото на Абдул, макар че в тукашното пристанище се е сбрала най-некадърната морска пасмина.

Докато разпитвах из кръчмите и по кея, ненадейно ме заговори монах на име Финеган. Каза, че разбира от корабоплаване и на драго сърце ще се присъедини към нас, ако му окажем услуга. Аз от своя страна веднага приех, след като разбрах, че става дума за богоугодно дело...

Мъглата на забравата изведнъж се откряна и Финеган зърна пред себе си Йоргос Василиадис. Среден на ръст, но широкоплещест, с

мощни мускули по ръцете, яки мазолести длани и гърди като ковашки мех, капитанът гледаше леко недоверчиво и се вслушваше внимателно във всяка дума на събеседника. Беше гладко избръснат, ала огромните му черни мустаци — явно негова гордост — стърчаха предизвикателно настрани. Приликата с едрия усмихнат младеж, надничаш любозитно иззад рамото му, бе очебийна. Но докато капитанът излъчваше предпазливост и строга съдържаност, около младия му спътник витаеше онзи бодър, жизнерадостен ореол, който се среща само при децата и малцината щастливци, съумели да съхранят детското в себе си.

— Та, значи, казваш, че си монах — бавно повтори Василиадис. Думите се търкулваха от езика му като житни зърна в улея на мелница. — Тогава къде си усвоил моряшкия занаят?

— Странстващ монах — уточни Финеган. — Обикалям света да разнасям словото Божие и си изкарвам препитанието с труд какъвто намеря.

Капитанът трепна и недоверието в черните му очи поотслабна.

— Християнин?

— Да, слава на Бога — отвърна простичко Финеган.

Капитанът се прекръсти — не като католиците, а отдясно наляво, както е обичаят у православните. Младежът зад него примига и побърза да последва примера му, макар че едва ли беше наясно защо.

Но Василиадис все още оставаше предпазлив. Той измери с поглед монаха от глава до пети и попита:

— А каква плата ще искаш за труда си, човече Божи?

Финеган поклати глава.

— Никаква. Храна и покрив над главата — повече не ми е потребно. Ще ви помоля обаче за една услуга.

Василиадис присви очи и лекичко разтвори устни, сякаш се готвеше да възкликне: „Аха!“. За дългите си години плаване из Средиземно, Егейско, Адриатическо и Черно море бе срещал какви ли не мошеници и разговорите с тях твърде често тръгваха именно от молба за услуга.

Без да обръща внимание на съмнението в погледа му, монахът продължи невъзмутимо:

— От няколко месеца работя в лечебницата на тукашния приют за поклонници. Там се запознах с един ваш сънародник. Свят човек, казва се отец Амвросиас. Беше много болен, но по Божия милост

напоследък започва да се съвзема. Вече е в състояние да пътува, макар че ако зависеше от мен бих му наложил поне още месец пълна почивка и силна храна. Помоли ме да му потърся кораб, с който да се прибере у дома. Затова съм тук, на пристанището.

Суеверен като всеки моряк, Василиадис пак се прекръсти и си помисли: „Това е пръст Божи“. А на глас изрече:

— Къде точно иска да се прибере?

— Той е игумен на манастир във вашата Света Гора — обясни Финеган. — Агион Орос, нали така я наричате?

— Градината на Богородица — промърмори капитан Василиадис и изведнъж се усмихна. — Е, за братя-християни винаги ще се намери място на борда.

Приютът за поклонници в покрайнините на Яфа се разполагаше в старо каменно здание — толкова старо, че едната му стена беше поне на хилядолетие и половина, тоест още от Древните времена, както би могъл да установи всеки добър познавач на историята. За разлика от останалите стени, изградени от споени с хоросан дялани камъни, тя бе плътна, унило сива, грапава и нащърбена на много места, където още личаха ръждиви следи от желязото, влагано някога по неизвестни причини и още по-неизвестен начин в старинните постройки.

Особена забележителност за любопитните поклонници представляваше външната ѝ страна откъм задния двор, където добрите монаси полагаха (най-често безрезултатни) усилия да отглеждат зеленчуци в сухата и неплодна почва. Там част от стената беше гладка и лъскава като стъкло, сякаш разтопена от някаква невъобразима горещина. Местните легенди твърдяха, че това било дело на Божия гняв. Най-ревностните поклонници коленичеха пред това блестящо петно и дълго се молеха, преди да изминат пеш петдесетте километра до кратера Голгота.

По традиция се полагаше всеки поклонник по онзи свят и страшен път да носи дълга бяла роба с качулка, за която се говореше, че донякъде пазела от проклятието на Лобното място. Фанатиците обаче умишлено нарушаваха тази традиция. Обзети от греховна гордост, някои от тях тръгваха към последния етап от поклонението разголени и дори се търкаляха по земята, когато достигаха дъното на

дълбокия фуниевиден кратер, където някога бе ударила Божията десница.

Прискърбните резултати не закъсняваха. Мнозина от горделивците ставаха жертви на проклятието още по обратния път към Яфа. Случваше се да рухнат преди да са извървели и десет километра, разтърсвани от треска, жестоки стомашни колики, вътрешни кръвоизливи и непоносимо главоболие. Стотици крайпътни кръстове бележеха местата, където бяха издъхнали тия самоуверени люде. Други със сетни сили се добираха до града и оставаха да лежат в лечебницата, където благочестивите монаси се опитваха да им помогнат, ала не можеха да сторят нищо повече от това да им дават целебни отвари и да мажат с облекчаващи мехлеми дълбоките язви, които се отваряха по телата им.

Впрочем в интерес на истината би трябвало да се каже, че твърде често тия страдания засягаха и най-смирените сред поклонниците. Болногледачите се утешаваха с мисълта, че от техните старания зависи съвсем малко — останалото е дело на Всевишния и оцеляват единствено праведните.

Ортодоксалните привърженици на Белия път осъждаха поклонението като заблуда на християнската църква. Не е логично, изтъкваха те, мястото, където е загинал един от пророците на общочовешката вяра, да се тачи повече от други подобни места. Това е нелепо суеверие, което би могло да се приеме със снизхождение, ако не водеше до толкова пагубни резултати. Християните възразяваха, че става дума за място изключително и велико, където чрез гибелта си Божият син е изкупил греховете човешки, и където Всевишният е стоварил цялата сила на своя гняв заради стореното там злодеяние. И като доказателство сочеха самите страдания на поклонниците, причинявани несъмнено от сила, надхвърляща всичко познато на този свят.

Имаше и еретични твърдения — например че оцеляват не най-праведните, а най-младите и силните. Практиката сякаш донякъде потвърждаваше това, ала както можеше да свидетелства брат Финеган, нерядко силата на духа успяваше да възтържествува над телесната немощ и постепенно да върне към живота страдалци, стигнали до самия праг на смъртта.

Така бе станало с отец Амвросиас.

Финеган си го спомняше: дребен, с почти безплатно тяло под избелялото расо, с оредяла от болестта коса и брада, ала крепък по дух. Той така и не прие да го придържат — камо ли да го носят — докато бавно куцукаше по калдъръмените улички към пристанището, подпирайки се на стара, излъскана от употреба тояга. Моряците от „Елпида“ го приеха с благоговейна почит, Алексис и барба Яни се втурнаха да му целунат ръка, а капитан Василиадис настани светия човек в собствената си каюта.

Странно, още щом стъпи на шхуната сред сънародници, старият игумен изведнъж се изпълни с живот и лицето му грейна. Макар че му предложиха да си полегне, той остана горе — бърбеше с моряците за разни дреболии, обикаляше тясната палуба, оглеждаше любопитно мачтите и такелажа, и вдишваше с наслада свежия морски въздух.

Същия ден отплаваха от Яфа.

1 юли 1542 г. на Петата епоха

Един ден по-късно плаваха източно от Кипър с лек попътен вятър. Свечеряваше се, в бледомастиленото небе изгряваха едри южни звезди, а в далечината отляво блестяха двата фара на Фамагуста. Ято делфини се носеше стремглаво пред носа на шхуната, Нико им подвикваше от време на време, а те му отговаряха със своето странно цвърчене, напомнящо човешки смях.

Пускайки облачета дим от лулата си, капитан Василиадис стоеше на руля; останалите бяха насядали около почетния пасажер с калаени канчета в ръце и отпиваха бавни глътки гъсто червено вино от Родос. Беше една от ония вълшебни вечери, когато залезът събира цялата прастара магия на средиземноморския свят. Не говореха много и все пак имаха чувството, че водят дълбока и мъдра беседа, изразявана с погледи, помръдване на рамене и тихи въздишки.

— Ето братя мои — изрече по някое време отец Амвросиас с тих, мечтателен глас. — Такъв свят е сътворил Всевишния за наше обиталище. И такъв би бил целият, ако човешкият род не се бе поддад на безумието да прекроява всичко по своя мярка.

Барба Яни изсумтя одобрително, а Финеган прошепна стихове на някакъв древен, отдавна забравен поет:

*И сълзи те пророниха, но скоро ги изтриха —
пред тях светът лежеше цял, сами да си избират
приют, а Провидението беше им водач;
и двамата ръка в ръка, със стъпки колебливи
поеха бавно през Едем самотния си път.*

Незнайно защо, стиховете раздразниха игумена — може би защото към края Финеган бе повишил глас, за да надвика шума, който вдигаше Нико.

— Вие, англиканците, сте станали досущ като юдеите — рязко каза отец Амвросиас. — Те до ден-днешен наричат своя родина ония опустошени земи между Яфа и Мъртво море, а вие вече петнайсет века оплаквате изчезналата си Англия и вярвате в съществуването на Правия път, който може да ви отведе отново до нея отвъд пределите на света.

Магията на вечерта сякаш се изпари. Финеган усети как в гърдите му се надига горчилката на ответно раздразнение.

— Вярвам в Правия път, отче — отвърна той малко по-остро, отколкото му се искаше. — Още преди хиляда и осемстотин години го е предрекъл самият Джон Оксенфордски, един от най-тачените светци на нашата вяра.

За негова изненада старият игумен се засмя.

— Та кой отрича това, чадо мое? Да, Правият път съществува и истинни са словата на Агиос Йоаннис — Свети Джон, по вашему. — Той се позамисли и продължи с малко по-различен тон, сякаш четеше от книга: — *Затова мъдреците сред хората казвали, че Правият път трябва нейде да съществува за ония, на които е дадено да го открият. И учели другите, че там, където новият свят се извива надолу, древният път към спомена за изгубения Запад продължава право напред като величав и невидим мост, за да стигне чак до Валинор, откъдето Валарите продължават търпеливо да гледат как се развива историята на този свят. Ала мъдрост е нужна, за да разберем тия слова, заобиколно говорят те, досущ като откровението на неговия съименник Йоан Евангелиста. Не за изгубената ви Англия става дума — там е вашата велика заблуда — а за късче от рая, що*

Всевишният е оставил извън света, и все пак достъпно за силните духом, а с каква цел го е сторил, туй едва ли ще узнаем някога.

— Не давайте ухо на нелепи измислици, свети отче — подхвърли Василиадис откъм руля с малко неясен глас, защото продължаваше да стиска лулата със зъби. — Всичко това са само моряшки легенди и нищо повече.

— Не е вярно! — разпалено възрази Финеган.

— Не е вярно — изрече едновременно с него игуменът и благият му глас прозвуча много по-убедително от страстта на монаха.

Двамата се спогледаха изненадано и в този момент получиха подкрепа оттам, откъдето най-малко я очакваха. Сред тишината на вечерното море от носа долетя оглушителният рев на Нико:

— Има го! Има го! Те ми казаха!

— Какво има и кой ти го е казал? — навъси се капитанът.

— Път над морето! — продължаваше да се дере все тъй гръмогласно брат му. — Делфините ми го казаха, те всичко знаят. Плували са по него!

— Я млъквай, да не ти тегля един по врата! — закани се Василиадис по-скоро по навик, отколкото с действително намерение да приведе в действие възпитателната мярка. — Какво си ревнол като разгонено магаре? Имай малко уважение към Божиите служители. Само делфините са ти в устата, а като стане дума за работа...

— Не си прав, братко Йоргос — упрекна го меко отец Амвросиас. — Сам Господ наш Исус Христос е повелил: „Пуснете децата да дойдат при мен и не ги спирайте, защото Божието царство принадлежи на такива като тях. Истина ви казвам: който не приеме Божието царство така, както го приема едно дете, никога няма да влезе в него.“ Тъкмо от тия люде е твоят брат и Бог е в душата му, ако и момъкът да не го осъзнава.

Василиадис мълчеше, но от самото му мълчание лъхаше непобедим скептицизъм. Накрая той тръсна глава и решително заяви:

— Прощавайте, отче, но вече над трийсет години плавам по морето и ще ви кажа едно: на тоя ваш прав Път няма да повярвам, додето не го видя с очите си.

— Не си единственият — усмихна се игуменът, после изведнъж стана сериозен. — Нима мога да те упрекна, след като сам Спасителят е проявил снизхождение към неверието на своя апостол Тома? Е,

добре, капитане, знай, че Правият път съществува наистина и преди сто и трийсет години неколцина храбри монаси са отплавали по него и са се върнали. Пристигнем ли в Света гора, ще видиш и доказателство. Ала спомни си словата на Исуса: „Блажени са тези, които без да видят, са повярвали“. — Той посочи към Нико. — Блажен е сред нас единствено този момък, понеже няма и капка недоверие в душата му, та вярва на тварите Божии, ако и да не е видял каквото те му разказват.

Сетне отец Амвросиас смени темата и така и не успяха да го накарат да заговори отново за Правия път. Той умееше да бъде колкото благ, толкова и упорит.

7 юли 1542 г. на Петата епоха

Лъчите на безоблачно лятно утро хвърляха злато по трептящите води на Светогорския залив. Извисен като могъща крепост на триста и трийсет метра над морето, манастирът Симонопетра разкриваше изумителна гледка към шеметната бездна отдолу, към спокойните води на залива и обгърнатите в мараня очертания на полуостров Сидония отсреща.

От низините по скалистия бряг на югоизток глухо долитаха бавни и тържествени удари на камбани — манастирът „Свети Дионисий“ днес честваше своя престолен празник, рождеството на Свети Йоан Предтеча. Самият манастир не се виждаше, укрит зад отвесните канари, но натам прииждаха празнично украсени лодки и корабчета.

Изпълнен с благоговение и странен душевен подем, Финеган бавно се прекръсти и от устните му сякаш сами се отрониха словата на древна поема:

*А камбаните черковни
Нежно тръпнат, сякаш шъпнат древни приказки
любовни,*

*И, съгрян
В техний блян,
Целий свят навред съзира в бъдещето светъл сън,
Възвестен от хор камбани с благодатен златен звън*

Посред дим
От тамян,
Смях и шум —
Бим! Бам! Бум!
Бим!
Бам!
Бум!

Гласът му заглъхна и отново настана тишина. Насядали на меки възглавнички по дъсчения под на широкия чердак, моряците от „Елпида“ се взираха в морската шир — тъй позната за тях и същевременно тъй непривична от такава височина. Едва след минута-две капитан Василиадис дълбоко въздъхна и изрече с трептящ от вълнение глас.

— Райско кътче, отче Амвросиас. Нямам други думи. Райско кътче...

— Да — кимна старият игумен. — Райско кътче, така го наричат всички. Преданията разказват, че някога Света Богородица и Свети Йоан плавали към Кипър, за да посетят Свети Лазар — същият, когото Спасителят възкресил, и който по онова време вече бил епископ на християните в Китион. Ала мощна буря ги отклонила от курса и лодката им се разбила недалече оттук — на източния бряг, където днес е Ивиронският манастир. Тъй дивна била прелестта на планината, че Божията майка я благословила и замолила сина си да превърне това място в нейна градина. Изведнъж зачула глас: „Нека това място да бъде твое наследство и твоя градина, рай и небе и спасение за онези, които търсят спасение“. От тогава планината е посветена на Света Богородица като нейна градина, в която не се позволява присъствието на други жени освен Божията майка. И ми се иска да вярвам, братко Йоргос, че насам я е довел някой суров и немногословен капитан като теб.

Все още слаб подир тежкото заболяване, отец Амвросиас помълча, за да си поеме дъх. Сетне продължи:

— Чуйте ме, братя во Христе. Не случайно е събрал Бог всички нас — мен, грешния и немощния телом, теб, братко Йоргос, това невинно момче с детска душа, този англикански монах, бленуващ за

изгубената си Англия, и тези твои моряци със загрубели ръце но с честни и храбри сърца. Ще ви разкрия една велика тайна, която вярвам, че Провидението е пазило тъкмо за вас. Знайте, че преди век и половина далече на север от тук, из Рилската планина вилнеели свирепи и многобройни банди разбойници. Когато злодеите опустошили един голям тамошен манастир, оцелелите православни братя се спасили с бягство, отнасяйки част от съкровищата на манастира — мощи на светци и редки апокрифни книги, сред които имало неизвестен дотогава сборник с преписи от съчиненията на Свети Джон Оксенфордски.

При тези думи Финеган трепна като ужилен от скорпион. Цялото му тяло се напрегна, той отвори уста, но с усилие на волята се застави да замълчи.

— Цели две десетилетия никой не разгърнал страниците на онази премъдра книга — продължаваше бавно отец Амвросиас. — Но се намерили най-сетне ученолюбиви монаси да я прочетат и да открият в нея тайната на Правия път. Тогава ги осенила велика и дръзка идея — да стигнат до онова късче от рая, що Свети Джон нарича Валинор, и да измолят помощ от небесното воинство. Вярата ги окрилила, те намерили кораб и предприели дръзкото пътешествие.

Старият игумен пак замълча, после погледна втренчено капитан Василиадис.

— Знам, че не ще повярваш, додето не видиш, братко Йоргос. Е, добре, нека бъде по твоему.

Той измъкна от гънките на расото си малко сребърно звънче, разклати го и веднага от манастирската килия зад тях долетяха тежки стъпки. Двама млади, едри монаси излязоха на чердака, носейки голям обкован сандък. Без да кажат нито дума, те оставиха товара си пред игумена, поклониха се и отстъпиха заднешком през вратата.

Когато монасите изчезнаха, отец Амвросиас с известно усилие повдигна капака на сандъка и всички ахнаха, виждайки, че го изпълва някаква странна, ефирна тъкан, прозирна като паяжина и блестяща като сребро. Старецът се усмихна на тяхното смайване и лекичко докосна с длан загадъчната материя.

— Ето, братя мои, туй е доказателството: сребърни платна, сътворени от онези монаси според указанията на светеца от Оксенфорд. Пожелаете ли, тези платна ще бъдат ваше наследство, за да

отплавате към Отвъдния бряг. Достигнете ли го, ще можете да имате колкото си искате злато и скъпоценности. Ала там чака далеч по-велико богатство. Не Валари, както ги нарича Свети Джон, живеят там, а ангели и архангели. Трябва само благочестиви люде с доблестни сърца да стигнат до тях, за да измолят смирено помощ за бедите на нашия свят. И архангелите ще тръгнат на рат, както са правили и преди — туй също е описал светецът от Оксенфорд — срещу черния пратеник на Нечестивия.

Дългото потресено мълчание продължи сякаш цяла вечност, нарушавано само от далечния звън на празничните камбани. Хората имаха чувството, че вече летят в небесата, понесени от вълшебни сребърни платна.

Накрая капитан Василиадис се изкашля с усилие и дрезгаво проговори:

— Прости ми, свети отче, но си избрал погрешно... освен може би брат Финеган. Грешни, прости и неуки моряци сме ние — нам ли се пада подобна велика чест? А дори и да ни се полага, имаме ли вярата и мъдростта да преуспеем в святото начинание?

Благата усмивка на отец Амвросиас мигом изчезна.

— Не изпадай в богохулен грях, моряче! — строго отвърна той. — Ни едно Божие творение не е по-незначително от което и да било друго, и най-вече това се отнася до хората. Велик е човек не с богатство, сан или слава, а единствено с вярата и делата си. Та нима Симон-Петър не е бил неук и беден рибар, нима самият Спасител не е бил прост дърводелец? Затуй ще ти разкажа сега една приказка, а ти слушай и вразумявай, понеже не за деца са създадени приказките, а за да се съхрани в тях мъдростта на народите.

ЗЛАТНОТО БУЗУКИ

Преди много-много години в малка къщичка край брега на Егейско море живял беден рибар със своя котарак Михалис. Всеки ден той излизал с лодката си в морето да хвърли мрежите, а когато вечер се връщал с улова, посрещала го радостна песен. Защото в къщичката, зад

гърненцата със сол, мащерка и чубрица върху високата лавица, живеел един весел щурец, който по цял ден свирел на бузуки. И тъй чудесна била песента му, че дори Свети Николай от иконата в близкия параклис се усмихвал колчем я чуел.

Така се минавали година подир година. Рибарят продължавал да излиза в морето, котаракът Михалис чакал на прага да го посрещне и да се отърка в краката му, а щурецът все свирел и свирел на звънкото си бузуки.

Ала подир време щурецът остарял. Попрегърбил се, честичко боледувал, кашлял задавено зад гърненцата, а песента на бузукито му се чувала все по-рядко. Понякога, когато оставали само двамата, слизал при Михалис и тихичко му се оплаквал от болезките си.

През един есенен ден над Егейско море връхлетяла страховита буря. Дъждът се леел като из ведро, вълните с рев блъскали брега, сивите облаци слезли ниско и сякаш се слели с бушуващите талази. Михалис лежал сгущен край изгасналото огнище и се заслушвал да чуе стъпките на стопанина, ала рибарят не идвал. Когато паднала нощ, котаракът въздъхнал:

— Лоша работа. Май ще останем самички, приятелю щурец. Види се, че морето е решило да погуби нашия стопанин.

Горе на лавицата щурецът се поизкашлял и попитал:

— Няма ли кой да му помогне?

— Сега само Свети Николай може да го спаси — рекъл Михалис. — Чувал съм, че той помага на моряци в беда.

— Ами какво чакаме щом е тъй? — развълнувал се щурецът. — Да вървим да го помолим за помощ!

Ала котаракът Михалис само погледнал навън през прозорчето и поклатил глава. Той никак не обичал да се мокри.

Тогава щурецът с пъшкане се надигнал от мъничкото си легло, нахлупил шапка, вързал си шал, взел бастуна и закуцукал под проливния дъжд към параклиса.

В параклиса било тихо и тъмно, само една свещичка мъждукала пред иконата на Свети Николай. Щурецът се прекръстил, поклонил се и рекъл:

— Свети отче, дошъл съм при теб с молба от сърце. Помогни на нашия рибар да се завърне жив и здрав от морето.

Погледнал го Свети Николай, почудил му се, а после отговорил с въздишка:

— Късно си дошъл, драги приятелю. Вече нищо не зависи от мен, а от Свети Петър. Нека попитаме него.

Той погледнал нагоре и се провикнал:

— Хей, Петре! Отворил ли си райската порта?

И от небето долетял гласът на Свети Петър:

— Отворена е, отворена!

Свети Николай отново въздъхнал и разперил ръце.

— Нищо не мога да сторя, драго щурче. Щом портата е отворена, някой трябва да мине през нея.

Замислил се щурецът и изведнъж предложил:

— А защо аз да не мина през нея? Вече съм стар и малко ми остава на този свят.

Като го чул, Свети Петър така се смаял, че надникнал от небето. Погледнал го, намръщил се и казал строго:

— Какво ще правиш ти в рая? При нас ангелите поне знаят да пеят. А ти?

Хванал тогава щурецът старото си бузуки и засвирил така, както никога през живота си. Тъй омайна била песента, че Свети Петър не издържал, усмихнал се и махнал с ръка:

— Хайде, минавай по-бързо, додето не съм размислил.

А сред мрачното море рибарят отчаяно се борел с вълните и вече си мислел, че ще загине. Но ненадейно в нощта пред него се появила лодка, огряна от неземна светлина и на кормилото ѝ седял белобрад старец с бели дрехи. Прекръстил се рибарят, защото познал, че това е Свети Николай. Сграбчил въжетото, което му хвърлил

старецът, вързал го за носа на своята лодка и усетил как мощна сила го влачи през бурните вълни към брега.

Мокър и изтощен слязъл рибарят на спасителния бряг и с бавни стъпки поел към къщичката си. А когато влязъл, много се учудил, че щурецът не го посреща както друг път с песента си. Запитал се къде ли е изчезнал мъничкият му приятел.

Ала само котаракът Михалис знаел, че храбрият щурец вече свири на златно бузуки горе в рая.

Когато приказката свърши и отец Амвросиас уморено се облегна назад на напечената от слънцето стена, Финеган не издържа на нетърпението.

— А къде е книгата с указанията на Свети Джон, отче? Оставили ли са писмени спомени онези монаси? Стигнали ли са до Валинор?

Игуменът поклати глава.

— Уви, и книгата на Свети Джон, и спомените на онези монаси изгоряха в пожар преди четирийсет години. Тогава бях още послушник и добре помня как се борихме с огнената стихия. По-голямата част от библиотеката оцеля, но не и това, за което питаш, братко мой. Останали са някои откъслечни преписи — тях ще ви предоставя, макар да са кратки и загадъчни поради своята несвързаност. И за да отговоря на твоя въпрос — не, не са имали щастието да стигнат до Валинор. В един от преписите се разказва, че на пътя им се изпречил мрачен остров, наричан Островът на съня. Четирима от монасите слезли на брега и останали там навеки, унесени в непробудна дрямка. Останалите четирима сметнали това за лоша поличба и се върнали обратно по небесния път с намерението някой ден отново да тръгнат по него. Ала това не им се удаде и споменът за тяхното пътешествие постепенно потънал в забрава.

Слънчевият ден изгасна изведнъж и Финеган отново се озова в сумрачната капитанска каюта. Пламъчето на фенера хвърляше трепкаща жълта светлина по страниците на дневника.

Последните записки бяха съвсем кратки, надраскани набързо с трепереща от вълнение ръка.

9 юли 1542 г.

Плаваме край бреговете на Пелопонес с отличен попътен вятър. „Елпида“ се носи стремително по вълните — същинска ловджийска хрътка. Нико час по час крещи като изоглавен и от заливите прииждат нови и нови делфини. Съпровождат ни и не се отделят като стадо около пастир.

12 юли 1542 г.

Минахме Гибралтар. Делфините продължават да ни водят. Нико лежи на носа, слуша ги как цвърчат и им отвърща със същите странни звуци. Твърди, че Правия път е съвсем близо.

Същият ден вечерта.

Ние сме на Правия път! Всемогъщи Боже, това не може да се опише!

Натъкмихме платната...

Изумителната картина се появи изведнъж пред мисления поглед на Финеган. Слънцето потъваше зад хоризонта на безбрежния океан, обливайки вълните му с блясък на разтопен метал, небето се обагреше в пурпур и виолет, „Елпида“ се носеше с издути платна право към залеза... и ненадейно над морската шир отекна възторженият крясък на Нико. Вкаменени от смайване хората видяха как пред тях първите делфини от ятото се издигат над водата и продължават напред, все по-нагоре и по-нагоре към огненото око на слънцето. Сетне самата шхуна се отлепи от вълните и тласкана от незнайна сила полетя през простора по ивица морскозелено сияние...

Видението продължи само миг и изчезна. Финеган дълго седя потресен, впил невиждащ поглед в дървената стена пред себе си. Накрая разтърка очи и отново приведе глава над дневника.

16 юли 1542 г.

Минахме Острова на съня. Отдалече видяхме кораби, закотвени около него, някои вече в пълна разруха. През далекогледа ми се стори, че забелязвам на брега проснатите тела на моряци. Не се приближихме.

18 юли 1542 г.

Издад хоризонта се надига върхът на Бялата планина. Всички сме обзети от трескава възбуда, особено Финеган. Той ни кара да повтаряме магическо заклинание за Валарите: *Елен сила лумен оментииелво.*

19 юли 1542 г.

Брегът на Валинор е пред нас.

Прекрасно!

Прекрасно!

Няма думи в човешкия език, за да се опише!

Увлечен от усилието да възстанови собственото си минало, Финеган бе забравил за предпазливостта. Бе забравил за коварните капани в паметта си, готови да се захлопнат при всеки по-дързък спомен за крайната цел на пътешествието. Без да осъзнава, устните му страстно нашепваха редове от поемата на Свети Джон:

*Видя безмълвна Планина,
където не блести зора
над Валинор, и Елдамар
отвъд моретата съзря.
Скиталец, бягащ от нощта,
в бял залив най-подир дойде —
в зелен, прекрасен Елфодом,
где чист е въздухът и где
блестят под Хълма Илмарин
сред долината от сребро
прозрачни кули в Тирион*

над Сенчестото езеро.

Всичко това — заедно с още спомени за Прохода на светлината Калакирия, за Вечния чертог и Хранителите на човешките съдбини — прелетя през съзнанието му като проблясък на мълния в непрогледна нощ, разкриващ един цял вълшебен, неопикуемо прекрасен свят. Ала човешкото съзнание и човешката душа не бяха създадени за тъй безгранична прелест — те не можеха да я поемат докрай, без да се пръснат на хиляди късчета.

И Финеган ослепа отново. Светът изчезна за него и той рухна в черния мрак на небитието.

Когато се пробуди, пронизваше го леден, мъртвешки студ от нозете до връхчетата на пръстите, и все пак тялото му се обливаше в лепкава пот. Нямахше сили дори да надигне глава от писалището. Опита на два пъти, като си помагаше с немощни, треперещи ръце, и всеки път главата му падаше обратно, като че в нея плисваше вълна от оловна тежест. При третия опит най-сетне успя и остана така да седи вдървен, прегърбен над дневника. Челото му бе залепнало за листа и при надигането неволно бе преобърнало на следващата страница. Замъглените очи на странстващия монах бавно се фокусираха върху изписаното по нея:

20 юли 1542 г.

Прогонени сме!

Прогонени сме!

Молбите ни бяха напразни. Трябва да напуснем тия вълшебни земи и страданието е неопикуемо.

Барба Яни не издържа тази мъка и рухна мъртъв на брега. Ние, останалите, сме неимоверно покрусени. Не знам дали ще издържим, или ще споделим неговата съдба.

По-късно.

Докато бяха на вахта, Антонио и Алексис изчезнаха с малката лодка. Едва ли някога ще ги видим. Останахме

само трима.

Нико не е на себе си. Ту седи като вцепенен и се взира с празни очи в бокала с рубин, ту намира да скочи зад борда. Наложил се да го върже за фокмачтата.

Аз самият усещам как ме гризе същото безумно желание — да скоча зад борда и да се добера с плуване до Блажения бряг. Знам, че това ще е гибел, но разумът ми отслабва. Единствен Финеган — Бог да го благослови — все още се крепи и насочва „Елпида“ по обратния път.

Господи, смили се над грешните ни души!

Останалите страници бяха празни...

3

ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

— Ако ми е писано да се спася, на разсъмване ще се върна за теб, мъничко мое — изрече той с развълнуван глас. — Ако ли стана плячка на хищните вълци, то добрите хора, минавайки сутринта по този път, ще те намерят и приютят. Във всеки случай вълците няма да се доберат до теб. Господ да те закриля! Сбогом, детенце! В Божиите ръце те предавам.

.....

И хората, и животните отлично разбираха, че от вълците няма спасение. А те междуременно все приближаваха и приближаваха, тракайки още отдалече със зъби, сякаш предвкушаха още отсега победата над обречените на смърт хора.

Конете се устремиха напред, но снежните преспи, виелицата и вихърът пречеа на техния бяг. Пронизително и страшно отекна над гората протяжният вълчи вой... Зверовете обкръжиха шейната, която се движеше убийствено бавно по натрупаните преспи, и изведнъж цялата глутница се нахвърли върху конете...

Лидия Чарская, „Сибирка“

18 ГОДИНИ ПО-РАНО

17 МАЙ 1524 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

ТИХО, 43° Ю.Ш., 11° З.Д.

ПЕТА ТЕРА

Загърнатата в дебел шал от мека и пухкава клеомедска вълна, старата неандска акушерка Авира дремеше пред огнището и потръпваше от почти недоловимото хладно течение, което напоследък я тормозеше все повече и повече. За нищо вече не ги бива старите ми кокали, обичаше да се оплаква тя. Време им е вече да вървят при Черния.

Но въпреки театралното си мърморене, Авира продължаваше да обикаля с куцукане селата по западния хребет на Тихо и да приема с нескрито удоволствие почерпките, получавани срещу нейните вещи услуги. Паметта ѝ не беше отслабнала и тя обичаше да сочи малките неандчета, на които бе помогнала да дойдат на бял свят, описвайки с най-дребни подробности затрудненията при раждането им.

Със своя занаят беше свикнала да я търсят по всяка тера на денонощието, ала с годините това започваше да я дразни. Затова сега, когато високо горе задрънка камбаната при входа, тя изруга, надигна се с усилие от креслото, пристъпи до стената, дръпна капачето на разговорния улей и подвикна сърдито:

— Кого са домъкнали хегемоните по късна доба? Почтените неанди спят по това време!

— Аз съм, лельо Авира! — долетя отгоре изплашен и жален глас. — Велд! Велд Дългопладне от хана „При Железния крал“!

— Знаем те откъде си! — сопна се старата акушерка. — Защо си дошъл да ме будиш?

— Пипа! Пипа! — вайкаше се гласът. — Много я боли, дошло ѝ е времето!

— Че как тъй? — кисело попита Авира. — Не трябваше да ѝ идва преди десетата тера. Водите изтекоха ли?

— Ох, изтекоха, изтекоха! — провикна се шашардисаният кандидат-баща. — Моля ти се, лельо Авира, в името на всичко черно и бяло, ела час по-скоро! Първеския е, знаеш. Ще ти се отблагодарим подобаващо!

— Знаем ви аз как се отблагодарявате — промърмори свадливо старицата. — На обещания сте много големи, ама после гледате с две сладки приказки да замажете работата. Не стой горе, глупако, ами върви да кипнеш вода, че сигурно не сте се сетили! Аз идвам след малко.

И тя закуцука към килера, където държеше торбата с принадлежностите си.

КОПЕРНИК, 10° С.Ш., 20° З.Д.

КРАЯТ НА ШЕСТА ТЕРА

Винтовото стълбище водеше все по-надолу и по-надолу към най-забравените подземия на двореца. Берилиус слизаше пръв с кристален фенер в ръка, след него идваха четирима гвардейци с факли. Иззад хората вееше хладно течение и пламъците хвърляха по стените на стълбището подскачащи, уродливи и уголемени сенки.

Канцлерът хвърли поглед през рамо и се усмихна кисело. Бе подбрал най-силните мъже от стражата, плюс това двама от тях носеха тежки железни чукове, но той сам разбираше колко биха стрували четирима простосмъртни бойци срещу Неживия. Все още не можеше да повярва на собствената си лудост — да заложи всичко на карта. Това просто не бе присъщо на неговия сдържан и пресметлив характер. И все пак разбираше, че няма друг изход. Филомена бе права. Днес на тлеещото от векове противоборство между родовете Де Феро и Фра Мауро трябваше да се сложи край веднъж завинаги. Алтернативата бе бавен залез на управляващата династия, или жестока гражданска война.

В подножието на стълбището имаше масивна дървена врата. Не беше заключена и когато Берилиус я натисна, тя се отвори, разкривайки мрачен коридор, преграден по средата с почерняла и нацърбена от старост желязна решетка. За момент хладното течение се засили и завъртя ситни вихрушки из дебелия слой прах, натрупан по пода.

И нито канцлерът, нито войниците забелязаха, че допреди малко в праха е имало отпечатани няколко върволици ситни стъпки — като оставени от дете или джудже.

Като пристъпи до решетката, Берилиус извади от джоба си масивния ключ, лежал незнайно колко години в тайния шкаф в стената на канцлерския кабинет. Пъхна го в ключалката и се опита да го завърти, но не се случи нищо. Многовековни наслабления от прах и ръжда бяха блокирали железния механизъм. Берилиус обаче нямаше да заема най-високия пост в кралството, ако не умееше да предвижда

всичко до най-малка подробност. След миг в ръката му се появи шишенце растително масло и той поля с него процепа над езичето на ключалката. Изчака малко и опита отново. Този път механизмът поддаде, макар и съвсем леко.

Отстъпвайки неохотно, сякаш със съзнателно нежелание, ключалката все пак помръдваше все повече и повече, докато на седмия опит глухо изщрака и езичето хлътна в гнездото си. Канцлерът бутна решетестата врата и прекрачи отвъд нея. Отдясно стръмни стъпала водеха към мрачно пространство отдолу, а отпред коридорът свършваше след десетина крачки с плътна базалтова стена. Само при внимателно вглеждане окото можеше да различи, че това всъщност не е истинска стена, а грамаден каменен блок, изсечен с точните размери на тунела, така че да го прегражда изцяло, без да оставя ни най-малък процеп отдолу, отгоре и острани.

Точно в средата на базалтовата преграда зееше тесен квадратен отвор, приблизително колкото да се пъхне човешка глава. Разбира се, Берилиус нямаше намерение да извършва подобна глупост. Той само се приближи и размаха фенера отпред, но отворът продължаваше по цялата дължина на каменния блок — около три метра — тъй че светлината не стигаше до отвъдното пространство.

Стегни се, заповяда си Берилиус. Никой не бива да вижда, че се страхуваш. Най-малко тези тук.

Спокойната, добронамерена и лекичко снизходителна усмивка се изписа по лицето му с лекота, породена от десетилетия актьорска практика — защото както бе разбрал още от младини, политиката не е нищо друго освен театър за лековерните. Именно тази блага маска се извърна към гвардейците и изрече спокойно:

— Торн и Албрик, застанете на три крачки зад мен. — Берилиус винаги се стараеше да запомни имената на слугите и стражата. Подобни дребни признаци на внимание хвърляха в човешките души семена, които някой ден можеха да дадат изненадващо полезни плодове. — Едвар и Сурт, слезте долу. Ще видите каменни подпори. Бъдете готови да ги повалите, но само по моя заповед. Повтарям, само по моя заповед. — Той се засмя почти естествено. — И се пазете момчета. Обичам палачинки, но не бих искал точно вие да се превърнете в нещо подобно.

Когато двамата гвардейци с чуковете изчезнаха надолу по стъпалата, канцлерът пак размаха фенера пред квадратния отвор, но отвъдният мрак си оставаше все тъй непроницаем.

Берилиус облиза устни и подвикна с леко изтънял глас:

— Хей...

Искаше да изрече „Хей, Неживи“, но обръщението му се стори някак тромаво и нелюбезно. Тогава си спомни названието от пожълтелите рапорт в секретния шкаф.

— Хей, Авитус...

Отвърна му само тежката, хилядолетна тишина на скалните недра. Той отвори уста да добави още нещо, но внезапно през отвора долетя тих, мелодичен баритон с малко странен и архаичен терански акцент.

— Кой си ти и какво искаш?

Сърцето на Берилиус трепна, сякаш пронизано от невидима игла. Той дълбоко пое дъх, задържа го докато се успокои и едва тогава отговори:

— Барон Уголон Берилиус, канцлер и регент на негово кралско величество Ламборгин Фра Мауро.

— Охо! — Краткото възклицание бе превъзходна сплав от насмешка и изненада, и канцлерът усети как го обзема неволно възхищение. Зад каменната преграда се криеше далеч по-голям майстор на театъра от него. — Значи Фра Мауро все още са на власт? Не го очаквах, наистина не го очаквах. — Невидимият събеседник помълча. — Е, барон Берилиус, канцлер, регент и прочие... за какво идваш при мен, след като ме държахте в забрава почти пет века?

Берилиус дълго бе обмислял как да подхване разговора, но знаеше, че с Неживия може да му помогне — ако изобщо помогне — единствено пълната откровеност.

— Да те освободя — лаконично отвърна той.

Ново, този път съвсем кратко мълчание.

— Срещу услуга, разбира се — констатира затворникът. — И каква е тя?

От гърдите на канцлера се отрони въздишка на облекчение. Бяха прекрачили в сферата на пазарлъка и той се почувства в свои води. Усмихна се леко и отговори:

— Ще обсъдим това насаме. Но гарантирам, че става дума за нещо, което няма да те затрудни. — Той помълча и добави: — Впрочем, как би желал да те наричам? В старите документи не се споменава името ти.

— Все едно — отвърна безразлично Неживия. — Авитус не е зле. А ако толкова държиш на точността, някога ме наричаха Файтроб Осемнайсети.

— Файтроб... — повтори Берилиус с леко недоумение. — Това династия ли е?

Тихичкият смях отсреща бе зареден с прецизно подбрана смес от насмешка и печална снизходителност.

— Излишно е да ти обяснявам, бароне. А и едва ли държиш толкова на любезността. Да говорим по същество. Освобождаването ми е твърдото и неотменимо условие за каквито и да било преговори. Същността на услугата ще уточним след това.

— А какво ми гарантира, че няма да ме унищожих веднага, щом се озовеш на свобода? — бързо парира Берилиус.

— Казано на разбираем за теб език: интересът — отговори също тъй бързо Неживия. — Да речем, че не съм *особено* отмъстителен. Въпросът е какво мога да получа от теб освен свободата си. Нека бъдем наясно, бароне: аз не ти вярвам и ти не ми вярваш. Искам да чуя предложението.

Берилиус мислено се поздрави за решението да избере откровеността. Всяка друга тактика с подобен събеседник би била губеща.

— Предложението е същото, каквото ти е направил някога Барлемин Фра Мауро — каза той. — Достъп до Гробницата на Неживите.

— Вечен и неограничен — рязко уточни гласът иззад скалата. — Да напомням ли, че Барлемин ме измами?

— Излишно е — призна канцлерът и с изненада установи, че Неживия майсторски го е изместил в позиция на отбрана. — То се вижда по самата обстановка, в която разговаряме. Но няма смисъл да обсъждаме старото — било каквото било. Предполагам, че мога да гарантирам с живота си.

Гласът на Неживия поомекна, макар това явно да бе манипулация.

— Приемам. От моя страна пък гаранцията е копнежът за достъп до Гробницата. — Той се изкиска. — Имаш честната дума на последния канибал... Е, бароне, казахме си каквото трябваше. Сега поеми риска, или си върви. Нямаш представа доколко ми е безразлично кое ще избереш.

Берилиус отвори уста и откри, че само за миг гърлото му е пресъхнало. Изкашля се, преглътна с усилие и подвижна пискливо:

— Едвар, Сурт! Действайте!

Под нозете му прокълтяха тежките удари на чукове, после отекна каменен пукот. Грамадният базалтов блок трепна, но остана на място, задържан от някакви невидими грапавини на стените. Сетне стремително рухна надолу. Раздаде се грохот, подът потрепери, откъм стръмното стълбище бликна облак прах, придружен от кашлицата на двамата войници. Сега върхът на каменната грамада се бе превърнал в гладък под на коридора, а отгоре зееше правоъгълното гнездо, което някога бе приютявало тази канара, преди да се захлопне капанът на крал Барлемин.

Очаквайки всеки момент да срещне смъртта си, Берилиус прекрачи в тясна килия, лишена от каквото и да било обзавеждане. До отсрещната стена седеше сенчеста фигура, смътно наподобяваща човешко тяло. Когато канцлерът се приближи, лъчите на фенера заблестяха по металната кожа на Неживия. Бавно, безкрайно бавно, освобожденият затворник се изправи и остана неподвижен, почти опрял глава в тавана. Беше висок над два метра, но ако си наметнеше плащ с качулка, би могъл да мине за много едър човек.

— Не бой се, няма да те убия — изрече приятният баритон с тих смях. — Сделката си е сделка. А и в момента не бих могъл да убия когото и да било. Не знам дори дали ще успея да се добера до Гробницата, тъй че нека войниците да ни придружат. Може да ми потрябва помощ.

Берилиус тихо въздъхна. Бе заложил на карта... и засега печелеше.

КАПЕЛА, 8° Ю.Ш., 35° И.Д.

КРАЯТ НА ШЕСТА ТЕРА

Наблюдателницата на върха на кулата беше тясна и задръстена от предмети — големият сигнален фенер, щорите пред него, огледалните рефлектори, лостовите и възетата на семафорната уредба, шарнирната стойка на далекогледа, малкото писалище за сигналиста, мангалът с разпалени дървени въглища в ъгъла — тъй че за хората почти не оставаше място. Облечена в тежко бяло манто от кожи на нощна лисица, Грималда Де Феро стоеше до тясното прозорче и се взираше през замръзалия пролив към далечната телеграфна кула на остров Медлер. Но сигналите бяха изгаснали. За добро или лошо, известието вече бе тук.

Зад гърба ѝ дежурният сигналист съсредоточено сумтеше, шумолейки с диска за дешифриране.

Тези деца, помисли си тя. Тези безумни, безумни деца... Сляпо вярват в любовта, без да разбират, че тя не може да ги защити от нищо.

Но дълбоко в сърцето си знаеше, че упреква децата само за да залъже собственото си чувство за вина. Истината бе, че още от раждането на сина ѝ събитията бяха водили безмилостно към тази нощ, изпълнена с безсилие и неотвратима заплаха.

От пет века над рода Де Феро тегнеше проклятието на древните стихове, изречени от сляпата прорицателка Семилда след поражението на Железния крал в Апенинската битка. Съперниците му от династията Фра Мауро бяха спечелили с цената на държавна измяна и от тогава нито за ден не забравяха, че както са заграбили властта, така могат и да я загубят. В страха си узурпаторите неведнъж се опитваха да унищожат стария кралски род, ала Де Феро се оказаха костелив орех. Те надживяха интригите, предателствата, явните и тайните удари — включително онзи отчаян момент преди триста години, когато родът се крепеше само на един-единствен непълнолетен наследник, удържащ ударите на номадски наемници и преоблечени кралски войници по крепостта Исидорус — и възкръснаха като митичния Феникс от пепелта, за да станат днес най-могъщата благородническа фамилия на Селена.

Фамилната им история бе достойна за гордост. Но както често се случва, в сянката на гордостта се криеше път към гибел.

От най-ранна възраст всеки в рода Де Феро научаваше неписаната забрана: никога не взимай съпруг или невеста от Тера. Подобен брак би бил намек за пророчеството на Семилда и пряко

предизвикателство срещу кралската династия. За повече от двайсет поколения забраната бе нарушавана само дважди — първия път наемници на Фра Мауро убиха младоженците заедно с половината гости още по време на сватбената церемония; втория път доведен от Тера адепт на тайните бойни умения проникна през строгата охрана на замъка Капела, кри се цял един селенски ден в отводнителните канали и накрая прониза с отровна стрела бременната Имела Де Феро, а после сам преряза гърлото си, преди да го заловят.

Сега Грималда я наруши за трети път.

Още от малка тя знаеше, че не е създадена за семеен живот. На възрастта, когато другите момиченца си играят с кукли и мечтаят за нова премяна, Грималда седеше в кабинета на баща си и слушаше с неподобаваща за годините ѝ сериозност докладите на търговските представители. Можеше да изброи наизуст корабните линии по Морето на Дъждовете и Морето на Спокойствието, знаеше изкупните и продажните цени на тютюна, кафето и зърното във всяко пристанище, и дори се научи отрано да прилага кръстосана сметка за откриване на грешки в счетоводен баланс. Отчаяна от това поведение, майка ѝ често предричаше, че момичето никога няма да се ожени, но старият херцог отговаряше с доволна усмивка:

— Нямай грижа, драга моя! Още преди да навърши пълнолетие, тази наша дъщеря ще ме сложи в малкия си джоб. Гарантирам ти, че ще утрои богатството на рода, а стане ли това, няма да се оплачеш от липса на кандидати за ръката ѝ.

Така и стана. Привлечени от богатството на Де Феро, кандидатите почнаха да прииждат от всички краища на Селена, та дори и от по-обеднели клонове на управляващата династия. Но своенравната Грималда отхвърляше всички предложения с лаконичните думи: „Сега не ми е до глупости“.

И все пак на двайсет и три години любовта я порази ненадейно и безпрекословно като утринна мълния. Щастливецът (ако можеше така да се каже) бе нейният трети братовчед Алекс, граф Медлер — луда глава, дързък мореплавател и отчаян дуелист, взел дивия си характер сякаш от своя роден скалист остров на границата между Морето на Спокойствието и Морето на Нектара.

Тия двамата са като масло и вода, казваха злите езици. Никога няма да се смесят. И донякъде имаха право. Но само донякъде. Бракът

между Грималда и Алекс не приличаше на никоя друга връзка между мъж и жена. Когато бяха заедно, страстта им лумваше като масло, ливнато върху жарава. Камериерките си шушукаха с лукави усмивки, че след първата брачна нощ спалнята им приличала на бойно поле. След стотната също. Ала удивително нещо — периодите на раздяла не им влияеха. Всеки от тях имаше своя страст, свой живот, напълно различен от този на другия и по този начин двамата се допълваха като две половинки на срязана монета. Може би именно това подхранваше любовта им, без да ѝ позволява да гасне бавно в задухата на рутина и закостенели навици.

Алекс продължаваше да броди по морета и пустини, от дивото Маре Ориентале на запад до Маре Маргинис на изток. Понякога се връщаше дрипав и покрит с белези от заздравели рани, друг път облечен в общити със скъпоценности дрехи, които биха посрамили и най-елегантните дворцови поклонници на разкоша. Носеха се слухове, че знае тайни портали из дивите области и превозва през тях контрабанда от Тера. Но парцалив или отрупан с най-скъпи терански коприни, той си оставаше все същият нежен и неукротим звяр, комуто Грималда бе отдала без остатък сърцето си.

Тя пък в дългите тери и дни на раздяла се посвещаваше изцяло на търговските дела с умение и прозорливост, надхвърлящи и най-смелите очаквания на стария херцог. Две години след сватбата той официално я обяви за свой наследник, с което попари надеждите на братовчедата Ноа, граф Исидорус, някой ден да застане начело на рода.

Още една година след това се роди синът им Кастий Де Феро и обичта на Грималда и Алекс към него бе същата, както и помежду им. Казано с други думи, близостта я разпалваше, а раздялата приглушаваше нейния пламък до следващата среща. Но детето не страдаше ни най-малко от липса на нежност. Бавачките и камериерките го боготворяха, обсипваха невръстния наследник с грижи и ласки, а когато го къпеха, споделяха със смях непринудени коментари за безбройните бъдещи дами, които ще ощастливи изключително надареното според тях момче.

Колкото до стария херцог, той вече бе предал изцяло търговската империя във вещите ръце на Грималда и можеше да се посвети на внука си. Извеждаше го в морето на дълги плавания до остров Медлер или дори до Сантбех далече на север; водеше го на походи из горите по

западните склонове на полуострова и го учеше да разпознава дирите на диви животни, а когато бяха в замъка, даваше му собственоръчни уроци по фехтовка. Детето с удоволствие придружаваше дядо си, ала не се увличаше особено от приключенията и предпочиташе да прекарва времето си в богатата дворцова библиотека.

Парниково цвете, помисли Грималда. Там ни бе грешката — моята и на Алекс. Спестявахме му всички заплахи и болки, оставихме да го обгърнат в телесен и душевен уют, а после се изненадахме, когато видяхме резултата от всичко това.

Не, Кастий не бе израснал разглезен — и старият херцог, и неговите служители бяха твърде умни, за да го допуснат. Но юношата наследи странна смес от характерите на своите родители. От Алекс Медлер взе романтичния устрем към неизвестното, а от Грималда Де Феро — улегналия, стабилен нрав, който го караше да ограничава романтиката единствено в сферата на мечтите и книгите.

Ала макар да се различаваха както огънят от скалата, Алекс и Грималда притежаваха една обща черта, която синът им наследи изцяло. Това бе твърдостта във веднъж взетото вече решение. С тази твърдост шестнайсетгодишният Кастий обяви избора си: да поеме пътя на свещенослужител.

Всички опити да го разубедят се оказаха безуспешни. През 1521 година юношата потегли към другия край на Селена — към далечното северно светилище Клавиус — и замъкът Капела сякаш помръкна.

Макар да ги делиха хиляди километри, връзката между Кастий и родителите му не се прекъсна. Той редовно изпращаше както съобщения по телеграфа, така и дълги писма, в които описваше напредъка си в изучаването на Върховния път. И точно в едно от тези писма младежът за пръв път спомена името на Мириам от Тера.

Новината обнадежди Грималда. Писмо след писмо даваха все по-ясно да се разбере, че между Кастий и младата берберска принцеса, изпратена в един от манастирите на Клавиус да изучава тънкостите на Черната традиция, е на път да разцъфти нещо повече от обикновено приятелство. Това е, казваше си майка му. Това му трябва — малко гореща пустинна кръв от Стария свят! Тласкана от надеждата, тя предприе дългото пътуване по море чак до залива Капуанус, а после по суша през Вилхелм и Лонгомонтанус до Клавиус. И срещата с Мириам не я разочарова — точно такава съпруга бе искала винаги за сина си.

Въпреки че рядко се обвързваха със семейство, свещенослужителите и послушниците в Клавиус не даваха обет за безбрачие. Грималда стори всичко по силите си, за да насърчи влечението между двамата млади. Разбираше рисковете и със свито сърце замина за Коперник, за да измоли от крал Зигварт разрешение за брака им. За нейна изненада обаче добродушният стар крал (още по-добродушен откакто неотдавна се бе сдобил с наследник) охотно даде съгласието си, без дори да повдигне въпроса за пророчеството и без да обръща внимание на убийствените погледи на своята сицилианска съпруга.

Няколко селенски дни по-късно Кастий и Мириам се обвързаха със скромна церемония в тесен кръг — нямаше смисъл да дразнят нито кралица Филомена, нито роднините на младоженката, които категорично не бяха съгласни с брака. А не след дълго дойде и шифрованата депеша, че чакат дете.

Обзета от неприсъщ за нея оптимизъм, Грималда си позволи да мечтае за един бъдещ наследник, съчетал ума на Кастий и буйната енергичност на Мириам. Но сякаш за да я накажат за прибързаните кроежи, точно тогава колелата на съдбата се завъртяха с неумолима жестокост.

На шейсетгодишна възраст крал Зигварт почина внезапно и без никакви предварителни признаци на заболяване — според официалното съобщение от апоплектичен удар. Сред народа обаче плъзнаха упорити слухове, че е бил отровен. Едва бе отминал траурът за покойния владетел, когато един от агентите на мъжа й в Коперник изпрати тайно предупреждение, че регентите Филомена и Берилиус кроят планове за убийството на младите Де Феро.

Без да губи нито миг, Алекс незабавно потегли към Капуанус с най-бързия си кораб, макар че денят вече отминаваше. Може би се надяваше на някакво чудо, но селенското денонощие не признаваше чудеса. Още край нос Аристилус плаващи ледове превърнаха плаването в безумен риск, а след тера и половина лютите студове сковаха морето и корабът му остана блокиран на остров Тимохарис. Оттам вбесеният от безсилие Алекс изпрати телеграфно нареждане до търговския пост в Капуанус да изтеглят спешно Мириам и Кастий от Клавиус при най-строги мерки за сигурност. Само две тери по-късно телохранителят Аграм потвърди, че охраната е пристигнала и цялата

група се готви за път към морето — заедно с новороденото момченце на име Ланс.

И вече четири тери — най-студените полунощни тери — никаква вест. Допреди малко.

— Готово, ваша светлост — изтръгна я от мислите ѝ гласът на сигналиста.

Грималда пое пергамента и плъзна замъглен поглед по кратките редове. Трябваша ѝ няколко секунди, за да осъзнае техния смисъл.

Капуанус, пета тера

Все още нямаме никакви вести за пътниците от Клавиус. Изпращаме въоръжена спасителна група от двайсет и пет матроси. Ще ви уведомим незабавно при всяка промяна в ситуацията.

Молим се за успех.

Капитан Тонга

Листчето се изплъзна от изстиналите пръсти на херцогинята. Искаше ѝ се да отрича очевидното, но много добре разбираше какво означава липсата на вести.

— Тот, Буда, Мухаммад, Исусе — обърна се тя към пророците на Белия път, без да осъзнава, че говори на глас. — Моля ви, спасете сина и внука ми!

От гърлото ѝ се изтръгна задавено ридание. Тя блъсна вратата и бързо изтича надолу по стълбището, защото никой не биваше да вижда сълзите на Грималда Де Феро.

ТИХО, ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

КРАЯТ НА ШЕСТА ТЕРА

Виковете на Пипа бяха заглъхнали. Не се чуваше вече и дрезгавият бебешки плач. Велд и неговият тъст, старият Зарк Цепибор, бяха посрещнали плача с облекчение, но от тогава мина почти цял час, а акушерката все не излизаше и не излизаше. Двамата седяха, впили очи в затворената врата, без да смеят да се погледнат един друг. Велд

конвулсивно стискаше сплетените си пръсти и отправяше несвързани страстни молитви ту към черните хегемони, ту към белите светци, макар да знаеше, че е грях. Но кой ти мисли за грехове — неандите гледаха през пръсти на тия неща — когато можеше да загуби детето... и още по-страшно, да остане без Пипа. Милата, кротката, добродушна и работлива Пипа, душата на хана. Поне такава я виждаше в този миг, макар че ребрата и коравата му глава носеха не един спомен от сблъсъци с тежката ѝ точилка.

— Стига си пухтял! — скастри го свадливо Зарк, и в този момент вратата скръцна.

Двамата скочиха от местата си едновременно, но Авира ги спря с рязък жест. Изглеждаше още по-мършава и прегърбена от обичайното.

— Накъде сте хукнали, непрокопсаници? — сопна се тя. — Мъжка ви работа, все бързате нанякъде, все гледате да се врите в краката на добрите хора. Я ми полейте да се измия!

Докато загребваше с черпака топла вода от казана, Велд едва събра куража да смотолеви:

— Детето...?

Старицата старателно изплакна ръце над кофата, избърса ги с подадената от Зарк кърпа и чак тогава отговори троснато:

— Нищо му няма на детето. Момченце е, здраво като камък. Ама чини ми се, че самичък ще си го гледаш.

— К-к-как така? — заекна Велд и се отпусна тежко на стола, защото краката не го държаха.

— Ами така! — мрачно промърмори Авира. — Няма да я бъде твоята булка, изгървахме я. Родилна треска. Я изкара две тери, я не.

— Чакай малко! — намеси се старият Зарк, потропвайки нервно с бастуна си. — Няма ли някакви там хапове, отвари, билки за тая болест?

— Има, как да няма. Дето се казва, за всяка болка си има и билка. Тутакси щях да я вдигна на крак с отвара от билката птичи пух, викат ѝ още тетра, церитреска и ангелска косица — пу-пу, да не ме чуе Черния. Ама снощи дойде да ми се моли доктор Ха. Имал болник с подлютена рана. И аз, дъртата глупачка, му дадох последното си пакетче листа от церитреска. Де да знам, че така ще стане...

— Добре де — прекъсна я Велд. — Няма ли откъде да се намери малко? Ако изтичам до човешкото село...

— Хе! — презрително махна с ръка Авира. — Чакай ти добро от човеците! Слушай, момко, знам къде има от тая билка колкото щеш. Ама е далече — в боровата гора по отвъдния склон.

— По отвъдния склон... — повтори Велд, готов да се разплаче.

Тук вече Зарк не издържа.

— Я стига си хленчил! — изрева той тъй гръмогласно, че стъклата на стария бюфет звъннаха. — О, велики хегемони, кому дадох дъщеря си! Кого приютих като змия в пазвата си! Слушай, твар некадърна, да не бях зле с ногата, щях завчас да изтърча до оная гора. Ала понеже не мога, ти ще го сториш и то незабавно. Инак няма и една тера повече да те търпя под покрива си, тъй да знаеш.

— Ама чакай... — замънка Велд. — Това е чак на другия склон. Знаеш ли колко път е дотам през билото?

Зарк подскочи от възмущение, приземи се на болния крак и това още повече го ядоса.

— Че кой те кара да се катериш през билото, малоумнико? Слизаш бързичко по пътеката до долното плато, после хващаш през отводнителния тунел и за час, най-много два си оттатък. — Забелязвайки, че Велд отваря уста за възражение, той заплашително размаха бастуна. — И не ми се офлянквай, че като те запердаша, само на зетьове ще ми станеш! Марш и да не си се върнал без билката!

Така младият неанд Велд Дългопладне, кротка душа и заврян зет в хана „При Железния крал“, потегли на най-храброто пътешествие в живота си. Не можеше и да подозира, че с това свое не твърде охотно решение ще промени съдбините на Тера, Селена и целия човешки род.

КОПЕРНИК

НАЧАЛОТО НА СЕДМА ТЕРА

Канцлерът Берилиус стоеше в коридора пред затворената врата и потръпваше — не толкова от студ или от страх, колкото от преживяното напрежение. Вече почти не се съмняваше, че сделката с Неживия ще приключи успешно. И защо не, хегемоните да го вземат? И двамата бяха наясно с условията; и двамата искаха нещо, което само другият можеше да даде. Нямаше причини да опитват да се излъжат... освен може би порочната същност на самата човешка природа, за която Берилиус подозираше, че навярно е присъща и на Неживите.

Но защо се бави толкова, запита се той. Вече минаваше половин час откакто дойдоха тук и канцлерът отпрати гвардейците, а Неживия му заръча да чака и влезе сам в Гробницата.

Всъщност Берилиус беше доволен, че не му се наложи да го придружи. Имаше тягостни спомени от предишните си посещения в криптата — мрачна каменна зала с нисък таван и пращен под, по който лежаха пръснати парчета от телата на Неживи, тук-там дори и цели тела, застинали неподвижно за вечни времена. Според един стар закон отпреди шестстотин години всяко такова тяло принадлежеше на короната, а за намирането му се изплащаше щедра премия. И век подир век хладните останки от някогашните всемогъщи демони прииждаха към подземията на двореца, за да останат тук, ненужни и непотърсени от никого до днес.

Стърженето на ръждясалите панти разтърси болезнено опънатите му нерви. Берилиус рязко се завъртя към вратата, вдигна фенера и видя на прага Неживия — привидно все същия, ала в същото време някак коренно променен. Сега видът му пораждаше удивително усещане — той изглеждаше тежък като планина и все пак се движеше с неуловимата лекота и пъргавина на дългозъб. Дори металната му кожа сякаш блестеше по-ярко, отколкото преди малко в килията. Иззад гърба му стърчаха върховете на две широки метални тръби, боядисани в червено. Канцлерът се запита за какво могат да служат, но веднага прогони тази мисъл. Нямаше значение за какво се е натоварил с тях — важното бе да изпълни своята част от споразумението.

— Е, бароне — в гласа на Неживия звучаха непознати досега весели нотки. — Дотук няма лъжа, няма измама. Файтроб Осемнайсети готов за мисия, както казвахме в доброто старо време. Остава да ми обясниш каква ще е мисията.

Берилиус облиза пресъхналите си устни. В последния миг го бяха налегнали непривични за него съмнения и колебания. За да отложи решението с още минута, той се изкашля и попита:

— Добре ли познаваш областта между Клавиус, Лонгомонтанус, Магинус и Тихо?

Неживия благоволи да издаде кратък, презрителен смях.

— Със сигурност по-добре от твоите кралски селенографи. Там ли ще е задачата?

Берилиус мълчаливо кимна.

Нов смях.

— Неизпълнима задача на хиляди километри от тук — спокойно изрече мекият баритон и сърцето на канцлера се сви, но Неживия вече продължаваше: — Ала не и за мен, драги бароне, не и за мен. Със сигурност искаш да намеря някого. И то час по-скоро, защото си отлагал до последно, преди да се обърнеш към мен. Прав ли съм?

— Да — неохотно призна Берилиус. — Някъде там има група бегълци, пет или шест души. Носят новородено дете. Трябва да бъдат ликвидирани на всяка цена.

— Дете... — Неживия сякаш се замисли за нещо, но металното му лице си оставаше все тъй безизразно. — Не искам да посягам на дете.

— Тогава убий другите и го донеси тук — предложи канцлерът. — Така ще изпълниш своята част от сделката.

— Е, да — тихо въздъхна Неживия. — Сделката си е сделка, не забравяй това. Когато изпълня мисията, ще имам вечен и неограничен достъп до криптата. А опитах ли се да ме измамиш, сега имам достатъчно сила, за да срутя този дворец и да те погребя под димящите му останки.

От надигналата се в гласа му заплаха по гърба на Берилиус пробягаха студени тръпки.

— Уговорката вече е в сила — отвърна дрезгаво той. — Тръгваш ли?

— След малко. Искам за момент да се върна в килията. — Неживия бързо вдигна ръка. — Не питай защо. Приеми го като сантиментално желание да видя за сетен път мястото, където отлетяха напразно почти пет века от безсмисления ми живот. Чакай ме във на главния двор. Не се безпокой, сам ще намеря пътя.

Десет минути по-късно, застанал на завет до голямата дворцова порта, Берилиус видя нещо, което нямаше да забрави до края на живота си. От една странична врата излезе със забързана крачка висока блестяща фигура. По средата на заснежения двор Неживия спря, застина за миг неподвижно, после се раздаде оглушително бучене, около нозете му избухна снежна вихрушка и изведнъж той се понесе с шеметна скорост към черното нощно небе.

След броени секунди изчезна от поглед.

ЗАМЪКЪТ КАПЕЛА

НАЧАЛОТО НА СЕДМА ТЕРА

Икономът запали последната петролна лампа и въздъхна с леко неодобрение. Сега библиотеката грееше като посред бял ден, но това си беше чисто прахосничество. Негова светлост спокойно можеше да се задоволи със светлината на пламъците в камината, или в краен случай с две-три свещи както всички нормални хора, били те благородници или не. Горивото за тия лампи се внасяше от Тера и струваше цяло състояние. Вярно, херцог Ларс Де Фери можеше да си позволи подобен разкош, но все пак...

— Ще желаете ли още нещо, милорд? — попита той.

— Само чаша вино, благодаря — кимна старият херцог. — Налей ми и върви да почиваш.

Но когато вратата се затвори зад иконома, той не посегна към скъпото теранско вино. Само гледаше как светлината на лампите трепти в рубинените дълбини на кристалната чаша и имаше чувството, че сам той потъва все по-надолу и по-надолу.

Ето, така умира един кралски род, помисли херцогът. В тишина и предутринен мраз. Да, това не е краят, от мъртвия дънер като млади издънки ще поникнат нови родове — Медлер, Исидорус... Но корените на благородното дърво са вече съсечени.

Вдигна очи към препълнените библиотечни лавици, из които внукът му толкова обичаше да се рови... и изведнъж непоносимата тишина на празната зала го притисна като смазваща каменна плоча. Без да обръща внимание на ревматичните болки в ставите, той припряно скочи от креслото, отвори секретния шкаф и извади отвътре кадифената калъфка с най-голямото си съкровище — безценна реликва от Древния свят, наречена арфа на душата.

На вид арфата не представляваше нищо особено. Приличаше на малко топче от полиран тъмен мрамор. Но съдържаше огромно количество музика и умееше по някакъв магически начин да избира онази мелодия, която най-точно отговаря на настроението на човека в момента.

Стиснал здраво топчето, херцогът отново се отпусна в креслото. Затвори очи и в същия миг го обгърна разтърсваща, тежка, съдбовна музика, извираща сякаш от дъното на вековете. Музика, вплътила безнадеждната борба срещу горчивата човешка участ и отчаянието от напразната гонитба на изкусителни и лъжовни химери. Сред грохота на оркестъра запяха десетки човешки гласове, вплетени в едно цяло:

*O Fortuna,
velut Luna
statu variabilis,
semper crescis
aut decrescis;
vita detestabilis
nunc obdurat
et tunc curat
ludo mentis aciem,
egestatem,
potestatem
dissolvit ut glaciem.
Sors immanis
et inanis,
rota tu volubilis,
status malus,
vana salus
semper dissolubilis,
obumbrata
et velata
michi quoque niteris;
nunc per ludum
dorsum nudum
fero tui sceleris.
Sors salutis
et virtutis
michi nunc contraria
est affectus
et defectus*

*semper in angaria.
Hac in hora
sine mora
corde pulsum tangite;
quod per sortem
sternit fortem,
mecum omnes plangite!*

Старият херцог не разбираше нито дума от този древен език, ала въпреки това магията на арфата вливаше смисъла на песента право в съзнанието му:

*О, Фортуна,
като Луна
ти вечно се променяш.
Ту нарастваш,
ту изгасваш,
живота ни отнемаш.
Днес поваляш,
утре галиш
и разума поглъщаш.
Бедност крайна,
власт омайна
в топящ се лед превръщаш.
Тъй ужасно,
безучастно
въртят се колелата,
дебне злото,
а доброто
не води до отплата.
В сянка скрита
с воал обвита
ме гониш чак до гроба,
но играя
и нехая
за твойта дива злоба.*

*В болест, в здраве,
в чест и слава
съдбата дебне в мрака,
за падение,
разрушение
удобно време чака.
В час несретен,
зашеметен
от звън на струни диви,
всеки клетник
в тях оплетен
ридае с мен горчиво.*

Херцог Ларс Де Феро бавно разтвори пръсти и остави топчето на масата до недокоснатата кристална чаша.

Предпочиташе тишината.

ПОД ИЗТОЧНИЯ РЪБ НА ТИХО

СЕДМА ТЕРА

Облечен в дебел вълчи кожух, с плетена вълнена шапка на главата и шал през лицето, Велд крачеше с тромава неандска походка по гладкото, леко хлъзгаво дъно на стария отводнителен тунел. Издълбан от джуджетата в древни времена, още преди столицата да се прехвърли от Тихо в Коперник, този тунел служеше за предотвратяване на наводненията при утринното топене на снеговете и проливните следобедни дъждове. В сравнение със заобиколните пътища през билото той предлагаше изкусителната възможност да се спестят дълги часове и дори тери изморително пъплене по стръмнините. Ала хората — и особено неандите — рядко поемаха подобен риск. Възпираха ги страховитите легенди за клетници, настигнати тук като в капан от внезапни пороища и загубили живота си. Говореше се, че призраците им са обречени во веки веков да бродят из мрачното подземие и да подмамват непредпазливите пътници да си подремнат за час-два — докато ги сполети същата страшна участ.

Още по-зловещи предания разказваха за други призраци — демони от милионите години безжизнено съществуване на Селена, безплътни и зажаднели да изпият и последната капчица топлина от всяка срещната жива твар.

Велд потрепери, но не от постоянния студен вятър, който го блъскаше в гърба и заплашваше да изгаси факлата в ръката му. За да не мисли за призраците, почна да си повтаря указанията на старата акушерка. *Тая билка се увива по дърветата, да го запомниш добре, глупако! Има много дълго стъбло, като на къпината, или на пълзящия трън, да речем. Ще я познаеш по цветовете — цялата е покрита с тях. Приличат на гъста перушина, затуй ѝ викат птичи пух. Ама да не вземеш да го береш тоя пух, главо проста! Хич не ми трябва, той работа не върши. Листата, листата накъсай и гледай да са повечко, че хич не ѝ е добра работата на твоята Пипа, пък без нея не знам как ще гледа дете дръвник като теб.*

Ще видят те, закани се Велд. Глава проста съм бил, а? Ще им донеса цяла торба церитреска, че и джобовите си ще натъпча, и пазвата! Тогава ще разберат кой е Велд Дългокладне.

Той опипа резервните факли, привързани на гърба му, бръкна в джоба си да провери дали огнилото още е там, намести празната торба отстрани и ускори крачка, за да стигне по-скоро края на страховития тунел.

В НЕБЕТО НАД МАГИНУС

СЕДМА ТЕРА

Файтроб Осемнайсет познаваше достатъчно добре човешкия език и човешките чувства, за да знае, че би трябвало да изпитва опияняващ възторг от шеметния полет и внезапно придобитата свобода след почти пет века затвор. Но той не усещаше емоции, поне не такива, каквито ги чувстват хората. Просто вършеше онова, за което беше създаден — наричано „сърч енд дестрой“ на един древен език, който днес разбираха само шепа кабинетни учени. Реактивните турбини зад гърба му бучаха с отмерен ритъм, долу прелитаха усамотени градчета и селца, различни с просто око само по струйките дим от комините, но за очите на Файтроб топлинното им излъчване бе по-ярко от видима светлина. После равнините на

Магинус останаха назад, мярнаха се назъбени планински вериги и започнаха дивите пущинаци на Пиктет, където единствен признак на живот подаваха само отделни масивни кошари, излъчващи смесената топлина на овце и пастири, и две-три стада мамути, струпани неподвижно докато отминат най-студените тери.

Вече бе минал над Капуанус, Вилхелм и Лонгомонтанус, оттам зави на изток към Магинус, където се поколеба дали да продължи в същата посока към Кювие, но веднага отхвърли идеята. Най-перспективното направление беше на юг, към Пиктет и Тихо.

Ето, че и Пиктет остана назад. В една порутена кула на западния му склон Файтроб засече топлинен източник. Намали оборотите на турбините и фокусира сензорите си, но след секунда разбра с разочарование, че в руините има само един човек и животно, навярно кон.

Тогава насочи поглед към стръмнините на Тихо и изведнъж ги видя. Шест малки топлинни точки пъплеха бавно по голата урва. Погоре, на около километър от тях, из боровата гора се движеше още някой, но той със сигурност нямаше нищо общо с групата. Целта на акцията бе там, на открития каменист склон. Мисията щеше да бъде изпълнена. Сърч енд дестрой.

И при вида на жертвите в него се надигна нещо, което не би могло да се нарече удоволствие или радост, но все пак бе заложено преди осемнайсет века от отдавна изтлелите създатели на Файтроб Осемнайсет.

КОПЕРНИК

СЕДМА ТЕРА

Виждайки кралицата да се задава по коридора, гвардеецът пред вратата се изпъна мирно и прихвана копието за почест. Филомена понечи да му направи знак да застане свободно, но се въздържа навреме. Дребните хорица трябваше да си знаят мястото и да тачат висшестоящите — допуснеше ли се и най-малка пукнатина в този извечен ред, тя неминуемо се превръщаше в широко разтворена порта към хаоса и анархията.

Минавайки нарочно тъй близо до него, че полата ѝ да го бръсне през краката, тя стрелна гвардееца с недоволен поглед, отвори вратата

и прекрачи в сумрачната спалня. Вътре беше топло — прекалено топло, отбеляза с леко раздражение кралицата, а това не бе редно, престолонаследникът трябваше да се закалява от малък.

Двете бавачки скочиха на крака и се втурнаха да посрещнат кралицата, но тя раздражено им махна да се отдръпнат. Пристъпи към простичкото дървено легло, където спеше едногодишният ѝ син, наведе глава и се вгледа в лицето му — все още пухкаво, неоформено, но подсказващо, че някой ден детето ще наследи орловия профил на сицилианския си дядо.

И в този момент я застигна видение.

Като малка бе виждала руините на Колизеума в Рим, но сега ги зърна въздигнати в първозданното им величие и изпълнени чак догоре с несметно човешко множество. Насред обширната пясъчна арена се издигаше огромна трибуна, украсена със знамена, хоругви и позлатени колони. В подножието ѝ стояха достолепни сановници и генерали, облечени в пурпур и злато, ала горе имаше само един човек — крал Ламборгин. Застинал в непоклатимата неподвижност на каменна статуя, той издигаше към небето ръка за поздрав, а изпадналата в екстаз многохилядна тълпа ревеше единогласно като някакъв чудовищен звяр: *Хаааа Ламборг! Хаааа Ламборг! Хаааа Ламборг!* Именно така чуваше името му Филомена, макар че мразеше да го съкращават.

Кралицата изтръпна.

— Ти ще бъдеш хегемон, сине мой — прошепна тя, привела устни до самото ухо на спящото дете. — Най-великият хегемон в историята, владетел на Селена и Тера, дясна ръка на Магед. Кълна се!

ИЗТОЧЕН СКЛОН НА ТИХО

МАЛКО ПРЕДИ СРЕДАТА НА СЕДМА ТЕРА

В сетните мигове от живота си Аграм горчиво се обвиняваше, че е вървял последен в колоната, носейки бебето. Но и за двете неща имаше логично обяснение. Вървеше последен, защото знаеше, че заплахата трябва да ги догони изотзад — просто нямаше откъде другаде да дойде. А носеше бебето, защото Мириам бе грохнала от умора и със сетни сили се влачеше нагоре по дълбокото каменистото дере, изровено от утринните пороища. Точно това дере обаче

обнадеждаваше стария неанд. То подсказваше, че тунелът вече е съвсем близо. Достигнеха ли го, след час-два щяха да бъдат в Тихо и да започнат слизането към централното езеро.

Нещо тъмно се мярна горе, в края на скалистия улей. Аграм спря, прихвана бебето с лява ръка и избърса с дясната просълзените си от студ очи. Не, не се лъжеше! Това бе отворът на тунела!

И в този миг отпред като изпод земята изникна висока сребриста фигура, сияеща меко под синкавите лъчи на Тера.

Изтощените хора дори не осъзнаха какво става. В ноцната тишина отекна рязко пращане, сякаш болник се изкашля дрезгаво на пет пъти, бляскав лъч прорязва сенките и петимата от колоната рухнаха сгърчени сред снега и едрите заоблени камъни по дъното на оврага.

Аграм застина. Не от страх или изненада, а с пресметливата неподвижност на опитен телохранилел. Мозъкът му работеше хладно и точно. Детето трябваше да се спаси на всяка цена. Бягството назад бе изключено. Катеренето по стръмните склонове на дерето — безнадеждно. Оставаше само пътят напред, където го чакаше... Авитус, осъзна старият неанд и при това име по цялото му тяло плъзна вълна на отчаяно прималяване. Авитус Неживия, легендарният демон от Древния свят, който преди пет века бе обърнал в бягство армията на Железния крал.

Притиснал детето към гърдите си, Аграм бавно направи крачка напред. После още една. Нарочно бе стегнал мускули, така че цялото му тяло да се тресе. Ти се страхуваш, заповяда си той. От теб се излъчва див ужас, изпаднал си в паника като животно в капан. Това трябва да вижда Неживия.

— Какво искаш? — попита той, заставяйки гласа си да прозвучи тънко и пресекливо.

Неживия поклати глава с изненадващо човешки жест.

— Дай ми детето — меко изрече той. — Дай го и ще те оставя жив. Уморих се от убийства, старче. Две хиляди години убийства на хора и неанди, на дребния народ и дори на свои, за да открадна от тях части за грохналото си тяло. Искам поне веднъж някой да каже, че ме е срещнал и е останал жив.

Аграм направи още една крачка.

По всичко личеше, че се колебае, разкъсван между дълга и страха.

— Вземи го — промълви горчиво той и с лявата си ръка протегна напред кожата вързоп.

Неживия посегна да вземе детето.

— Хааааарг! — изкрещя Аграм с цялата мощ на дробовете си, както го бяха учили още като зелен новобранец в бойната школа на клеомедските майстори.

И времето сякаш спря. Сред застиналите му дълбини старият неанд се завърна в дните на младост и сила, когато по много тери наред повтаряше всяко движение от ню-тай-чи, превръщайки го в част от самата си същност. То бе върховен танц, извличащ всяка капка енергия от тялото, за да постигне мълниеносна бързина и целенасоченост. Отскок надясно. Приземяване на десния крак. Прегъване в кръста. Замах с левия крак нагоре, все по-нагоре, за да се извърти цялото тяло. Полет наляво, премятане, дясната ръка зад гърба напипва дръжката на секирата и секирата вече цепи въздуха, устремена към главата на Неживия.

Пукот.

Пукот.

Пукот.

Пукот.

Вината не беше на Файтроб. Атаката наистина го изненада, доколкото бе възможно за същество като него. Но един Файтроб е готов дори за непредвидимото. Неживото му съзнание оцени ситуацията за част от секундата и взе най-точното решение.

Първият изстрел повали противника.

Вторият изстрел разцепи острието на летящата секира преди да бе изминала и половината разстояние.

Третият и четвъртият улучиха двете половинки.

Но Файтроб не можеше да знае, че срещу него е хвърлено старинно и скъпоценно оръжие — боен топор с връх от маскон. Нищо освен слънчевите топилни на джуджетата не бе в състояние да разруши този свръхтвърд метал. И свързани от тънката масконова нишка, двете половинки продължиха напред, променяйки посоката на полета съвсем не така, както бе предвидил Файтроб.

Той бе реагирал светкавично. Бе улучил половинките на топора. Ала нямаше време за пети изстрел и масконовата нишка, понесена от инерцията на двете тежки метални парчета, се вряза в шията му.

Нещо изсъска, изпраця и Файтроб се свлече сред камъните удивително меко, сякаш в смъртта се бе превърнал в жива твар, каквато не беше.

Покой, успя да помисли гаснещото му съзнание. Най-сетне покой...

Велд подтичваше по надолнището и в бързината си от време на време се подхлъзваше по заледените места. Претъпканата торба успокоително го потупваше по хълбока и този допир го изпълваше с гордост. Глава проста, а? Да, драги ми старчоци, ама тая глава проста ще спаси живота на Пипа! Главата на Велд Дългопладне, ваш драгоценен зет и гордост на хана „При Железния крал“!

Ала към сладостта на този триумф, изпитван за пръв път в живота му, като лъжичка катран в делва с мед се добавяше мисълта, че тепърва ще трябва отново да измине целия път по тунела до вътрешния склон. И то час по-скоро — да не дава Черния да го застигне вътре топенето на снеговете, а то ставаше стремително, щом слънцето се надигнеше над хоризонта. Ами призраците? Това, че на идване не го нападнаха, не оначаваше нищо. Може би се бяха подиграли с него, оставяйки самотния пътник да повярва в сигурността си, за да му вдъхнат още по-голям ужас, когато най-сетне връхлетят да изпият топлата му кръв.

Представяше си ги — безплътни като мъглите на осмата тера, или пък железни и размахващи мълнии като древните Авитуси, способни с един удар да смажат цяла армия. Представяше си ги тъй ясно, че когато наистина видя Неживия, за миг се стъписа не толкова от страх, колкото от разкъсването на естествения ред на нещата: виденията не можеха да се материализират, не можеха да се появяват пред теб просто така.

И все пак древният демон лежеше възник долу в оврага под отвора на тунела — блестящ, неподвижен, изпънат в цял ръст. Наоколо му се валяха шест сгърчени трупа в дебели кожени дрехи. Кръв не се виждаше и Велд с тръпка на ужас си помисли, че Авитусът е изпил живота им. Но тогава защо не помръдваше? Дали не се преструваше, дали не дебнеше нова жертва?

— Бббббб...

Глухият звук се разнесе из нощната тишина тъй ненадейно, че Велд подскочи. Той стрелна очи настрани и видя, че едно от телата помръдва.

— Бббб... братко...

Говорът беше тих, задавен и хъхрещ, но несъмнено неандски. Силата на племенната солидарност, вкоренена дълбоко в душата на всеки неанд, надделя над страха и Велд без да мисли започна да слиза по стръмния склон на дерето. Мина край една от жертвите и зърна за миг смуглото лице на човешка жена, отправило неவிждащ поглед към звездния небосвод. Сърцето му се сви и той бързо извърна глава. След още няколко крачки спря до ранения и видя първата кръв, размесена с ледените висулки по буйната му брада.

Старият неанд лежеше по гръб и дишаше задавено, с влажно хриптене, притискайки към гърдите си голям кожен вързоп, като че се надяваше да му предаде още мъничко от своята топлина, преди да издъхне.

— Братко... — избъбри с усилие той. — Чуй ме... в името на Железния крал...

Макар да изповядваха Черния път, неандите се прекланяха единствено пред паметта на Железния крал — онзи велик благодетел, който преди пет века бе дал равноправие на всички селенски народи. Никога не злоупотребяваха с името му, както правеха например с Черния, затова чувайки тези думи, Велд разбра, че става дума за нещо съдбовно.

Умирацията повдигна вързопата към него.

— Това дете... това дете трябва да бъде спасено на всяка цена... Чуй, братко, ще ти разкрия... една велика тайна... То... то е детето от пророчеството... носителят на бокала с рубин... Спаси го... спаси...

От гърлото на стария неанд излетя задавено хъркане, бликна немощна струйка кръв и главата му се отпусна на заснежените камъни.

Беше мъртъв.

Паниката замъгли разсъдъка на Велд. Не знаеше какво се е случило тук, не знаеше чие е това дете и как може да бъде предреченият потомък на Железния крал. Тия неща просто надхвърляха способностите на скромния му неандски разум. Но както се случва понякога, тялото му пое инициативата в свои ръце. Грабна вързопата, драсна две пресечени черти във въздуха над покойника, както

се полагаше според Черния път — нямаше откъде да знае, че Аграм изповядва друга религия — и препъвайки се забърза нагоре към тунела.

Ала едва бе направил няколко крачки, когато нещо привлече погледа му. Край тялото на Неживия лежеше боен топор с разцепено на две острие. Тънка черна нишка свързваше двете парчета и щом я видя, Велд веднага разбра какво е. Преди години бе слушал как един подпийнал пътник се опитва напразно да го опише: „Ами то... няма думи да се разкаже. Черна светлина... Представи си нажежено желязо, обгърнато в червено сияние. Цялото е огнена светлина, нали така? Е, онова пък е черно. Черно като безтерна нощ, и все пак свети.“

Сега го видя с очите си. Нишката наистина излъчваше черна светлина и наистина нямаше други думи, за да се опише. Маскон! Най-твърдият и най-скъпоценният метал на света! Тази секира струваше повече от целия хан, може би дори повече от цялото село!

Изтръпнал от ужас, Велд се върна до Авитуса, с треперещи ръце пхна топора в торбата и отчаяно побягна нагоре, колкото се може подалече от това прокълнато място.

КОПЕРНИК, КАПЕЛА, ТИХО

СЛЕД ВРЕМЕ

Неживия не се завърна. Не пристигнаха никакви вести за детето и изчезналата принцеса. Години наред след това загадката на изчезването на Файтроб тормозеше Берилиус. В най-неочаквани моменти тя го бодваше като досадно трънче в петата и той отново и отново си задаваше все същия мъчителен въпрос: Защо? Защо ме измами? Сделката беше ясна. Какво е спечелил?

Струваше му се, че успее ли да намери отговора, ще проумее нещо безкрайно важно, ще овладее нов ключ към управлението на човешките души и ще стане още по-силен.

Но разбира се, той никога не узна какво се е случило на западния склон на Тихо.

* * *

Едва след шест селенски дни — почти половин година по-късно — оцелелият Седрик се добра до Капела, за да разкаже, че всички са мъртви. Беше пребродил надлъж и нашир западния склон на Тихо, но не откри никаква следа от бегълците, освен обезобразения труп на Аграм, отмъкнат от пороищата чак долу в подножието на планината.

И тогава в яростната си скръб Грималда Де Феро извърши нещо, с което впоследствие не се гордееше. Прониза с поглед изтощения скиталец и хладно попита:

— А ти защо си жив?

Бе късна вечер и приближаваха лютите нощни студове, но няколко часа след разговора Седрик напусна замъка Капела само с дрехите на гърба си.

Повече никой не го видя.

* * *

Четири години по-късно малкият Ланс за пръв път попита:

— Татко, защо не приличам на вас? Нали съм ви син.

Въпреки че отдавна бе очаквал този въпрос и знаеше какво да каже, Велд се поколеба, преди да отговори:

— Чуй, момчето ми. Истинските ти родители загинаха от лавина когато ти беше още пеленаче. Ние те взехме в дома си, обичаме те и сега си наш син.

Детето се позамисли, после кимна, хвана Велд за ръката и като го погледна отдолу нагоре, потвърди деловито, сякаш смяташе въпроса за уреден:

— Да, сега съм ваш син. А Айдо ми е брат, нали? — И неуморното му любопитство веднага се прехвърли към нов въпрос. — Ами защо на него второто му име е Птичипух, а моето Седмотер?

Доволен, че се е разминал с деликатната тема, Велд седна, сложи Ланс на коленете си и започна да обяснява:

— Виждаш ли, момчето ми, когато се роди Айдо, майка ти беше много болна. Трябваше ѝ билка, наричана церитреска или птичи пух. А пък тя расте ехе-хей, знаеш ли къде? Чак на отвъдния склон. Беше нощ, такава мразовита нощ не се е случвала от векове насам. Само да си покажеш носа навън, тутакси ще окапе. Студ не студ, викам аз,

отивам да търся билката. Недей, момко, вика дядо ти, ще загинеш по пътя и после кой ще ме гледа на стари години? Може и да загина, рекох аз, но по-добре тъй, отколкото да живея без милата ми Пипа. И тръгнах — право през отводнителния тунел, дето гъмжи от демони и привидения...

Ланс отпусна глава на мощното му рамо и въздъхна доволно. Колко прекрасно беше да имаш тъй силен и храбър баща...

4

ГОСПОДАРКАТА НА КОПЕРНИК

Когато едно дете за първи път изобличи възрастните, когато в сериозната му главица за пръв път се вмъкне истината, че възрастните не са божествено всезнаещи, че преценките им невинаги са мъдри, а мисленето правилно и присъдите справедливи, неговият свят изведнъж се оказва в паническа пустота. Боговете се катурват, сигурността изчезва. И което е най-важно: боговете не падат постепенно, а с трясък, стават на парчета или потъват дълбоко в зеления жабуняк. Непосилна работа е да ги издигаш наново, те вече никога не изпускат същия блясък. И светът на детето никога повече не възвръща предишната си цялост.

Джон Стайнбек, „На изток от рая“

Леката дрямка ми помогна да почина от мъчителните мисли, но ме сепна появата на прелестно дете, което се втурна в укритието ми с устрема на възрастта си. Погледнах го и ми хрумна една мисъл — а именно че това малко същество е все още непредубедено и е живяло прекалено кратко време, за да се ужасява от грозотата. Следователно, ако успея да го хвана и да го направя свой другар и приятел, няма да съм вече така самотен на тази населена земя.

Мери Шели, „Франкенщайн“

КОПЕРНИК

Наричаха я Господарката на Коперник.

Естествено, никой от слугите не би дръзнал да изрече това название в присъствие на кралицата. То гарантирано щеше да я вбеси. Затова пред нея се обръщаха към момиченцето с „ваше височество“, „принцеса Ермелинда“ или просто „милейди“. Виж, в кухнята, където често обичаше да се промъква, можеха и да ѝ казват свойски Малката Линда.

Разправяха, че е живо копие на прабаба си по бащина линия, херцогиня Сакробоско. Одрала ѝ е кожата, казваха по-простодушните, и когато чу за пръв път това, Линда много се стресна от страховитото обвинение, та трябваше дълго да ѝ обясняват какво означава. Ала след като проумя, изразът толкова ѝ хареса, че обиколи всички стаи на дворецовата прислуга да споделя с тайнствен шепот и широко ококорени очи: „Знаете ли, че аз одрах кожата на прабаба си?“. Съобщението имаше задоволителен ефект — камериерките и готвачките възкликваха „Въх!“ или „Олеле!“, а някои дори я молеха да не върши същото с тях, което тя на драго сърце обещаваха. Мъжете от прислугата го приемаха по-спокойно, но с жив интерес към подробностите — дали прабабата е била жива в момента на манипулацията и с какъв точно инструмент си е послужила. Тук вече малката принцеса избухваше в смях и заявяваше: „Ама че си глупав! Ами че това е в пре... (как беше?)... преносен смисъл!“ Само личната ѝ гувернантка, госпожица Леверие от Тера („дърта скочубра“ според точния израз на Хугберт) подви възмутено устни и най-строго обясни, че подобни приказки са неуместни за една млада дама.

Но от тогава Линда обичаше често да посещава първата площадка на парадното стълбище, където висеше портретът на херцогиня Сакробоско — стройна руса красавица в зелена рокля за езда, украсена с перли. Дълго я гледаше, после изтичваше в стаята си пред огледалото и не намираше абсолютно никаква прилика, освен може би русата коса, само че нейната не беше дълга, мека и вълниста като на херцогинята, а жилава и непокорна въпреки редовното къдрене с нажежена маша. Плюс това имаше чипо носле, обкръжено от цяло съзвездие лунички, които ставаха особено ярки в жегите около пладне.

С две думи — нямаше и помен от величествената прелест на дамата от портрета.

Когато споделяше тези си огорчения с Хугберт, той поклащаше глава и със спокойния си, разсъдлив тон я уверяваше, че с малките момиченца е така, но един ден всички те се превръщат в ослепителни красавици, също като в приказката за грозното патенце. Това ѝ се стори убедително — поне докато се сети, че вероятно и госпожица Леверие някога е била малко момиченце.

От всички в двореца Линда най-много обичаше персоналия си иконом Хугберт. Вярно, жените от кухнята заемаха много високо място в класацията на личните ѝ симпатии — най-вече заради вкусотиите, с които редовно я изненадваха край бумтящата печка — но с конярите, гвардейците, сигналистите и писарите беше далеч по-интересно да се общува. От тях можеше да се узнаят какви ли не полезни неща — например как може на пазара дръглив кон да се представи за охранен (подробностите определено не бяха предназначени за ушите на малка принцеса, но конярите открай време са си цапнати в устата). И още: как се „щипят“ зарове и защо не бива човек да се хваща на играта „тука има, тука нема“. Или пък как да пушиш лула на пост, без да те хване началството. Страшно интересно беше и да седиш горе в кулата при сигналистите, откъдето през далекогледа се виждаха моретата във всички посоки — от Залива на жегите на изток и Морето на знанието на юг, та до Океана на бурите на запад. Само на север Карпатските планини закриваха необятното Море на дъждовете. Но пък ако се вгледаш по-внимателно, на юг можеш да различиш пристанището Фра Мауро, от което носеше името си кралският род. Там, в онзи вълнуващ многохиляден град, беше магическата Месинска порта, водеща към тайнствената Тера — източник на безброй богатства и чудеса.

Тъкмо сигналистите научиха малката принцеса да чете и пише още преди да навърши пет години. Бяха взели много присърце тази задача, защото иначе нямаше как да я запознаят с азбуката на Свети Морз — а те безкрайно се гордееха с легендарния създател на тяхната изключителна професия, без която не би могла да съществува човешката цивилизация. Вярно, около името често се водеха спорове — привържениците на Черния път твърдяха, че е Хегемон Морз, а се намираха дори еретици говорещи за сигналните светлини на някой си Свети Елм, упоменаван в древни ръкописи. Но в едно всички бяха

единодушни: само благодарение на тяхната каста известията можеха да прелитат от кула до кула, от манастир или военна крепост до следвата сигнална станция, тъй че за броени часове да стигнат от единия до другия край на Селена.

Всичко това бе вълнуващо и интересно, ала Хугберт... е, Хугберт си беше Хугберт, несравним и единствен в целия свят. Дребен, сръчен и на вид достолепно сдържан, този северняк от далечното хладно крайбрежие на Маре Фригорис не можеше да се мери с школовката на прославените терански икономи, но пък нямаше равен в тънките шеги, които пускаше с невъзмутим вид и от които човек се превиваше от смях, колчем си ги припомняше. Беше всеотдайно предан на малката си господарка, прикриваше безбройните ѝ пакости и сам участваше в невъобразими съзаклятия — например тайно да я отведе да пият бира в „Джудже на фенера“. Разбира се, бирата пиеше той, а Ермелинда само топваше пръстче в пяната, облизваше го и сбръчкваше личице: „Ух, че горчиини!“ Впрочем това не ѝ пречеше да подновява дегустацията при всеки удобен случай. Но иначе, както подобава на една млада дама, се задоволяваше с чаша сироп от меден бор.

Не ще и дума, слуховете за недостойното поведение на принцесата редовно стигаха до майка ѝ, но кралицата ги приемаше с учудваща търпимост. Оставете я, казваше Филомена, когато беше в добро настроение. Тя е момиче, *семе пердуто* — изгубено семе. Пък и е още дете, нека щурее докато може. Тепърва ще има да узнае каква е горчивата женска участ.

А след раждането на принц Ламборгин и последвалата го не подир дълго смърт на краля, Филомена съвсем престана да обръща внимание на дъщеря си. Чисто формално разпитваше как вървят уроците по танци, езда, музика и добри обноски, но рядко идваше да навести момиченцето, което от своя страна бе напълно доволно от това състояние на нещата.

Наричаха я още Чучулигата.

От цялото дълго селенско денонощие Ермелинда най-много обичаше времето между осмата и деветата тера, когато слънцето изгряваше над Залива на жегите — въпреки името си цял покрит с лед подир мразовитата нощ — и столицата изведнъж оживяваше. Градската стража се втурваше да разчиства задръстените от ледени блокове шлюзове на каналите, търговците сваляха кепенците на

дюкяните си, снеговете се топяха като по вълшебство, навсякъде се стичаше мътна вода и улиците заприличваха на реки, тъй че най-храбрите минувачи трябваше да газят по тях с високи ботуши.

А в двореца започваше великото ежедневно преселение от нощните към дневните покои. Слугите трескаво търчаха да бършат прах, да изнасят мебели от подземията, да проверяват какви щети са нанесли студовете и влагата, с две думи да подготвят за живот помещенията, останали празни цели петнайсет тери. Естествено, Господарката на Коперник за нищо на света не би пропуснала такава великолепна възможност да вложи в дела цялата си кипяща енергия. Тя се втурваше сред забързаната прислуга и огласяше коридорите със звънки команди, съвети и коментари, които само още повече увеличаваха суматохата. После изтичваше навън да види как се справят градинарите с подготовката на цветните лехи, които трябваше да се засаждат много изкусно и пресметливо с ралични сортове цветя, за да цъфтят през целия ден — дори през обедните горещници, когато хората пак се оттегляха под земята, но само за малко.

Всички градинари бяха нейни любимци — от старши-жардиниера Морион до вечно изцапаните с пръст чираци, които тайно си устройваха състезания с ръчни колички. Единственото изключение беше Риго, за когото Ермелинда просто не знаеше какво да мисли. Уж се водеше градинар, но никога не го бе виждала да работи в градината. Редовно изчезваше от двореца за цели дни, а през останалото време или киснеше в кръчмите, или стоеше затворен в стаята си, където пиеше тайнствени терански напитки, свиреше на странна триъгълна лютня с много особен, трептящ звън и пееше тъжни песни, в които често се повтаряше „мамо, мила мамо“. Малката принцеса предполагаше, че сигурно е много добър човек, щом така обича майка си. Тя самата понякога се упрекуваше, че не обича чак толкова своята.

Във всеки случай едно бе сигурно: в целия дворец нямаше по-странен човек от Риго. Дори и той я обичаше, в това не можеше да има съмнение, но го показваше по странен начин. Веднъж например Линда го попита защо носи обувки с метален връх.

— Някой ден и на теб ще направя такива — обеща Риго. — Да знаеш, малка госпожице, че ако и да си още дребосъче, като ритнеш с тях някой мъж между краката, тутакси ще го повалиш.

— Ами жените? — попита заинтригувано тя, мислейки за госпожица Леверие.

Риго енергично се почеса по главата, която биваше особено чорлава, когато пиеше теранските си напитки.

— Жените, казваш? Мммм... не, с тях не става, това е само за мъжете.

— Защо?

Риго направи онази характерна физиономия, която правеха всички възрастни, когато предпочитаха да запазят най-важните си тайни от децата.

— Ами... такава... — Той пак зарови пръсти в косата си и явно намери там вдъхновение, понеже заяви победоносно: — Защото жените са с рокли, ще ти се заплете кракът.

Личеше, че разговорът е взел да го притеснява и той побърза да я отпрати, ала тъй като се чувстваше виновен, подари ѝ невероятно съкровище — специално „шпионско“ фенерче с кристална леща, вградено огниво и резервоарче за петрол. Имаше дори въртяща се диафрагма отпред за разширяване и стесняване на лъча. Ермелинда бе тъй щастлива, че три дни спа с фенерчето под възглавницата докато госпожица Леверие подозрително се поинтересува защо косата ѝ мирише на петрол. Тогава реши, че ще е по-безопасно да го скрие при другите си съкровища в тайника под паркета в ъгъла, който ѝ бе направил Хугберт.

Имаше и още една причина да я наричат Чучулигата.

През един топъл следобед старшият жардиниер Морион повика малката Линда в градината, като тайнствено ѝ заръча да пази тишина. Точно такива приключения ѝ допадаха най-много, затова тя без да задава въпроси го последва към най-затътеното кътче на парка, където се спотайваше беседка от бял терански мрамор. Щом седнаха там, Морион вдигна пръст пред устата си и безмълвно посочи малка купчинка пръст между корените на един висок бор. В купчинката се тъмнееше кръгъл отвор и Линда го загледа с интерес, очаквайки отвътре да излезе някакво животинче, но след като минаха няколко минути, тя не изтърпя и прошепна:

— Какво има там?

— Шшшшт — отвърна Морион. — Гледай!

Изведнъж от дупката пъргаво изскочи малка пъстра птичка със сиво-бежово-кафеникава перушина и забавно щръкнало гребенче над главата. Тя деловито заподскача наоколо, сякаш искаше да се увери, че всичко е наред, после разпери криле, стремително литна нагоре и от висините долетя звънката ѝ песен. Чак сега Линда я позна.

— Чучулига!

Градинарят лекичко стисна рамото ѝ.

— Тихо! Сега идва най-интересното!

След още минута-две от дупката едно подир друго се изнизаха четири по-дребни птиченца със същата, но малко по-светла окраска и смешно големи кръгли главички, все още без гребенчета. Линда беше готова да се пръсне от вълнение и възторг, но намери сили да удържи чувствата си и само прошепна с умиление:

— Чучулигчета! Колко са хубавки!

Пристъпвайки тромаво, но и някак наперено с тънките си крачета, малките птичета заобиколиха най-близкия корен и започнаха да се катерят нагоре по дънера, като се вкопчваха с нокти в кората и си помагаха с човки. Подир много усилия те се добраха до първия клон на няколко метра над земята и спряха там едно до друго, накокошинили перцата си, тъй че заприличаха на малки пухкави топчета. Дълго стояха така, оглеждайки за пръв път света отвисоко с лъскавите си черни очички, после едно от тях събра кураж, разтвори нокти и се хвърли напред. В първия миг тежестта го повлече като камък право надолу, но то отчаяно размаха крилца и успя да задържи падането само на педя от земята, сетне с усилие литна нагоре, добра се до една вейка на най-близкия храст и остана да виси там, изтощено от подвига си.

Останалите се поколебаха още минута-две, после също се впуснаха в рискованото начинание и го завършиха кое по-успешно, кое не чак толкова, но без явен провал. А гордата им майка изведнъж се спусна стремително от небето и почна да ги насърчава с енергично цвърчене.

— Сега ще се научат да летят, нали? — прошепна Линда.

— Да — кимна градинарят. — Ще растат бързо, крилцата им ще укрепнат, а когато се свечери, ще полетят на запад подир слънцето. През Океана на бурите, през дивите Обратни земи, откъдето Тера никога не се вижда, та чак до далечното Московско море сред пустинята. По пътя ще спират за няколко тери да си отдъхнат, да

съберат сили и пак да поемат на път с ятата на другите прелетни птици. Тъй ще обикалят Селена цели пет дни, а на шестия, вече големи и силни, ще кацнат отново тук да свият свои подземни гнезда и в тях да отгледат малките си. Такъв е кръговратът на живота, малка моя принцесо. Някой ден ще го познаеш и ти...

Той замълча, запали лулата си и се загледа в малките птички, които все по-уверено прехвъркваха от храст на храст под бдителния надзор на майка си.

Това бе другата причина да наричат момиченцето Чучулигата. Също като селенската чучулига, която за разлика от своята теранска посестрима се чувства еднакво добре в небето и под земята, Ермелинда си бе поставила за цел да опознае не само двореца и парка около него, но и най-потайните кътчета на огромното здание. И в това начинание особено полезно се оказа „шпионското“ фенерче на Риго.

Подземната част на двореца Коперник представляваше истински лабиринт, издълбаван век подир век от хората с помощта на джуджета. А над тия тунели имаше още един, забравен от всички лабиринт — шахтите за вентилация. Тази безкрайна плетеница от хоризонтални и вертикални отдушници предлагаше достъп до всички кътчета на подземията — но разбира се, възрастен човек за нищо на света не би могъл да се провре през тях. За едно пъргаво и безстрашно дете обаче това не представляваше трудност и малко по малко, ден подир ден, Линда взе да превръща шахтите в свое царство.

Най-голямата трудност се оказа не самото лазене из тесните скални отвори — тя бързо свикна с това — а опазването на тия занимания в тайна. Денем това бе почти невъзможно — селенските дни бяха дълги и изпълнени с трескава дейност, през тях хората спяха само по два-три часа на тера. Ала през дългите нощи нещата се преобръщаха. Животът в двореца замираше, всички дремеха почти непрестанно и тогава идваше нейното царство.

Щом се увереше, че няма кой да я наблюдава, Линда обличаше вехтите дрешки, които бе разменила със сина на една от готвачките срещу две перли (тайно откъснати от една рокля на майка ѝ) и с фенерчето в ръка започваше поредната експедиция. Когато след години си припомняше тези приключения, тя изтръпваше при мисълта за всички злополуки, които биха могли да я сполетят. Но децата не мислят за опасностите и навярно затова съдбата ги закриля. Във всеки

случай тя нито веднъж не се сблъска със сериозна заплаха, освен два-три случая, когато попадна в задънени тунели и трябваше с много усилия да се измъква от тях заднешком.

Някой би си помислил, че из тия тесни проходи не може да се открие нищо друго, освен прах (какъвто наистина имаше в изобилие). До известна степен това бе вярно, ала понякога там се срещаха удивителни открития. Така малката принцеса узна къде правят гнездата си малките сиви мишлета, които тя много харесваше. Видя как слугите тайно си пийват от безценното теранско вино, предназначено само за кралската трапеза. Научи как точно се забавляват младите готвачки и гвардейците от охраната зад залостените врати на килерите, но играта не ѝ хареса особено — приличаше на борба с много пъшкане и охкане, само че накрая и двамата участници губеха схватката и се просваха изтощени.

Понякога намираше и съкровища, укрити и забравени от незнайни времена в отдушниците над стаите: кесия от протрито зелено кадифе с дванайсет златни реала; снопче любовни писма, написани върху трошлива от старост хартия (бяха много романтични и тя често ги препрочиташе, като си представяше, че са до нея); бележник с кожена подвързия, изпълнен със записки на непознат език и рисунки на растения; ръждясал кинжал с позлатена дръжка. Прибираще ги само когато по всичко личеше, че собствениците им вече никога няма да ги потърсят.

Едно от най-удивителните ѝ открития обаче не бе свързано с лазенето из вентилацията — поне не пряко. Веднъж в своите разузнавателни обиколки тя стигна по-дълбоко от когато и да било. След като се спусна по стръмно винтово стълбище и отвори една незаключена врата, попадна в пращен коридор, преграден със стара желязна решетка — сигурен знак, че отпред има нещо забранено за деца, следователно интересно.

Майсторите, създали незнайно кога тази решетка, бяха си свършили работата добре. Дебелите железни пръти потъваха дълбоко в скалата, скрепени с циментова замазка, която през изтеклите векове бе станала по-яка от камък. Само едно не бяха предвидили — че някой ден преградата ще трябва да спре момиченце като Ермелинда.

С известно усилие (и леко ожулване на ушите) тя проверя глава между железата, а като издиша докрай, не бе трудно да промъкне

гърдите и цялото си тяло. Но когато стъпи в дебелия слой прах от другата страна, очакваше я разочарование. Само след десетина крачки лъчът на фенерчето опря в каменна стена с тесен квадратен отвор по средата.

Едно почтено подземие просто не можеше да свършва по такъв недостоен начин. Тук трябваше да се крие някаква много голяма тайна. Заинтригувана до немай къде, Линда огледа отвора. Беше тесен, но не чак толкова, че да не може да мине през него. Тя решително пъхна навътре двете си ръце с фенерчето, после главата, раменете и камъкът я стегна от всички страни. Вече не можеше да се отблъсква с лакти и колене, но от дълъг опит бе усвоила начина да напредва, използвайки само пръстите на ръцете и краката. Бавно, сантиметър по сантиметър, препятствието отстъпваше пред упорството на момиченцето и десетина минути по-късно трите метра бяха почти преодолени. За нейна изненада към края отворът се разширяваше фуниевидно и ставаше грапав, сякаш някой бе опитвал да си пробие път през скалата. Ето, че ръцете и раменете ѝ се изтръгнаха от хватката на отвора, тя посегна надолу, напипа пода и остави на него фенерчето. Подпря се с длани, измъкна крака от дупката... и изведнъж видя отпред да седи великан — истински великан от приказките, цял обкован в лъскава метална броня.

Сърцето ѝ се разтуптя от вълнение. Не изпитваше страх — в края на краищата тя бе Господарката на Коперник — а само парещо любопитство. Кой бе затворил тук великана? Жив ли беше още и ако да, то с какво го хранеха? С малки момченца и момиченца, както разправяха приказките? Може би, но със сигурност не и с принцеси.

Тя вдигна фенерчето, насочи напред тънкия лъч и щом светлината докосна лицето на великана, очите му се отвориха. Бяха странни очи — дълбоки като кладенци, на чието дъно трептеше едва забележимо зеленикаво сияние. Нямаха зеници, нищо не издаваше накъде гледат, и все пак Линда усети, че се взират втренчено в нея.

— Знаеш ли, че мога с два пръста да ти прекърша вратлето? — любезно попита мек баритон, излитащ от гърдите на великана.

Ако искаше да я уплаши, това не му се удаде. Ермелинда не се боеше от нищо в двореца, освен от едрите хлебарки, които понякога се мяркаха в кухнята и готвачките дружно ги подгонваха с метли и всякакви други подръчни оръжия.

— Защо? — отвърна тя с въпрос на въпроса.

Великанът не отговори веднага. Дълго мълча и само я гледаше със загадъчните си фосфоресциращи очи. Накрая тихо въздъхна.

— Дете... Бях забравил, че на света има и такива същества като теб, умеещи да задават най-неочаквания и удивително точен въпрос. Защо наистина? — Той пак помълча. — Е, добре, млада госпожице, влязла в леговището на звяра. Коя си ти и защо идваш тук?

Линда се опита да направи реверанс, но не излезе нищо, защото беше с панталони, а и никак не я биваше в тия формални любезности. За да замаже неуспеха, тя се представи гордо, както я бяха учили:

— Принцеса Ермелинда, херцогиня Рифейска и графиня Лансбергска.

— Колко много титли за едно дребосъче — промърмори насмешливо великанът. — Е, добре, редно е да се представя и аз. Файтроб Осемнайсет, на твоите услуги.

— Фа... Файтроб — повтори тя със запъване непознатото име. — А защо са те затворили? Да не би да си великан, който яде малки деца?

— Не, драга ми принцесо. Дори и да исках, не бих могъл да ям малки деца. Не ми понасят на храносмилането. Затвориха ме защото се бояха от мен.

— И как те вкараха тук? Няма начин да си минал през дупката.

— Забавно, нали? — гласът на Файтроб наистина звучеше развеселено. — Устроиха ми капан. Бяха издълбали в тавана на тунела широка ниша, а в нея бе закрепен този каменен блок, през който ти се провря преди малко. Подмавиха ме насам с обещанието за нещо, на което много държах, а когато стигнах дотук, събориха камъка зад мен. Виждаш ли колко лесно се ловят великани? От тогава съм тук — цели петстотин години.

Линда зяпна. Беше потресена. Не осъзнаваше какво са петстотин години, но смътно усещаше, че са страшно много време.

— Ама наистина нищо лошо ли не си направил? — попита недоверчиво тя.

— Трудно е да се каже — призна странното същество. — Зависи от гледната точка. Но със сигурност не бях сторил нищо лошо на Барлемин Фра Мауро. Напротив, помогнах му в сраженията срещу Железния крал.

Ермелинда сбръчка чело, опитвайки да си припомни малкото, което бе чувала за Железния крал. В двореца рядко се споменаваше името му.

— Той е бил лош, нали?

— Не бих казал... — възрази замислено Файтроб. — Не по-лош от всички владетели. В някои отношения дори по-добър. Жесток — да. Но искаше щастие за народа си и почти успя да го постигне.

— А тогава ти защо се би с него?

И в този момент се случи нещо необикновено. Въздухът пред великана засия и в светлината се появи изящна рисунка на мъж с високо избръснато чело и сплетена на тила коса. Беше облечен в широки панталони и халат, пристегнат с платнен колан, от който стърчаха два меча — единият много дълъг, другият по-къс. Гледаше страшно изпод навъсените си рошави вежди, сякаш готов незабавно да се нахвърли върху невидим враг.

Гласът на Файтроб стана още по-мек и напевен.

— Много-много отдавна, драга моя принцесо, в една древна теранска държава имало безумно храбри бойци, наричани самураи. Те били верни до смърт на своя владетел и без колебание загивали в името на честта.

Линда въздъхна доволно. Точно такива приказки обичаше — за доблестни рицари и стари времена.

— Ала съдбата не винаги била благосклонна към тях — продължаваше великанът. — Случвало се тъй, че владетелят им загивал, или поради някакво провинение бивали прогонени от двореца му. Такъв самурай се превръщал в ронин — боец без господар и без кауза, предлагащ услугите си на всеки, който пожелае да го наеме. Тъжна участ, но какво да се прави, животът понякога е несправедлив... Точно тъй стана с мен и моите събрата. Някога, още преди Армагедон, ние бяхме бойци и верни слуги на хората. Ала Великото сражение отпрати завинаги в миналото ония времена на величие и за нас вече нямаше друг път, освен пътя на ронина. Един по един загивахме и може би аз съм последният Файтроб. През времената на Хаоса се сражавах за кого ли не, докато един ден ме нае коварният Барлемин. С черна подлост ми се отплати той за вярната служба и от тогава съм в тази тясна килия. Цели пет века, скъпо момиче, цели пет века...

Ермелинда опита да си представи какво е да стоиш затворен на едно място толкова дълго време, но това надхвърляше възможностите на нейното въображение. Във всеки случай явно бе много по-лошо, отколкото да те карат да спиш, когато притихналият нощен дворец те примамва за поредната изследователска експедиция.

— Не е честно! — възмутено тропна тя с крак. — Ще заповядам веднага да те освободят!

— Не вярвам да те послушат — възрази печално великанът. — Хората се страхуват от мен. Само ще ти забранят да идваш тук, а е тъй хубаво да поговоря с някого след толкова много години в самота. За едно те моля: идвай и друг път да разведриш малко дните на един беден ронин.

Сърцето на Линда се сви от жалост, и в същото време я обзе въодушевление. Това наистина бе като в приказките.

— Не! — възкликна тя. — Ти не си ронин! Ти си мойт верен самурай и ако ми се закълнеш във вярност, аз ще те освободя, каквото и да ми струва!

В тясната килия, озарявана само от жълтия лъч на фенерчето, настана дълга, тежка тишина. Когато великанът заговори отново, гласът му бе бавен и тържествен.

— В името на древното човешко величие аз, Файтроб Осемнайсет, се заклевам във вечна вярност на принцеса Ермелинда, херцогиня Рифейска и графиня Лансбергска. Тъй да бъде и нека ми помагат всички земни и небесни сили на Черното и Бялото.

— А аз — отвърна Ермелинда, като се мъчеше да си припомни подходящите слова от старите приказки, — приемам твоята клетва и ще възнаградя онова, що получа: верността с любов, храбростта с чест, измяната с мъст. — Тя помълча и добави оживено: — Но първо трябва да измислим как да те освободя.

— Може би има начин — промърмори затворникът. — Чувала ли си за Криптата на Неживите?

Линда поклати глава. Бе изненадана, че след толкова време в двореца може да има място, непознато за нея.

— Трябва да е голяма зала някъде в най-дълбоките подземия — обясни Файтроб. — Казваха, че там лежат... такива като мен и части от телата им. А сега погледни.

Той вдигна ръка към шията си и в металната му кожа с тихо щракване се отвори малко капаче. Вътре лежеше червено цилиндърче, не по-голямо от човешки пръст. В жълто кръгче върху него бе изрисуван странен символ, напомнящ черно цвете с три листенца.

— Какво е това? — заинтересува се незабавно любопитната Линда.

Великанът се поколеба.

— Това... Това е животът ми. Обещай, че ако някой ден ме завариш онемял и неспособен да помръдна, ще го извадиш.

— Добре — съгласи се веднага тя и тайничко кръстоса пръсти зад гърба си. Нямаше никакво намерение да се лишава от своя верен самурай.

— Но се надявам да не стигнем дотам — продължи Файтроб. — Запомни тази картинка. Ако Криптата на Неживите наистина съществува, потърси там голяма кутия със същия знак. Донесеш ли ми я, ще мога да се освободя и сам... Поне така се надявам. — Той помълча. — Обещаваш ли пак да дойдеш, принцесо?

Линда се вгледа в очите му. Не усети никаква промяна в зеленикавото сияние, но за да го успокои, тя свали от ръката си златното пръстенче с герба на династията Фра Мауро.

— Обещавам! Ето, оставям ти за залог това пръстенче. — После добави с детска откровеност: — И без това не го харесвам.

* * *

Две тери по-късно Линда наистина се върна в килията на великана, за да му съобщи развълнувано:

— Открих къде е криптата! И кутия намерих! Точно както каза — със същия знак. Само че... — Тя наведе глава и смутено завъртя краче по каменния под. — Много е тежка. Не мога дори да я повдигна. Дали да не повикам на помощ някой от слугите? Или Хугберт, той със сигурност ще се съгласи.

— Не, недей! — бързо възрази Файтроб. — Нищо няма да стане, просто ще ти забранят да идваш тук. Може дори да зазидат отвора. И тогава няма вече да виждам моята Ермелинда-но-кими.

— Какво, какво? — учуди се детето.

— Ермелинда-но-кими — повтори той. — Нейно кралско височество Ермелинда, казано на древния език на самураите.

Поласкана, тя протегна ръка да докосне хладното му метално рамо.

— Чудесно звучи. А аз как да те наричам, щом си мой самурай?

— Наричай ме просто Файтроб-сан, принцесо. Това е достатъчно.

— Добре, Файтроб-сан — изрече тържествено малкото момиче. — Може да не ми вярваш, но ще намеря начин да ти донеса кутията. Ермелинда-но-кими не изоставя в беда верните си васали!

Тя пролази през отвора и когато се измъкна от другата страна надникна към килията. Почти невидим сред мрака, Файтроб продължаваше да седи до каменната стена.

Така го видя за последен път.

* * *

Цели три тери Ермелинда не успя да посети великана. Макар да бе нощ, из двореца витаеше някакво затаено напрежение и хората дремеха по-рядко, отколкото друг път. Канцлерът Берилиус сновеше насам-натам, кралицата често ходеше да разговаря с него, сигналистите търчаха до кулата и обратно, Риго беше изчезнал, а слугите и гвардейците се ослушваха и чакаха заповеди. С две думи — крайно неблагоприятна обстановка за подмолни действия. Но пък за сметка на това момичето имаше време да обмисли подробно плановете си. Първоначално се канеше да изведе кон от конюшната и да изтегли с него кутията по коридорите. Някое кротко нощно конче би й свършило работа. Този вариант обаче й се стори твърде рискован. Теранските дневни коне бяха деликатни същества, чувствителни към студа, затова нощем конярите бдяха зорко над тях — а покрай тях и над другите животни в подземните обори.

Идеята да потърси помощ от Хугберт също отпадна — беше обещала на Файтроб-сан да пази тайна. Накрая реши да открадне ръчна количка от градинарите. За разлика от всички останали, нощем те нямаха абсолютно никаква работа и човек можеше да отмъкне от складовете им всякакви инструменти, без да забележат чак до

сутринта. Оставаше само да измисли как да смъкне количката надолу по стълбището.

Наближаваше седма тера, когато най-сетне ѝ се представи удобен случай незабелязано да се измъкне от спалнята си. Задъхана от вълнение и гордост, Линда изтича към подземието да съобщи на своя самурай, че скоро ще бъде свободен.

Отначало помисли, че е попаднала другаде. От преградата нямаше и следа. Огромният каменен блок бе потънал в пода на тунела и се сливаше с него тъй плътно, че процепите отстрани едва личаха. Коридорът продължаваше напред и свършваше с тясната опустяла килия.

В гърлото на принцесата заседна горчива буца. Беше готова да се разплаче... и тогава видя върху базалтовата стена надпис, издълбан сякаш с огнено острие:

ЕРМЕЛИНДА-НО-КИМИ

Вместо точка след последната буква имаше плитка вдлъбнатина и в нея нещо заблестя под лъча на фенерчето. Беше нейното пръстенче, но вече украсено не с герба на Фра Мауро, а с онзи странен трилистен знак — животът на Файтроб.

Буцата в гърлото ѝ изведнъж се стопи. Ермелинда въздъхна и бавно напусна килията. Вече знаеше твърдо, че някой ден нейният верен самурай ще се върне.

* * *

Ако след време някой попиташе принцеса Ермелинда кога е дошъл краят на детството ѝ, тя би могла да отговори съвсем точно: десетата тера на онзи ден, когато Файтроб изчезна.

Все още разстроена от раздялата, тя бродеше безцелно по тайните коридори на двореца и внезапно дочу иззад една врата гласове. Позна ги веднага — бяха гласовете на Берилиус и майка ѝ.

Любопитството я подтикна да прилепи ухо до вратата. Сега чуваше всичко съвсем ясно. В момента говореше канцлерът.

— ... все още никакви вести, но вече не може да има съмнение, че заплахата е отстранена.

— Което нямаше да стане с вашите колебливи действия — рязко го прекъсна Филомена.

За момент настана мълчание.

— Не мога да отрека, ваше величество — изрече накрая Берилиус със сдържан глас, в който се долавяха леки ласкателни нотки. — Вие се проявихте с типичната си решителност и дързост. Заслугата за решението е изцяло ваша. Но така или иначе кризата отмина. Сега трябва да се съсредоточим върху плановете си за бъдещето.

— Бъдещето е ясно — отсече кралицата. — Като регенти на принц Ламборгин трябва да му осигурим безпрепятствен път към престола.

Ново мълчание.

— А принцеса Ермелинда? — попита колебливо Берилиус.

Филомена издаде нещо средно между сумтене и кратък презрителен смях.

— Не я мислете, бароне. Принцесите винаги и навсякъде са имали само едно предназначение: да бъдат разменна монета. Можем отрано да обещаем ръката ѝ на синовете на неколцина от най-важните ни съюзници. Например херцог Касини. Но за това има време. Пазарлъкът ще се води с години, а докато дойде моментът да вземем решение, ще водим всички за носа.

После те заговориха за стратегическото значение на Касинския пролив, за строежа на нови военни кораби, за доставки на варовик от Тера и темата за принцесата бе забравена.

А в душата на малката Ермелинда за пръв път се зароди подозрението, че не тя е Господарката на Коперник.

5

ДВАМАТА КОННИЦИ

Една вечер стигнах до едно място, дето пътят се раздвояваше, и се зачудих накъде да хвана. Половин час мислих и накрая свърнах наляво... Често си мисля, дали нямаше да бъде друг, ако бях хванал другия път?

О. Хенри, „Пътищата, които избираме“

И видях, и ето бял кон; и яздецят на него имаше лък; и даде му се корона и той излезе побеждаващ и да победи.

.....

И видях, и ето черен кон, и яздецят на него имаше везни в ръката си.

Откровението на Йоана

ТИХО, ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

1533 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

За пръв път Ланс Седмотер видя теранин когато беше на девет години. Срещата го разочарова дълбоко. Бе очаквал да види млад, пъргав и вечно забързан човек, който скача досущ като в детската песничка за Нийл Силната ръка, която Велд му пееше често, когато бе малък.

*Нийл със силната ръка
имал пъргави крака.
Скачал през реки, дерета,*

*през гори и през морета.
А веднъж така подскочил,
че нагоре се насочил
и като летял три дена,
тупнал право на Селена.
Всички хора, изумени
и безкрайно възхитени
от победата прекрасна
викнали: „Орелът кацна!
Този подвиг ще се помни!“
Нийл отвърнал с думи скромни:
„За човечеството, знам,
туй изглежда скок голям,
но за мен е то играчка —
мъничка човешка крачка.“*

Не че Ланс вярваше на тия бабини деветини. От висотата на своите девет години той се смяташе за голямо момче, едва ли не възрастен, и се отнасяше с насмешка към наивните „бебешки“ приказки. Веднъж двамата с Айдо бяха подложили на унищожителна критика легендата за Нийл, сипейки един през друг забързани възражения:

— Разправят, че бил паднал някъде в Морето на спокойствието. Ако наистина беше така, щеше да се удави.

— И казват още, че носел на гръб своя приятел Бъз. Представяш ли си? Ще подскочи с такъв товар, ама друг път!

— Как изобщо ще хвърчи три дни от Тера до Селена? Между тях няма въздух, чух го от дядо Зарк! Какво ще диша?

— Чакай сега! Става дума за три терански дни, значи само три тери.

— Абе, опитай ти да не дишаш три тери, пък да те видя после.

— А какво нахалство само! Уж се прави на много скромен: туй било за хората голям скок, пък за него само някаква си малка крачка.

— Измислица, чиста измислица от начало до край! Дори за името лъжат. Какво означава това Нийл Силната ръка? Човеците си имат фамилия, а не второ име като неандите.

— Ами ако е бил неанд?

Дръзката догадка ги накара да се замислят за малко. Много изкусително беше да повярват, че легендарният герой е бил неанд. Но след кратко обсъждане двамата единодушно отхвърлиха тази идея. Ако неандите не ги биваше в нещо, това бе именно скачането.

И все пак образът на фантастично пъргавия, подскачащ теранин бе останал запечатан дълбоко в детското съзнание на Ланс. Именно затова първата му среща с човек от Тера го разочарова толкова много. Теранинът се оказа дебел, плешив, тромав, непрекъснато се потеше от обедните жеги и се оплакваше, че не може да спи заради безкрайния селенски ден. С две думи, нямаше нищо общо с легендарния Нийл и когато най-сетне напусна хана, Ланс побърза да го забрави. А образът от старата приказка постепенно се възстанови след грубия сблъсък с реалността, макар и вече донякъде променен. Една сутрин момчето си представяше, че е теранин и тъкмо обмисляше къде да легне да спи (на ужким, защото всъщност изобщо не му се спеше), когато Пипа се провикна откъм кухнята, където месеше хляб:

— Хей, Ланс, бягай да изведеш козите на паша, че съвсем са се смазангянали долу в обора! Не ги ли чуваш как блеят?

— Не мога! — заяви важно Ланс, увлечен във фантазията си. — Аз съм теранин и трябва да почивам.

— Теранин ли? — Пипа подаде глава през кухненската врата и размаха внушителната си длан, готова за възпитателна акция. — Я ела да ти покажа аз какъв точно теранин си.

Но момчето знаеше много добре какъв теранин е, затова реши да пропусне нагледната демонстрация и бързо изтича да изпълни поставената задача.

Ханът имаше осем кози — вресливи и вироглави, но иначе крайно полезни добичета. Те даваха мляко и великолепа мека вълна, от която се плетяха най-фини шалове, търсени дори на теранските пазари. Нощем ги прибираха в дълбокия подземен обор, където стояха сравнително кротко и преживяха сено от голямата купчина, но наближеше ли утрото, почваха да вдигат невъобразим шум, проникващ дори през дебелия скални стени. Докато слизаше натам, Ланс чу тяхната нетърпелива врява, после го лъхна тежкия, застоен мирис на кози и тор, и той си помисли доволно, че днес е ред на Айдо да чисти обора.

При появата му врецeneneto стана още по-пронизително. Той взе от ъгъла дългата тояга, излъскана от употреба, избута добичетата назад и измести дървената решетка, преграждаща наклонения тунел към повърхността.

Както повечето селенски домове, ханът „При Железния крал“ се състоеше от две части — дневна и нощна. Горе бяха дневната кухня, големият навес, под който денем изнасяха маси, бараките за инструменти и надстройките на входовете към подземната част. Всичко останало беше издълбано в скалата отдолу, за да осигури закрила от нощните студове и обедните жеги. Допълнителна защита даваше и задължителният за всяко селенско жилище дълбок басейн, разположен точно над подземните помещения. Водата в него поемаше дневната топлина и бавно я отдаваше през дългите мразовити нощи. В момента този басейн беше покрит все още с дебела ледена кора, но тя скоро щеше да се стопи под лъчите на яркото утринно слънце.

С дружно развълнувано блеене козите изскочиха на двора и спряха, примигвайки от дневния блясък. Ланс спря до тях и се озърна. Пипа вече бе пуснала кокошките и те съсредоточено кълвяха из бързо никнещата трева. Лек югозападен вятър гонеше бели облаци покрай грамадния белезникав сърп на Тера в ясното синьо небе, през което се задаваха първите ята прелетни птици. Водите на Централното езеро искряха под слънчевите лъчи и Храмовият остров се извисяваше сред тях като огромна пирамида, все още увенчана със снежна шапка. Ако присвиеше очи, човек можеше да различи замръзналото Горно езеро и гигантската канара в него, изсечена като образа на Железния крал. В далечината отвъд острова се мерзелееше западният вътрешен склон на Тихо, вече обгърнат в мекия изумруден цвят на младата зеленина. Там утрото настъпваше по-рано, за разлика от тук, където сянката на надвисналите чукари задържаше нощния хлад дори след деветата тера.

Ланс обичаше тези ранни сутрешни часове. След отминалата дълга нощ въздухът беше свеж и чист, наоколо царуваше странна смес от безметежен покой и кипяща енергия. Хората и животните още се будеха, но растенията бързаха да разтворят листа и пъпки, за да не изпуснат нито един слънчев лъч. Храстите приличаха на полупрозрачни зелени облаци, тревата надигаше тънки остри листенца над влажната земя, а дърветата полюшваха клони под топлия вятър, сякаш се разкършваха подир непробуден сън. Ако човек спреше и се

вгледаше внимателно, можеше да види как всяко стръкче пъпли нагоре милиметър по милиметър. Айдо често правеше точно това: привеждаше се над младата трева и дълго я гледаше, сякаш водеше с нея някакъв дълбокомислен и важен разговор. Такъв си беше още от малък — тих, мечтателен и самовглъбен, с благ характер и крехко телосложение. Веднъж Ланс случайно чу как Пипа рече на Велд: „Туй дете не е от мен, тъй да знаеш! С някоя друга ще да си го направил, хитрецо!“ Не разбра смисъла на шегата, но трябва да беше много забавна, защото и двамата избухнаха в оглушителен смях.

За разлика от Айдо, Ланс учудващо приличаше на неанд и докато водеше козите по каменистата пътека към Долното пасище — леко прегърбен, бос, чорлав, облечен с конопена ризка и закърпени панталонки — никой не би се усъмнил, че е син на ханджиите.

Насреща му се зададе доктор Ха — нисък, пълничък, вечно усмихнат, с побеляла коса и грамадни рошави бакенбарди, разперени като криле на имбрийски буревестник. Както всяка сутрин отиваше да бере билки по алпийските ливади преди да се е изпарила росата; казваше, че тогава са най-полезни.

— Здравей, Ланс — весело поздрави той. — На паша ли си повел тия чудовища?

— Аха — потвърди момчето. — Прегладнели са за прясна трева.

— Да внимаваш с хлапетиите от Крива могила — заръча доктор Ха. — Добре те бяха подредили миналия път.

— Хе! — ухили се Ланс. — Да беше видял те как си изпатиха!

Доктор Ха огледа изпитателно широките му плещи и кимна. Момчето растеше едричко за възрастта си и умееше да отстоява своето, дори когато човешките хлапета от близкото село Крива могила налитаха по пет-шест срещу него. В ръката му излъсканият кривак се превръщаше в опасно оръжие, оставящо болезнени спомени, тъй че малцина от противниците запазваха желание за реванш.

— Абе... не знам — промърмори докторът. — Речено е: Не се закачай с човеците, къса памет имат те за доброто и дълга за лошото.

— Ами да — съгласи се Ланс. — Нали точно затуй ги пердаша. Да помнят какво ги чака, та да не закачат Айдо, когато го срещнат без мен.

Доктор Ха се втрени мълчаливо в него за една-две секунди, после поклати глава и се отдалечи, като си мърмореше:

— От туй момче ще излезе стотник и половина. Че и до хилядник може да се издигне...

Догадката му не беше лишена от основания. Макар и миролюбиви по дух, неандите бяха добри войници. Когато из областта почнеха да върлуват разбойници — което се случваше сравнително рядко в днешните мирни времена — те първи се записваха в опълчението и не намираха покой докато не сложеха край на заплахата. А малцината, които постъпваха във войската или в личната гвардия на някой благородник, неизменно печелеха уважението на командирите си и бързо се издигаха във военната йерархия.

Изправен до прозореца на дневната кухня, Велд гледаше замислено подир момчето. Беше се унесъл и не извърна глава когато вратата се отвори и Пипа застана на прага, бършейки с вехт парцал брашното от ръцете си. Напрежението му навярно се усещаше, защото тя не каза нищо и така мълчаха цяла минута, докато той най-сетне подхвърли през рамо:

— Кога?

Пипа настръхна като пещерна мечка, усетила заплахата за малкото си.

— Какво кога?

Щом чу тона й, куражът му стремглаво започна да пада, но той дълбоко пое дъх и отговори:

— Знаеш какво. Кога ще му кажем истината. Кога ще съобщим на близките му? Вече девет години мълчим, Пипа.

— И още девет ще мълчим, ако трябва! — изръмжа тя. — Близките му! Ха! Опазиха ли го? Без нас щеше да е мъртъв, набий си го веднъж завинаги в коравата чутура. Ние сме неговата единствена закрила. Ние и тайната.

— И все пак...

— Никакво все пак! — прекъсна го свирепо Пипа, но веднага побърза да смени тона. — Виж сега, Рошльо, знаеш, че обичам това дете не по-малко от теб. Бих направила всичко за него. Но тук е на сигурно място, обкръжено от обич и грижи. Знам какво ще възразиш: можем ли да го възпитаваме като бъдещ владетел? А аз ще ти кажа, че за един владетел най-важното е да познава живота на обикновените хора.

И после... сигурни ли сме, че именно Ланс е предреченият наследник на Железния крал? Къде е небесният кораб, къде е златната чаша с рубина?

Велд мълчаливо сви рамене. Пипа го чакаше да възрази и от липсата на съпротива само още повече се раздражни — първо, защото не бе успяла да използва всичките подготвени аргументи и второ, защото знаеше, че си криви душата. Истинската причина да пази тайната бе, че обичаше Ланс като свой син. Не искаше да го загуби за нищо на света. И не искаше Айдо да страда, когато загуби брат си.

Тя изчака още малко. Велд продължаваше да мълчи. Накрая Пипа изсумтя, махна с ръка и излезе да изнася под навеса тежките дъбови маси.

Беше много силна жена.

Без да подозира за този разговор, Ланс вече бе слязъл със стадото до разклона на пътя. Тук спря и се поколеба. Долното отклонение водеше през гората към най-хубавото пасище. Там тревата беше буйна и сочна, имаше извор, който не пресъхваше дори в най-големите обедни жеги, а двамата с Айдо си бяха построили колиба в клоните на едно старо дърво.

Пасището обаче имаше и един недостатък — намираше се само на километър от маковите ниви на село Крива могила и тамошните хора се оплакваха, че козите им съсипвали насажденията. В тия обвинения нямаше и капка истина — всяко пастирче знаеше много добре какво би станало, ако една коза се напаса с мак — но това не пречеше на местните хлапета да нападат редовно всички свои връстници, дръзнали да скитат натам.

Ланс неволно се почеса по ребрата. Въпреки самоуверените приказки отпреди малко, не изгаряше от желание пак да се бие с момчетата от човешкото село. Но макар и не роден син на Пипа, той бе наследил нейната упоритост. След още секунда колебание размаха тоягата и решително поведе козите по пътя надолу.

ЗАМЪКЪТ КАПЕЛА

Утрото беше дъждовно. Тежките сиви облаци бавно пъплека през небето над замъка и по всичко личеше, че упоритият ръмеж няма

да спре поне още две тери. Застанал до високия сводест прозорец, старият херцог Ларс Де Феро гледаше разсеяно към градината, където мокрите дървета унило свеждаха клони почти до самата земя. Откакто Грималда пое цялата търговска дейност, все по-често го мъчеше чувство на безполезност и самота. Все още редовно посещаваше големия кабинет, но виждаше, че работата върви и без него.

Затова той дори се зарадва, когато чу зад себе си тихи стъпки, после шамбеланът Велдис сдържано се изкашля и съобщи:

— Имате посетител, ваша светлост.

— Кой? — попита херцогът влагайки по навик в гласа си леко раздражение, каквото изобщо не изпитваше.

— Радион Ле Прико, ваша светлост.

Лошото настроение на херцога се изпари мигновено. Родът Ле Прико беше неразделна част от Капела, също като древните камъни на двореца и крепостната стена. Потомците му служеха на Де Феро вече шест века — още от гибелта на Тауранската република. Сред тях имаше и войници, и търговци, и пътешественици, но истинският им наследствен талант се разкриваше в шивашкия занаят, може би защото според преданието в жилите им течеше кръв на леприкони. Херцог Ларс не вярваше много на тия легенди, но нямаше съмнение, че старшият дворцов шивач Радион Ле Прико е ненадминат майстор. Не един благородник бе предприемал дългото пътуване по море до Капела, за да си поръча костюм при него, макар че управляващата династия не гледаше с добро око на връзките с Де Феро.

Херцогът хвърли един последен поглед към мократа градина отвън — вече не му изглеждаше толкова мрачна — и с усмивка се обърна към шамбелана.

— Покани го.

Мъжът, който влезе, беше невисок и слаб, с оредяла прошарена коса, бледо лице и добродушни късогледни очи. Държеше се с простицкото достойнство на човек, постигнал върха на попрището си, но бръчките по челото издаваха, че нещо го тревожи. В средата на стаята той спря, наведе глава и притеснено пристъпи от крак на крак.

— Здравей, Радион — поздрави го сърдечно херцогът. — На какво дължа удоволствието да те видя?

Радион нервно потри ръце и отговори без да вдига глава:

— Става дума... за Василена, ваша светлост.

— А, моята белязаничка! — усмихна се херцогът и в паметта му изплува споменът за онзи далечен ден, когато лично беляза с черна и бяла точка челцето на новороденото момиченце. Беше мила и трогателна церемония в Общия параклис на замъка. — Отдавна не съм я виждал, сигурно вече е голямо момиче.

— Там е работата, ваша светлост — въздъхна шивачът. — След два дни навършва дванайсет. И... не иска да положи клетва.

Усмивката на херцога помръкна. Разбираше притесненията на Радион. Родът Ле Прико се гордееше с шествековната си служба в Капела и по традиция първородният син или първородната дъщеря даваше клетва за вярност към властващия херцог.

— Днешните деца са своенравни — опита се той да успокои разтревожения баща. — Особено момичетата. Ако знаеш колко ядове съм имал с Грималда... Не й обръщай внимание, ще се поинати малко, пък накрая ще се вразуми.

Радион печално поклати глава.

— Не я познавате, ваша светлост. Набие ли си нещо в главата, няма да отстъпи за нищо на света. А това... — той въздъхна отново. — Това ще е позор за целия род. Особено след провала на Седрик.

— Знаеш, че не е длъжна — меко напомни херцогът. — Вие сте свободни хора, Радион. В края на краищата става дума само за една стара традиция.

— Но и семейната гордост има значение, нали? — възрази шивачът. — Първородният дава клетва не от свое име, а от името на всички Ле Прико. Откровено ви казвам, ваша светлост, не бих издържал такъв срам. Как ще ви гледам после в очите? Иде ми да подбера цялата фамилия и да напуснем замъка веднъж завинаги.

Този път херцогът се разтревожи не на шега. Личеше, че Радион е готов да изпълни закана си, а Ле Прико бяха твърде ценни, за да се лишават с лека ръка от тях.

Той пристъпи напред, хвана шивача за рамото и го погледна в очите.

— Недей да вършиш глупости, Радион. Знаеш много добре колко държим на вас. Вие сте част от историята на Де Феро и ако ни напуснете, замъкът вече никога няма да бъде същият. А за Седрик... Грималда не беше права и искрено съжалява, макар че никога няма да го признае. Заръчал съм на всичките си търговски агенти да го търсят,

но от него няма следа, сякаш е потънал вдън земя. Затова, приятелю, не повтаряй грешката на Грималда, не се поддавай на чувствата. Сигурен съм, че става дума за някакво недоразумение. Защо не ми пратиш Василена да поговоря с нея? Понякога децата са по-откровени пред чужди хора, отколкото пред родителите си.

— Тя е тук, ваша светлост. Чака отвън, в преддверието.

— Чудесно, нека влезе. Но без теб, Родион. Искам да си поговорим на четири очи.

Когато след минута вратата се отвори отново и през нея прекрачи съвсем младо момиче в бледосиня рокля, херцог Ларс тихо ахна. Бе зърнал пред себе си изумителна красавица, обгърната в ореола на токущо напъпила женственост и за момент сърцето му се разтуптя с вълненията на влюбен хлапак. Обзе го нелепото желание да изтича към нея, да падне на коляно и да ѝ се закълне във вечна вярност. Ала в следващия миг хладният разум надделя и той подигравателно си помисли: Оглупяваш на стари години, Ларс. Вече и по невръстни девойчета почна да се заглеждаш. Какво ли те чака още?

И магията се разсея. Пред него стоеше съвсем обикновено дванайсетгодишно момиче — слабичко, цялото само колене и лакти, с дълга пепеляворуса коса и големи сини очи, които го гледаха боязливо, но в същото време предизвикателно. Херцогът замислено поклати глава. Знаеше, че Ле Прико са потомци на феърите — или поне така се говореше — ала за пръв път го осъзнаваше истински. В това дете се бе възродило вълшебното обаяние на Малкия народ, изчезнал незнайно къде преди векове.

— Е, Василена — изрече той с добре премерена смес от строгост и бащинска загриженост. — Наистина ли не искаш да полагаш клетва? Ако е тъй, никой няма да те застави насила. Просто ми кажи, за да сме наясно, а после да помислим как да успокоим баща ти. Много е разтревожен, ще знаеш...

Момичето вдигна глава и го погледна с очи на възрастен — спокойни, уверени и леко предизвикателни.

— Не е така, ваша светлост. Готова съм да полага клетва още сега. Просто не съм съгласна с няколко думи в нея.

Веждите на херцога подскочиха от учудване.

— И с какво точно не си съгласна?

Василена си пое дъх, погледна към тавана и напевно изрече:

— „... заклевам се още да служа вярно и предано на своя сюзерен Де Феро там, където ми бъде определено.“

— Да — кимна херцогът. — Мисля, че точно така беше казано. Само не разбирам какво те смущава. Не искаш да служиш ли?

— Напротив — разпалено възрази момичето. — Искам да служа, но не където ми определят, а там, където ще се чувствам най-полезна.

Херцогът присви очи и бавно огледа девойката от глава до пети. Бе очаквал да си има работа с капризно хлапе, а ето че се оказваше въввлечен в сериозен разговор с едва ли не зрял човек.

— Добре, Василена — каза той. — Виждам, че си обмислила всичко. Нека да седнем и да го обсъдим заедно. Може пък да стигнем до приемливо решение и за двете страни.

Когато се настаниха на креслата до изгасналата камина, той изчака малко, после кимна и момичето заговори:

— Ако нещо не ми харесва, ваша светлост, то е, че всичко се решава без мен. Избрали са ми бъдеще на шивачка и аз трябва да го приема точно според клетвата: там, където ми бъде определено.

— А ти не искаш да бъдеш шивачка, така ли?

— Напротив! — бързо възрази Василена. — Та аз съм израснала в семейство на шивачи, ваша светлост. Първите ми спомени са как си играя с парцалите и конците под тезгяха на тате. Не бих могла да си представя живота без платовете, иглите и ножиците. Но разберете, това не ми е достатъчно.

Дете, помисли си добродушно херцогът. Навлиза в света на възрастните и открива, че нещата не са розови като в мечтите. Естествено е да се бунтува — всички сме минали през това.

— Много добре — меко изрече той. — Какво би искала да се промени?

Василена се приведе напред и заговори бързо, сякаш много пъти бе обмисляла какво точно трябва да каже.

— Шивашкият занаят се крепи на майсторите. На големите майстори, ваша светлост. Останалите просто не могат да се издигнат до тяхното ниво и трябва да се задоволят с ролята на помощници. Но един майстор не може да насмогне навсякъде. Няма физическата възможност. Налага му се да избира и той се насочва към най-важните клиенти, посвещава им цялото си умение. Дори и да иска, невъзможно е да облече красиво стотици и хиляди хора.

— Може би ти имаш идея как да се промени това? — прекъсна я херцогът с лека ирония.

— Да, ваша светлост — твърдо отговори момичето. — Имам. Големият майстор трябва да твори не за един клиент, а да създава модели. Да чертае пътя, по който ще тръгнат неговите помощници — десетки, стотици шивачи. Придобиеш ли известни умения, няма нищо по-лесно от това да сглобяваш готовите кройки, сътворени от майстора. Така... така творецът ще стане не слуга на един клиент, а господар на облеклото. Ще може да предлага на хората хиляди красиви дрехи. Дори да налага своето виждане как трябва да се обличат, разбирате ли ме, ваша светлост?

Херцогът подви устни да подсвирне, но се удържа в последния момент. Бе очаквал да срещне наивна детинщина, а се сблъскваше с мащабно мислене, каквото рядко се намира дори у възрастните. Грималда беше такава, помисли си той. Но на далеч по-зряла възраст. А това момиче... помъдряло е не за годините си. Предлага ни готов план за създаване на нови пазари. Трябва на всяка цена да я срещна с Грималда. Или ще я намрази от пръв поглед, или ще се влюби в нея.

— Представяте ли си какво би било, ако цели кораби с красиви и търсени дрехи тръгнат към Коперник, към Лонгомонтанус, към Ендимион, та дори и към Тера? — продължаваше възторжено Василена. — Какво би станало, ако името Капела се превърне в символ на елегантност и стил? Ако хората се надпреварват да купуват нашите облекла... — Тук куражът ѝ изведнъж се изчерпа, тя замълча за миг и смутено довърши: — Ето, това исках да кажа и... и много съжалявам, ако съм ви засегнала, ваша светлост.

Херцогът се разсмя от сърце.

— Мило момиче, всеки достоен владетел би бил щастлив да чуе подобни думи. Не се притеснявай, сега ще уредим нещата.

Той стана, отвори вратата и махна с ръка.

— Ела, Радион. Крайно време е да преразгледаме фамилната ви клетва.

тихо

В горичката бе натегнала тишината на предиобедния зной. Уморени от паша, козите дремеха в зелената сянка на дърветата и по гърбовете им сегиз-тогиз потрепваха слънчеви лъчи, успели да си

пробият път през листака. Откъм поляната долиташе бръмченето на пчели, бързащи да съберат мед от маковите ниви. Този мед се ценеше високо на пазара, изнасяха го чак за Тера, където по някакви неизвестни причини забраняваха отглеждането на мак.

Облегнат на стената на колибката горе в клоните, Ланс също дремеше, отпъждайки от време на време някоя досадна муха. Отдавна бе изял каквото си носеше и почваше да го мъчи глад, но скоро Айдо щеше да му донесе храна. Заедно щяха да останат при козите още една тера, а после да ги приберат и да отидат на обедното училище в местния манастир.

Внезапно той наостри уши. През тихия шум на листата бе дочул далечния звук на гласове. Надигна се изпълзя на клоната отвън и завъртя глава насам-натам. Да, нямаше съмнение. От гората долитаха крясъци. Детски крясъци, изпълнени с дивата, злобна радост на глутница, догонваща плячката си. Все още бяха твърде далече, за да различи отделните думи, но знаеше много добре какво викат: „Троглодит! Троглодит!“

Сърцето му се сви. Той впи пръсти в грапавата кора, сръчно се плъзна надолу по дънера и без колебание побягна натам, откъдето идваха гласовете. Гъстите храсталаци преграждаха пътя му, вейките им го шибаха през лицето, оставяйки кървави драскотини, но Ланс не им обръщаше внимание. Брат му се нуждаеше от помощ и трябваше да стигне до него час по-скоро.

Половин километър по-нататък гората започна да се разрежда. Напред просветля и задъханото момче изскочи на стария, буренясал път. Виковете отекваха все по-близо. Ланс спря и се послуша. Вече чуваше тропот и пращане на сухи клони някъде на стотина метра отляво. Втурна се в тази посока и още след първите десетина крачки видя Айдо да изхвърква измежду дърветата. Бягаше с приведена глава, притиснал с две ръце към гърдите си вързопчето с храна, обвито в стара кърпа на едри червени и бели квадрати. Тоя глупчо дори не се беше сетил да го захвърли! Седем-осем човешки хлапета го гонеха по петите, но когато зърнаха Ланс, те неволно забавиха крачка и дистанцията взе да нараства. Все още пазеха неприятни спомени от последната си среща с него.

Сетне всичко стана много бързо. Една ръка се отметна назад, един камък полетя във въздуха и с ужасяващ глух пукот отхвъркна от

тила на беглеца. Айдо направи още две крачки и се просна на пътя по очи.

Хлапетата застинаха със зяпнали уста в покрайнините на гората. Стояха така една-две секунди, после като по сигнал се врътнаха и изчезнаха между дърветата.

— Айдо-о-о-о! — диво изкрещя Ланс и сам не разбра как се озова до брат си. Просто преди миг беше на петдесет метра от него, сетне разстоянието изчезна.

Побутна го — отначало лекичко, след това по-силно и накрая го разтръска отчаяно. Никакъв резултат. Айдо лежеше отпуснат, с полузатворени клепачи, между които се виждаше бялото на очите, а през рошавата коса по тила му се стичаше струйка тъмна кръв.

Мисълта на Ланс отказваше да работи. Не чувстваше в главата си нищо, освен празнота и някакъв тих звън като бръмчене на прегладнял комар. Без да знае защо, той вдигна вързопчето и тъпо започна да го тика в протегнатите напред ръце на Айдо, сякаш с този безсмислен жест можеше да го съживи. Към тихия звън в главата му се примеси бученето на кръвта, подгонена по вените от страстното желание да направи нещо — и пълната неспособност да стори каквото и да било.

— Помощ! — извика той.

Гласът излетя дрезгав и немощен от пресъхналото му гърло. Ланс отметна назад рамене, пое си дълбоко дъх и изрева отново, влагайки във вика цялата сила на отчаянието си:

— Помогнете-е-е-е!

Светът се разтърси.

За миг го обгърна невъобразимо и страховито видение. Гората изчезна, останаха само голи чукари, обсипани със сивкав пясък под черно небе, сред което грееше свирепо, ослепително слънце. Скалите хвърляха непрогледни мастилени сенки, нищо не трепваше в този мъртъв пейзаж и дори от пътя нямаше и следа. Ланс стоеше сам сред един враждебен свят непознаващ нито живота, нито смъртта, и когато отвори уста да си поеме дъх, стана точно обратното — въздухът излетя докрай от дробовете му с пронизително свистене. Обгърна го леден студ, пронизващ до мозъка на костите.

Навярно би загинал за броени секунди, ала видението не трая толкова. Бурен вятър духна насреща му, пътят отново се появи и иззад завоя се раздаде бърз конски тропот. Вихърът отмина, полегналите

крайпътни треви пак се надигнаха и пред момчето изскочиха в галоп двама конници.

И двамата бяха високи и снажни, и двамата яздеха буйни дневни жребци, несъмнено теранска порода, но с това приликите между тях се изчерпваха. Във всичко останало се различаваха като деня и нощта.

Единият изглеждаше стар, но изпълнен със сила; дълга бяла коса и бяла брада обрамчваха загорялото му лице, прорязано от дълбоки бръчки, сред което грееха две яносини очи. Полите на дългата му снежнобяла дреха, препасана с парче обикновено въже, се спускаха по хълбоците на белия жребец. С дясната си ръка държеше юздите, в лявата стискаше простичък жезъл, или може би обикновена тояга със заоблен чепат връх.

Другият имаше строго, костеливо лице с пронизващи черни очи, остър нос и черна козя брадичка. Носеше черна широкопола шапка, черен кожен костюм и високи черни ботуши със златни шпори, готови всеки момент да се впият в хълбоците на черния му кон.

Ланс отвори уста да извика за помощ, но стегнатото му гърло не издаде нито звук, затова той просто се хвърли с разперени ръце право срещу ездачите.

Презгазването му изглеждаше неминуемо. Но в последния миг добре обучените коне забиха копита в земята и спряха като заковани само на педя от момчето. Полюшвайки се в седлата, двамата конници сведоха глави и погледнаха надолу — Белият с добродушно любопитство, Черният с леко раздражение и досада.

— Какво искаш, момче? — попита Белият конник.

— Помогнете — изпъшка задавено Ланс и посочи назад, без да се обръща. — Брат ми...

Белият конник поклати глава.

— Съжалявам, момче. Вече нищо не можем да сторим за него.

Очите му преливаха от жалост и състрадание, но към тези чувства се примесваше твърд, непоколебим отказ. Нямаше начин да го разубеди, разбра Ланс и в отчаянието си завъртя поглед към Черния конник.

— И ти ли не можеш?

Думите сякаш жегнаха конника, защото той рязко вирна глава и процеди високомерно:

— Не е твоя работа какво мога и какво не мога, хлапе. Въпросът е дали **искам**.

Сред кипящия водовъртеж от несвързани мисли и чувства в главата на Ланс избухна като гръмотевица една дума: Слабост! Противникът имаше слабо място! И без да разсъждава, също като в бой срещу човешките хлапета от близкото село, той машинално нанесе удара:

— Ами поискай тогава! Или те е страх?

Ослепително белите зъби на Черния конник се оголиха в хищна гримаса — незнайно дали на насмешка, или на ярост. Той впи тъмен поглед в очите на момчето и бавно отвърна:

— Не насилвай късмета си, Ланс Седмотер... или може би трябва да кажа Ланс Де Феро? Много дързост има в теб и някой ден тя ще ти струва скъпо.

— Не ми пука — отсече момчето. — Можеш ли да помогнеш на Айдо, или не ти е по силите?

Пръстите на Черния конник се стегнаха около юздите тъй здраво, че кокалчетата им побеляха. Той дълбоко си пое дъх, помълча една-две секунди, после очите му се присвиха и в тях припламна сдържано-пресметливият интерес на хазартен играч.

— Да речем, че мога. Но услугите ми не са безплатни, хлапе. Какво ще ми предложиш в замяна?

Ланс мълчеше. Напрегнато търсеше какво да каже, но не намираше отговор. Изведнъж го обзе необяснимото усещане, че всички тук са като марионетки в кукления театър на бродещия фокусник, който бе отседнал в хана им преди няколко дни. Че някаква невидима и могъща сила вече е определила какво да извърши и каже всеки от тях.

Сякаш по своя собствена воля, без участие на разума, дясната му ръка повдигна нагоре шареното вързопче.

— Ето, това — проговориха устните му.

В настаналата смаяна тишина се раздаде смехът на Белия конник.

— Е, добре се нареди! Сам си изпроси приношение. Как ще откажеш сега?

Свирепата гримаса отново се мярна по лицето на Черния конник и веднага изчезна.

— Приношение не се отказва — отвърна той, произнасяйки всяка дума бавно и отчетливо. — Но приносителят сам си поема риска. Добре, хлапе. Тъй да бъде!

Златните шпори се врязаха в хълбоците на черния жребец. Стреснатото животно изцвили от болка и препусна напред. С нечовешка пъргавина и гъвкавост Черният конник се изви надолу почти до самата земя и грабна с едната ръка Ланс, а с другата неподвижното тяло на Айдо. Светът се завъртя, пред очите на Ланс се мярнаха крайпътните храсти, от които надничаше любопитното лице на някакво малко момиче с рижави плитки. Гръмотевичният тътен на копита разтърси гората, дърветата вихрено полетяха назад и сякаш само след секунди отпред изникнаха навесът, дневната кухня и басейнът на хана. Железните пръсти на конника се разтвориха, Ланс полетя надолу и каменистата почва грубо блъсна ходилата му. Айдо тупна като чувал до него. Пак налетя ураганен вятър, отмина и когато момчето извърна глава, от конника нямаше и следа.

— Мамо! Татко! — извика Ланс и задърпа Айдо към входа на хана.

Видя Пипа да изскача от дневната кухня. Стори му се огромна, разперените ѝ ръце сякаш закриваха цялото небе. Но още по-огромен бе ужасът в очите ѝ.

Два часа по-късно Велд и Пипа седяха долу в общата зала на хана, смазани от безсилие. Доктор Ха стоеше пред тях и замислено подръпваше бакенбардите си. Тишината между каменните стени ставаше все по-тягостна, докато накрая Пипа не издържа.

— Как е той? Ще се оправи ли?

Докторът сви рамене.

— Да се надяваме. Нищо не мога да кажа, преди да мине една тера, но ние, неандите, имаме корави глави... Преди малко се свести, дори избъбри няколко думи и пак заспа.

— Какво каза? — трепна Велд.

— Ами... — Доктор Ха се поколеба, търсейки най-подходящите думи. — Оплака се, че главата го боли. И че не вижда.

Пипа ахна.

— Ослепял ли е?

— Рано е да се каже. Случва се при такива удари, но най-често отминава. Молете се на всички светии и хегемони да го закрилят. И благодарете на Ланс. Ако момчето беше полежало още един час във на тоя пек, нямаше да оцелее. Направо се чудя как го е домъкнал от гората дотук...

— Той разправяше за някакви конници... — каза Пипа.

— Само че аз огледах пътя отвън — вметна Велд. — Не видях следи от копита.

— Нормално — кимна докторът. — Бил е изтощен от тревогите и усилията. Привидяло му се е... Все едно, от мен да го знаете — ако Айдо остане жив, негова ще е заслугата.

— Добре де — нетърпеливо го прекъсна Пипа. — Ние си знаем, че имаме златно момче. Кажете какво да направим за Айдо.

— Малко може да се направи — призна Ха. — Осигурете му пълен покой. Мека светлина. Говорете му хубави неща, когато е буден. Успокоявайте го. Никакви вълнения, никакви сътресения. Някои лекари препоръчват чай с маков мед. Аз не съм толкова сигурен, но няма да навреди. А, и още нещо. Казват, че приятните аромати помагали. Запалете при него една-две ароматни свещи. Ще му поолекне.

Той помълча и разпери ръце.

— Е, това е. След една тера пак ще дойда. А дотогава, пак повтарям, пълен покой, тишина и никакво натоварване.

Ланс тичаше през гората. Пипа го бе пратила до Лудия пчелар за гърненце маков мед и няколко билкови свещи. При други обстоятелства той би се радвал на поръчението. Пчелинът беше много интересно място, а от Лудия пчелар можеха да се очакват какви ли не забавни щуротии. Но сега го вълнуваше само желанието да се върне колкото може по-скоро при Айдо. И донякъде... да срещне онези момчета.

Ще ги убия, закани се той със свирепа, недетска решителност. Скъпо ще ми платят, само да ги срещна!

Сякаш в отговор на мислите му нещо помръдна в близките храсти. Момчето застина на място, озърна се и грабна от земята един сух клон. После предпазливо пристъпи напред.

Храстите се разтвориха и от тях изникна същото момиче, което бе зърнал преди няколко часа. Изглеждаше на около десет години, със спретната светлозелена рокличка и рижави плитки, този път навити отзад на тила и скрепени със сребърна шнола. Но най-удивителното беше, че държеше в ръцете си вързопчето, увито в познатата вехта кърпа на червени и бели квадрати.

За момент Ланс зяпна от изненада, но бързо се опомни и сърдито възкликна:

— Хей! Това е мое! Дай си ми го веднага.

Момичето вирна нос и го изгледа високомерно.

— Не е твое.

Допреди минута Ланс се беше заканвал на хлапетата от човешкото село, но сега гневът му се пренасочи изцяло към нахалната непозната. Той стисна по-здраво клона и пристъпи крачка напред.

— Как да не е мое? Аз ли не познавам кърпата на мама?

Момичето направи отегчена гримаса и демонстративно пъхна вързопчето под мишница.

— И да е било твое, вече не е. Защото, ако искаш да знаеш, ти целият принадлежиш на баща ми. Заедно с тия твои дрипави дрешки.

— Дрън-дрън! — озъби се Ланс и добави думите, които бе чувал от Велд: — Ние, неандите, сме свободен народ и не дължим подчинение никому, освен на краля.

— За неандите не знам — заяви момичето, — но ти ще ме слушаш и ще ми се подчиняваш.

— Защо?

— Защото мога да те набия както си искам.

Това вече бе непоносима обида. Ланс захвърли клона и стисна юмруци.

— Опитай де!

Пъргаво като невестулка, момичето се стрелна напред, плесна го звънко по бузата и мигновено се озова пак на три крачки от него. Почервенял и задъхан от ярост, Ланс се хвърли в атака, замахна с всичка сила... и едва не се просна по очи, когато юмрукът му срещна само пустота. Нахалницата бе изчезнала безследно. Отнейде долетя подигравателният ѝ смях, после пак се възцари тишина.

— Ще те пипна, тъй да знаеш! — провикна се Ланс.

Никакъв отговор.

Той сърдито подритна захвърления клон и продължи към пчелина, но сега крачеше бавно. Бе забравил напълно за човешките хлапета и планове си да им отмъсти. Измъчваше го новата загадка: коя беше онази нагла пикла? Дъщеря на конника в черно ли? И какви ги дрънкаше, че бил негова собственост?

Тя мисли още го занимаваха когато се върна в хана. Затова след като предаде на Пипа меда и свещите, той бързо изтича горе, намери Велд и го дръпна за ръкава.

— Тате, защо той ме нарече Де Феро?

— Какво? — сепна се Велд. — Кой те нарече така?

— Онзи конник. Нали ти казах, дето ни докара дотук.

Велд изпухтя от облекчение. Слава на всички небеса, черни и бели, детето просто си фантазираше. Но тревогата не го напусна. Ланс все отнякъде трябваше да е чул това име. Може би бе подслушал някой от разговорите му с Пипа. Или пък Старика да се е изгървал пред момчето.

Така или иначе, трябва да сме по-предпазливи, каза си той. Вече не е малък, всичко разбира, пък и умът му сече като бръснач.

А на глас отговори:

— Нещо си се объркал, момчето ми. Сигурно е станало дума за хана. Нали знаеш, че името на Железния крал е Де Феро.

Ланс го изгледа недоверчиво, но не настоя повече.

Айдо спеше и се събуждаше в тъмнина; пак заспиваше и когато отново отваряше очи, обкръжаваше го все същият непрогледен мрак. Всеки път чуваше тихия глас на Пипа, усещаше ласките на тежките ѝ ръце, но тази необичайна нежност само го плашеше още повече и той плачеше като малко дете, без да се срамува от сълзите. Ужасяваше го мисълта, че занапред винаги ще бъде така. Сляп... сляп до края на живота си!

Бяха минали може би две тери, когато за пореден път се събуди и през премрежените му клепачи се процеди мътен жълтеникав светлик. Трябваше да напрегне очи, за да различи през танцуващите мъгливи петна пламъчето на свещ до леглото.

— Мамо, виждам! — извика той и заспалата Пипа подскочи на табуретката.

Този път се заплакаха и двамата.

През този следобед Велд имаше много работа. Трябваше да отиде да прибере козите от пасището; да ожъне малката нива с геморъж зад хана без помощта на момчетата; да овършее зърното и да го пренесе долу в хранилището; да напои кромбите, паспалите и астрабените в зеленчуковата градина. Както всички селенити, през деня той спеше рядко, но днес едва намираше време да хапне на крак или да поседне за час на сянка под навеса или зад дневната кухня.

Привечер, грохнал от умора, той слезе долу, научи от Пипа радостната новина, прегърна Айдо и отиде да се просне на леглото. Сънят му бе неспокоен, изпълнен с объркани и неясни видения, от които запомни само срещата с някакъв черен човек, който упорито повтаряше името Де Феро.

Събуди се облян в пот. Пипа тихо похъркваше до него. Велд стана, излезе на пръсти от спалнята, мина покрай детската стая — през откренатата врата видя Ланс да седи до леглото на брат си — и отиде до вратата в дъното на коридора, заключена с тежък катинар. Отключи, влезе вътре, извади от обкования с желязо сандък малко ковчеже и вдигна капака. Вътре лежаха грижливо сгънати батистени пелени, меко одеялце на сини и жълти ромбове, дантелена шапчица, пергаментов свитък със строшен восъчен печат, счупено острие от боен топор и тежък златен пръстен с инкрустирана корона от черен маскон — гербът на Де Феро.

Велд безцелно опипа съдържанието на ковчежето, после поклати глава и въздъхна.

— Поне чаша с рубин няма, слава на светците и хегемоните. Все още не...

6

УРОЦИ ЗА БОГАТИ И БЕДНИ

Основата за това, което отделният човек може и трябва да стане, той донася с идването си на бял свят, с живота. Във всеки човек съществуват всички стремежи на човешката природа, но в безкрайно различни степени и размери: всеки е човек и индивид: във всеки се развива следователно човекът (генералното), както и особеното (индивидуалното); щастието на всеки се състои в задоволяване на общочовешките и на особените, само нему присъщи нужди — незадоволяването на първите води до общочовешкото, на вторите до индивидуалното нещастие на човека.

Йохан Песталоци

На единадесетгодишна възраст той бил осиновен от Клавдий и даден за обучение на Аней Сенека, по онова време вече сенатор. Казват, на следващата нощ Сенека сънувал, че възпитава Гай Цезар...

Светоний, „Дванадесетте
цезари“

КОПЕРНИК

1534 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Принцеса Ермелинда съвсем бавно подаде глава покрай рамката на вратата и огледа малкия вътрешен двор. Познаваше го отлично още от малка — мястото приличаше на кладенец с квадратно пясъчно дъно

в източния край на двореца. По средата имаше леха с каменен бордюр, навярно някога предвидена за цветя, но в усойния двор цветя не можеха да виреят и вместо тях градинарите бяха засадили хвойнови храсти, които редовно подрязваха в правоъгъла форма.

Обектът стоеше с гръб към нея близо до отворената врата в отсрещната стена. По отпуснатата стойка личеше, че не подозира за нейното присъствие. Тя леко плъзна пръсти по дръжката на кинжала, затъкнат отзад в колана ѝ, после прогони от съзнанието си всички мисли и дълбоко си пое дъх. Издиша докрай, вдиша отново и се хвърли напред.

От храстите я дяляха десет крачки. Преодоля ги за секунда, без да издаде нито звук, защото предвидливо бе обула вълнени чорапи върху ботушите. Стигна до лехата, сви се на топка зад хвойновите вейки, опря длани в земята и мислено преброи до три. След това надигна глава. Нямаше никакви признаци обектът да е усетил нещо нередно. Просто стоеше и си чоплеше зъбите, без да подозира, че му остават броени секунди живот.

Ермелинда отново си пое дъх и изтласка цялата сила на дробовете надолу, чак до мускулите на китките и ходилата. Взривът на концентрирана енергия я изхвърли нагоре и напред, над лехата, право към жертвата. Ръката ѝ сръчно изтегли кинжала, отметна се за точния смъртоносен удар...

... и светът избухна в черен облак от мрак и искри. Земята жестоко я блъсна в гърба, нечий крак я настъпи грубо и сред мъглата обгърнала зрението ѝ, прозвуча един дрезгав глас:

— Мъртва си.

Ермелинда не се опита да помръдне. Лежеше неподвижно с разперени ръце и насочваше цялата си енергия към усилието да си поеме дъх. Постепенно погледът ѝ се избистри и тя зърна като през сив тунел високо над себе си презрителната гримаса на Риго.

— Правило номер три — изрече той с лека досада. — Колко пъти трябва да ти го повтарям? Винаги предполагай, че обектът има слух на сова и обоняние на лисица. Къде ти е умът, момиче? Пак си се парфюмирала и те надуших още от коридора.

Ермелинда мълчеше.

— Мислиш, че не те виждам как киснеш пред онзи портрет на парадното стълбище? — продължаваше Риго. — Избий си тия

глупости от главата. Че си хубава, спор няма. В нашия занаят това може и да е плюс. Само че ако избереш тая линия, карай нататък без мен. И сама си търси жена за инструктор. А такива, от мен да го знаеш, се броят на пръстите на едната ръка. Освен това... ах, мамка му!

Той подскочи и стреснато посегна надолу към крака си, където кинжалът на Ермелинда бе срязал крачола на панталона само на три пръста от слабините.

Звънкият ѝ смях огласи тясното дворче.

— Вече и ти си мъртъв. Правило номер осем: Винаги смятай противника за жив до доказване на обратното.

За миг-два Риго слисано се вторачи в нея, после се хвана с две ръце за корема и се запревива от буен, неудържим кикот.

— Принцесо — избъбри той, когато успя да си поеме дъх. — При цялото ми уважение трябва да кажа, че си едно малко кралско змийче! Така те искам! Може и да доживееш до старини.

И застина на място, втренчен напрегнато към вратата отсреща.

Ермелинда завъртя глава. По пясъка се задаваше Хугберт. На вратата зад него стоеше едър гвардеец от дворцовата охрана. Както бе легнала по гръб и с отметната глава, трудно можеше да прецени изражението на Хугберт, но ѝ се стори угрижен и разтревожен — също както в детството ѝ, когато трябваше да я нахока за някоя пакост.

Тя пъргаво скочи на крака, изтръска пясъка от панталоните си и зачака. Хугберт се приближи и спря с лек поклон на три крачки от нея.

— Ваше височество, нейно величество желае да разговаря с вас.

— Добре, Хугберт — усмихна се Ермелинда. — Само да се преоблека и идвам.

— Не, ваше височество. Веднага. — Хугберт кимна назад. — Както виждате, изпратила е и придружител да се погрижи за незабавното изпълнение на заповедта.

Ермелинда сви рамене.

— Е, щом се налага...

Тя върна кинжала на старото му място, приглади косата си и тръгна към вратата.

Кралица Филомена седеше в приемната на покоите си. Гвардеецът влезе пръв и веднага зае мястото си отстрани на вратата.

След него влязоха Хугберт и Ермелинда. Хугберт пристъпи напред и се поклони.

— Ваше величество...

Филомена махна с ръка.

— Да, да, Хугберт. Свободен си.

Когато вратата се затвори зад него, кралицата завъртя очи към Ермелинда и без да бърза я огледа от глава до пети. После върна поглед обратно нагоре и накрая тихо въздъхна.

— Ермелинда, вече си на петнайсет години.

— Да, ваше величество — смирено отговори принцесата.

— Знаеш много добре, че не е редно да носиш мъжки дрехи. Ако нямаш достатъчно рокли, поръчай да ти ушият още, но от днес нататък искам да те виждам прилично облечена. И защо, в името на всички хегемони, си обула тези чорапи?

Ермелинда прехапа устни. Ама че глупаво! Наистина бе забравила да свали чорапите.

— Тренирах с Риго — неохотно призна тя.

— Нямах работа с един прост градинар — отсеке Филомена.

— Той не е само градинар — възрази Ермелинда.

— Недей да ми противоречиш! Знам много добре кой е Риго. И казвам, че не е компания за една добре възпитана млада дама. Защо изобщо се мъкнеш с подобна измет? Какво ти дават тези... упражнения?

Последната дума бе изречена с тъй убийствено презрение, че Линда изтръпна. И изведнъж я обзе гняв — неудържим гняв, който помете всички задръжки на разума и предпазливостта. Забравила за всичко на света, принцесата се хвърли към гвардееца и го подкоси с крак зад коленете. Едрият мъж залитна, блъсна се в стената и тежко рухна на каменния под. А Ермелинда вече бе до отсрещната стена, където натисна скрития бутон и едно пано от ламперията се измести, разкривайки тайния проход към стаята на принц Ламборгин.

Кралицата застина като вкаменена в креслото. Гвардеецът бе скочил на крака, стискаше меч си и се оглеждаше слисано.

— Какво е това, Ермелинда? — кресна кралицата с изтънял от страх и възмущение глас.

Кръвта препускаше из жилите на принцесата, дробовете ѝ работеха трескаво, но тя успя да успокои дъха си и да отговори с почти

равен глас:

— Това, ваше величество, е нещо, което може да се случи по всяко време. И тогава не би било зле някой като мен да бъде последна преграда пред живота на брат ми.

Кралицата я гледаше втренчено. В погледа ѝ се четеше смес от равни дози възхищение и омраза. За пръв път виждаше дъщеря си като друга жена, чиято воля не отстъпва по сила на нейната. Тя завъртя очи към гвардееца.

— Лартис, излез веднага!

Щом останаха насаме, лицето на Филомена поомекна, макар и съвсем леко. Тя посочи столчето срещу себе си.

— Седни, Ермелинда. Трябва да поговорим.

— Да, ваше величество.

— И престани с това „Да, ваше величество“! Не може ли поне веднъж да ми кажеш „мамо“?

Сега, след като опиянението на гнева бе отминало, Линда усещаше как стомахът ѝ се свива на топка. Но въпреки това тя запази невъзмутимо изражение докато седнаше пред кралицата.

— Боя се, ваше величество, че и двете сме лишени от това право: аз да ви казвам „мамо“, а вие на мен — „дъще“.

Филомена въздъхна, после се навъси строго.

— Най-напред, невъзпитано момиче, искам да ти кажа едно. Никога повече не ме заплашвай. Стотици особи с кралска кръв са плащали с главата си за далеч по-невинни прегрешения.

— Да... — тихо се съгласи Ермелинда, но навреме преглътна останалото.

— Второ. Макар и нагла, беше достатъчно убедителна. Можеш да продължаваш уроците при Риго. — Кралицата бързо вдигна пръст. — При едно условие: да не занемаряваш ездата, етикета и клавесина. Имаш ли още какво да ми кажеш?

Ермелинда се поколеба, после тръсна глава.

— Имам. Знаем, ваше величество, че за вас съм само разменна монета.

Кралицата свирепо навъси вежди, отвори уста... и премълча.

— Знаем също, че такива са правилата на играта и ги приемам — продължи принцесата. — Но след като бъда похарчена, вие ще продължавате да разчитате на мен като съюзник. Съюзник в една

чужда среда, където ще бъда съвсем сама и няма да оцелея, ако не умея да се грижа за себе си.

Филомена раздражено махна с ръка.

— Добре, добре! Разбрах те още от първия път. Ако нямаш какво друго да кажеш, свободна си.

Миг преди принцесата да излезе, Филомена подметна злорадо зад нея:

— И да знаеш, че брат ти не беше в стаята си. Има урок навън с магистър Равачандра.

— Знам — тихо отвърна Ермелинда, но чак след като вратата се затвори зад гърба ѝ.

— И тъй, принце, днес започваме първия си урок — каза магистър Равачандра.

Магистърът беше среден на ръст, аскетично слаб, с много мургаво лице, черни очи и черна къдрава коса. Вместо обичайното облекло носеше само парче бял памучен плат, изкусно омотано около мършавото му тяло. Възрастта му трудно можеше да се определи от пръв поглед — изглеждаше ту съвсем млад, ту стар като базалтовите масиви на кратера.

Двамата с принц Ламборгин седяха в източната градина на каменна пейка под клонест терански бор, чиято широка корона ги пазеше от лъчите на утринното слънце. Въздухът все още бе свеж и ободряващ, и именно затова Равачандра предложи да излязат навън. Според него уроците на открито се усвояваха по-лесно.

— Защо „принце“? — промърмори капризно момчето. — Всички ми казват „ваше величество“.

— И е крайно време да свикнеш, че не винаги ще бъде така — отвърна магистърът. — Вече си на десет години. Когато станеш на четиринайсет, ще те вземат на военно обучение. И там ще започнеш като прост войник под командването на десетник и стотник. Никой няма да ти се кланя, а ще ти крещят: „Бегом, редник Фра Мауро! Какво ми се мъкнеш като настъпена жаба?“.

— Майка ми няма да позволи! — подскочи принцът.

— О, ще позволи и още как — усмихна се Равачандра. — Преди да бъде майка, тя е кралица и знае кое е най-добро за един бъдещ

владетел. Затова смири гордостта си, ученико мой, и нека пристъпим към урока.

— А защо точно ти? — прекъсна го момчето. — Защо те доведоха чак от Тера, вместо да ми преподават тукашни учители, както беше досега?

— Защото досега си имал учители, които да ти преподават писане, четене и смятане — обясни търпеливо магистърът. — Тези знания несъмнено са необходими за всеки образован човек. Но днес заедно ще навлезем в най-великата наука на света — любомъдрие или философия, както я наричат на един от древните езици.

Говореше с такова увлечение, че Ламборгин любопитно вдигна очи към него.

— И за какво служи тази наука?

— Тя обяснява света и силите, които го движат — отвърна Равачандра. — Любомъдрието е нишката, по която разумът тръгва от малкото към голямото. Мъдрецът, опознал тази наука, може по една капка вода да разбере за съществуването на океани. Ето например, кажи ми: коя според теб е най-могъщата сила във вселената?

Момчето бързо отвори уста, затвори я, пак понечи да каже нещо и накрая сви рамене.

— Не знам.

— Времето, принце — изрече бавно магистърът. — Времето е по-могъщо от всичко. То стрива планини на прах и заличава цивилизациите. Пред него ние сме само мимолетни искрици в нощта. — Той вдигна ръка и посочи грамадния белезникав диск на Тера, който се виждаше съвсем отчетливо в ясното синьо небе. — Погледни. Ако се взреш внимателно, ще различиш между облаците очертанията на двата континента-близнаци, Черокия и Ацтека. А вдясно от тях иззад ръба на Тера се подава западният край на Африка. Опитай да ги събереш и ще видиш, че лесно се сглобяват в едно цяло. Защото някога наистина е било така. Казват, че континентите плават върху огнено море в недрата на Тера. Безкрайно бавните течения на това море са ги раздалечавали сантиметър по сантиметър в течение на безброй години, докато между тях е възникнал океан, плаването през който трае седмици, понякога дори месеци.

Момчето гледаше като хипнотизирано диска на Тера и усещаше как в гърдите му се надига като хладна вълна някакво дълбоко

страхочитание към непреодолимата сила на времето. Струваше му се, че почти проумява нещо огромно и всеобятно, ала усещането отмина и то въздъхна разочаровано.

Изпълни го желанието да покаже, че мислите за тия загадки не са му чужди. Ламборгин вдигна очи към наставника си и развълнувано сподели:

— В библиотеката имаме два големи глобуса на Селена и Тера. Много пъти съм ги разглеждал и съм се чудил защо нашите планини са кръгли, а теранските не.

— Пак времето, драги принце — усмихна се Равачандра. — Тера винаги е имала въздух, който да я пази от небесните камъни. А Селена е била беззащитна милиони години. Ето, погледни.

Той извади от гънките на дрехата си каменно топче и със сила го захвърли към ситния пясък на алеята. Топчето отскочи, оставяйки подир себе си кръгла вдлъбнатина с леко издигнати краища.

— Така е ставало. Грамадни камъни, летящи из безконечната пустота, са се сблъскали със Селена и са оставяли кръгли рани, обкръжени от планини. Следите от тия древни удари днес се наричат Тихо, Клавиус, Аристотел... Такива са дори някои от моретата — например Морето на кризите или Морето на дъждовете. И знаеш ли кое е най-интересното? Понякога тия грамадни небесни камъни са носели в себе си метали, каквито не се срещат в нашия свят — невъобразимо тежки и здрави. В древни времена ги нарекли „маскони“. Днес джуджетата добиват тия метали с тежък труд и ги обработват по свои тайни магически способности.

При споменаването за магия момчето се оживи.

— Разкажи ми за магията, учителю!

Равачандра въздъхна.

— Трудно е да се каже дали е било магия или наука, принце. Много малко е останало, за да можем да преценим. Като тази дреболия, например.

Той отново бръкна под дрехата си и извади пръстенче — обикновена на вид халка, сребриста откъм вътрешната страна и тъмносиня отвън.

Момчето приведе глава да огледа халката отблизо.

— Какво е това?

— Вълшебен пръстен — обясни магистърът.

— Вълшебен! — ахна Ламборгин.

— Не очаквай да има могъщество като в приказките — усмихна се Равачандра. — Магията му е простичка. Може да покаже какво е настроението на онзи, който го носи. Хайде, сложи си го.

Момчето плахо протегна ръка, пое пръстена и го надяна на палеца си, защото беше твърде голям за другите пръсти. После със затаен дъх проследи как цветът му просветлява от син през тъмнозелен до ярка изумрудена зеленина.

— Пръстенът сочи, че си развълнуван и вдъхновен — поясни магистърът. — Но това, драги ми принце, е наистина нищожна дреболия в сравнение с вълшебното могъщество на Древните. Разказват, че те са умеели да летят тъй бързо, че за по-малко от ден — терански ден, тук го наричат тера — да обиколят целия свят. Създавали кораби, способни да прекосяват мъртвите пространства между световите. Можели да разговарят помежду си на невъобразими разстояния. Чрез магия, наречена „гемо“, се научили да променят същината на растенията и животните. Научили машините да мислят и да помагат на хората. Ала цялото това могъщество не им донесло нищо друго, освен гибел. Всичко завършило с Армагедон...

Магистърът замълча. Момчето изчака търпеливо, но накрая не издържа и попита:

— Как е било, учителю? Чувал съм да говорят за края на Древните, но нищо не разбрах.

Равачандра вдигна ръка и посочи блестящата Дневна звезда в небето, малко над хоризонта.

— Виждаш ли тази звезда? От нея започнало всичко. — Той наведе глава и хвана брадичката си в шепа, позамисли се и продължи: — За Древните наистина нямало прегради, а гордостта им била неимоверна. Един ден те решили, че Тера не им е достатъчна. Пожелали да се заселят на Селена и на още един свят... Може би си го виждал нощем — червена звезда, наречена Марс. Ала както ти казах, Селена нямала въздух. Без специална вълшебна дреха всеки човек би умрял тук за по-малко от минута.

— Ами Нийл Силната ръка? — възрази Ламборгин — Нали той е скочил от Тера до Селена? И не е умрял... — Той се запъна и колебливо довърши. — Или е само измислица?

— Не е скочил — отвърна Равачандра. — Използвай ума си, принце, това е същината на любовмъдрието. Нийл Силната ръка е летял с един от онези магически кораби на Древните. Имал вълшебна дреха и останал на Селена само броени часове. После се върнал да разкаже, че е студена, пуста и непригодна за живот.

— Но те все пак решили да я заселят?

— Да, принце. Отдавна мечтаели за това. Искали да имат нови и нови светове. Но най-напред решили да изпробват с Марс. Там имало въздух, макар и съвсем малко. Но било студено, много студено. Трябвало да затоплят този свят. И те измислили дързък план. Да превърнат във второ слънце един друг свят, наречен Юпитер.

— Дневната звезда? — подскочи момчето.

Равачандра го възнагради с насърчителна усмивка.

— Точно така. Превърнали този Юпитер в слънце, за да огрява Марс и да го затопли. Не ме питай как. Преданията разказват, че знаели велики тайни за невидимите тухли, от които е изградено всичко във вселената. Така или иначе, те създали Дневната звезда. И тогава се объркало всичко, защото Древните знаели невъобразимо много... ала не били всемогъщи.

— Какво се объркало, учителю? — бързо попита момчето, за да не му даде време отново да замълчи.

— Те си мислели, че Юпитер е далече и няма да повлияе на Тера. Ала в природата всичко е свързано с тъй тънки връзки, че дори и най-великият човешки ум не може да ги обхване докрай. Най-напред Тера почнала да се разтърсва от трусове, зейнали нови вулкани... това са грамадни отвори, през които огненото море от земните недра се изливало навън. Заедно с огъня излитали и невъобразими количества пушек, въздухът ставал все по-гъст и растенията — трябва да знаеш, принце, че растенията са дробовете на всеки свят — не успявали да се справят с това. После станало още по-лошо. Сякаш по примера на онова ново светило, Слънцето също станало по-горещо. Тера се затоплила, полярните ледени шапки... ето, онези бели петна в горния и долния край... а тогава те са били много по-големи... Но да не се отклонявам. Полярните ледени шапки почнали да се топят и океаните взели да заливат бреговете. Настанало всемирно бедствие.

— Това ли ги погубило?

Равачандра се усмихна и поклати глава.

— Не, ученико мой. Древните били твърде могъщи, за да се предадат дори пред подобна катастрофа. Бедата изглеждала неминуема, но те открили начин не само да се отърват от нея, но и да осъществят своята прастара мечта. Създали порталите.

— Портали като онзи във Фра Мауро? — възкликна принцът.

— Да, като него... и още много други. През тия портали към безжизнената Селена връхлетели титанични вълни от вода и въздух. Изведнъж условията се променили, този мъртъв свят станал пригоден за живот, а Тера се отървала от излишъците. Чрез своята гемо-магия Древните сътворили мъхове, лишеи и по-дребни невидими същества, способни да превръщат голите пясъци и скали в плодородна почва. Пак чрез тази магия научили теранските дървета, треви и храсти да се пригаждат към селенския ден с неговите непоносими студове и жеги. Тъй съумели да превърнат бедствието в триумф.

— Но нали ти каза... — възрази момчето.

— Да, казах — съгласи се магистърът. — И това е поука, която трябва добре да запомниш като бъдещ владетел. Никога не се знае какво губиш, когато печелиш. В триумфа на Древните се криело семето на тяхното падение. Защото две могъщи сили — нека ги наречем черна и бяла — управляват вселената и всяко нарушение на равновесието между тях може да бъде пагубно. Прекрачвайки високомерно в тяхната територия, показвайки, че могат да палят слънца, те привлекли вниманието им. И тогава настанал Армагедон. Но това, драги принце, ще е темата на следващия ни урок. А сега мисля, че е време за обучението ти по езда.

тихо

Джуджето Оргон, всепризнат майстор-ковач на областта, присви очи, приведе се над счупения топор и дълго оглежда двете парчета. Накрая промърмори нещо на своя език и с кисела гримаса вдигна глава към Велд.

— Калпава работа, калпава работа! През пръсти е вършено! На човешки ковач ръката личи. По-добре топор нов да изработя, нежели стария да поправам. Но острието е хубаво. Маскон, драгоценност велика! Отде го имаш?

Велд сви рамене.

— Намерих го.

— А защо аз таквиз неща не намирам? А? Откраднал ще да си го, проклетнико, ала не е моя работа туй.

Чиракът му — дребничко голобрадо джудже с почерняла от сажди кожена престилка — пристъпи напред и посегна да докосне секирата, но Оргон го плесна през ръката.

— Не пип, недорасляк самонадеян! Не дорасъл си още за чест такава! Двайсет години още почиракувай, пък тогаз и маскон може в ръка да хванеш. — Той изсумтя възмутено и пак се обърна към Велд. — Радост ще е за мен с рядкост подобна да поработя, затуй не ще взема скъпо. Шест златни реала дай и топор нов ще имаш за чудо и приказ.

— Шест реала! — жално изстена Велд. Подобен разход щеше да нанесе непоправим удар на неговия фонд „И аз съм човек“.

Оргон великодушно махна с ръка.

— Хайде, от мен да мине, пет и половина. Само понеже неандите далеч по-симпатични са ми от човеците алчни. Топор нов ще имаш от Хазринова стомана, чиято тайна знаят само шепа джуджета от Селена, а на Тера нито едно. И с дръжка от безценен терански абанос. Друго не ще е достойно за острие такава. Е, гостилничарю, да си стиснем ли ръцете?

Велд тежко въздъхна и протегна ръка.

Малкият манастир се издигаше на самото планинско било и от него се разкриваше гледка във всички посоки — към долините на Пиктет и Стрийт, към далечния Сасеридес и към централното езеро на Тихо, вече значително спаднало под безмилостния натиск на обедния зной.

На тази височина въздухът обикновено беше по-хладен, но жегата вече се възцаряваше и тук. Горе, в наблюдателницата, дежурният монах-сигналист бе смъкнал расото и час по час се поливаше с вода от голямата бъчва, хвърляйки унили погледи към хоризонта с надеждата да види облаци. Ала облаци нямаше, небосводът бе ясен и син.

Както често се случваше в бедните селски области, манастирът не беше нито черен, нито бял, а сив — тоест общ за привържениците на Белия и Черния път. В пълно съзвучие с либералния дух, наложен

някога от Железния крал, тук съжителстваха в мир и съгласие монаси от най-различни вероизповедания. Покрай разнообразните си духовни занимания, те имаха традиционното задължение да осигуряват предаването на съобщения по светлинния и семафорен телеграф, а освен това срещу скромна такса даваха начално образование на децата от близките села, както човешки, така и неандски. Заниманията се провеждаха два пъти дневно — по две тери през задушните обедни жеги, и още две тери късно вечер, когато идваха нощните студове.

Уроците се провеждаха в малка подземна заличка с три дълги маси и пейки зад всяка от тях. Човешките хлапета заемаха почетните предни места, а неандчетата охотно сядяха най-отзад, където много по-рядко привличаха погледи откъм учителския подиум.

И този ден часовете по вероучение както винаги се водеха от двама монаси. Говореше предимно отец Алмазар от слабо известната юдео-муслимска секта на Белия път. Той беше нисък, пълничък, вечно усмихнат мъж на средна възраст с дълга прошарена брада и грижливо избръснато теме, по което лъщяха едри капки пот, макар че в подземната заличка беше прохладно. Помагаше му ратник Гозамбо от ордена на Магедонистите — костелив мъж с болезнено жълтеникав цвят на лицето и синкави торбички под дълбоко хлътналите черни очи. Той обаче се включваше само с по някоя забележка или уточнение, а през останалото време следеше за реда и се грижеше да не изгаснат запалените борини, които осветяваха стаята.

— И тъй, чада мои — говореше отец Алмазар, — миналия път стигнахме до силите, властващи над вселената. Много имена имат те: черно и бяло, Ин и Ян, Бог и Сатана... Ала най-често ги наричаме Великия изравнител и Вечния градинар.

— Да се възславят имената им — вметна ратник Гозамбо.

— Скудоумните люде ги смятат за врагове — продължи Алмазар след кратка почтителна пауза. — Въобразяват си, че навсякъде тече вечна битка между тях. А не е тъй. Нима може да има сянка без светлина или светлина без сянка? Или... представете си как ковачът бие с чука по нажеженото острие, а сетне го потапя в кацата със студена вода. Кипва облак пара и изглежда, че студът и горещината са се вкопчили в люта битка. Ала те всъщност са се съюзили, за да закалят стоманата...

Удобно облегат назад, Айдо слушаше с половин ухо приказките на отеча, към които се добавяше тихото бълбукане на вода по охлаждащите канали в стената. Обземаше го приятна дрямка и ако имаше късмета да не го забележат, можеше да си поспи до края на урока.

— Туй, чада мои, е същината на Бога и Сатаната, на Ин и Ян, на Градинаря и Изравнителя — говореше отец Алмазар с нарастващ ентузиазъм. — Противоборството между тях е същевременно и съюз, който всяка секунда пресътворява нашия свят. Ние, грешните и несвършени люде, сме склонни да надценяваме едното и да подценяваме другото. Затова сред нас има почитатели на Черния и на Белия път. Ала пак повтарям — едното не може без другото и затова сме длъжни да уважаваме вярата на другите, както мъдро е повелил преди пет века Железния крал...

— Ренегат! — прошепна високо някое от хлапетата.

Двамата монаси трепнаха и зашариха с погледи по редиците, но не успяха да разобличат смутителя на спокойствието. После Гозамбо се обърна към Алмазар.

— От глупост ли бе изречено туй, или от гордост?

— Глупост е — кимна отецът и избърса с кърпа потното си теме. — Чиста детинска глупост, сякво повтаряне на онова, що са изrekli възрастните. Но корените на тая глупост намират почва в греховното възгордяване. В гордостта, която погубила Древните.

Айдо наистина бе заспал и тихо сумтеше. Ланс го сръчка с лакът и продължи да слуша.

— Велико било могъществото човешко преди хиляда и петстотин години — говореше Алмазар. — Те сякаш имали власт над самата същина на вселената. Можели с един удар да изпепеляват цели градове, да летят между световете, да запалват звезди. Оттам им оставала само крачка до желанието да низвергнат Великия изравнител от трона му. И те неминуемо щели да го сторят, без да осъзнават, че тъй ще унищожат и Вечния градинар. Тогава се появил Магед. Ала за него нека ви разкаже ратник Гозамбо.

Черният монах придърпа расото си, направи крачка напред, изкашля се и впи в децата властен поглед.

— Като могъщ вселенски дух и пръв помощник на Великия изравнител, Магед бил пратен на Тера, за да усмири греховната

гордост на хората. Но не като дух се явил, а като новородено дете и раснал като обикновен човек, преминавайки през трудности и изпитания, за да се превърне в най-великия хегемон на всички времена. Александър, Нерон, Сталин, Хитлер, Торентис... всички гении на Черния път бледнеят пред неговото величие. Той осъществил прастарата мечта за обединяване на човечеството. И когато всички се преклонили пред него, когато признали властта му, Магед разкрил единствено правилния път за света: да се сложи край на греховната магия. Да се върне човекът към единение с природата и да не мечтае за вселенски престол.

Гозамбо замислено кимна и замълча. И тутакси отец Алмазар пое думата, сякаш неведнъж бяха репетирали този урок.

— Ала малцина послушали думите на Магед. Гордостта владеела всички останали. Та нима не били всемогъщи? Нима не били запалили Дневната звезда, нима не били превърнали мъртвата Селена в свой втори дом? Без дори да се замислят, людетe се вдигнали на оръжие срещу оногова, когото само допреди ден величаели. Кой знае... може би донякъде са имали право. Безчетно било тогава населението на Тера и един отказ от магията щял да означава гибел за милиони. Гибел от глад, студ и междуособици. Но тая гибел вече била неизбежна, каквото и да предприемели.

— Заловили Магед и го изправили на съд — подхвана на свой ред Гозамбо. — За сетен път опитал той да ги вразуми с мъдри слова, ала напразно. Осъдили го на смърт като най-долен престъпник. И тогава той рекъл: „Не мир дойдох да ви донеса, а меч“. Със смях посрещнали съдиите тези думи, но смехът им секнал, когато Магед — а на един древен език това означава „могъщ“ — се разкрил най-сетне в истинското си величие. Разказват, че бил огромен, страховит и неуязвим за всяко човешко оръжие. С един замах срутил сградата на съда, затрупвайки съдиите под развалините, излязъл навън и свикал армиите си. А тези армии били несметни. В първите редици крачели железните подобия на човеци, които Древните използвали за войници. Магед завладял техния нежив ум и те му се подчинили безпрекословно. След тази армия идвала друга — армията на мъртъвците. Защото Великият хегемон притежавал силата да вдигне от гроба онези, които човечеството някога било погубило до крак: животни като мамутите, пещерните мечки, дългозъбите котки... люде

като изстребените обитатели на Черокия и Ацтека... фейрите и гоблините от Малкия народ... и неандите.

— Троглодити! — отново прошепна смутителят на спокойствието.

Но този път виновникът бе засечен безпогрешно. Жилавата върбова пръчка на ратник Гозамбо изсвистя във въздуха и с плясък се стовари върху лявото му ухо.

— Не бях аз! — изпищя възмутено хлапето.

Пляс! Пръчката на отец Алмазар улучи дясното му ухо.

— Господ е казал: Не лъжи!

Настана мълчание и Ланс използва момента, за да зададе въпроса, който го мъчеше отдавна:

— Какви са били оръжията на Древните?

Гозамбо сви рамене.

— Никой не знае. Оцелели са ръкописи от онова време, но самите слова в тях често са неразбираеми. Казват, че в основата на цялото им могъщество стоял неживият ум, а той от своя страна представлявал простичко смятане с единици и нули. И че най-страшните им оръжия разделяли неделимото... Не е дадено нам да го проумеем и може би тъй е по-добре... Така или иначе, Магед ги лишил тъкмо от властта над неживия ум и тъй те останали обезоръжени във великото сражение, наречено Армагедон.

— Пламнал целият свят — намеси се отец Алмазар. — Победата на Магед изглеждала неминуема, защото човеците се боят от смъртта. Тъй е било и тъй ще бъде во веки веков. А железните Неживи не знаели що е смърт, останалите пък идвали от гроба и без страх се завръщали в него. Милиони и милиони хора загинали, докато накрая вече нямало надежда за тях. Ала тогава се случило нещо тъй необикновено, че дори най-големите мъдреци не могат да го проумеят докрай. Древните ръкописи разказват, че изправеното пред гибел човечество се обединило в едно цяло, в един общ ум, способен да върши чудеса. Този ум посегнал назад в миналото и накарал един още по-древен народ да издигне огромна купчина камъни, наречена Великата пирамида. По някакъв магически начин тя била обвързана със силата на звездите. И чрез тази сила хората пленили Магед. Заточили го под пирамидата и той още лежи там — вече хиляда и

петстотин години. Ала някой ден пак ще излезе... и тежко ни, ако дотогава не сме открили верния път.

В малката зала отново настана тишина. Накрая едно дете се претраши да попита:

— Какво станало после?

— После? — повтори ратник Гозамбо. — И всичко, и нищо. Древната магия била навеки изгубена, а светът изведнъж се оказал населен с враждуващи народи — хора, фейри, неанди. Мнозина загинали от глад, лишения и болести, още повече смърт донесли безкрайните войни на хаоса, който траял почти хиляда години. Накрая огънят на войната изгаснал малко по малко. Не знам как е станало на Тера, но тук, на Селена, мирът бил наложен от Железния крал. И с това днешният ни урок приключи. След голямото междутерие ще се занимаваме с аритметика. Свободни сте.

Хлапетата с възторжени викове се втурнаха към стълбището. Ратник Гозамбо изчака да се изнижат нагоре и бавно тръгна след тях. Отец Алмазар понечи да духне борините, но изведнъж видя, че едно от момчетата седи на задната скамейка, подпряло замислено брадичката си с юмруци.

— Какво има Ланс? — попита той.

Момчето вдигна глава.

— Просто си мисля, отче...

— За какво си мислиш, чадо мое?

— Белият път казва, че Бог е благ и милостив.

— Да, така е — кимна монахът.

— Тогава защо е позволил да загинат толкова много хора, неанди и други създания?

Отец Алмазар въздъхна.

— Не си първият, който задава този въпрос, момчето ми, и няма да бъдеш последният. Ала отговор няма. Казано е: Неизповедими са пътищата Господни. Не е по силите ни да ги проумеем. Мога само да ти отвърна с една притча от древната свещена книга „Алкуран“. Тя разказва как пророк Мозес срещнал мъдрец на име Алхидр, посветен в Божиите тайни.

Той притвори очи, помълча, после заговори напевно:

— И Мозес му рече: „Може ли да те последвам, за да ме научиш на онова, на което си научен за верния път?“ А Алхидр отговори: „Ти

не ще можеш да търпиш заедно с мен. И как ще изтърпиш онова, за което нямаш знание?“

Мозес възрази тъй: „Ще откриеш, ако Господ желае, че съм търпелив и не ще ти се противопоставя в нищо.“

Тогава Алхидр каза: „Ако ме последваш, не ме питай за нищо, докато аз сам не ти спомена за него!“

Тръгнаха двамата заедно и когато се качиха на кораба, Алхидр го проби. Мозес се смая: „Нима го проби, за да издавиш пътниците му? Ти извърши нещо недопустимо.“

А Алхидр го смъмри: „Нали ти казах, че не ще можеш да търпиш заедно с мен?“

И Мозес му се извини: „Не ме упреквай за това, че забравих, и не ме натоварвай с нещо непосилно за мен!“

После пак тръгнаха и вървяха, додето срещнаха едно момче, и Алхидр посегна, та го уби. Тогава Мозес извика: „Нима ти уби една чиста душа не за възмездие? Ти извърши нещо скверно.“

Алхидр му отговори със същите думи: „Нали ти казах, че не ще можеш да търпиш заедно с мен?“

Поклони му се Мозес и рече: „Ако после те попитам за още нещо, тогава повече не ме води с теб! Ти вече ще имаш извинение от мен.“

И пак тръгнаха, додето стигнаха при жителите на едно селище. Поискаха от жителите му да ги нахранят, а те отказаха да ги нагостят. И намериха там стена, готова да рухне. Алхидр се захвана на работа и я изправи. А Мозес се учуди: „Ако пожелаеше, ти би взел отплата за това.“

Тогава Алхидр му рече: „Това е раздялата между мен и теб. Ще ти съобщя тълкуването на това, за което не можа да изтърпиш. Относно кораба — той бе на бедни морски труженици, и исках да го повредя, защото над тях имаше цар, който отнема насила всеки кораб, за да води война с друго царство. Сега корабът ще остане при тях и като го поправят, не ще умрат от глад.“

Относно момчето — то щеше да порасне зло и лукаво, а родителите му бяха вярващи и се опасявахме то да не ги въвлече в произвол и неверие. И искахме техният Господ да ги дари в замяна с по-добро по чистота и по-милосърдно чедо.

Колкото до стената тя бе на две момчета-сирачета от града и имаше под нея съкровище за тях. И баща им беше праведник. И твоят Господ поиска да стигнат зрелост и да извадят съкровището си като милост от твоя Господ. А не по своя воля го направих. Такова е тълкуването на това, за което ти не можа да изтърпиш.“

Отец Алмазар отвори очи и погледна Ланс.

— Така казва притчата. Сега разбираш ли, чадо?

— Мисля, че да — отговори сериозно момчето.

КОПЕРНИК

ДЕСЕТ ТЕРИ ПО-КЪСНО

Както винаги през късните вечерни тери, подземната зала на кръчмата „Джудже на фенера“ беше препълнена. Навън бушуваха първите нощни виелици, градът постепенно се унасяше в дрямка, но за столичните гуляйджии това бе най-подходящото време. Също като събратята си от цяла Селена, те обичаха да устройват нощни веселби, траеци по няколко тери — пиеха, отегляха се да подремнат в специално наетите странични стаички, събуждаха се и пак пиеха, кой колкото издържи. Понякога чак до сутринта.

Стражникът Лартис неведнъж бе участвал в подобни гуляи с момчетата от дворецовата гвардия, но откакто се задоми, това му се случваше все по-рядко. Днес просто бе отскочил до кръчмата за една-две халби бира, преди да се прибере. Седеше в края на тежката дъбова маса, слушаше с половин ухо шумотевицата наоколо и си мислеше как брачната клетва променя живота на човека.

Неочаквано нещо звънна на масата пред него. Той изненадано погледна надолу и зърна до халбата си сребърна монета от половин реал. Когато вдигна глава, срещна втренчения поглед на Риго.

— Какво искаш? — изсумтя враждебно Лартис.

— Да ти предам поздрави от принцеса Ермелинда — отговори невъзмутимо Риго. — Тя се надява, че не си имал неприятности за малкия инцидент при кралицата и ти благодари за неволната помощ.

Лартис повиши глас, за да надвика глъчката, кънтяща из задимената зала.

— От хора на Берилиус пари не приемам, но за принцесата ще направя изключение. Предай ѝ, че на драго сърце ще пия за нея, а

онова при кралицата е вече забравено. Друго имаш ли да ми кажеш?

Риго сви рамене и безмълвно се върна на масата в дъното, където го чакаше слабичко момче, загърнато в стар дрипав плащ с ниско спуснатата качулка.

— Чу ли? — попита той.

Спътникът му кимна и отговори със съвсем тих, но несъмнено момичешки глас:

— Да.

Нямаше какво да си кажат. Двамата едновременно отпиха по глътка бира и се облегнаха на стената.

Линда — защото това бе тя — си мислеше за Берилиус. Само допреди няколко години го смяташе за добродушен и малко заваян чудак, надарен с две характерни черти: сладникава церемониална любезност и патологично скъперничество. Затова я учудваше фактът, че хората го споменаваха със сдържана омраза или избягваха да говорят за него.

А после дойде последното ѝ промъкване по отдушниците на нощния замък. Тя потръпна при спомена за онзи отдавна отминал момент. Беше стигнала до непозната територия, където тесният проход завършваше с желязна решетка. След нея отдушникът продължаваше още около половин метър, затова през квадратния отвор можеше да се види само част от тясна каменна килия, осветена от пламъка на факла. Дори когато Линда притисна лице към решетката, отсамната половина на килията оставаше невидима. А тъкмо там ставаше нещо загадъчно и зловещо. От закритото пространство долиташе глухо мъжко пъхтене, сякаш някой цепеше дърва или удряше с тежък чук по наковалня. И след всяко пъхтене се надигаше страховит звук, напомнящ немощното скимтене на смъртно ранено животно.

В този миг един мъж прекрачи напред, Линда зърна лицето му и се вкамени. Беше лицето на Берилиус, изкривено в похотлива гримаса на възжеление и наслада. За пръв път виждаше подобно изражение и кръвта ѝ застина от необясним ужас. Сетне нечии пръсти я сграбчиха за крака и тя само по чудо не изпищя.

Извърна глава и видя в сянката зад себе си преbledнялото лице на Хугберт.

Пълзяха назад безкрайно дълго. Когато най-сетне се смъкнаха в един от коридорите, Хугберт се тресеше от глава до пети. Разкъсаните

дрехи на раменете и бедрата му подсказваха с какви усилия се е промъквал след нея.

— Принцесо...

Той замълча и преглътна на сухо. Адамовата му ябълрка спазматично подскочи. Наричаше я „принцесо“ само когато беше много сърдит.

— Принцесо... — повтори той. — Искам да ми обещаеш, че никога, никога вече няма да идваш насам.

— Обещавам, Хугберт — отвърна тя.

И устоя на думата си.

От лазенето по отдушниците ѝ останаха само спомените и няколкото находки, скрити в тайното скривалище под паркета.

Едно сръчкване с лакът я изтръгна от унеса.

— Какво? — сепна се тя.

— Не сме дошли тук за забавление, момиче — строго прошепна Риго, без да обръща глава към нея. — Ето ти постановката: трима наемници идват да те убият. Готова ли си за действие?

Без дори да се замисли, Линда кимна назад.

— Стълбището нагоре. Заден двор. Три изкъртени тухли в стената, лесно е за прескачане. Виелицата ще ме прикрие.

— Действай!

С небрежно, почти лениво движение Линда избута халбата си настрана, стана и без да бърза тръгна към вратата в дъното. Залитна като подпийнала, подпря се с дясната ръка на стената и завъртя леко глава да огледа залата. Същевременно с лявата откряхна вратата, хлъзна се през пролуката и изчезна, без никой да забележи.

Двайсет стръмни стъпала водеха до тясна квадратна площадка. Оттам стълбището завиваше в обратна посока. Още двама стъпала, нова врата и принцесата се озова в малък двор, задръстен с празни бъчви и сандъци. Виелицата я заслепи, но споменът ѝ за дворчето беше достатъчно ясен, за да се добере пипнешком до тухлената ограда. Тя смъкна дрипавия плащ, метна го върху натрошените стъкла в горния край на оградата, изкатери се пъргаво и скочи в задънената уличка от другата страна.

Уличката беше пуста. В ъгъла отдясно се издигаше заснежена купчина боклуци, които, макар и замръзнали, излъчваха непоносима смрад. Линда се озърна натам и подвижна през воя на вятъра:

— Ако си сам, нападам! Ако сте повече, изчезвам оттук!

Риго се надигна иззад боклуците. Макар че очакваше да го види, Линда с неволно учудване се запита как е успял да стигне дотук толкова бързо.

— Сам съм, малката — извика той. — Хайде да се прибираме, преди да са забелязали отсъствието ти.

Госпожица Леверие търпеливо чакаше край запалената камина, пушейки една от своите дълги, безумно скъпи терански пурети. Чувайки шума от отварянето на вратата, тя извърна глава и шокирано се вторачи в Ермелинда.

— *Mon Dieu*, момиче, виж се на какво приличаш! Смъквай веднага тия мокри дрипи и идвай тук да се стоплиш!

Линда профуча като вихрушка край нея, млясна я по бузата и изчезна в спалнята си, подхвърляйки през рамо:

— Нали няма да кажеш на никого, Ивон?

Госпожица Леверие извъртя очи към тавана и с въздишка пусна нагоре струйка синкав дим. Също като всички, които си имаха работа с младата принцеса, и тя отдавна бе вдигнала ръце пред нейния неустоим чар.

След минута Линда отново се появи, загърната в пухкав оранжев халат. Изглеждаше тъй миловидна, че в пристъп на професионално угризение гувернантката не пропусна да я скастри:

— Кога ще се отървеш от тая момчешка походка, момиче? Не стъпвай като в паници! Главата изправена! Гърдите гордо напред, бедрата ти да танцуват! Ти не си просто момиче, ти си кралица на този свят! Усещаш ли го отвътре, мъжете ще падат в краката ти. Я ме погледни! Грозна съм като смъртта, нали?

Ермелинда я погледна. Нямахше съмнение, че госпожица Леверие е грозна, но с някаква удивителна, обаятелна грозота. Беше висока и кокалеста, с дълга, вълниста черна коса, изпъкнали скули, властен нос, голяма уста и грамадни черни очи, които сякаш вечно се взираха в някаква красива и печална тайна.

— Грозна съм, знам — повтори гувернантката. — Но пречи ли ми това? Ни най-малко. Защото се виждам красива и мъжете ме виждат такава, разбра ли?

Линда придърпа едно кресло пред камината и се сгуши на него с подвити крака.

— Много мъже ли са те обичали, Ивон? А ти тях?

Госпожица Леверие театрално размаха ръка във възходяща спирала.

— *Oh-la-la*, млада госпожице! И питаш само! Та аз съм от Лютеция, града на любовта! Иди там, попитай за Грозната Ивон и ще видиш колко побелели мъжки глави ще се сведат, унесени в сладки спомени. — Тя въздъхна. — Но това, мила моя, са авантюри на младостта. Уханна пепел от догорели огънове и нищо повече. А тайната на щастливата любов е съвсем друга...

Линда заинтригувано се приведе напред и очите ѝ заблестяха.

— Разкажи ми, Ивон, разкажи ми!

Госпожица Леверие седна срещу нея, смукна от пуретата и бавно се облегна назад.

— Знаеш ли, скъпо момиче, коя птица е символ на любовта тук, на Селена?

— Разбира се — бързо отвърна Линда. — Пурпурният кълвач.

— А защо са избрали точно него?

Линда отвори уста... и с изненада откри, че не знае отговора. Стотици пъти бе виждала стилизираното изображение на пурпурен кълвач в стари романтични книги, имаше го дори по страниците на писмата, които някога бе намерила в отдушниците, но така и не се бе поинтересувала откъде идва тази традиция. Просто я приемаше за даденост, без да задава въпроси.

— Защото обича за цял живот — отговори си сама гувернантката след кратко мълчание. — Знаеш ли какво прави пурпурният кълвач? Издълбава за женската си дълбока хралупа в дънера на някой меден бор. Там тя сплита гнездо от собствената си перушина, снася яйца и ги мъти. През цялото време мъжкият носи храна за нея, а когато се излюпят малките — и за тях. Ала пурпурният кълвач е едра птица и един ден не стига, за да пораснат малките. Когато нощта наближи, мъжкият замазва с глина отвора на хралупата и отлита. Четиринайсет тери лети подир слънцето, а през това време женската и малките се хранят с медената смола на бора. На разсъмване кълвачът долита отново, разбива преградата и всички излитат заедно в зората на новия ден.

— А ако не се върне? — попита Линда.

Гувернантката метна в жаравата остатъка от пуретата и се загледа как над нея танцуват синкави пламъчета.

— Казват, че ако кълвачът не се завърне, женската сама пробива отвор за малките, ала тя самата никога не напуска гнездото. Остава там и умира, очаквайки своя любим. Ето, това, *ma petite*, е истинската любов. Срещнеш ли я, ще я познаеш.

— А ти позна ли своята, Ивон?

— Да, мила моя, познах я. Пак ти казвам, в такова нещо женското сърце не греша. Казваше се Жан, представи си! Какво да очакваш от един Жан? Беше лекар от покрайнините на Лютеция — тих, скромна, прилично облечен и всеотдаен. Влюби се в мен до уши, а аз, щом го погледнах, веднага разбрах: той е. Но как можеше да се мери с мъжете, които тогава кръжаха около мен? Пабло де Рамалия, безумен прахосник и божествен танцьор... Ектор Буска, цар на подземния свят... Айвашевски, поет и виртуоз на клавесина... С такива мъже не живееш, а изгаряш, топиш се като бучка захар в гореща вода. Не мислиш за утре, важно е само днешното опиянение. А когато накрая се осъзнаеш, вече е твърде късно. Жан си беше отишъл.

— Какво стана с него? — тихо попита Линда.

Гувернантката стана, направи няколко крачки из стаята и отговори, без да я поглежда.

— Просто не издържа. Записа се в Чуждестранния легион, изпратиха го в задморските територии и там загина в сражение със семинолите нейде из южните тресавища на Черокия. И сега всичко тук — тя рязко се потупа с пръст по гърдите — е разбито. Лека нощ, малка моя.

ТИХО

ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

Тази вечер в подземията на хана се очертаваше славен гуляй. Бе отминал един великолепен ден — с дъждове и слънце точно колкото трябва. След събраната богата реколта стопаните можеха да поразвържат кесиите и да запълнят с веселие дългите нощни тери.

Сега наставаше усилено време за Велд и Пипа. Двамата търчаха от маса на маса, доливаха празни халби, поднасяха набързо накълцани

мезета, драскаха чертички по дъската със сметките и разменяха тичешком шеги и закачки с постоянните клиенти. От време на време и двамата се озъртаха към вратата — момчетата скоро трябваше да се върнат от нощното училище и да им помогнат в работата. На стария Зарк вече не можеше да се разчита. Не че нямаше желание, но куцийт крак му пречеше, пък и открай време не можеше да отказва на почерпки.

В един кратък миг на затишие Велд огледа залата и зърна на една маса отляво белобрадия Хурго Злитопор — прославен ветеран от войните из Източните пустини. Като ненадминат разказвач, Хурго беше желан гост на всяка трапеза, а историите му нямаха край докато домакините имаха грижата гърлото му да не пресъхне.

— ... и от мен да го знаете, няма по-гадно място от околностите на Маре Аустрале — говореше той, без да усеща, че Велд е спрял зад гърба му. — Маре го наричат, но не е море като море, а лабиринт от солени езера. Наоколо — блата и диви гъсталаци, идеални скривалища за проклетите южняци. А граф Непер, глупакът му с глупак, беше позволил да го подмамат из пущинака и ние трябваше да измъкваме хората му оттам... Хъ? Какво искаш, Велд?

— Аз... такова... — измънка Велд. — Чудех се дали би приел да научиш момчето ми на бой със секира.

Хурго помълча, отпи на един дъх половин халба, избърса с лакът брадата си и бавно кимна.

— Може... Но не е лесна работа, от мен да го знаеш. Бойният топор не е копие или меч, да речем. Майсторлък трябва, голям майсторлък. За кое момче питаш? Айдо ли?

— Не, за Ланс.

Старият ветеран пак се замисли.

— Слабичък ми се вижда за военна кариера. Ако питаш мен, бих го пратил в кавалерията или при стрелците. Но иначе добре си избрал, войската е достойно място за един млад неанд. Значи си решил да оставиш хана на Айдо?

Велд неопределено сви рамене.

— Времето ще покаже. Във всеки случай от Айдо боец не става. Докторският занаят май му е по-присърце.

— Ти си добър баща — кимна одобрително Хурго. — Какво пък, щом искаш, ще обуча момчето. Само че искам две неща. Първо, да ме

слуша безпрекословно. И второ — ще го приема само когато се научи да стреля с прашка.

— Ама защо с прашка? — изненада се ханджията.

Хурго Злитопор се навъси и удари с юмрук по масата.

— Защото аз тъй казвам. Хайде, стига приказки, ами вземи да ми налееш още едно. — И той се обърна настрани. — Та докъде бях стигнал? А, да. Три дни се промъквахме из пущинака и на четвъртия гледаме — укрепление от заострени колове. И стотникът вика: „Кой иска да отиде на разузнаване?“ Е, рекох си аз, веднъж се умира...

Ланс и Айдо се спускаха по заснежения склон. Пътеката беше хлъзгава, но от безоблачното небе се лееше синьото сияние на Тера, а и те познаваха пътя до най-малка подробност.

— ... тази вечер старият Гозамбо съвсем се оля — говореше Айдо. — Откъде му идват на ум такива глупости? Селена се въртяла около Тера. Хайде де! Та не виждам ли аз с очите си? — Той махна с ръка нагоре. — Ето я Тера: виси си като закована и не мърда. И ние сме си тук, стоим на едно място. Останалото са празни приказки.

— А пък аз на друго се чудя — вметна Ланс. — Дето каза, че там горе денят траел една тера. И със сигурност е така, виждаме я как се върти. Ама хегемоните да ме вземат, ако мога да си представя как живеят онези терани. Помисли си само: додето мигнеш и една тера е минала. Кога ще сеят, кога ще жънат, кога ще събират дърва за нощните студове? Лудница, чиста лудница. За нищо на света не бих живял там...

Изведнъж той рязко млъкна и се ослуша. Откъм сенките на близката снежна гора бе долетял весел момичешки смях. Ланс сграбчи брат си за ръката.

— Чакай! Чу ли това?

Айдо спря и се ослуша, после тръсна глава.

— Нищо не чувам. Вятърът свири в клоните, това е. Хайде, давай да слизаме по-бързо, че цял се вкочаних. Пък и нашите са се изпренадали кога ще дойдем да им помогнем...

7

ТАЙНИ ОТ МИНАЛОТО

*Кажи ми своите тайни и аз няма
да ги разкрия никому, повярвай!
Аз дадох доказателство за твърдост,
нанасяйки си доброволна рана.*

Уилям Шекспир,
„Юлий Цезар“

*В пустиня суха, в пек и зной,
в пръстта от жажда разтопена,
Анчар, самотен часовой
стои сам в цялата вселена.*

*Природата във ден на гняв
всред степите го бе родила,
и корен и зеленина
с отрова страшна напоила.*

*А през кората му тече
отровата през знойно пладне.
И после, вечерта щом падне,
застива в клей прозрачно-чер.*

*Край него птица не хвърчи,
ни идва тигър: само вятър
край смъртното дърво ечи
и смъртен хуква по земята.*

*И ако облак изведнъж
облей листата му заспали,
от клоните отровен дъжд
се стича в пясъка запален.*

А. С. Пушкин,
„Анчар“

ТЕРА, ОСТРОВ МАННА-ХАТА

КРЪЧМАТА „БОДЛИВАТА ГЛАВА“

8 ЮНИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Полувожд Прериен Пожар забърса плота с чиста бяла кърпа, прибра я отдолу и отново огледа масите. Днес нямаше много посетители. До вратата двама мохикани с типични щръкнали прически усърдно унищожаваша грамадна порция пуйка с картофи. Пиеха само вода с малко кленов сок — на спиртните напитки не се гледаше с добро око, макар че не бяха забранени в резерватите и търговските зони.

През една маса от тях мургав ацтеканец с шарено пончо и плетена шапка с пискюли обясняваше нещо на дългокос апах с кожено яке и мънистена лента през челото.

В ъгъла до прозореца се бяха събрали четирима бледолики и полувождът спря върху тях изпитателния си поглед. Изглеждаха корави мъже — точно от онези, които трябва да се държат под око и при необходимост да се докладва на местния представител на Племенния съвет. Не че в момента имаше такава необходимост. Прериен Пожар не страдаше от предразсъдъци и знаеше, че сред бледоликите се срещат достойни хора. Мнозина от тях си намираха място в живота сред свободните племена, други търгуваха почтено и честно. За останалите имаше резервати или прогонване отвъд морето. Без излишни жестокости, към каквито прибегваха понякога на юг отвъд Провлака.

Полувождът сви рамене и се загледа през прозореца. Кръчмата беше в самия край на острова, далече от пристанището и Портала,

което обясняваше оскъдната клиентела. Но пък оттук се разкриваше чудесна гледка към залива, където от водите на коварните плитчини стърчеше най-голямата местна забележителност — грамадната Бодлива глава. Времето и бурите я бяха обезобразили дотолкова, че трудно можеше да се каже какво представлява. Някои твърдяха, че изобразявала древен вожд с церемониална украса от пера, други я обявяваха за символ на отдавна потъналата в забрава европейска хегемония, трети — за отломка от християнски идол. Каквото и да представляваше, едва ли щеше да изтрае още дълго.

Тих звън отново привлече вниманието му към клиентите до прозореца. Единият от мъжете — висок, чернокос, с обрулено от ветровете лице и белег под лявата скула — бе извадил отнякъде стара олющена китара и плъзгаше пръсти по струните. После притвори очи и запя:

*Да пием за тез, що от нас са далече,
на битка с природата, човек или звяр
и тъй са сами, че на Черния вече
душата си дават за верен другар.*

*За тези, които през бури пътуват
под облаци черни, по черна вода
и хапейки устни до болка жадуват
да зърнат за миг пътеводна звезда.*

*За тези, които не просят пощада,
но щедро я дават на бития враг,
които не търсят пари и награда,
а само да стигнат до родния бряг.*

*Дано им олекне поне за минути,
дано победят, та в незнайния час
когато вървим по опасни маршрути
да вдигне наздравица някой за нас.*

Докато чернокосият мъж прибираше китарата, вратата се отвори и в кръчмата влезе куц просяк с грубо издялана патерица. Прериен Пожар му хвърли строг поглед но не понечи да го изгони. Като истински оджибуей, той съчувстваше на онеправданите от съдбата.

Без колебание просякът се насочи към компанията до прозореца, спря пред певеца и с бавен, внимателен жест измъкна от торбата си лъскав кинжал с черна ивица по ръба на острието. Стискаше го с дръжката напред, за да няма недоразумения.

— Днес е щастливият ви ден, благородни господине! — занарежда просякът с протяжен, пресипнал глас — Купете на безценица едно истинско съкровище! Стара семейна реликва, само поради крайна бедност се лишавам от нея. Вижте това несравнимо оръжие, оценете като познавач масконовата инкрустация...

Чернокосият не помръдна, но изведнъж на свой ред се озова с кинжал в ръката. Просякът уплашено отскочи назад.

— Ама вие какво си помислихте, господине, всички светци и хегемони да ви закрилят! Аз само предлагам...

— Спокойно, добри човече — прекъсна го чернокосият. — Аз пък само приемам предложението. Маскон казваш... Дай да ударим остриетата и ако срежеш моето, готов съм да платя всяка разумна цена.

— Недоверието ви е оскърбително, благородни господине! — вирна глава просякът в жалък опит да демонстрира гордост. — Няма да настоявам. Ала ето нещо, в което не можете да се съмнявате. Я погледнете тази скъпоценна антика!

Кинжалът изчезна в торбата и на негово място се появи правоъгълна бяла пластинка. Щом я докоснаха слънчевите лъчи, падащи през прозореца, над нея като по магия изникнаха плътно скупчени величави кули от камък, стъкло и стомана. Между тях лъкатушеше яркочервен надпис: ПОЗДРАВИ ОТ МАНХАТЪН.

Този път клиентът не отговори веднага. Ироничната му усмивка изчезна, той се вгледа внимателно в кулите, после вдигна очи към просяка.

— Да, драги, тук съмнение не може да има. Безценна антика, на черно би струвала повече, отколкото цялата тази кръчма. Не че имам намерение да купувам, но ще ми обясниш ли как е попаднала в торбата на дребен мошеник като теб?

— Ама много сте придирчив, уважаеми господине — забъбри просякът, прибирайки бързо пластинката. — Нищо, свикнал съм. Клиентът винаги е прав, както са казвали Древните. Ето тогава нещо, на което наистина няма да устоите.

И той протегна напред нова пластинка, този път черна и по-малка от предишната — приблизително колкото карта за игра.

Полувождът тихо ахна и се приведе напред. Онова, което видя, го бе накарало да загуби цялата си невъзмутимост. Над пластинката се появи човешка глава, напълно закрыта с алена копринена качулка. През кръглите отвори в нея се виждаха само две хладни бледосини очи с леко разширени зеници.

За пръв път в живота си Прериен Пожар се почувства безпомощен и объркан. Никога не бе подозирал, че един ден ще се срещне — е, не съвсем, но почти — с легендата на подземния свят от двете планети. Че ще види наяве човека, известен единствено с прозвището Червената маска.

Той трескаво обмисли ситуацията, плъзгайки пръсти по дръжката на томаховката под бара. Да се опита да задържи просяка и чернокосия? Но на какво основание, хегемоните да го вземат? Онези от Племенния съвет бяха непредсказуеми, щом станеше дума за правата на бледоликите. Можеха да одобрят една насилствена акция, а можеха и да я накажат най-строго. Пък и четиримата до прозореца изглеждаха печени. Ако се стигнеше до бой, мохиканите със сигурност щяха да помогнат. Апахът също. За ацтеканеца не се знаеше, южняците предпочитаха да не се месят в делата на северните си съседи. Но при всяко положение нямаше да мине без кръв.

С тежка въздишка полувождът отдръпна ръка от томаховката.

Чернокосият бе станал на крака. Пръстите му се впиха в рамото на просяка и го помъкнаха към вратата. Прериен Пожар пристъпи натат, но останалите трима втренчиха в него заплашителни погледи и се надигнаха иззад масата. Опиташе ли се да излезе, боят беше неминуем.

Той отстъпи назад, опря гръб във вратата към кухнята, напипа дръжката и я натисна. Нямаше друг избор — трябваше да прати готвача до най-близкия пост на пристанищната охрана. Ако дойдеха навреме, все щяха да измислят за какво да задържат бледоликите.

Все така заднешком полувождът влезе в кухнята, притвори вратата, обърна се и ахна за втори път.

Тенджерата със супа къкреше на печката, върху дъската за рязане лежаха купчинки накълцан лук и магданоз, в купата чакаха яйца за разбиване, но от готвача Харо нямаше и следа.

Харо Мечастъпка пълзеше бавно и предпазливо по гредите на покрива. Съдбата най-сетне му бе предложила шанс и трябваше да го използва на всяка цена.

От две години чакаше за зелено перо. Ако беше човек, отдавна щеше да го е получил. Спазваше най-усърдно местните обичаи, взимаше участие в племенните ритуали, работеше усърдно и скромно. Но черокийците — свестни момчета по принцип — проявяваха странна подозрителност към неандите. Чиста глупост, разбира се. Неандите бяха далеч по-близки с местните племена, отколкото европейските пришълци. Дори личните си имена избираха по подобен начин, а и неведнъж бяха доказвали, че с лекота се приспособяват към черокийския начин на живот. Харо дори знаеше сред кое племе би искал да се засели — древните анасази, които го възхищаваха със своето миролюбие, удивителната си пустинна архитектура и твърдата вяност към прастарите традиции.

Баща му — мъдър и търпелив неанд, лека му пръст — често повтаряше: Умей да чакаш и съдбата сама ще ти протегне ръка. Харо помнеше тези думи и никога не губеше надежда. Все пак го бяха оставили на острова, докато мнозина кандидат-имигранти просто отпътуваха с първия кораб обратно за Европа, или отиваха да си търсят късмета в Ацтекия.

И ето, най-сетне имаше възможността да покаже, че е не само верен на черокийския дух, но и готов да помогне на дело.

Той предпазливо подаде глава над ръба на покрива и зърна точно под себе си просяка и чернокосия.

Чернокосият мъж протегна ръка и просякът без колебание му подаде картата. Изображението на човека с червената качулка сякаш леко се увеличи. Очите му гледаха все така хладно и втрещено.

— С кого имам честта да разговарям? — рязко попита чернокосият.

Мълчание. Минаха две или три секунди, после човекът с качулката изведнъж се разсмя тихичко, сякаш чак сега бе проумял въпроса.

— Нека не си разменяме излишни приказки, моля ви. Времето и на двама ни е твърде ценно, за да го губим за глупости. Знаете, че името ми е Червената маска и друго нямам. Поне за света. Аз от своя страна няма да ви обиждам с лицемерие и веднага ще кажа, че знам с кого разговарям. Моите почитания, граф Алекс Медлер. Уважението ми е искрено — както заради вашата... хм... богата биография, така и заради връзката ви с потомците на Железния крал. А сега може ли да говорим по същество?

— Дори настоявам — троснато отвърна чернокосият.

Червената маска отново помълча две-три секунди, след това кимна.

— Чудесно. И тъй, графе, имам един конкретен въпрос. Знам за трагедията, която ви сполетя преди дванайсет години...

От мястото си горе на покрива Харо виждаше само косата и челото на граф Медлер, но усети как веждите му бавно се сключват като два меча, готови за сблъсък.

— ... Повярвайте ми, не искам да сипвам сол в старите рани — продължаваше Червената маска. — Но трябва да ви задам един въпрос. Тогава са загинали три скъпи за вас същества. Да допуснем, че едно от тях може да възкръсне от гроба...

— Кой? — изръмжа яростно графът.

Странно, но Червената маска изобщо не обърна внимание на въпроса. Гласът му продължаваше да се лее все така спокойно и малко високомерно.

— ... Да допуснем, че мога поне малко да утеша вас и почитаемата ви съпруга за преживяното... Моля? О, да, простете. Имах предвид вашия внук, Ланс Де Феро.

Тишина, нарушавана само от тихото свистене на морския вятър и тежкото, задавено дишане на Алекс Медлер. Личеше си, че полага огромно усилие да се овладее.

— Какво за внука ми? — изрече той с бавен глас, напълно лишен от емоции.

— Не се съмнявам, че сте чували достатъчно за мен, графе — отговори също тъй бавно Червената маска. — Моят свят е свят на услугите. Не желая нищо друго, освен да нося радост на добрите хора... Е, и понякога да наказвам лошите. Не безплатно, признавам. Което ни води към същината на разговора. Какво бихте дали, ако успея да ви върна изчезналото дете?

Харо Мечастъпка беше състрадателен по душа и последните думи го пронизаха право в сърцето. За миг си представи, че е на мястото на чернокосия и знаеше много добре какво би отговорил: Всичко! Но за негово учудване графът сякаш вече не изпитваше и капка вълнение... или го прикриваше много умело.

— Ще ви обидя, ако отвърна „Всичко“ — каза той. — И двамата не сме толкова глупави. Ако искате живота ми — бих го дал. Достатъчно съм живял. Ако искате пари — ще намеря. Ако трябва, ще открадна. С още много неща мога да се съглася, с други вероятно няма да мога. Освен това, щом ме познавате, знаете, че не купувам котка в чувал. Предлагате момчето. Много добре. Кажете кога и как ще ми го върнете. После чакам да чуя цената.

След поредното кратко мълчание Червената маска поклати глава.

— Боя се, че не ме разбрахте правилно. За момента мога да ви предложа само надежда. Не и доказателства. Знам, че секирата на изчезналия телохранител Аграм отново се е появила на бял свят. Знам, че неотдавна някой е докосвал пръстена на Железния крал. Само толкова и нищо повече. Но повярвайте ми, графе, че притежавам... способности... които ми дават твърдото основание да заявя: вашият внук е жив. Не мога да обещаая, че ще ви го върна. Дори с този разговор намалявам шансовете си, защото е ясно, че сега ще се втурнете да го търсите. От сърце ви желая успех. Просто питам дали да продължавам да го търся и аз. Колкото до цената... уверявам ви, че не съм нито толкова алчен, нито толкова жесток. Ако ме изпреварите, ще ми дължите малка благодарност. Ако ли пък аз успея да ви върна момчето — може би след година, две или пет — благодарността ще трябва да е мъничко по-голяма.

Тишината натежа.

— Това ми прилича на сделка с Черния — горчиво изрече граф Медлер. — Какво ми гарантира, че няма да поискате прекалено много?

— Винаги можете да платите с живота си — меко отвърна Червената маска. — Ако бях чудовището, за което ме смятат мнозина, щях да включа и живота на Ланс, но наистина не съм такъв. Сделката е между нас двамата. Нека не забъркваме едно невинно дете. Сбогом, графе. Някой ден пак ще се чуем и се надявам тогава да имам радостни вести за вас.

— Почакайте! — възкликна Медлер.

Но образът на човека с качулката бе изчезнал.

Просякът мълчаливо протегна ръка и графът пусна картата в дланта му.

два дни по-късно

Вожд Раненото Коляно се подписа с размах в долния край на формуляра, посипа влажното мастило със ситен пясък и побутна листа през бюрото към неанда. После стана от стола, вирна гордо глава, изпъчи се и заговори с тържествения тон, който винаги му се струваше ужасно надут и претенциозен:

— Харо Мечастъпка, с властта, дадена ми от Племенния съвет, те приветствам на територията на волна Черокия. Днес ставаш един от нас. Единни в разнообразието и разнообразни в единното — такъв е девизът ни. Бъди достоен за него до края на дните си. — Той помълча и добави: — Зеленото перо ще получиш от секретаря ми. Хау. Аз казах.

Неандът изчака за момент, после леко се поклони и тръгна към вратата. Но точно преди да я отвори, зад гърба му отново се раздаде гласът на вожда:

— Само още един въпрос. Сигурен ли си, че отговорите на Червената маска закъсняваха? Да речем, ето така: едно... две... три...

Харо тревожно се завъртя.

— Да, вожде. Точно както го отброи.

Раненото Коляно присви очи.

— А би ли повторил още веднъж какво каза той... за способностите си?

Харо дълбоко си пое дъх, вдигна поглед към тавана и усърдно изрецитира:

— „Повярвайте ми, графе, че притежавам способности, които ми дават твърдото основание да заявя: вашият внук е жив.“

Вождът кимна.

— Добре, благодаря. И един съвет, преди да се разделим. Чух, че си избрал племето анасази. Не използвай това име. Те предпочитат да се наричат пуебло. Свободен си.

След като остана сам, Раненото Коляно поседя неподвижно за минута-две. После с въздишка разкърши рамене и прибра приборите за писане в чекмеджето. Някои негови колеги успешно използваха методите на европейската бюрокрация, но той така и не свикна с бумацината. Предпочиташе да разчита на собствената си памет и древните мнемонични методи, разработени от племенните шамани.

Той се облегна назад, притвори очи и заповяда на тялото си да се отпусне напълно. Светът постепенно изчезна, обгърна го безметежна тишина. В мрака зад клепачите му бавно прииждаше бледо зеленикаво сияние, което малко по малко придобиваше форма, докато неусетно се превърна в сенчеста вековна гора. Дърветата рязко свършваха пред грамадна, обрасла с мъх канара, от която бликаше бистър поток. Пенестите води стремглаво се спускаха надолу по лъкатушно каменисто корито сред буйна зеленина.

Вождът постоя пред извора, после се завъртя и бавно започна да слиза по пътеката край потока. Тази пътека беше неговия живот.

Не искаше да се бави, но на първия завой не устоя на изкушението. Спря, вгледа се в камъка до самата вода и след миг видя там баща си в пълно празнично облекло с тежкия накит от пера, макар че в действителност той много рядко се обличаше така. После видя и себе си — съвсем малко момче, *папуус*, както се изразяваха днес във всички племена, макар че думата беше по произход от алгонкуинския диалект.

— Помни, сине, че носиш славно име — говореше баща му и думите се търкаляха бавно и тежко като заоблените камъчета в потока. — Раненото Коляно е място на една от най-тъжните страници в историята на обединената ни нация. Там бледоликите завоеватели избили стотици беззащитни мъже, жени и деца. Ала с Раненото Коляно е свързан и Призрачният танц, който три века по-късно донесъл великата победа в битката за Торн Вали.

— Да, татко! — възкликна нетърпеливо момчето. — Разкажи ми за Торн Вали!

Бащата го изгледа строго.

— Истинският воин е търпелив, сине. — Той се усмихна, виждайки как момчето се сви засрамено. — Е, добре, слушай. По онова време бледоликите имали оръжия, чието могъщество не можем дори да си представим. В тях били вградени маниту... духове, способни сами да мислят и сами да определят целите. Никой не можел да оцелее срещу подобни оръжия. Ала ето че дошъл Армагедон. Хиляди и хиляди наши загинали прадеди се вдигнали от гроба да подкрепят бунта на малобройните живи племена. Въпреки всичко борбата изглеждала обречена на провал. И така щяло да стане, ако Магед не бил подчинил на волята си онези маниту в оръжията. Без тях бледоликите загубили могъществото си и мнозина се предали. Но във военната база Торн Вали имало грамадни складове с по-стари, почти забравени оръжия. Те изстрелвали гръмотевици и смъртоносна оловна градушка. Казват, че точно с такива оръжия някога бледоликите покорили целия континент. Натам се устремили непокорните бели войници, натам се устремили и прадедите ни.

Бащата замълча, гледайки изпитателно момчето. Накрая, доволен от търпението му, кимна и продължи:

— Дошла велика и страшна нощ. Нощта на сражението за Торн Вали. Въоръжени до зъби, бледоликите чакали в укреплението. А нашите прадеди се сбирали от всички страни и играели край огньовете Призрачния танц, съхранен от древни времена. Могъща била по онова време магията на шаманите, сине мой. Тя направила бойците неуязвими. И когато тръгнали на щурм срещу крепостта, оловната градушка не могла да ги спре. Те прескочили стените и рововете, влезли в ръкопашен бой... и победили. Разказват — а аз вярвам и се гордея с това — че в онази ужасна нощ нито един бледолик не бил убит от гняв или злоба. Великият вожд Тихия Камък съхранил живота на всички пленници и им дал онзи избор, който уважаваме и до днес: да приемат нашите ценности, да се оттеглят в свободни резервати или да си заминат отвъд Голямата вода. Тъй започнала Великата черокийска революция.

Раненото Коляно мигна, а когато отвори очи, мъжът и момчето бяха изчезнали. Той постоя още минута, загледан в опустелия камък, после бавно продължи надолу.

Пътеката ставаше все по-полегата, дърветата оредяха и отпред се разкри волната прерия. На речния бряг се издигаше Селото на паметта

— десетки островърхи вигвами, но направени не от еленови кожи, а от пъстротъкани одеяла, покрити със сложни абстрактни шарки. Тези шарки съхраняваха цялата съзнателна памет на вожда.

Без да бърза, той навлезе в селото и закрачи между вигвамите. Пред един от тях забави крачка и се вгледа в одеялата. Поклати глава и мина към следващия. Тук се пазеха знанията му за някогашното тайнствено могъщество на бледоликите.

Погледът му плъзна из шарките и спря на една зелена нишка. Да, това беше. Древните инструменти за разговор от разстояние. Раненото Коляно знаеше за тях, но никога не ги бе виждал. До днес бяха оцелели само няколко бройки и всяка от тях струваше безумно скъпо. Казваха, че чрез тези устройства човешкият глас се движел със скоростта на светлината и достигал до всяка точка в света практически мигновено.

Не, не е вярно! — възрази нишката, после се гмурна под шарката и изплува три пръста по-горе с едно име: *Алберто Самотния Камък. Древен мистик, споделящ учението на Еклесиаст: „Суета на суетите — всичко е суета!“.* Впоследствие създаде своя, леко различна теза: *„Всичко е относително“.* Проучвал скоростта на светлината и подпомогнал създаването на огнени оръжия, изпепеляващи цели държави...

Вождът се намръщи и откъсна очи от зелената нишка. Това бе един от рисковете в Селото на паметта — да тръгнеш подир една мисъл и да забравиш какво си търсил. Огнените оръжия нямаха нищо общо в случая. Но скоростта на светлината...

Далече в небето над прерията изникна черен облак. Проряза го блясъкът на светкавица, а след няколко секунди до селото долетя и тътенът на гръмотевицата. Раненото Коляно кимна и се усмихна. Да, точно това му трябваше. Закъснението зависи от разстоянието и скоростта на сигнала. А щом скоростта на светлината е — той пак се озърна към зелената нишка — триста хиляди километра в секунда, значи паузата от две-три секунди говори за разстояния, каквито не съществуват на Тера.

Изводът беше пределно ясен, макар и изненадващ. Червената маска се намираще някъде на Селена.

Вождът си отбеляза мислено, че трябва на връщане да вплете тази подробност където ѝ е мястото, но засега имаше по-важна задача. Измъчваше го нещо, за което шатрите нямаше как да помогнат.

В края на селото, отвъд шатрите, до самата река, имаше ниска полусферична колиба. За разлика от вигвамите, тя беше направена от здраво съшити кожи, изпънати върху скелет от върбови клони, но и по тях се кръстосваше плетеница от шарки, изрисувани с разноцветна глина. Раненото Коляно проследи една от тях. *Финландците също като нас, разказваше тя, уважавали парната колиба. Затова когато се заселили из северните области, делаварските племена ги нарекли „бледолики, които живеят като нас“ и не ги закачали дори по време на войната с французите...*

Вождът се намръщи и тръсна глава. Пак се разсейваше. Не заради финландците и историята на парната колиба бе дошъл тук.

Изведнъж дрехите му изчезнаха и той остана гол, само по набедрена превръзка. Когато вдигна парчето кожа, закриващо входа на колибата, отвътре го лъхна плътна вълна от горещ въздух. Озърна се, видя до вратата пълна догоре дървена кофа и плисна водата към мрачната вътрешност на колибата. Раздаде се съскане на нажежени камъни, избухна облак пара и Раненото Коляно пролази напред на четири крака, без да вижда каквото и да било. Входът с тихо шумолене се затвори зад него.

Той седна с кръстосани крака, отпусна ръце върху коленете си, леко отметна глава и затвори очи. Мигновено го обля пот, нажежената пара нахлуваше в дробовете му, само след минута седенето тук се превърна в мъчение, но телесното страдание прочистваше разума, правеше го прозрачен като кристал.

Не знаеше колко време е минало. Тялото му беше на едно място, духът на съвсем друго. Чакаше мига — и когато той дойде, Раненото Коляно се обърна към всички маниту на прерията, горите и водите с една безмълвна молба: *Помогнете ми, духове на живота и смъртта. Прояснете ума ми, за да узная какво не разбирам.*

Отговорът — все още неразбираем, неосъзнат — прелетя като светкавица през главата му. Вождът изскочи слепешком от колибата, изтича към потока, хвърли се в ледената вода, която проряза тялото му като нож... и изведнъж проумя.

Червената маска беше маниту... дух... или по-точно нещо средно между дух и човек. Един от изчезналия Малък народ.

Без никакъв преход денят се превърна в ясна, звездна нощ. Над тъмната гора увисна жълтият сърп на Селена. Застанал до кръста в

ледената вода, Раненото Коляно протегна ръце натам и прошепна:

— О, братко... Сега те разбирам. Дано Великият дух Гиче Маниту ти помогне да победиш.

КОПЕРНИК

11 АВГУСТ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Камбанният звън на двайсет и шестата тера отекна едва чуто през каменните стени на подземната зала. Хугберт се размърда в креслото, облиза устни, въздъхна и пак задряма.

Ермелинда стана, взе една цепеница и с всичка сила я бухна в огнището. Жаравата изпращя, пламъците зафучаха нагоре в комина, но Хугберт продължаваше да дреме най-невъзмутимо.

Принцесата раздражено тропна с крак.

— Хугберт, скучно ми е!

Икономът отвори очи.

— Нормално, милейди. Нощем в двореца е винаги скучно. Защо не отидете да поспите?

— Защото не ми се спи — нацупи се тя. — И преди да предложиш, ще кажа, че не ми се чете. Хугберт... — Гласът ѝ изведнъж стана умолително-ласкав. — Дай да направим нещо интересно!

Очите на Хугберт се избистриха.

— Ще разрешите ли да ви напомня, милейди, че когато за последен път направихме нещо интересно, нейно величество бе крайно недоволна? Бих си позволил да напомня още, че ако вас няма как да уволнят, то за мен това е напълно възможно. И нейно величество ми го изтъкна по най-недвусмислен начин.

— Ама ние няма да правим нищо такова! — примоли се Ермелинда. — Искаш ли да излезем горе и да се бием със снежни топки? Или да направим снежен човек.

— В този студ? — промърмори със съмнение Хугберт.

— Че какво толкова? Ще се облечем по-дебело. Не е като да нямаме нощни дрехи. Хем ще подишаме чист въздух. Хайде, Хугберт, бъди душичка поне веднъж!

— Не е толкова просто, ваша светлост — възрази икономът. — Длъжен съм да уведомя охраната за всяко ваше напускане на двореца.

За жалост не мога да се меря с вас и Риго в незабелязаните измъквания, така че...

Той не довърши и извинително сви рамене. Принцесата му хвърли изпепеляващ поглед.

— Ти си един ужасно скучен сухар, Хугберт! Бас държа, че целият ти род е такъв и в живота ви никога нищо интересно не се е случвало!

Хугберт гордо вирна глава и сякаш цял се обгърна в ореол на наранено достойнство.

— Твърдението ви е прибързано и несправедливо, милейди. Позволявам си да изтъкна, че по волята на съдбата моят род е минал през такива удивителни кътчета на Тера като Шварцвалд и Трансилвания. Уверявам ви, не ще можете да заспите, ако чуете някои от ужасяващите приключения, сполетели достойните ми предци. Например историята за черната калинка, за часовника на смъртта или за иглата и огледалото...

Ермелинда подскочи.

— Ами че аз точно това искам, Хугберт! Изобщо не ми се спи! Хайде, разкажи ми най-страховитата история!

Икономът стана от креслото.

— Както наредите, милейди. Но смятам, че ще е по-добре не да разказвам, а да ви прочета за събитията както са ги описали непосредствените свидетели.

Той излезе и след две-три минути се върна с дебел том в протрита кожена подвързия. Настани се на същото място, разгърна пожълтелите ръкописни страници и вдигна очи.

— Мисля, милейди, че ще е по-уместно засега да прескоча най-ужасяващите истории. Чуйте разказа за иглата и огледалото, както го е записала една моя далечна прабаба.

ИГЛАТА И ОГЛЕДАЛОТО

— Не, не ще ви дам дъщеря си, негодници! — тъй изкрещя баща ми и вдигна топора, преди да рухне на прага на воденицата с арбалетна стрела в гърлото.

Сетне те нахълтаха — мълчаливи и страшни, с мечове и факли в ръцете. Нахлузиха чувал върху главата ми, праметнаха ме на коня като безчувствен вързоп и ме понесоха към замъка на господаря Удо фон Хьоленберг.

Почти бях изгубила сваят, ала и в мъглата, забулила разсъдъка ми, пак съжалявах горчиво, че не съм смогнала да отнема живота си. Защото знаех, че ме чака участ по-лоша от смъртта. Мълвата нашепваше, че още от стари времена на всяко новолуние в замъка Хьоленберг попада една невинна девойка, а на сутринта я откриват да се скита напълно полудяла. Тъй бе станало в нашето село с Хана тъкачката и с русата Матилде, с кротката Грета и с Барбара, дъщерята на дърводелеца.

Когато се опомних, седях в меко кресло сред просторна, богато подредена стая. В камината гореше буен огън, ала въпреки топлината ме побиха студени тръпки, щом зърнах пред себе си господаря Удо. Млад и строен изглеждаше той, нито едно бяло косъмче нямаше в черната му брада, и все пак очите му бяха като на старец — бездънно дълбоки, изпълнени с товара на безброй години, сякаш бе живял далеч по-дълго, отколкото ни е отредил Бог.

— Бедното дете! — възкликна той и гласът му уж беше грижовен, а режеше като леден нож. — Какво са ти сторили? Успокой се, сега ще ти донеса малко бяло вино.

И той излезе, а аз скочих и трескаво подирих начин да избягам в смъртта от неznайната си участ. Нийде не намерих оръжие, а на прозорците имаше решетки. Но страхът ми бе дал нечовешка сила и когато чупейки ноктите си изкъртих едно от заключените чекмеджета на скрина, видях онова, което ми трябваше — дълга черна игла. Грабнах я, за да прониза с нея сърцето си. И тогава чух гласовете.

— Насам — шушнеха те като сухи есенни листа иззад завесата край вратата. — Насам, насам, насам...

Дръпнах завесата и видях зад нея голямо кристално огледало, ала не моето лице беше в него, а лицата на Хана,

Матилде, Грета, Барбара и още стотици, стотици други девойки с тъмни, празни очи.

— Тук ще дойдеш и ти — шепнеха гласовете. — При нас ще дойдеш, когато господарят Удо изтръгне душата ти с омагьосаната игла, за да продължава вечно своята младост.

Сетне чух стъпки откъм коридора, вратата се отвори и аз без да мисля замахнах натам с иглата. От тънкия връх излетя рояк ослепителни искри. Господарят Удо глухо изпъшка и се свлече на пода.

Видях как изкривеното му от ужас лице потъва в огледалото. Чух вика на сатанинска радост, с който се нахвърлиха върху него погубените души. После разбих с юмрук проклетия кристал, чух как в същия миг страшно пропукаха стените на целия замък и побягнах навън, преди да са рухнали върху мен...

— Хугберт, ти си изумителен! — възкликна Ермелинда, когато разказът свърши. — Нали и друг път ще ми четеш от тази книга? Къде я криеше досега?

— На сигурно място, ваша светлост — отговори невъзмутимо икономът. — Тя е фамилна ценност и след мен вероятно ще я наследи моят племенник Рафаел от Московитското княжество. Уви, сигурните скривалища са голяма рядкост в този дворец. Спомням си как преди години неизвестен злосторник ме лиши от значителен брой... хм... лични писма, скрити в отдушника.

При последните думи настроението на принцесата рязко се промени. Тя наду бузи, изчерви се, почна да се върти в креслото, накрая стана и с фалшива прозявка заяви:

— Знаеш ли, Хугберт, доспа ми се. Лека нощ.

Икономът я изпроводи със замислен поглед, усмихна се под мустак и тихичко промърмори:

— Лека нощ, скъпа принцесо. Дано онези писма да са ти допаднали. Все пак не можем да разчитаме само на празноглавата Леверие за възпитанието ти в сферата на чувствата...

Ланс Седмотер с уморена въздишка остави кофата и седна до зеленчуковата леха. Опънатото отгоре платнище го пазеше от преките слънчеви лъчи, но следобедната жега бе тъй жестока, че водата мигом се изпаряваше от нагорещената пръст и ставаше още по-трудно да се диша. Но нямаше как — без сянка и вода зеленчуците щяха да се спаружат за по-малко от тера. Затова след обедното училище Айдо и Ланс се редуваха да поливат лехата.

Той си представи със завист как Айдо дреме долу на хладно. После вдигна очи към небето, ала то беше ясно, само няколко бели облачета висяха над хоризонта без никакво обещание за дъжд.

— Хей, момче!

Ланс трепна, завъртя глава и изобщо не се учуди, когато видя рижавата досадница. Беше седнала на ръба на басейна и плацикаше крака във водата.

— Не съм „хей, момче“! — тросна се той. — Имам си име.

— Знам, казваш се Ланс — ухили се тя. — Добре де, не се ядосвай. Аз пък съм Кийра. Ела да си поговорим.

Той предизвикателно вирна глава.

— Защо да те слушам? Защото можеш да ме набиеш ли?

— Не — отговори тя учудващо меко. — Защото мога да ти предложа игри и забавления, каквито не си и сънувал.

Ланс се поколеба, после откъсна една зряла кромба, забърса я с ръкав и отиде да седне до Кийра. Водата в басейна беше топла, но когато потоци крака в нея, по кожата му плъзна усещане за приятна прохлада. Той захапа кромбата, засмука приятния сладко-кисел сок и протегна ръка към момичето.

— Искаш ли?

Тя отхапа на свой ред, млясна от удоволствие и сподели с тайнствен шепот:

— Ако баща ми разбере, здравата ще си изпатя. Казва, че не бива да ям тукашна храна. Да знаеш как се ядоса, като опитах сиренето от

онова вързопче. А пък на мен ми хареса...

Ланс я огледа внимателно. Отново беше облечена в зелено, но не с рокля, а с прилепнали панталони и туника, пристегната в кръста със златно коланче, на което висеше малък кинжал в позлатена ножница. На краката си носеше леки златни сандали, а плитките този път бяха навити на два стегнати диска над ушите.

— Баща ти... — предпазливо изрече той. — Има ли нещо общо с Магед? Или с Великия изравнител?

Кийра се разсмя от сърце, потопа пръсти във водата и го напръска, но съвсем лекичко.

— Ама че глупост! Какво общо можем да имаме ние с онези надути дъртаци? Селена и Тера са нашият дом, а те... те са просто досадни навлеци отдалече... Представа си нямаш от колко далече.

Тя изведнъж се приведе към Ланс и устните ѝ за миг докоснаха неговите.

Дъхът на момчето спря. Стори му се, че цялата жега на жаркото пладне приижда към него, за да го изпепели. А Кийра вече бе скочила на крака, гледаше го и се смееше звънко.

— Искаш ли пак?

— Да — прошепна Ланс с пресъхнало гърло.

Очите ѝ изведнъж станаха странни — спокойни и много дълбоки като бездънни зелени вирове, подмамващи непредпазливия пътник в гореща обедна тера.

— А смел ли си? Храбър ли си като Железния крал, Ланс? Можеш ли да бъдеш Ланс Де Феро? Защото аз не обичам страхливците.

Тя изтича покрай ръба на басейна и спря от другата страна, където от скалата стърчеше масивен каменен лост.

— Хей! — сепна се Ланс. — Не пипай това! Забранено ни е!

Кийра пак се разсмя и натисна лоста. От дълбините на скалата долетя мощен смучещ звук, сякаш заровен великан се бореше да си поеме дъх. Водата в басейна се завъртя, отначало бавно, после все по-бързо и по-бързо, повърхността се завихри, образувайки широка фуния с трептящи стени.

— След мен, ако не те е страх! — извика Кийра, после кръстоса ръце пред гърдите си и се хвърли във водовъртежа с краката напред.

Рижавата ѝ коса се мярна за миг на дъното на въртопа и след секунда изчезна.

През тази безкрайна секунда — от скока до изчезването на Кийра — Ланс буквално се раздвои. От едната страна беше послушното десетгодишно момче, което знаеше много добре, че не бива да пипа лоста за източване на басейна, а ако клапанът е отворен, да стои понастри от водата. От другата — някакво странно, диво същество, което взимаше връх в редовните боеве срещу хлапетата от долното село и плашеше противниците до смърт. В този миг то не остави никакъв шанс на послушния Ланс. Просто потисна волята му, завладя тялото и го тласна в стремителен скок към центъра на басейна.

Водата обгърна момчето. Мека, но непреодолима сила се вкопчи в краката му, дръпна ги надолу и изведнъж тесните хлъзгави стени на канала го притиснаха от всички страни. Ланс летеше надолу, сърцето му биеше до пръсване, в ушите му нахлуваше глухо бълбукане и свистене, гърдите му се издуваха до болка от недостиг на въздух. Ще умра, помисли си той — ала странно, тази мисъл го изпълни с необясним, опияняващ възторг.

После краката му ненадейно срещнаха мека опора, той залитна, нечий ръце го подпряха и когато отвори очи, стоеше нагазил до кръста в тинестото блато под хана, а от отвора в скалата над него продължаваше да се лее пенлив водопад. Примигвайки от полепналите по клепачите му капки, Ланс зърна пред себе си усмихнатото лице на Кийра. Тънките ѝ ръце го стегнаха в здрава прегръдка, устните ѝ се впиха в неговите — усещането бе ново, непознато и неопишуемо прекрасно — сетне тя отскочи назад и със смях плисна насреща му шепа вода.

Ланс стоеше със зяпнала уста и гледаше потресен един нов, прекрасен и опияняващ свят след докосването до смъртта. Небето беше по-синьо, облаците по-бели, тръстиките по-зелени, а целувката на Кийра по-омайна от маков мед. Заразен от смеха ѝ, той се разсмя на свой ред, размаха ръце и заподскача из плитката вода. В цялото му тяло напираше огромна, неподозирана сила, жадуваща да се излее навън.

И тогава изневиделица върху гърба и главата му се стовари градушка от безразборни, яростни удари. Нечия здрава ръка го сграбчи за рамото, измъкна го от блатото и го задърпа нагоре по склона.

Ударите оредяха, но не отслабнаха. Влачейки нозе, Ланс вдигна очи и зърна свирепото лице на Пипа.

Няколко минути по-късно двамата стояха в пустата нощна зала на хана. Велд и Айдо ги нямаше, навярно дремеха в стаите си.

Пипа хвана Айдо за раменете, погледна го в очите и изведнъж му зашлеви такава плесница, че ушите му звъннаха.

— Кой ти каза да скочиш в канала?

Погледът ѝ беше тъй властен, че Ланс не намери сили да скрие истината.

— Ки... Кийра — измънка той.

Нова плесница, този път с лявата, по-силната ръка на Пипа.

— И лъжеш отгоре на всичко! Нали те видях! Сам беше, никаква Кийра нямаше! Донеси табуретката!

— Ама мамо...

— Никакво „мамо“! Веднага донеси табуретката!

— По-добре ме набий — унило смотолеви момчето.

— Това си е едно на ръка! — отсече Пипа. — Марш за табуретката!

Ланс наведе глава, затътри нозе към ъгъла и се върна с ниско трикрако столче.

— Сядай сега и се срамувай! — строго нареди Пипа. — Ти си едно лошо момче, което без време ще ме вкара в гроба!

Тя изведнъж се разплака и това беше най-страшното нещо, което Ланс бе виждал през живота си.

— Повече никога, никога недей да правиш така! Обещавах ли?

— Да, мамо — отвърна Ланс и послушно седна на табуретката.

Изгаряше от срам, но една мисъл не му даваше покой.

Къде бе изчезнала Кийра?

КОПЕРНИК

6 СЕПТЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Arbor — дърво.

Fica — смокиня.

Pernicosnissima — най-смъртоносна.

Studuit — проучен.

Издад вратата долетя шум от тътрене на нещо тежко по коридора. Ермелинда откъсна очи от стария латински речник и се озърна натам. Не бе усетила кога е дошла двайсет и първата тера. Дворецът се готвеше за пренасяне в нощните покои. Някога тази суматоха я привличаше неудържимо, но сега си имаше по-увлекателно занимание.

Тя разтърка очи и отново се приведе над бележника.

Беше го преоткрила след онзи притеснителен разговор с Хугберт, когато изтича в стаята си и отвори полузабравеното скривалище под паркета. Писмата бяха там, разбира се, и тя дълго се колеба дали да ги върне, но накрая така и не събра смелост. В тайника лежаха и други съкровища от нейното детство — фенерчето, пръстенчето с трилистната детелина (тя го отдели настрана, за да го даде на придворния бижутер за разширяване), ръждясалият кинжал с позлатена дръжка... и този бележник.

Като дете не му беше обърнала особено внимание, но сега ѝ се стори безкрайно загадъчен и интригуващ. По страниците от плътен пергамент се редуваха записки на непознат език и великолепни цветни рисунки на растения — някои познати, други не толкова, а трети съвършено неизвестни за нея.

След дълги колебания Ермелинда показва бележника на Хугберт. Той огледа изящния ситен почерк и сви рамене.

— Според мен е латински, милейди. Мъртъв език, така го наричат. В днешно време с него си служат само някои от най-учените лекари. Казват, че им служел като своеобразен тайнопис. Къде го намерихте?

Ермелинда бързо смени темата и още същата тера се разрови из библиотеката за латински речник. Изведнъж се беше запалила по загадката на записките също както някога по лабиринтите на двореца. С цялото си немалко упорство превеждаше дума по дума, разкривайки изненадващи и удивителни тайни. Например онова своеобразно и донякъде красиво растение с бодливи листа и кичести лилави цветове, наречено *Onopordum acanthium* или *Stimulus asini* (тоест „магарешки бодил“, както подсказваше речникът). Принцесата никога не го бе виждала, но записките твърдяха, че било широко разпространено на Тера и лекувало задух, сърдечни болести, кожни инфекции, възпалени рани... и което особено я заинтригува, *Vis virilis* — сиреч мъжка сила. Любопитството я накара да се престраши и да попита госпожица

Леверие по въпроса, но гувернантката със смях отговори, че познава отлично въпросния трън, ала не знае за връзката му с „мъжката сила“ и никога не е имала работа с мъже, които да се нуждаят от стимулиране в това отношение.

Още по-интригуващи се оказаха ситните кафеникаво-лилави гъбки, наречени *Psiloscybe mexicana*. Записките описваха тяхната способност да предизвикват магически видения в храмовете на Ацтеканската империя, но текстът се оказа непосилен за нея. Успя да разчете само няколко откъса, оставящи мъчително-изкусителното усещане за хилядолетна тайна.

Най-силно обаче я впечатли една от картините, изрисувана особено майсторски, макар и почти без цвят. Под натегнали мрачни облаци, сред зловеща сивкаво-черна пустиня се извисяваше дърво със стотици преплетени стволове и плоска корона с тъмнозелени перести листа. Неизвестният художник бе успял да изрази усещането за смъртна заплаха, лъхащо от сянката на ниско натегналите клони, отрупани с тъмни кожести плодове.

Описанието започваше така:

Arbor mortis (Fica malefica), planta perniciosissima in universo. Ex quo antiquis gemo-magicae artis creavi. Exurge in Mundus antiquis Arabum. Studuit et describitur in detail in al-Arabi Fatih al-Hakim Judges indoctus.

Ермелинда бе успяла криво-ляво да сглоби превода:

Дърво на Смъртта (Смокиня злотворна), най-смъртоносното растение във вселената. Сътворено от Древните чрез гемо-магия. Расте в страната Арабия на Древния свят. Изучено и описано подробно от арабския учен Фатин ал-Хакими.

Тя препрочете текста, кимна доволно и отново посегна към речника, макар че очите ѝ лепнеха за сън.

ТЕРА

КАИРСКИЯТ НЕКРОПОЛ

7 СЕПТЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Името му беше Абдул ал-Хакими, но никой не знаеше това. В мизерните бордеи на древното гробище го наричаха Нусафер

Елхаджиб — Половин Вежда, защото над лявото му око имаше дълбок белег от изгаряне. Най-често му викаха просто Хаджиб. Беше дребен за своите четиринайсет години, но жилав и с удивително силни ръце, на чието укрепване посвещаваше всяка свободна минута. Просяците, крадците и дори убийците се бояха от него, както човек инстинктивно се бои от скорпион или кобра. Наоколо му се носеше мрачният ореол на безнадеждна свирепост, готова всеки момент да го тласне към самоубийствено и хладнокръвно насилие.

Единствено нищият проповедник Джалал ал-Дин често спираше момчето и се опитваше да стигне до сърцето му с мъдри слова.

— Виждам, че черна тайна влачиш след себе си като сянка, сине мой — казваше старецът. — Добре я познавам, срещал съм и други като теб. Някой ти е нанесъл люта рана, изгорил е дървото на сърцето ти до корен и сега вярваш, че единствено мъстта може да те възроди. Ала помни какво е казал Пророкът: *Възмездие за злина е злина като нея. А който извинява и се помирява, неговата награда е при Аллах. Не обича Той угнетителите.*

Вместо отговор Елхаджиб пускаше някоя дребна монета в паничката на проповедника, покланяше се и се отдалечаваше мълчаливо.

Тази вечер обаче той заобиколи отдалече обичайното място на благочестивия просяк и пое през лабиринта от порутени гробници на северозапад — там, където необятното гробище свършваше и започваше ничията земя преди първите къщи на милионния град.

Този огромен некрополис отдавна бе станал място по-скоро за живите, отколкото за мъртвите. Десетки хиляди човешки същества се раждаха, живееха и умираха в сводестите кирпичени постройки, предвидени за покойниците. Лишени от надежда и от място в реалния свят, те вегетираха тук, затъвайки в тресавището на престъпността, пороците и безсилието. Понякога, докарани до отчаяние, дрипавите тълпи се хвърляха да разграбват най-близките градски квартали и загиваха със стотици под ятаганите и копията на халифската стража. Сетне труповете им намираха покой във водите на Нил, или се завръщаха отново там, откъдето бяха дошли. Това бе единствената милост, която съдбата можеше да им предложи.

Включително и на онзи, когото някога наричаха Абдул ал-Хакими.

Джафер ибн Басам подтичваше в полумрака по тесните проходи между гробниците и се озърташе плахо на всички страни под жълтите лъчи на рано изгрялата пълна луна. Минаването през покрайнините на гробището беше кратко, не повече от пет минути бърз ход, но той бе чувал толкова страшни истории, че очакваше всеки момент да го връхлети тълпа прокажени просяци, въоръжени с ръждиви ханджари.

Но какво да се прави, всяко хубаво нещо на този свят носи и своите неудобства. А да бъде чирак-кашавар в градската стража определено бе най-хубавото нещо в краткия му живот. Когато се кандидатира за стражник и го отхвърлиха поради телесна непригодност — излишно тегло и слабо зрение — той си помисли, че съдбата завинаги му е обърнала гръб. Ала ето че сега си имаше работа в стражата, и то на сигурно място край огнището, където не можеше да го сполети нищо по-лошо от някое случайно опарване или порязване.

Разбира се, ако не се брояха вечери като днешната, когато трябваше да носи храна на стражниците, охраняващи гробниците на градските велможи.

Тих, мелодичен и безкрайно приятен звън се вряза в ушите му, прогонвайки страшните мисли. Джафер ибн Басам рязко завъртя глава надясно и не повярва на очите си. Само на няколко крачки от него под лунните лъчи блестеше голяма жълта монета — същинска сестра на нощното светило горе в небето. Цял златен дирхам! Откъде се бе появил?

Все едно, помисли си Джафер. Казано е: Не обръщай гръб на късмета си.

Той остави долу тавата с пилаф и голямата медна кана с кафе, и изтича да грабне монетата. Щом я усети как леко тупна на дъното на джоба, очите му зашариха насам-натам в търсене на нова находка. И интуицията не го подведе — точно над него, на ръба на ниския кирпичен покрив, меко блестеше крайчето на втора монета.

Обзет от истинска златна треска, чирак-кашаварят протегна ръка и подскочи, ала не му достигнаха поне две педи. Никога — дори и когато му отказаха да постъпи в стражата — не бе съжалявал тъй горчиво за излишното си тегло. Озърна се трескаво, изтича зад гробницата и ахна от радост. Досами стената лежеше дебела, напукана

от старост греда. Трябваше само да я замъкне отпред и да я подпре някак на покрива. После все щеше да успее да се изкатери.

А докато Джафер с пъхтене дърпаше тежката греда, един силует изникна от сенките и се наведе над останалата без надзор медна кана. Вдигна капачето, изля вътре съдържанието на малко шишенце и изчезна също тъй безшумно, както се бе появил.

Елхаджиб пъргаво прескочи високия зид и се огледа наоколо. Беше готов да побегне при първия признак за опасност, но над гробището на богатите тегнеше мъртва тишина, както се полага на подобно място. Тримата стражници лежаха неподвижно близо до портата — мъртви или упоени, беше му все едно. За по-сигурно бе сипал в кафето им конска доза отвара от мак — *Papaver somniferum*, чието действие отлично познаваше още от малък.

Той обърна гръб на трите тела и уверено тръгна към гробницата на стария халиф.

Бронзовата врата не беше заключена и бавно се завъртя навътре под натиска му. Елхаджиб извади от джоба си огниво, запали парче свещ и прекрачи към белия мраморен саркофаг с изписан отгоре стих от Корана: *А които вярват и вършат праведни дела, тези са обитателите на Рая, там ще пребивават вечно.*

Момчето опря длани в ръба и натисна. Изпървом похлупакът не помръдна, но сетне изведнъж се плъзна настрани и увисна в несигурно равновесие на ръба на саркофага.

В сянката на правоъгълния отвор се появи трупът на покойния халиф, облечен в пищни копринени одежди, със златен тюрбан и тежки златни пръстени на ръцете. Състарен, съсухрен, ала недокоснат от тлен и разплуха, като че ли самото Време се бе смилило над смъртните му останки. Момчето се взря в тялото и сякаш отново чу гласа на баща си: *Единственият признак ще се види едва дълго подир смъртта — тялото не изгнива, понеже тази отрова убива всичко живо, дори и невидимите буболечки, пораждащи разложението.*

И почти веднага в главата му отекнаха словата на Джалал ал-Дин: *Който извинява и се помирява, неговата награда е при Аллах.*

Елхаджиб заобиколи саркофага и като напрегна всички сили, върна тежката плоча над осквернения гроб. После свали чалмата си и

замете с нея следите от влизането, отстъпвайки крачка по крачка към изхода. На прага спря, озърна се през рамо и преди да напусне гробницата, прошепна:

— Няма прошка в сърцето ми, старче. Няма и капка милост...

8

ОПИТОМЯВАНЕ НА ДИВОТО

— Само нещата, които си опитомил, можеш да проумееш — каза лисицата. — Хората нямат вече време да проумяват нищо. Те купуват от търговците готови неща. Но тъй като няма никакви търговци на приятели, хората нямат вече приятели. Ако искаш да си имаш приятел — опитоми ме!

Антоан дьо Сент-Екзюпери,
„Малкият принц“

Ала вие, които така добре познавате естеството на моята душа, едва ли бихте допуснали, че съм изрекъл някаква заплаха. Рано или късно щях да получа мъст; този въпрос беше решен категорично — но самата категоричност на решението ми изключваше идеята за риск. Трябваше не просто да накажа, а да накажа безнаказно. Една злина не е поправена, ако възмездието догони поправящия. И еднакво непоправена е тя, ако отмъстителят не принуди сторилия злината да осъзнае отмъщението.

Едгар Алан По, „Бъчонка
амонтилядо“

КОПЕРНИК

9 СЕПТЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Сънят на канцлера Берилиус бе удивително ясен. Нещо повече, той знаеше, че това е сън и го сънува не за пръв път — макар че найве не помнеше нито една подробност.

С фенер в ръка, облечен в простичка бяла дреха, той стоеше сред мрачна и пуста зала с гладки стени, изградени от грамадни блокове червен гранит. Смазваше го усещането за някаква чудовищна тежест, надвиснала над главата му. Невидими сили го притискаха от всички страни, стягаха в обръч гърдите му и го заставяха да гълта с мъчително усилие тежкия, застоял въздух.

Спомни си с кристална яснота онези ужасни нощи от детството, когато се събуждаше задъхан, разтреперан и облян в пот. Лекарите не можеха да му помогнат и сега той знаеше защо — болестта не бе в тялото му, а във виденията, идващи от далечната Тера. В дългото промъкване по тесни каменни коридори, където не можеше да се изправи и трябваше да лази на четири крака към незнайна цел, където го чакаше нещо още по-страшно.

Берилиус прекрачи напред и едва доловимият шум от стъпките му отекна звънко сред гранитните стени, притежаващи удивителна акустика. Слабата светлина на фенера огря грубо издялан каменен саркофаг, чийто ляв ръб беше отчупен от незапомнени времена. Всеки път, когато го видеше, Берилиус неволно се питаше как е попаднал тук — просто нямаше как да са го домъкнали по тесните тунели. Ала това бе най-малката загадка на тия страховити места.

На две крачки от саркофага той спря, пое си дълбоко дъх и се застави да погледне надолу. Както винаги каменният сандък беше празен. И все пак за миг въздухът над грапавото дъно сякаш затрептя и пред погледа на Берилиус стремително се смениха видения — тъй мимолетни, че почти се сливаха едно с друго. Първото бе младеж с тъмнокестенява вълниста коса, тънки устни, дълъг прав нос и склучени гъсти вежди; броня от изкусно съединени метални пластини покриваше горната част на тялото му; по средата на гърдите блестеше позлатено релефно изображение на женска глава със змии вместо коси. Последва го мъж в напреднала възраст с провиснал пред челото черен перчем и смешно орязани черни мустачки; облеклото му беше простичко — кафяви панталони и кафява риза, пресечена диагонално през гърдите от тънък ремък, навярно за закрепване на меч, макар че самото оръжие не се виждаше. За част от секундата се мярна старец в

маслинозелена униформа с прошарена рижава коса, властно навъсено лице и буйни пожълтели мустаци на заклет пушач.

После нищо. Отново празният саркофаг. И от него долетя глас — благ, гальовен, всемилостив... и изпълнен с неотвратима заплаха. Странно, но звукът му не отекуваше от стените, а сякаш се разтваряше във въздуха веднага щом отминеше отвъд единствения слушател.

— Гордей се, бароне — изрече гласът. — Дълги години беше мой роб, мое сляпо оръдие. От днес ставаш мой верен слуга. Времената се променят, Берилиус. Вековете отминаха, звездите се изместиха и нови фигури излязоха на дъската. Голямата игра започва и никой не знае как ще завърши. Наближава денят на Чашата, заедно с нея идват три момчета и три момичета. Искам ги и ти ще ми ги дадеш.

Коленете на канцлера се подкосиха. Той падна на колене, преклони глава и прошепна:

— Да, господарю! Кълна се!

Магическото ехо на гранитната зала повтори обета му.

Ермелинда трепна и се събуди. Беше заспала облакътена върху бюрото. Пред замъгления ѝ поглед изплуваха несвързаните редове на превода: *гибелно оръжие... чудодееен цар... оловна съдина с подвижен капак...*

Така и не бе успяла да разгадае основната част от записките за Дървото на смъртта. Смисълът упорито ѝ се изплъзваше. Тя направи гримаса, изплезе се на бележника и стана от стола. Разкърши се, разтърка очи и откри, че е свършено разсънена. Както винаги тишината на дремещия дворец ѝ действаше ободряващо и я подканваше да потърси с какво да запълни нощното безвремие.

За начало, реши Ермелинда, щеше да ѝ се отрази добре нещо за хапване и чаша горещо кафе. Тя излезе в коридора и тръгна към кухнята, където през цялата нощ имаше дежурна готвачка.

Още докато открехваше вратата, през процепа лъхна аромат на кафе и чай — явно доказателство, че някой е посегнал на скъпоценните лични запаси на нейно величество. Ухилена до уши, младата принцеса пристъпи на пръсти през прага и зърна край голямата кухненска маса да седят госпожица Леверие и старата готвачка Розалия. Димящите чаши пред тях потвърждаваха наличието

на дръзка злоупотреба. Двете бяха привели глави и с интерес разглеждаха нещо върху масата.

— Ха така! — провикна се заплашително момичето. — Само да ви види сега майка ми!

Нарушителките подскочиха. Госпожица Леверие се хвана за сърцето, а Розалия светкавично скри под масата нещото, което разглеждаха. Но щом видяха кой ги е стреснал, по лицата им се изписа комична смес от яд и облекчение.

— Ще доносишиш, а? — закани се готвачката. — Хей, госпожичке, още не си пораснала толкова, че да не мога да те напляскам по дупето. Помниш ли като те спипах в килера? — Тя се обърна към гувернантката и сподели с доверителен шепот. — Когато беше на шест, веднъж се вмъкна в килера през отдушника. И ако щеш вярвай, така се натъпка, че после не можа да излезе.

— Не е вярно! — възмути се Линда. — Просто отдушникът беше твърде високо.

— Хайде, хайде! — махна с ръка Розалия. — Аз ли не помня? Коремчето ти беше станало на балон. Винаги си имала апетит, пу-пу, да не ти е уроки! — Тя се усмихна широко. — Хайде, сядай, момичето ми. Какво ще искаш?

— За начало чаша кафе, две-три от твоите курабийки и... — Ермелинда посочи с пръст — ... и онова, което криеш под масата.

Готвачката с въздишка измъкна ръка изпод масата и остави пред себе си купчинка пъстри картончета, покрити с литографски картинки, после стана от стола и отиде да изпълни поръчката. Ермелинда взе няколко от тях и набързо ги прехвърли от ръка в ръка. На всички бяха изобразени различни части от облеклото — рокли, шапки, яки, корсажи, елечета...

— Какво е това? — обърна се тя към госпожица Леверие.

Вместо отговор гувернантката стана, отиде до огнището, взе въгленче с машата и запали една от пуретите си. Огледа внимателно Ермелинда и съзаклятнически вдигна пръст.

— Това, скъпа моя, е тайна. Голяма тайна. Ако майка ти научи, ще си изпатим зле. Много по-зле, отколкото за кафето.

Не бе нужно повече, за да разпали любопитството на Ермелинда до краен предел. Тя грабна останалите картончета и започна да ги разглежда едно по едно.

— Хайде, изплюй камъчето, Ивон! Какви са тия картинки? Да не са нещо като онези, дето тайно ги разглеждат гвардейците?

Гувернантката се задави с пушека и се разкашля.

— Ама че гадости говориш, млада госпожице! Я се засрами!

— Добре де, какво е? — настоя Ермелинда.

Госпожица Леверие седна до нея и понижи глас.

— Поръчки за рокли.

— Поръчки за рокли ли? Че как така? Без шивач?

Гувернантката обърна едно от картончетата.

— Ето, тук всичко си пише. Ателието на лейди Василена Ле Прико приема поръчки. Записваш си мерките — ръст, ханш, талия и тъй нататък — после занасяш картончето в най-близкия търговски пункт на Де Феро...

— Де Феро! — ахна Ермелинда.

Госпожица Леверие кимна и я погледна многозначително.

— Именно. Разбра ли сега? И тъй, попълваш картончето, носиш го в пункта и лейди Ле Прико гарантира, че до един месец ще получиш дрехата точно както е нарисувана.

— Ако майка ми разбере... — промърмори Ермелинда. После ѝ хрумна друга мисъл. — А коя е тази лейди Ле Прико?

— Навремето братовчедка ми работеше в замъка Капела, та от нея съм чувала за рода Ле Прико — обади се Розалия. — Те са придворни шивачи на Де Феро и... — тя се озърна плахо към тъмните ъгли на кухнята — разправят, че били потомци на леприкони. Но всичките са от простолюдието, тъй че коя ще да е тая лейди...

— Просто са ѝ дали някаква дребна титла — заяви решително гувернантката. — Търговски трик, нищо повече.

— Че могат ли да го направят? — изненада се Ермелинда.

— Могат, могат — кимна госпожица Леверие. — Все пак Де Феро са кралски род. И между нас казано, скъпа, това още повече ще ядоса майка ти. Но дай да не мислим сега за неприятни неща. Я кажи коя рокля ти харесва най-много.

Момичето прехвърли няколко картончета и посочи с пръст.

— Ето, тази. Зелената с дантелената яка. Виж само как е вдигната зад тила като платно на кораб!

Гувернантката въртна очи към тавана и презрително духна струйка дим.

— Все зелено, та зелено! Заради онзи портрет на херцогиня Сакробоско, нали? Само че много бъркаш, драга моя! Първо, двете сте съвсем различни и ако искаш да знаеш, ти ще станеш много по-красива от нея. Но след време, млада госпожице, след време. Имай търпение. Още ти е твърде рано, за да се правиш на гранд-дама. Чар и свежест — това е твоята сила в момента. Ето, виж кое би ти отивало най-много.

Тя се разрови из картончетата, извади едно и го сложи пред Линда.

— Гледай само! Небесносиньо, идеалният цвят за теб. Тия сребърни бродерии по корсажа подчертават тънката талия и привличат вниманието към бюста... не се изчервявай, крайно време е да разбереш, че бюстът е тайното оръжие на всяка жена.

Розалия сложи пред Ермелинда чаша горещо кафе и малък поднос с курабийки, после се наведе над картинката.

— Точно така! С тая рокля ще си самата прелест, миличка. Нямам търпение да те видя!

Линда захапа една курабийка, огледа отново картончето, позамисли се и кимна.

— Добре де, имате право. По-хубава е от зелената. Само че как да я поръчаме, без майка ми да разбере? Пък и в Коперник няма кантора на Де Феро.

— Ама в пристанището Фра Мауро има — ухили се Розалия. — Дори и по-наблизо, в Рейнхолд. А дотам са само две тери път. Ако пратиш Хугберт, никой няма да разбере.

Момичето преглътна курабийката, отпи глътка кафе и въздъхна.

— Жал ми е да го разкарвам. Стар е вече...

— Никаква жалост, млада госпожице! — строго я смъмри гувернантката. — Мъжете са като кучетата — колкото по-трудна работа им възложиш, толкова повече се радват да докажат обичта си.

Ермелинда вдигна глава, погледна я с усмивка и сложи длан върху картончето.

— Сигурно си права, Ивон. Решено — още щом се съмне, пращам Хугберт до Рейнхолд.

ТИХО

27 СЕПТЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

С тихо свистене прашката се въртеше все по-бързо и по-бързо над главата на Ланс. Той усещаше как тежестта на заобления камък нараства, тегли настрани, набира инерция — и когато му се стори, че подходящият момент е дошъл, разтвори пръсти.

Освободеният камък полетя право напред... и профуча на цели две крачки от дънера, който момчето си бе определило за мишена. Ланс изсумтя от раздразнение и се плесна ядосано по бедрото. Вече толкова дни тренираше, а резултатите си оставаха разочаровани. Криво-ляво бе усвоил въртенето и изстрелването, но за точност не можеше да става и дума. А най-много го ядосваше това, че докато в хвърлянето на камък с ръка бе безпогрешен, с проклетата прашка се чувстваше ужасно непохватен. Идваше му да зареже всичко и да се откаже от обещаните уроци на стария Хурго, но не искаше да разочарова баща си.

Той навиги прашката, пъкна я в джоба си и тръгна да дири камъка. Беше положил сума ти усилия докато го очука до що-годе заоблени очертания. Разправяха, че в реките на Тера било пълно с чудесни валчести камъни, но тук на Селена имаше само ръбести скални късове, крайно неудобни за мятане. Неправилната форма ги караше да се премиятат и да променят посоката на полета както си искат.

— Това ли търсиш?

Ланс трепна от изненада и рязко завъртя глава надясно. Естествено, там стоеше Кийра с неговия камък в ръка. Само тя умееше да се появява така безшумно и неочаквано. Беше облечена с познатата зелена рокличка и стройният ѝ силует почти се губеше в зеленикавия горски сумрак на ранния следобед.

Макар че всъщност му бе приятно да я види, Ланс направи гримаса, поемайки камъка от ръката ѝ. После тръгна обратно към поляната, а момичето го последва, говорейки зад гърба му:

— Хич не те бива, тъй да знаеш. Прашката иска усет. Трябва да я почувстваш, да стане част от ръката ти. Не го ли постигнеш, никога няма да улучиш целта.

— Ти пък какво разбираш от тия работи? — изсумтя Ланс, докато спираше по средата на поляната и вадеше прашката от джоба си.

Кийра се разсмя и пристъпи към него.

— О, разбирам много повече, отколкото си мислиш. Мога и теб да науча. Искаш ли?

— Ами хайде де, какво чакаш? — троснато отговори той, но под грубия тон се криеше сянката на надежда, че тя наистина знае как да му помогне.

С едно неуловимо бързо движение Кийра се озова плътно зад него, притисна се към гърба му и изпъна ръце покрай неговите.

— Затвори очи, Ланс. Почувствай ме. Усети как се сливаме като две струи в потока. И запомни: видима или невидима, аз винаги ще бъда до теб, когато вземеш в ръце оръжие. Телата ни са едно цяло. Ръцете ни са едно цяло. Усещаш ли го?

— Да — отвърна дрезгаво той и потръпна, усещайки еластичния натиск на едва напъпилите ѝ гърди.

— Сега отвори очи съвсем бавно — прошепна тя, галейки ухото му с топлия си дъх. — Отначало всичко ще е в мъгла. После мъглата ще остане, но ще виждаш дървото по-ясно от всеки друг път. То също ще стане част от нас двамата... Ето, така... А сега прашката почва да се върти съвсем сама...

Нейде в дъното на душата си Ланс ахна от изумление. Светът се променяше. Всичко тънеше в сива мъгла — всичко, освен дървото отсреща. Въздухът нахлуваше в дробовете му като чист планински поток, изпълнен с енергия. Прашката се завъртя, покорна на две слети ръце — неговата и тази на Кийра. Въртенето ставаше все по-бързо, все по-мощно.

— Сам ще усетиш кога — прошепна момичето.

И Ланс усети. Сякаш хиляди невидими иглички се впиха безболезнено в цялата му ръка, той отпусна края на прашката, камъкът полетя напред и с пукот отхвъркна от средата на дънера.

Възторгът бликна из цялото му тяло като опияняваща вълна. Ланс изкрещя и подскочи с вирнати нагоре ръце, после се завъртя към Кийра.

— Хайде пак!

Но тя поклати глава. Очите ѝ изведнъж бяха станали строги.

— Не, Ланс. Помогнах ти за първата крачка, но останалото ще трябва да извървиш сам. Просто не забравяй усещането, че вече сме винаги заедно. Помниш ли го...

Тя не довърши. Нејде в далечината се раздаде тръбен рев на мамут и почти веднага от същата посока долетя приглушен вик:

— Ла-а-а-анс! Ланс!

Ланс застина с провиснала от ръката прашка. Викът се повтори, потрети.

— Е, докара си го най-после, глупакът му с глупак! — възкликна ядосано той. — Вечно се забърква в разни животински истории, сега и до мамутите е опрял. Ако го стъпчат, какво ще кажа на нашите?

И Ланс побягна напред. С крайчеца на окото си виждаше как Кийра тича през гората на няколко крачки вдясно от него, без да изостава. Странно, наистина я усещаше като част от себе си, като че нейната воля упътваше краката му сами да намират опора и да избягват препятствията. Това напомняше някакъв необикновен, ефирен танц между двама партньори — разделени и в същото време единни.

Дърветата оредяха, отпред просветна открито пространство и там, в края на гората, зърнаха нещо невероятно. На самия ръб на дълбока яма стоеше грамадната, космата фигура на мамут. Женска, досети се Ланс, без сам да знае откъде. Тя тревожно пристъпваше от крак на крак и ту надигаше хобота си нагоре да изтръби, ту посягаше надолу към ямата. Изправен до нея, Айдо я потупваше по рошовото бедро и говореше нещо успокоително. Изобщо не беше изплашен. Дори напротив, изглеждаше по-скоро въодушевен.

— А, дойдохте най-сетне! — подметна небрежно той. — Откога ви викам...

Ланс зяпна от изненада, въртейки глава ту към Айдо, ту към Кийра.

— Ама ти... ти я виждаш, така ли?

Айдо сви рамене.

— Много ясно, че я виждам. Не стойте там, ами елате да помогнете.

В този момент женската откъсна поглед от ямата и се обърна към новодошлите. В хлътналите ѝ черни очички блесна гневна тревога. Тя изсумтя заплашително и разтръска огромните си закривени бивни.

— Недей така, де! — взе да я увещава Айдо. — Това са Кийра и Ланс. Нищо лошо няма да му направят.

— На кого? — попита Ланс.

Вместо отговор брат му посочи надолу. Като се озърташе боязливо, Ланс пристъпи напред, надникна в ямата и пак ахна. На дъното се щуреше напред-назад малко чорлаво мамутче, цялото омазано в пръст. То издаваше жални звуци и опитваше да се изкатери навън, но всеки път падаше и после дълго не можеше да се изправи на крака.

— Ония от Крива могила са виновни — обясни Айдо. — Набили са си в главите, че мамутите им пасат маковите ниви, затуй залагат капани. Е, възрастните мамути са достатъчно умни, за да не се хващат, ама виждаш с малките какво става.

Женската изпръхтя отново, но погледът ѝ вече бе поомекнал. Тя бавно протегна хобот към Ланс, а той стисна зъби и не помръдна, докато грамадният звяр го душеше недоверчиво.

— Трябва някак да го измъкнем — продължаваше Айдо. — Аз опитах да го повдигна отдолу, ама е много тежко. Ако се хванем тримата...

Ланс огледа мамутчето, замисли се и цъкна с език.

— Пак няма да можем.

— Ами тогава бягай да донесеш лопата и кирка — предложи Айдо. — Ще разкопаем едната страна на ямата, та да може да се изкачи.

— Представяш ли си колко време ще трябва да копаем? — възрази Ланс. — Не, и така не става.

— Добре де, умнико! — ядоса се Айдо. — Вместо да критикуваш, вземи да предложиш нещо!

— И ще предложи! — закани се Ланс.

Хапейки съсредоточено устни той огледа ямата, вдигна очи към короните на близките дървета, пак сведе очи към мамутчето и внезапно подскочи.

— Открих!

— Какво? — бързо попита Айдо.

Но Ланс вече тичаше през гората към хана.

Когато се върна след половин час, майката изглеждаше още по-разтревожена, а малкото още по-изтощено. То вече нямаше сили да опитва да се измъкне, и само тъпчеше напред-назад с жално пъшкане.

Ланс смъкна от рамото си дългото намотано въже, което бе донесъл. Пусна го на земята, хвана единия край, пристъпи до най-близкия бук и пъргаво се изкатери до върха. Там върза въжето за ствола, подръпна веднъж-дваж, за да се увери в здравината на възела, после все тъй бързо се смъкна долу.

— И сега какво? — попита Айдо.

— Сега дърпайте с всичка сила!

Тримата стиснаха здраво въжето и задърпаха. Върхът на дървото се огъна, но това бе всичко. За повече не им стигаха силите.

Пъшкайки от умора и разочарование, Ланс понечи да разтвори пръсти, но в този момент стъблото на бука изскърца и бавно започна да се превива все по-надолу. Той вдигна очи и видя, че майката е вкопчила хобот във въжето, за да им помогне.

— Браво! — провикна се радостно момчето. — А сега дръжте и не пускайте!

С един скок се озова на дъното на ямата. Провря въжето под корема на слисаното мамутче, омота го веднъж, сетне още веднъж, сплете възел и извика, без да вдига глава:

— Отпускате бавно!

Въжето се изпъна, избуча глухо като басова струна, после тромавите крачета на мамутчето се отлепиха от дъното. С изплашен рев то бавно се издигна нагоре — педя, две, три. Ето, вече достигна ръба. Айдо и Кийра го задърпаха настрана, развързаха възела и малкото се озова на свобода. Майката затръби отново, този път радостно и победоносно.

Долу Ланс подскачаше и опитваше да се хване за ръба, ала рохкавата пръст се ронеше под пръстите му. Ненадейно нещо дебело и косматого обгърна през гърдите с могъща и в същото време ласкава сила. Лъхна го остър мускусен мирис, той литна нагоре като изстрелян от катапулта, после усети под нозете си твърда опора.

Минута или две всички стояха като замаяни до ръба на ямата, без да могат да повярват, че всичко е свършило. Майката душеше ту децата, ту собствената си рожба, която плахо се свираше между предните й крака. Ланс извади от джоба си голям краешник ръжен хляб и го протегна към мамутчето. То подуши недоверчиво подаръка.

— Хапни си, хапни! — насърчи го Айдо. — И на мен като ми се случи нещо лошо, най-обичам да си похапна.

Малкото пое краешника, сръчно го метна в устата си и замляска. Явно му се услади, защото вече без да се колебае, пъхна хобот в джоба на Ланс и с развълнувано сумтене почна да търси трохи.

Майката изтръби тихичко и го побутна с коляно. Мамутчето отвърна с недоволно сумтене. Изглежда, все още се надяваше да изрови нещо от празния джоб. След като още едно побутване не даде резултат, майката го плесна с хобот по дупето и този път то прекрати издирванията, макар и не твърде охотно.

— Взехте си беля на главата — промърмори замислено Кийра, докато тримата гледаха как майката и малкото се отдалечават с бавна, тежка стъпка. — Вие, човеците... и неандите, де... просто не знаете каква магия се крие в хляба. Е, за днес стига толкова. Крайно време е да се прибираме.

Докато си лягаха за кратка следобедна дрямка, преди да помогнат на Велд да ожъне нивата с ръж, Ланс промърмори:

— Значи виждаш Кийра? Ех, братче, олекна ми, като разбрах. Бях почнал да си мисля, че ми се привижда. А знаеш ли я коя е?

— Как коя? — учуди се Айдо. — Кийра си е Кийра. Май е племенница на Белия мъдрец.

Ланс се надигна на лакът.

— Белия мъдрец ли? Този пък кой е?

— Де да го знам — сви рамене Айдо. — Идва понякога да ми разказва разни умни неща — за животните, за билките, за болестите. А пък нашите не го виждат, също като твоята Кийра.

— Но кой е той? — развълнува се Ланс. — Има ли нещо общо с Черния конник?

— Де да знам, бе човек! Питай Кийра, тя сигурно знае. Хайде сега, заспивай, че работа ни чака!

С тия думи Айдо се завъртя към хладната стена и не след дълго засумтя тихичко — досуц както бе сумтяло мамутчето, докато ровеше из джоба на Ланс.

ПО СЪЩОТО ВРЕМЕ

ТЕРА

Беше една от онези нощи, които открай време са едновременно благословия, проклятие и магия за древните арабски земи. Нито полъх не трепваше в душния въздух; сребристо-синият сърп на Селена висеше ниско над неподвижните корони на палмите и прогонваше съня, пораждайки в сърцата някакъв неясен, тревожен копнеж. В такива нощи се раждат безсмъртни стихове, велики начинания и черни дела. Или пък просто най-сетне идва предутринна дрямка и отнася завинаги спомена за безсънните часове.

Нусафер Елхаджиб вървеше по пътеката между зеленчуковите градини и усещаше с наслада как откъм реката повява насреща му влажен, прохладен въздух. До самата вода спря, седна в меката трева, облегна гръб на една палма и затвори очи. Искаше да забрави за всичко на света, да забрави кой е бил и какъв е днес. И забравата наистина дойде, ала нито тя, нито дори пълноводието на хладния Нил можеше да отмие горчивия привкус на болка и ненавист.

Бяха минали може би десетина минути, когато нейде съвсем наблизко мек старчески глас произнесе сред тихия плисък на реката:

*О, Селена, ти спътнице моя и моя утеха,
само с тебе споделям печалния разказ за тежката
орис,
само ти ще узнаеш за всяка изстрадана горест
и за всичко, що скръбните дни ми отнеха.*

Елхаджиб отвори очи. До съседната палма стоеше прегърбен, изпосталял силует и той не толкова разпозна, колкото се досети, че това е уличният проповедник Джалал-ал Дин. В полумрака дрипите му изглеждаха снежнобели, сякаш милосърдната нощ се опитваше да превърне нищия старец в пратеник на Аллаха.

— Остави ме на мира, старче — изрече с досада момчето. — И тук ли не ще намеря покой?

— В такава нощ никой не бива да бъде сам, синко — отвърна светият човек. — Никой освен поетите и влюбените, броящи всяка минута до срещата със светилото на сърцето си.

— А аз искам да бъда сам — възрази упорито Елхаджиб. — Стига ми и мълчаливата компания на Селена. Тя поне никому нищо лошо не е направила.

— През устата ти говори високомерието на младостта — въздъхна проповедникът. — Знам, страданието дарява мъдрост и ти си почерпил от нея с пълни шепа. Ала ти липсва мъдростта на годините, а тя е съвсем различна, Абдул ал-Хакими.

Елхаджиб не усети как е скочил на крака. Дишаше тежко, а десницата му здраво стискаше ножа — всъщност обикновено парче наточена стомана, омотано с вехт парцал откъм дръжката.

— Кой си ти? — попита задавено той. — Откъде ме познаваш?

Белият силует на стареца се полюшна лекичко в полумрака.

— Кой съм аз? Труден въпрос задаваш, момко, и най-големите мъдреци на света не са успели да открият верния отговор. И аз като теб съм само една заблудена душа, скитаща по друмищата, що Аллах е разстлал пред нозете ни. Ала някога познавах баща ти, мъдрият Фатин ал-Хакими, и знам, че не би искал да те види такъв — мъртъв за света, безнадеждно отровен от черната жлъч на омразата. Казват, че откъсването е ястие, което се яде студено. Би ли искал да ядеш студен и лоясал вчерашен пилаф?

— По сметищата съм ял далеч по-лоши неща — процеди през зъби момчето. — Дори съм се бил с нокти и зъби за тях след...

— След пожара, нали? — тихо допълни старецът, след като той не довърши.

Пръстите на Елхаджиб отново се впиха в парцала около дръжката на ножа.

— Твърде много знаеш, старче — глухо прошепна той. — А знаеш ли какво ме докара дотук?

Проповедникът кимна и дългата му бяла брада се полюшна в сянката.

— Знам, синко. Баща ти беше свят човек, мъдрец и мечтател. Той носеше изцеление на хората, без да ги пита дали са бедни или богати. Сбираше знания за най-страшните отрови, за да ги превърне в лекарства и не се побоя да прекрачи в смъртната сянка на Прокълнатото дърво, дирейки там цяр за неизлечими болести. Ала казано е: *Който трупа познание, трупа печал*. Зли люде възжелаха да

се възползват от забраненото знание, а когато постигнаха своето, погубиха и него, и всичките му близки... освен теб.

Напрежението изведнъж се изпари от тялото на Елхаджиб и той се почувства безпльтен и олекнал като сапунен мехур. Отровата на омразата бе изчезнала, ала на нейно място се възцаряваше усещането за някаква фатална предопределеност, която го тласка безмилостно по отдавна предназначертан път.

— Тогава знаеш, че нямам избор — прошепна той. — Трябва да отмъстя за него, това вече е едничкият смисъл на моя живот.

— Избор винаги има — отвърна Джалал ал-Дин. — Ето ти първия избор: дали ще бъдеш Нусафер Елхаджиб или Абдул ал-Хакими. Дали ще поискаш да прегърнеш смъртта и отмъщението, или ще подириш корените на живота, за да продължиш делото на баща си. Тръгнеш ли по първия път, ти вече си мъртъв. Знам, това не те вълнува. Но продължиш ли нататък, ще стигнеш до нов кръстопът и там ще е най-трудният избор. Нека да ти разкажа една приказка.

— Голям съм вече за приказки — възрази момчето.

Проповедникът поклати глава.

— Никой не е твърде стар за приказки, синко. В тях е събрана мъдростта на света. Чуй какво ще ти разкажа сега, а после ако искаш, кажи, че е само бръщолевене на един изкуфял дъртак.

Той бавно седна до палмата, изпъшка тихо, облегна глава на стъблото и заговори с унесен глас, който се сливаше с ромона на реката.

КАМЪКЪТ НА ЛИХВАРЯ

Далече сред знойните пясъци на пустинята се крие зеленият и свеж оазис Сулва, където живеят добри, простодушни и работливи хора. А наред оазиса се издига голяма черна скала, от която блика студен и бистър извор. Бедуините я наричат Хаджар-ел-Мураби, тоест Камъкът на лихваря, и ето каква легенда разказват за нея.

Преди векове в оазиса Сулва пристигнал непознат чужденец. Обличал се в черно, ходел с наведена глава и изглеждал кротък и благ, но не поглеждал никого в очите.

Скоро плъзнала мътва, че чужденецът има много пари и е готов да обслужи на всекиго срещу скромна лихва. А хората там живеели бедно, тъй че първо един помолил за заем, после втори и трети. Не минала и година, а вече целият оазис бил задлъжнял към лихваря.

Лесно се взима заем, но трудно се връща. Видели хората, че няма надежда някога да се отърват от дълговете, които непрестанно нараствали като зловредни плевели. Тревога помрачила лицата им и смутила спокойния им дотогава сън.

Но нещата не свършили с това. Един ден лихварят застанал пред съвета на старейшините и казал:

— Чуйте ме, мъдри старейшини. Знам, че всички в оазиса имат дълг към мен. Ала аз не съм зъл човек. Готов съм да опростя дълговете до последната медна монета, ако ми дадете кладенеца, от който черпите вода за пиене и за посевите. А аз обещавам всекиму да давам вода и никому да не отказвам.

Посъвещавали се старейшините, разпитали хората от оазиса и накрая решили да приемат предложението. Тъй единственият им кладенец станал собственост на чужденеца.

Рано на другата сутрин много хора се отправили към кладенеца с кофи, стомни и мехове за вода. Но насреща им се изпречил лихварят с четирима въоръжени пазачи.

— Моята дума на две не става — казал им той. — Обещах да давам на всекиго вода без пари. Но не съм казал по колко. От днес ще получавате по две чаени лъжички на ден, а който иска повече, нека бъде тъй добър да си плаща.

Едва сега хората разбрали в какъв капан са попаднали. Ала вече нищо не можело да се направи, защото лихварят пазел кладенеца денем и нощем, и никому не давал вода на вересия.

А в оазиса живеела една бедна вдовица на име Лейла, която обичала своя невръстен син Ахмед като зеницата на очите си. Но ето че в дома ѝ дошла беда — Ахмед се разболял. Мятал се в треска, а пресъхналите му устни се напукали от жажда и клетата вдовица нямала ни капка вода да му даде. В отчаянието си Лейла грабнала една чашка и изтичала към кладенеца да моли лихваря за помощ. Той обаче отмерил две лъжички вода и рекъл:

— Толкова ти се полага за днес. Ако искаш повече — върви при Камилския кладенец.

Този Камилски кладенец бил изкопан в стари времена сред пустинята, край един изоставен керванджийски път на два часа пеш от оазиса. Отдавна никой не бил ходил натам и никой не знаел дали в него още има вода. Лейла обаче нямала друг изход. Взела въже, кофа и мех за вода, и тръгнала през пясъците под палещото слънце. Не два, а три часа вървяла, додето зърнала порутените останки от стената около кладенеца. В сърцето ѝ трепнала надежда, че ще може да напои с вода болното си дете и да сложи мокра кърпа върху пламналото му чело.

Но когато хвърлила кофата и я издърпала, видяла вътре само пясък. Кладенецът отдавна бил пресъхнал.

Смазана от отчаяние и безнадеждност, Лейла се запрепъвала по обратния път. Борела се да не заплаче, но пред очите ѝ всичко се мерзелеело, та не виждала накъде върви и без да иска се блъснала в една черна скала. Тогава не издържала. Проснала се до скалата, захлупила очите си с длани и заридала неудържимо.

И в този миг станало чудо. Щом сълзите ѝ капнали върху скалата, камъкът изведнъж се превърнал в облак черен дим, от който излязъл грамаден джин, привел се над падналата вдовица и гласът му прокълтял като гръмотевица:

— Клета жено, пригответи се да умреш!

Лейла вдигнала очи към страховития дух и попитала с треперещ глас:

— Защо да умра? Какво съм ти сторила?

— Чуй моята история — отвърнал джинът. — Някога аз бях могъщ и страховит предводител на всички джинове. Но един ден великият цар Сулейман ибн Дауд ни заповяда да му се покорим. Огромна магическа сила имаше той и никой не посмя да му възрази. Само аз дръзнах да се разбунтувам и влязох в схватка с владетеля. Ала нищожни се оказаха моите сили пред неговите. Накрая той ме превърна в камък и рече: „Така ще си останеш до края на дните, защото магията ми е всесилна и могат да я развалят само сълзите на добродетелна и почтена жена“. Тъй останах в скалата наред пустинята дълги векове. И през първия век си казвах: „Ако някоя добра жена ме освободи, ще я възнаградя със злато колкото не е виждала през живота си“. Но свободата не идваше и през втория век се зарекох: „Която жена ме спаси, ще я направя съпруга на най-могъщия цар на света“. Пак не дойде спасението. Разгневих се тогава и казах: „Освободи ли ме някоя жена, ще я погубя с немилостива смърт“. Затова се приготви да умреш, клетнице.

Въздъхнала Лейла и рекла:

— Щом такава участ ми е приготвил Аллах, коя съм аз, та да споря? Но имам една молба към теб, джине. Ще ми отговориш ли на три въпроса?

— Питай по-бързо — изръмжал джинът. — Нямам търпение да изпълня обета си и да се порадвам на свободата.

— Кажи ми — рекла Лейла — ако някой стопанин пусне кучето си и то ухапе пътник, кой е виновен — кучето или стопанинът?

— Ама че глупав въпрос — разсмял се гръмовно джинът. — Естествено, че е виновен стопанинът.

— А ако вятърът събори дърво — продължила Лейла — и то убие някого, кой е виновен — вятърът или дървото?

— Вятърът, разбира се — отсякъл нетърпеливо джинът. — Хайде, приключвай с приказките, глупава жено!

— Моля те само за още малко търпение — рекла Лейла. — Чуй как се стигна до твоето освобождение.

Разправила му тя тъжната си история и накрая попитала:

— Кажи ми сега, щеше ли да бъдеш свободен, ако не бях тръгнала да диря Камилския кладенец, и кой е причината за това?

Замислил се джинът дълбоко. После грабнал вдовицата, излетял високо във въздуха и след миг кацнал в оазиса, точно до кладенеца. А там лихварят стоял и зорко дебнел да не би някой да гребне вода без пари.

Застанал джинът пред лихваря и рекъл:

— Чуй какво ще ти кажа, лихварино. Днес тази жена ме отърва от магия и исках да я възнаградя щедро ето с това. — Той махнал с ръка и върху пясъка тупнал тежък чувал, от който се разсипали златни монети. — Ала после се усъмних. Тя казва, че сама, по своя воля била тръгнала към Камилския кладенец. Вярно ли е?

Щом лихварят зърнал златото, очите му пламнали и той се провикнал:

— Правилно си се усъмнил, премъдри джине! Тази жена лъже като презряно псе! Не е тръгнала по своя воля към Камилския кладенец. Аз я изпратих натам, моя е заслугата!

— Достатъчно чух — казал джинът.

Махнал отново с ръка и лихварят се превърнал в голяма черна скала. Ударил джинът с юмрук по нея, и отвътре тутакси бликнала струя кристално бистра, студена вода.

Провикнал се джинът с такава сила, че го чули из целия оазис:

— Нека тази вода бъде вечен спомен за чистите сълзи на една добра и много мъдра жена. — После се обърнал към Лейла и тихо добавил: — А ти, жено, вземи златото. Заслужи си го, защото ме научи никога да не прибързвам с решенията, а да гледам кое откъде идва.

След тия думи джинът отлетял незначайно накъде и повече никой не чул за него.

От тогава и до днес добрите хора в оазиса се радват на извора, разказват тази легенда за умната Лейла и вече никога не допуснали сред тях да се появи лихвар.

Когато гласът на стария проповедник заглъхна, в сянката на палмите се възцари дълго мълчание. Накрая момчето тихо попита:

— И каква е поуката от всичко това?

— Поуката, синко, е тази, че причината за едно или друго зло може да се крие по-дълбоко от най-очевидните истини. Ти си мислиш, че знаеш кому да отмъстиш. Ала всъщност може би има друг, още по-зъл враг, и предметът на твоята омраза не е нищо повече от обикновен инструмент в неговите ръце. Пътищата на света рядко са толкова прости, колкото ни се струват. Както е казал някога един древен мъдрец, сърцето ми подсказва, че още имаш някаква роля, за добро или за зло, преди да дойде краят; а дойде ли, жалостта може да реши съдбата на мнозина — включително и твоята.

Отново замълчаха. Елхаджиб се взираше в бледите лъчи на нощното светило, трептящи по водата, и се мъчеше да размишлява, ала усещаше само празнотата в гърдите си и някаква болка, окована като див звяр в самата сърцевина на душата му. А когато се озърна, старецът бе изчезнал също тъй безшумно, както се появи.

Дълги часове по-късно нощта отстъпваше над пустинята, повлякла дрипавите си поли от сумрак. Слънцето надничаше иззад хоризонта, готово да поеме жаркия си път през небосвода. Едно момче се прибираше с уморена крачка в бедняшките квартали на гробището и само не знаеше как се казва: Нусафер Елхаджиб или Абдул ал-Хакими, дали съдбата го е предопределила за отмъстител или за благодетел.

Момчето не се изненада, когато зърна на един ъгъл да седи Джалал ал-Дин с паничка за подаяния пред нозете. Спря пред него, сложи ръце на кръста си и предизвикателно заяви:

— Знай, старче, че не успя да ме убедиш. Всичките ти приказки тази нощ бяха само слова на вятъра.

Дрипавият проповедник изненадано вдигна глава.

— Не разбирам какво ми говориш, Хаджиб. Тази нощ изобщо не сме се срещали.

Нусафер Елхаджиб се взря в очите му и с тръпка на мистичен страх осъзна, че старецът казва самата истина.

Някой друг бе дошъл при него в нощния мрак на брега на Нил, ала дали пратеник на Аллах или на Иблис — едва ли някога щеше да разбере.

9

ВЕЧНАТА СЯНКА ЗАД ТРОНА

*Наоколо се носят зли мълви.
Такива неестествени разстройства
са плод на неестествени дела —
измъчваните умове разкриват
на глухите възглавки свойте тайни.
Тук нужен е не лекар, а духовник.*

Уилям Шекспир,
„Макбет“

Когато не е изложен на външни опасности, владетелят е заплашен само от тайни заговори, които лесно може да предотврати, ако направи всичко възможно да не си навлече омразата и презрението на народа. Най-силното средство срещу заговорите е владетелят да не бъде намразен от народа си. Всеки заговорник вярва, че смъртта на владетеля ще бъде посрещната със задоволство от народа, но когато е убеден, че народът няма да одобри смъртта на владетеля, той не се забърква в заговори, защото знае, че се излага на безбройни изпитания и трудности. Знаем от историята, че са правени много заговори, но малко от тях са успешни.

Николо Макиавели,
„Владетелят“

КОПЕРНИК

20 ОКТОМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Ръмеше ситен предиобеден дъжд и засега в градината нямаше работа. Другите градинари се бяха прибрали в една от бараките за инструменти, а Риго седеше отзад под навеса и лениво пушеше старата си лула от мамутова кост. Казваха, че този навик е вреден за здравето и със сигурност беше вреден за джоба, тъй като почти всичкият тютюн се внасяше от Тера. Долнопробните сортове гемотютюн, отглеждани из влажните области около Морето на кризите и Морето на плодородието, просто не заслужаваха уважението на нито един сериозен пушач. Така или иначе, Риго не се вълнуваше нито за здравето си, нито за излишните разходи. С този занаят едва ли щеше да доживее до дълбока старост, а от тайните фондове на канцлерството му плащаха достатъчно добре, за да си позволи някои дребни капризи.

Но дори и в мигове на почивка той никога не си позволяваше да се отпусне докрай. Тренираният му поглед забеляза движение по алеята откъм двореца и Риго завъртя глава натам.

Беше Ермелинда, облечена в съвсем нова небесносиня рокля със сребърни бродерии по корсажа. Докато тичаше под дъждеца, тя изглеждаше тъй прелестна, че нещо трепна в сърцето на Риго, но той веднага прогони неканеното чувство. Когато си имаш работа с властните и богатите, трябва много добре да знаеш къде е границата и никога да не я прекриваш. Неведнъж бе виждал докъде води нарушението на това правило.

Предполагайки, че момичето търси него, той стана и размаха ръка. Ермелинда го зърна, дотича под навеса и приглади влажната си коса. Не идва за упражнение, помисли си Риго, не и с тази нова рокля. Макар че би трябвало да тренира с всякакво облекло — бедата няма да пита как е облечена.

— Здравсти, Риго — кимна принцесата и се озърна. — Има ли някой наоколо?

Тонът на тия думи и нещо в погледа ѝ го накараха да се напрегне.

— Здравейте, ваше височество — отвърна сдържано той. — С какво мога да ви услужа.

— О, я стига! — намръщи се леко момичето. — Откога стана толкова официален? Дошла съм просто да си поговорим.

Тревогата на Риго се засили. От богатия си опит знаеше, че думите „просто да си поговорим“ задължително предвещават неприятности.

— Ами добре — съгласи се той и засмука лулата, за да не изгасне. — Имаш ли нещо конкретно предвид, или искаш да си побъбрим за времето? Стария Морион го болят коленете — казва, че се задавала буря...

— Зарежи коленете на Морион — прекъсна го нетърпеливо Ермелинда. Тя се озърна отново и дълбоко си пое дъх. — Риго... какво знаеш за доктор Арамян?

Ето какво било, помисли си Риго. Бръкнала е в змийското гнездо.

За да спечели време, той пак засмука лулата, подаде ръка изпод навеса уж да провери дали още вали, и отговори с подчертано небрежен тон:

— Ами... добър доктор беше. От най-добрите. Ясна работа, друг не биха държали в двореца. Три пъти ми е шил рани — ако ти покажа белезите, ще се възхитиш. Същинска фина бродерия. А как носеше на пиене... Гледаш го — излочил кило и канче, другите вече се търкалят под масата, а на него нищо му няма. — Той помълча и добави: — Умря някъде преди десетина години, не знам дали го помниш. Трябва да си била на пет или на шест.

— Как умря? — рязко попита принцесата.

Риго премрежи очи и се застави да говори все тъй лениво и равнодушно.

— Убиха го.

Ермелинда го гледаше втренчено и той бързо вдигна ръце.

— Не ме гледай така! Нямам нищо общо, честна дума. Просто една вечер се беше запилял по кръчмите из крайните квартали и го заклаха улични апаши. Само след две тери стражата залови убийците — кесията с неговите инициали още беше у тях. Берилиус ги разпита лично. Признаха си и ги обесиха по бързата процедура.

Принцесата не го изпускаше от поглед.

— Значи всичко беше ясно и чисто, така ли?

Риго въздъхна.

— Виж сега, момиче, нищо на този свят не е ясно и чисто. Имаше разни слухове, но кога ли не ги е имало? Особено като става дума за кралския лекар... Чуй какво ще ти кажа. Недей да се ровиш из тия стари истории. Или в тях няма нищо, или има неща, които е по-добре да не докосваш.

— И само това ли ще ми кажеш?

Мундщукът на лулата изскърца между зъбите на Риго. Изведнъж го обзе гняв. Не знаеше точно кога е станало, но въпреки цялата си предпазливост все пак бе допуснал глупостта да се привърже прекалено към момичето. Какво ме интересува, каза си той. Вече е достатъчно голяма, за да си носи последствията. Щом толкова настоява да знае, кой съм аз, та да ѝ преча?

А на глас отговори:

— Казах ти вече, имаше разни слухове. Доста народ си изпати заради тях, тъй че имай едно на ум. Разправяха, че баща ти е бил отровен. От Берилиус или от майка ти, а може би и от двамата. На стари години негово величество беше поомекнал, чуваше се дори, че искал да сложи край на враждата с Де Феро. А точно тогава се роди принц Ламборгин... Не знам момиче. Наистина не знам. Но ако кралят беше отровен, Арамян непременно щеше да разбере. И не казвай, че са го убили. Това стана цял месец след погребението. Докторът беше умен човек. Със сигурност щеше да духне, или поне да се застрахова по някакъв начин. Затова ти повтарям: не преобръщай старите камъни, никога не се знае какво може да изпълзи изпод тях.

Ермелинда продължи да се вглежда в очите му още една-две секунди, после рязко се завъртя и изтича назад към двореца.

Риго изруга полугласно и изтръска пепелта от изгасналата лула. От тютюна изведнъж му бе загорчало в устата.

Канцлерът Берилиус седеше зад бюрото и чертаеше върху лист новичък пергамент схема на тунелите от сънищата си. Не знаеше защо го прави и не се интересуваше. Напоследък се чувстваше великолепно — подмладен, изпълнен с енергия и целенасоченост, макар сам да не знаеше към каква цел се стреми. Спеше дълбоко, рядко сънуваше и се събуждаше освежен. Дните му се изпълваха с радостно очакване на онова странно и удивително нещо, което бе променило целия му живот.

Сянката.

На вид тя не изглеждаше нищо особено — просто колона от полумрак, смътно напомняща човешка фигура, забулена с плътен сивкаво-черен воал, през който прозираха само две пламтящи очи. И все пак нейните редки безмълвни появи пораждаха в сърцето на

канцлера трепет и наслада, каквато не бе срещал никога през живота си... освен когато имаше възможността да гледа или причинява физическа болка. Ала онази наслада беше греховна, помрачена от чувството за вина и необходимостта да я пази в тайна. Близостта на Сянката бе нещо съвсем различно. Тя носеше в живота му радост, смисъл и готовност да отдаде всичко в името на някаква велика цел, която рано или късно щеше да му бъде разкрита.

И ето, че сякаш в отговор на мислите му Сянката се появи. Застанала до прозореца, тя лекичко кимна навън... и изчезна. Но дори тази мимолетна поява бе достатъчна, за да се разтупти от възторг сърцето на стария канцлер. Той нетърпеливо скочи от стола, изтича към прозореца и погледна навън.

Долу, по парковата алея, тичаше под дъжда принцеса Ермелинда, облечена в новичка небесносиня рокля.

Дълго след като тя изчезна, Берилиус продължи да стои до прозореца, унесен в предположения и догадки. В паметта му отново и отново се връщаха тайнствените думи от съня: *Наближава денят на Чашата, заедно с нея идват три момчета и три момичета. Искam ги и ти ще ми ги дадеш.*

Беше ли Ермелинда едно от трите момичета?

Ермелинда тичешком влезе в стаята си, заключи вратата и спря задъхана. Озърна се, сякаш очакваше някой да дебне всяко нейно движение. Но разбира се, в стаята нямаше никого. Беше съвсем сама.

Тя измъкна от корсажа си стария бележник с кожена подвързия, разгърна пожълтелите страници, спря мимоходом поглед върху рисунката на прокълнатото дърво и стигна до последните редове, изписани уж със същия, но и съвсем различен почерк — забързан и разкривен, като че оставен от трепереца ръка.

Ego Magister Aramian confirmo in veritate Regem Zygartem non a mollitione cordis sed venenum mortuus esse. Hoc in casu interficionis meae notum sit.

Бе проверила три пъти превода на всяка дума и страшният смисъл на надписа оставаше запечатан с ледени букви в сърцето ѝ:

Аз, доктор Арамян, потвърждавам, че крал Зигварт е умрял не от сърдечен удар, а от отрова. Записвам това за в случай, че умра.

Представаше си как старият доктор трескаво записва жестокото откровение, после се озърта в търсене на сигурно скривалище, но нищо не е сигурно и накрая той пъхва бележника в отдушника на вентилацията като безнадеждно послание, отправено към когото и да било. После излиза и тръгва срещу незнайната си участ, за да не се завърне никога.

Но защо трябваше това послание да стигне точно до нея?

Принцесата пристъпи към ъгъла на стаята, отвори тайника под паркета и бързо натъпка бележника вътре. Не искаше повече да го вижда.

ТИХО

ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

27 НОЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Точно в средата на дънера имаше неголяма възловата хралупа. Камъкът с пукот се вряза в левия ѝ ръб, откърти треска от кората и отхвъркна настрана.

— Въздухар! — подметна подигравателно Кийра. — Целеше се в хралупата.

Ланс тайно ѝ показва юмрук зад гърба си, макар че изобщо не беше сърдит. Все още усещаше безплътното сливане на раменете и ръцете си с нейните, което вече успяваше да постигне почти при всяко мятане с прашката. После с лека тревога се озърна към Хурго Злитопор. Но разбира се, старият ветеран нито бе забелязал Кийра, нито бе чул нейната язвителна забележка. Просто стоеше и с нескрита изненада се вглеждаше в обеленото място на ствола. Когато се обърна към Ланс, в очите му грееше искрено одобрение.

— Браво, момко! Някои тренират с години, за да постигнат подобна точност, а други изобщо не я постигат... Слушай, не искаш ли да станеш прашкар? Това е почетна служба, ще знаеш. Чувал ли си историята как Дерал Тежкостъп повалил генерала на фейрите и тъй предрешил изхода от битката при Черните планини?

Момчето поклати глава.

— Не, татко иска да се науча на бой със секира. Дори казва, че ми е намерил достойно оръжие.

Хурго недоверчиво присви очи.

— Чак пък достойно... Какъв ще да е тоя необикновен топор, дето да си намери място при Велд Дългопладне?

— С острие от маскон — похвали се Ланс, но веднага прехапа устни. — Ама това е тайна. Няма да кажеш на никого, нали?

— Няма, няма — успокой го старецът. — Добре, щом искаш да се учиш при мен, ето ти новата задача. Виждаш ли онзи камък? Донеси го.

Момчето изтича между дърветата и се върна с голям ръбест камък, които тежеше поне три килограма.

— Сложи го сега в прашката — нареди Хурго.

— Това? — недоверчиво възкликна Ланс. — Искаш да метна тоя топуз? Няма начин, чичо Хурго! Как изобщо ще го развъртя, та да...

— Първо, не съм ти никакъв чичо! — строго го прекъсна старецът. — Ако искаш да те обучавам, ще ми казваш „стотник Хурго“. Второ, ще ме слушаш безпрекословно. Ако ти река „скачай“, само ще питаш колко високо. И трето, това е камък за близък бой. Няма нужда да го въртиш над главата си. Просто го слагаш в прашката, напъваш с всичка сила и го мяташ по дъга към целта. Хайде сега, редник Ланс Седмотер, опитай!

Ланс неохотно разпъна прашката на земята, сложи камъка по средата, хвана двата края и се озърна към своя наставник.

— По-смело — насърчи го Хурго. — Давай, редник! Врагът е пред теб!

За да усети тежестта на снаряда, Ланс подръпна леко краищата. Няма начин да метна това чудо, каза си той. Просто няма начин.

Но и не можеше да се откаже, виждайки изпитателния поглед на стареца. Затова напрегна рамене, рязко издиша и дръпна прашката с всичка сила. В първия момент му се стори, че снаряждът е пуснал корени и никога няма да се отлепи от земята. Сетне камъкът с изненадващ устрем излетя право нагоре и за част от секундата увисна на три метра над главата на Ланс. Усещайки какво предстои, момчето панически отскочи назад, препъна се в някакъв корен и падна по гръб. От силата на падането краката му се вирнаха право нагоре и това го спаси, защото камъкът тупна тежко точно там, където бе стоял преди миг.

Кийра се разкиска неудържимо. Старият Хурго не я чуваше, но и той се усмихваше под мустак. Ужасно сконфузен и ядосан, Ланс стана и изтупа праха от панталоните си.

— Не го взимай присърце, момко — успокой го Хурго. — Нали знаеш поговорката: „Първата палачинка винаги е на топка“. Близкото мятане е много по-трудно от далечното. Всичко става само по усет. Но ти имаш дарба, ще се научиш, просто ти трябва повече занимания. Хайде, довиждане засега...

Докато старецът се отдалечаваше от поляната, Ланс се обърна към Кийра.

— Ще ми помогнеш ли пак?

Тя огледа камъка със съмнение и поклати глава.

— Не ми се вярва да стане както предния път. Първо, за тая работа се иска сила. И второ, ако преди малко бяхме един до друг, щяхме да си изпатим и двамата... Не, няма начин. — Тя се позамисли и изведнъж очите ѝ заблестяха. — Слушай, като стана дума за палачинки, как мислиш... дали майка ти ще се съгласи...

Ланс сви рамене.

— Де да знам. Ако е в настроение, може и да стане.

— И ще ми изнесеш една-две, нали?

— Ами баща ти? — напомни той. — Нали не дава...

Кийра сбръчка носле.

— Хе, баща ми! Той изобщо няма да разбере. Пък и само аз ли съм му до главата?

— Добре — съгласи се Ланс и повтори: — Ако е в настроение, може и да ни се усмихне късметът.

Но тази тера късметът определено не беше на тяхна страна. Първият признак за нещо нередно бе малкият водовъртеж, който Ланс забеляза, докато на прибиране минаваше край басейна. Някой бе пуснал водата да се източва, макар и не с пълна мощ.

Под дневния навес баща му тъкмо носеше бира на трима пътници, чиито коне стояха на сянка зад кухнята. Ланс му махна с ръка и направи тайния жест „Къде е мама?“ — лек кръг с хоризонтална длан над главата. Велд кимна надолу и пак хлътна в кухнята.

Когато започна да слиза по стълбището, момчето чу добре познатото стържене и потропване на малката домашна мелница, което обясняваше причината за водовъртежа. Не бе ясно само едно: защо точно сега са се захванали да мелят брашно. Обикновено Пипа месеше по три пъти на ден и държеше хлябовете завити в ленени кърпи, за да не изсъхват.

Както обикновено, в общата зала царуваше полумрак, разсейван от трепкащите пламъчета на няколко борини. Слизайки от последното стъпало, Ланс най-напред зърна брат си. Айдо седеше оклюмал на табуретката в ъгъла и изглеждаше безкрайно виновен.

— Какво става тук? — изненада се Ланс.

— Кажи му, кажи му! — възкликна Пипа, излизайки от нощната кухня с обрашнени ръце. — Кажи му как прахосваш хляба, дете двамата с баща ти го изкарваме с пот на чело!

Айдо мълчеше.

— Знаеш ли какво прави? — завъртя се Пипа към Ланс. — Раздава хляб на мамутите! Като че ние го берем от дърветата!

— Ама, мамо, то беше само едно малко мамутче! — жално надигна глас Айдо. — Ние му викаме Душко, щото много обича да души...

Ланс усети гафа и взе да отстъпва към стълбището, но закъсня. Здравата ръка на Пипа го сграбчи за яката.

— И ти ли си замесен, непрокопсанико? Марш веднага да донесеш другата табуретка! Ще ми хрантутите вие мамутите! В гроба ще ида от вас двамата, тъй да знаете!

Има да чака Кийра за палачинки, помисли си Ланс, докато отиваше да донесе табуретката.

Но все пак имаше и светла страна. С компания наказанието се понасяше по-леко.

ТЕРА

ХАВАНА, КУБА

1 ДЕКЕМВРИ 1536 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Ектор Буска се събуди с пресъхнала уста и слабо, мъчително главоболие. Навън едва се разсъмваше и в стаята бе сумрачно, но дори

тази мътна светлина болезнено проряза очите му. Той се отпусна с въздишка върху смачканите, влажни от пот чаршафи. Под мрежата против комари беше задушно и открянатата врата към терасата го привлече с надеждата за свеж въздух.

Някой се размърда до него. Ектор се надигна на лакти, завъртя глава и видя стройното шоколадово тяло на гола млада мулатка. Изобщо не помнеше как е попаднала тук. Внимателно, за да не я събуди, той се измъкна изпод мрежата и за момент зърна в голямото стенно огледало отражението на тялото си — все още стегнато, но вече застаряващо, с гъсти, почти съвсем побелели косми по гърдите. Побърза да наметне халата, излезе бос на терасата и с наслада вдъхна соления морски бриз.

Градът още спеше. Наоколо нямаше никакви признаци на живот, освен рибарските лодки, които бавно се отдалечаваха от брега по сиво-синкавото огледало на океана. Ектор си помисли, че между тях със сигурност има поне една-две на неговите контрабандисти. Както винаги, бизнесът вървеше добре. Строгийт сух режим на черокийските власти предлагаше идеални условия за тайно пренасяне на алкохол, а това, че заловените биваха екзекутирани незабавно според древните племенни традиции, само придаваше пикантност на ситуацията.

Сред утринната тишина се раздаде тропот на копита. По пустия крайбрежен булевард бавно пристъпваше великолепен черен жребец. Ектор Буска го огледа с искрено възхищение и чак след това вдигна очи към ездача — висок костелив мъж на неопределена възраст с черни кожени дрехи, черна широкопола шапка и черна козя брадичка. Стори му се смътно познат. Но къде го бе виждал? И кога? Той се разрови из паметта си и изведнъж си спомни.

Беше преди много-много години в Лютеция, на брега на Сена. Все още младият Ектор седеше на тревата с бутилка вино и поредната си голяма любов, а онзи нахалник мина край тях — би могъл да се закълне, че яздеше същия кон — и най-нагло се загледа в момичето. Естествено, подобно предизвикателство не можеше да остане ненаказано. Ектор тутакси скочи на крака, измъкна меча от ножницата и хвана коня за юздата. Но когато предложи да уредят оскърблението още тук и сега, непознатият се разсмя гръмогласно.

— Драги приятелю, готов съм да се бия с теб по всяко време за каквото речеш. Само не и за това. Нима не осъзнаваш, че истинското

оскърбление би било да не се възхитя на дамата, с която имаш щастието да бъдеш? Простете ми дързостта, драга госпожице, но вие сте най-красивата грозна жена на Лютеция... не, греша — на целия свят.

А дамата се разсмя и се пресегна да перне с ветрилото си Ектор по глезена.

— Не ставай глупак, скъпи! Ако налиташ на всеки, който се загледа по мен, ще трябва да ме държиш под ключ или да ми сложиш фередже като муслимите.

Странно, сега черният конник сякаш усети погледа му. Извърна глава, кимна леко и вдигна ръка към периферията на шапката си. Ала жестът изглеждаше странно двусмислен — сякаш не толкова поздравяваше, колкото сочеше с пръст към белезникавия полумесец на Селена, увиснал високо в ясното небе.

Ектор вдигна очи нагоре. Сърцето му неволно се сви и той тихо прошепна:

— Ех, Ивон, Ивон...

Когато отново погледна към булеварда, от конника нямаше и следа.

КОПЕРНИК

8 ФЕВРУАРИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Зад прозорците на библиотеката се лееше пороен вечерен дъжд, който най-много след една тера щеше да премине в сняг. Слънцето бе залязло зад високите планински стени на запад, навън притъмняваше и ставаше все по-студено, но край запалената камина беше уютно и топло — чудесно място за бавен и задълбочен разговор.

— Ще ти призная нещо, учителю — каза принц Ламборгин. — Само недей да се сърдиш.

Магистър Равачандра се усмихна.

— Едва ли е нещо, което да ме разсърди истински, принце. Казвай.

— Вече... вече почти три години ме учиш на любомъдрие. С теб узнах безброй тайни на природата и хората, научих се да мисля... И все пак още не съм схванал кое е най-важното в тази наука. Може би съм лош ученик?

— Не, Ламборгин — поклати глава магистърът. — Напротив, твърде добър ученик си, щом осъзнаваш, че знанията ни винаги не достигат. Един древен мъдрец го е казал съвсем простичко: „Аз знам, че нищо не знам“. Това е същината на любомъдрието — да търсим смисъла на битието, да се питаме за какво сме дошли на този свят. Ето, чуй тези безсмъртни стихове:

*Да бъдеш или не? Туй е въпросът.
Дали е по-достойно да понасяш
стрелите на свирепата съдба,
или обнажил меч, да се опълчиш
срещу море от мъки и в таз битка
да ги зачеркнеш всички? Смърт... Заспиваш...
И толкова... И в тоя сън изчезват
душевният ти гнет и всички болки,
измъчващи плътта ни. Такъв завършек —
от бога да го просиш! Смърт... Заспиваш...
Заспиваш... И сънуваш може би?
Ха, тук е спънката! Защото туй —
какви ли сънища ще ни споделят
в тоз смъртен сън, когато се измъкнем
от брещната обвивка — то ни спира,
таз мисъл прави земните ни мъки
тъй дълголетни. Кой търпял би инак
безчетните камшици на века ни.^[1]*

Мекият глас на Равачандра звучеше тъй страстно и изразително, че момчето го слушаше със зяпнала уста и дълго мълча, след като стиховете свършиха. Накрая тихо попита:

— Откъде е това?

— От една древна пиеса — отговори възпитателят. — Казват, че била най-великата драма на всички времена, ала оригиналният текст не е надживял Армагедон и времената на хаос след него. Ентусиасти са го възстановили по памет и при това е загубено много. Не се знае дори

нито името на автора, нито какво е било оригиналното название на драмата. Някои изследователи твърдят че е било „Селцето“ — подигравателен намек за замъка, където се развива действието. Повечето обаче смятат, че пиесата се нарича „Шекспир, принц английски“.

— И за какво се разказва в нея? — попита Ламборгин.

— Все същата стара история — въздъхна Равачандра. — Неща, с които вече си се сблъсквал, или ще се сблъскаш някой ден. Вечната сянка зад трона — коварство, измена, убийство, властолюбие, алчност. Несъвършената човешка природа срещу идеята за власт като възплъщение на реда и закона.

— И все пак всички се стремят към властта — каза принцът. — Дори майка ми, която сама никога няма да носи короната, иска да стана хегемон — владетел на Селена и Тера.

— Това е невъзможно — бързо възрази магистърът. — То противоречи на всички божествени и човешки закони. Казах ти вече, самата идея за власт е идеална. Ако изсипеш купчина пясък, тя ще приеме най-съвършената форма — конус с широка основа и остър връх. Същото е и с обществото: основата е народът, по средата са благородниците, а на върха стои владетелят. Ала не се подлъгвай от това сравнение. Онова, което е естествено за мъртвите песъчинки, не може да се приложи към вечно подвижните и вечно недоволни хора. Колкото повече разширяваш основата на конуса, толкова повече ще се сплесква формата му от самата си тежест. Историята е съхранила имената на мнозина велики завоеватели: Александър, Цезар, Наполеон, Чингис, Хитлер, Сталин... И всички те са рухнали под товара на собствените си завоевания. Дори Магед, най-могъщият от тях, в крайна сметка се е провалил.

— Значи размерът е най-голямата опасност за една държава?

Равачандра поклати глава.

— И да, и не. Размерът разбира се има значение. Помисли си само как разстоянията затрудняват държавното управление. Вестите пътуват по телеграфа цяла тера и повече от единия до другия край на твоето кралство. Би ли могъл изобщо да ходиш, ако наредиш на крака си да пристъпи напред, а той се подчини едва след тера и половина? Не, разбира се. Но подобни затруднения могат да се решат чрез способни местни управници. Нищо обаче не може да промени

простата истина, че властта развъртава, защото попада в ръцете на порочни и несъвършени човешки същества. Чувал ли си легендата за цар Мидас?

— Не. Разкажи ми я, учителю.

— Е, добре, слушай. Преди хилядолетия живял цар на име Мидас. Той бил могъщ и богат, и накрая дотолкова се главозамаял, че решил да изнуди божествата. А тогавашният бог Дионис имал стар учител на име Силен, когото много обичал...

— Като теб — вметна Ламборгин.

— Може би — усмихна се Равачандра. — Този Силен имал една слабост — обичал да си попейва. За цар Мидас не било трудно да го упои и да го укрие в двореца си. После поискал от бог Дионис да му изпълни едно желание, за да освободи пленника. И знаеш ли какво пожелал? Всичко, което докосне, да се превръща в злато.

— Умно! — одобри момчето.

— Умно, но не съвсем. Отначало било много вълнуващо. Магията действала безотказно. Щом докоснел нещо, то ставало златно. Ала скоро Мидас се уморил и огладнял. Поръчал да му донесат храна... и в ръцете му тя се превърнала в злато. И още по-лошо — докоснел ли слугите, те също се превръщали в златни статуи. Като чули за това, всички избягали от двореца. Мидас останал сам да умира от глад и жажда. Чак тогава разбрал, че е получил от Дионис не благословия, а проклетие.

— И умрял ли?

— Не — поклати глава магистърът. — Дионис се смилил над него и му помогнал да се отърве от магията. Но в тази стара история има дълбока поука. Получиш ли власт в ръцете си — особено власт велика, над целия свят, ти ще се сдобиеш с подобно проклетие. Само че не злато ще сътворяваш, а пепел. По-точно пепелища. Попаднала в ръцете на несъвършен човек, идеята за абсолютна власт може да твори само зло.

— Значи на власт трябва да бъдат само добрите хора! — възкликна момчето.

— Не, принце, и това не е спасение. Не са страшни злите хегемони. Рано или късно хората проумяват какви са и се вдигат на бунт срещу тях. Страшни са добрите хегемони. Те вършат най-чудовищните злини. Ето ти една друга история. Преди почти две

хилядолетия на един южен терански остров имало лекар. Той бил богат, а народът на страната му — безкрайно беден. И лекарят посветил живота си на една цел: да помага безвъзмездно на страдащите. Хората го обикнали, дали му името Татко Доктор и го избрали за владетел на острова. Но властта преобразила добрия човек. Само за година-две той се превърнал в тиранин, от чието име треперели всички. Създал тайна полиция, способна на най-ужасни жестокости. А когато умрял, народът ликувал — но напразно, защото на негово място застанал синът му, наречен Малкият Доктор.

— И какво излиза? — разочарова се Ламборгин. — Значи нито добрите, нито лошите могат да управляват? Но какво да правя тогава?

Магистър Равачандра погледна възпитаника си право в очите и бавно изрече:

— И на това са намерили отговора древните мъдреци. Ти трябва да създаваш добро от злото, защото просто няма от какво друго да го създаваш. Ако питаш проповедниците на Черния път, те ще ти отговорят, че хората изначално са зли и трябва да ги управляваш със зло, жестокост и насилие. Белите проповедници пък ще кажат, че трябва да се придържаш най-строго към пътеката на доброто, без да правиш и крачка встрани. Ала нито единият път е правилен, нито другият. Абсолютното зло минава през големи успехи и неминуемо свършва с ужасяващ провал. Абсолютното добро е по силите единствено на хора, каквито се срещат веднъж на няколко века, ала винаги им е носило гибел. Верният път е друг, принце. Наричат го Сивият път — баланс между черното и бялото, поддържан от мъдростта. Ала малцина са успявали да го овладеят. Е, принце, времето за урока свърши. Някой ден ще поговорим за Сивия път, но няма да е сега.

[1] Тези стихове са преведени от големия български поет и преводач Валери Петров, когото се гордея да смятам за свой учител. Използвах този цитат в деня на преклонение пред неговата памет. Поклон. Б. а. ↑

10

РАЗДЯЛА С БЛИЗКИ ХОРА

*Но прати при Анчар веднъж
човек човека с властно слово,
и тръгна бързо онзи мъж,
и върна се в зори с отрова.*

*Донесе клея смъртен той
и клонче с помъртвели листи.
И по челото бледно — зной
като поток го беше плиснал.*

*Донесе и припадна, слаб,
пред шатрата, във порив сетен.
И мъртъв зърна своя раб
непобедимият владетел.*

*И с таз отрова зарази
стрелите князът бързотечни.
И с гибел черна порази
съседите в страни далечни.*

А. С. Пушкин,
„Анчар“

*Бе мислил, че може да върне за малко миналото и да се
сбогува. Бе мислил, че може да утеша скръбта или ако не я
утеша, то поне да я ускори, да я накара да поизбърза малко,
като се върне на мястото, където бяха щастливи. Но не
той властваше над скръбта, а тя над него. И през идните*

месеци и години очакваше скръбта да го научи на много други неща. Това просто бе първото.

Джулиан Барнс, „Брачни линии“

ТЕРА

АРАБСКАТА ПУСТИНЯ

18 ФЕВРУАРИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Пръстите на момчето неуморно стискаха и отпускаха двете гумени топки, докато крачеше през пустинята, без да се оглежда. Познаваше тъй добре пътя си, че можеше да го измине дори насън. Всъщност насън го изминаваше много по-често, но никога не знаеше какво го очаква накрая — радост или кошмар.

Отвъд хребета на поредната пясъчна дюна изведнъж се разкри целта му — малък оазис, сред който ослепително блестяха водите на езерце. Листата на палмовата горичка бяха провиснали морно под палещото слънце, а в самия ѝ край растеше ниска клонеста топола, по чиито вейки трепкаха завързани избелели парцалчета. Стари знаци на благодарност от изцелени хора. Ала вече отдавна никой не идваше тук. Хората смятаха мястото за прокълнато и със суеверен страх го заобикаляха отдалече.

Слизайки към оазиса, Елхаджиб забеляза, че неусетно е престанал да стиска топките и мислено се упрекна за това. Не биваше да се отпуска. Ръцете му трябваше да бъдат силни. Много силни.

Сърцето му се сви когато най-сетне зърна пред себе си онова, което палмите досега милосърдно бяха укривали от него — рухнали почернели стени, купчинки керемиди и камъни, стърчащи овъглени греди. Останки от един малък самотен дом, където някога обитаваха щастие, мъдрост и доброта. Той стисна зъби и прекрачи в руините.

Под една опушена каменна плоча в ъгъла се криеше неговата съкровищница. Елхаджиб повдигна плочата и измъкна от малката яма под нея три неща: обковано дървено ковчеже, стоманен лък и тежък колчан със стрели. Най-напред отвори ковчежето, изсипа вътре съдържанието на кесията си и въздъхна. Златните монети едва

покриваха дъното, а трябваше да стигнат догоре... и пак не се знаеше дали щяха да бъдат достатъчни, за да изпълни целта си. Но колко трудно, о, Аллах, колко трудно се печелеха тия монети, дори когато си готов на всичко за тях.

Той върна ковчежето на място, метна колчана на рамо и с лъка в ръка тръгна към пустинята. Спомни си как ковачът го сметна за луд, когато му обясни какво иска. Но Елхаджиб не беше луд — макар че понякога сам се питаше дали е така. Във всеки случай знаеше много добре, че единствено лък от стомана би пратил стрелата тъй далече, както изискваше безумната му мечта.

На около двеста крачки от оазиса той спря, сложи на китката си кожения предпазител и извади първата стрела от колчана. Беше тежка, цялата обвита в олово, за да тежи повече и да лети по-надалече, стига ръката, която я праща, да е достатъчно здрава. Елхаджиб зареди лъка, изпъна тетивата с всичка сила и пусна стрелата. После посегна за втора, без да поглежда къде е паднала първата. Засега не гонеше точност — само сила и разстояние. След година, след две щеше да дойде ред и на точността. А после...

Когато изстреля всичките двайсет стрели, той тръгна да ги събира. Беше боядисал перата им в черно, за да се виждат по-добре върху пясъка. И все пак събирането им винаги се оказваше бавна и досадна работа, защото въпреки цялото му старание оловната обшивка не беше добре разпределена и стрелите се отклоняваха в полет.

Последната стрела бе стигнала по-далече от предния път и това го зарадва. Явно ръцете му укрепваха. Той прибра стрелата в колчана, обърна се и сякаш го облъхна леден вихър, когато видя оазиса — тъй тих, тъй спокоен, като че ли зад палмите все още имаше гостоприемнен дом.

Ала дом нямаше. Нямаше го от онзи прокълнат ден, когато великата лекарска дарба на Фатин ал-Хакими погуби него и цялото му семейство.

Беше преди три години...

Доктор Фатин забеляза конете едва когато спряха пред къщата. Бяха девет на брой, върху осем от тях яздеха мъже с униформи на каирската дворцова стража, но не те породиха тревогата му. Стресна го

онзи, който яздеше начело — млад мъж с орлов профил и властен поглед, облечен изцяло в черно. На гърдите му блестеше златен накит с огромен изумруд, символ на втория по власт в страната — принц Ахмад, велик визир и наследник на трона.

Както се бе случвало неведнъж, докторът завъртя глава към сина си и кимна. Момчето разбра безмълвния сигнал, остави книгата и пъргаво се мушна под тезгяха. След минута вратата се отвори и принц Ахмад прекрачи в малкото дюкянче. Той плъзна недоверчив поглед наоколо, после се втренчи в стопанина.

— Знаеш ли кой съм?

Лекарят почтително сведе глава.

— Да, господарю.

Принцът се огледа отново.

— Сами ли сме?

Доктор Фатин разпери ръце.

— Виждате ли някого? Говорете спокойно, господарю. Вашият покорен слуга ще стори всичко по силите си, за да ви помогне. Какво страдание ви води насам?

— Здрав съм като камък — отсеке принц Ахмад и гласът му звучеше заплашително като удар на меч върху стоманен щит. — Друго ме води при теб, докторе. Казват, че си най-добрият в арабските земи, а може би и в целия източен свят.

— Тъй казват хората, повелителю, но те често преувеличават. Правя каквото мога за страдащите, а другото е в ръцете на Всемогъщия. Лекарят е само малкият пръст на неговата десница...

— Стига приказки! — нетърпеливо го прекъсна принцът. — Кажи ми... — Той се поколеба за момент. — Кажи ми... като лекар ти сигурно познаваш не само каквото носи живот, но и каквото носи смърт, нали?

Доктор Фатин изтръпна. Не за пръв път водеше такъв разговор и досега винаги бе прогонвал онези, които подхващаха тази тема. Ала не и днес. Прекалено могъщ властник стоеше пред него.

— Отровите ли имате предвид, господарю? — смирено попита той.

— Както щеш ги наричай! Понякога могат да бъдат и сетно лекарство срещу страданията, ще го отречеш ли, докторе?

— Мъдростта ви е велика, повелителю — отново се поклони Фатин ал-Хакими. — Да, понякога в моя занаят се е налагало да давам подобно сетно лекарство, макар и с болка на душа. Тежко решение е това и оставя незаздравяващи рани в сърцето...

Принцът раздражено махна с ръка.

— Остави това. Имам въпрос към теб. Вярно ли е, че няма отрова, която да не може да бъде открита подир смъртта?

— Вярно е, господарю. Отровите са безброй, ала всяка от тях оставя следа и един опитен лекар непременно ще я открие. Ето например най-често употребяваната отрова — арсеникът. Типичните прояви са остри стомашни болки, разстройство, повръщане, много тъмна урина и дъх на чесън. Бадемовият екстракт действа мълниеносно, но също има характерен мирис. Отравянето с опиати е милосърдно, ала се разпознава по свитите зеници...

— Спести си приказките, докторе. Значи ако ти дадат да прегледаш един покойник, ще можеш да разбереш дали е бил отровен или не.

— Съвършено вярно — кимна доктор Фатин. — Излишно е било да биете толкова път дотук, когато всеки опитен лекар можеше да ви го каже.

Гласът на принца изведнъж стана тих и заплашителен.

— Има причина да дойда точно при теб. И сега ще я разбереш. Не се ли славиш именно ти, Фатин ал-Хакими, като единствен в света познавач на Шажира Елноуд — Дървото на смъртта?

— Господарю! — възкликна лекарят с изтънял глас. — Кой ви изпрати при мен?

— Няма значение — усмихна се мрачно принцът. — Просто отговори на въпроса: би ли могъл да познаеш, ако някой е отровен със сок от това дърво?

— Това е безумие, повелителю — бързо заговори доктор Фатин. — Безумие е, кълна се! Вие не знаете за какво говорите. Да, смъртта ще дойде бързо, за по-малко от едно денонощие. Да, на пръв поглед ще изглежда като тежък вътрешен кръвоизлив, най-вероятно от спукана язва. Единственият признак ще се види едва дълго подир смъртта — тялото не изгнива, понеже тази отрова убива всичко живо, дори и невидимите буболечки, пораждащи разложението. Ала аз бих забелязал и други издайнически подробности. Първо — онзи, който е

дал отровата, ще се разболе. Тя трябва да се държи в оловна съдина и най-малкият допир до нея непременно ще предизвика изгаряне и мехури по ръцете на непредпазливия. Същото се отнася до приборите за хранене, които са имали допир с отровата.

— Много добре, докторе — пак се усмихна Ахмад. — А ако изчезне онзи, който е дал отровата? Ако изчезнат приборите, а тялото бъде погребано? Ще разбере ли някой?

Фатин ал-Хакими мълчеше и по челото му се стичаше пот, но не от жегата, защото в дюкянчето беше прохладно.

— Отговаряй! — настоя принцът. — Ще разбере ли някой?

— Не — прошепна дрезгаво лекарят. Той замълча отново, после изведнъж си възвърна гласа. — Но кой ще ви донесе сок от Прокълнатото дърво, господарю? Това е сигурна гибел — човекът няма да доживее, за да стигне до вас. Може би ще издъхне още под самото дърво.

Свито под тезгяха, изтръпналото момче чу как отговорът прокънтя като гръмотевица, макар че всъщност принцът не бе повишил глас.

— Ти, докторе. Ти си единственият, който е взимал сок от дървото и още е жив.

— Не! — възрази твърдо доктор Фатин. — Моите почитания, повелителю, но няма да го сторя. И не ще ме принудите нито със заплахи, нито с мъчения.

— О, ще го сториш — изрече почти ласкаво принц Ахмад. — Ще го сториш и то на драго сърце. Каж ми, драги, колко деца имаш?

— Две — отговори бързо лекарят. — Момче и момиче.

Принцът се разсмя.

— Не лъжи, докторе! Имаш четири деца — три момичета и едно момче. Чуй ме сега. След десет дни ще се върна и искам да получа от теб оловна съдина със сок от дървото. Не я ли получа, децата ще умрат. И жена ти, разбира се. А теб милосърдно ще оставя жив, за да помниш и страдаш. Мълчи! Не искам отговор, а действие. Помни, докторе, имаш само десет дни!

Принцът рязко се завъртя, излезе с широка крачка навън и се метна на коня.

Доктор Фатин ал-Хакими наведе глава. Изпод тезгяха синът му Абдул го гледаше с широко разтворени, блестящи очи.

— Излизай, синко — уморено изрече той. — Чака ни работа.

В малкото мазе под къщата имаше врата, която никога не се отваряше. Наричаха я Забранената врата. Доктор Фатин единствен знаеше какво има зад нея и затова сърцето на Абдул се разтуптя, когато видя баща си да я отключва. Очакваше там да е скрито съкровище, но гледката го разочарова. В тясната стаичка зад вратата нямаше нищо освен вехта дървена ракла, стол и писалище с разтворена книга върху него.

Бащата отвори раклата и се обърна към момчето.

— Помогни ми, Абдул.

Вътре имаше денк от насмолено платно — толкова тежък, че дори с общи усилия едва го измъкнаха от сандъка и трябваше да си почиват на два пъти, докато го изнесат на двора. Лекарят разгъна платното и отдолу се разкри нещо, което напомняше броня — кръгли метални плочки, защити една над друга като керемиди на покрив или като рибешки люспи.

— Какво е това, тате? — смаяно попита Абдул.

Баща му приклепна, хвана момчето за раменете и го погледна в очите.

— Това, сине, е моето наследство, а някой ден ще стане и твоето. Нашият род от векове изследва Дървото на смъртта. Мечтата ни е да използваме неговата страшна отрова за благото на хората — защото всяка отрова е и лекарство. Още прадядо ми е открил, че невидимата смърт прониква през всичко, освен през оловото. Затова създаде този кожен костюм, обшит с оловни плочки.

Момчето погледна със съмнение купчината олово.

— Как ще го носиш? Та той е толкова тежък!

— Издържа се някак — успокои го бащата. — Вече три пъти съм ходил с него до дървото.

— Ще се изпържиш в него! — възрази отново Абдул.

— Няма — усмихна се доктор Фатин. — Когато стигна до Дървото, първо ще изчакам да падне нощ и тогава ще го облека. Хайде, стига приказки. Помогни ми да навлека това чудо.

Трябваша им десет минути съвместни усилия, за да надянат тежката дреха върху тялото на Фатин. Тя стигаше чак до земята и го

закриваше целия, освен двата остъклени отвора пред очите и още един отвор пред устата, който му позволяваше да диша през няколко слоя марля.

Макар да знаеше, че под всичко това се крие любимият му баща, Абдул не можеше да се отърве от чувството, че пред него стои някакво зловещо чудовище — може би джин от старите приказки. А гласът, който прозвуча изпод качулката, бе точно като на джин — глух и страховит:

— Донеси сега кофа вода и ме облей от глава до пети.

— Защо, татко? — попита момчето.

— Трябва да бъдем сигурни, че нито капка няма да проникне до мен — отговори зловещият глас. — Хайде, побързай, че почвам да се задушавам!

Същата вечер доктор Фатин заръча на жена си да отведе децата при сестра си в Ел Фаюм и да не се връща, докато не получи вест от него. После натовари оловния костюм върху камилата и пое през пустинята към прокълнатото място, където растеше Дървото на смъртта.

За малкия Абдул гостуването при братовчедите беше истинска радост. С тях никога не скучаеше — те винаги измисляха нови игри, а и големият град предлагаше безброй развлечения. Вярно, от време на време с тревога се сещаше за баща си, но тревогата бързо отлиташе, заличена от наивната детска вяра, че родителите са най-могъщите хора в света и нищо лошо не може да им се случи.

Две седмици по-късно до Ел Фаюм стигна тъжната вест за смъртта на стария халиф. Из целия град увиснаха траурни знамена, ала увлечените в игри деца не им обръщаха внимание. После траурът отмина и животът продължи по старому под властта на новия халиф Ахмад.

Едва два месеца след онзи съдбоносен разговор доктор Фатин ал-Хакими се появи в Ел Фаюм. Изглеждаше тъй измършавял, посърнал и състарен, че жена му плесна с ръце и се завайка:

— Фатин! Слънце мое! Какво те е сполетяло?

— Нищо, жено — глухо отвърна той. — Сторих каквото трябваше и дано Аллах ми прости греха. Боях се, че може да стане и

още нещо, но всичко е наред. Време е да се прибираме у дома.

— А може ли да вземем Галиб да ни погостува за две-три седмици? Двамата с Абдул станаха неразделни приятели.

— Може — съгласи се Фатин, но очите му гледаха някъде в пустотата, сякаш изобщо не бе чул въпроса.

През цялото време на пътуването той си остана все така унил и замислен, но когато зърна отново оазиса, на лицето му се върна лека усмивка. Старата къща с белосани стени сякаш безмълвно го подканваше да продължи живота си и да изкупи с добри дела неволно сторения грях. Преди да прекрачи прага, Фатин стисна юмруци и мислено се закле да помага още по-усърдно на страдащите.

Ала съдбата не му даде този шанс.

На третата вечер след завръщането цялото семейство бе седнало да вечеря под лозницата в двора. Над пустинята царуваше звезден мрак и откъм езерцето полъхваше благословена прохлада. Петролната лампа, закачена над софрата, опитваше да се пребори с тъмнината, но успяваше да обрисова само един тесен светъл кръг около насядалите хора.

Фатин обра с пръсти последните зрънца ориз, въздъхна доволно, облегна се на стената и махна с ръка към сина си.

— Абдул! Бягай горе да ми донесеш лулата.

— Да, татко — отвърна послушно момчето, скочи на крака и изтича към горния етаж на къщата.

Там го завари бедата. Тъкмо бъркаше в чекмеджето на скрина до прозореца, когато от нощта като адски демони излетяха въоръжени конници. В светлината на лампата блеснаха саби, раздадох се писъци, плисна кръв и всичко свърши за броени секунди, ала на Абдул му се струваше, че цяла вечност е гледал през стъклото как падат мъртви баща му, майка му, сестрите му и братовчедът Галиб. Беше се вцепенил от ужас и кой знае защо най-много го потресе не самата смърт, а кървавите петна по бялата покривка. Мама няма да може да изпере това, помисли си той и изведнъж дъхът заседна на гърлото му, защото осъзна, че майка му вече никога няма да пере.

Долу конниците скочиха от седлата. Бяха облечени в черно, с черни превръзки през лицата, които оставяха открити само очите.

— Пребройте ги! — заповяда най-едрият, навярно предводител на шайката.

— Шестима — отговори след миг един от нападателите. — Точно както ни казаха: докторът, жена му, три момичета и едно момче.

— Добре — кимна главатарят. — Проверете дали са мъртви, запалете къщата и да се махаме. Господарят ще е доволен.

Пет минути по-късно злодеите язدهа през нощната пустиня, а пред тях танцуваха грозни, безформени сенки, хвърляни от пламъците на пожара в благословения малък оазис.

Вече не благословен, а прокълнат, оазисът се смалвяваше зад гърба на Абдул, докато накрая дюните го укриха от поглед. Момчето не се озърна нито веднъж. Там вече нямаше нищо за него, освен болезнени спомени и хладни кроежи за мъст. Абдул ал-Хакими можеше да загине в онзи пожар — и всъщност наистина бе загинал. От онази нощ на негово място се появи друго момче със сърце от камък и воля от стомана. Наричаха го Нусафер Елхаджиб и имаше една-единствена цел в живота: да пронже със стрела гърдите на халифа Ахмад.

Проблемът бе само един. Халифът нямаше ни най-малко желание да му се случи подобно нещо и бе взел най-строги мерки да предотврати всяка възможност за атентат.

И все пак имаше начин. Имаше. Ако стрелата бъде пратена от много далече... ако е много тежка, за да не се отклонява... и ако стрелецът е ненадминат майстор...

Елхаджиб знаеше какво му трябва. Стоманен лък — и стрела от маскон.

Бе изминал половината път, когато видя стареца да седи невъзмутимо сред пясъците, без да обръща внимание на непоносимата жегга. Приличаше малко на нищия проповедник Джалал ал-Дин, но човек би могъл да ги сбърка само отдалече... или под прикритието на нощния мрак край водите на Нил. Този тук беше облечен не в дрипи, а в снежнобели одежди, брадата и дългата му коса блестяха като сребро,

а прорязаното му от дълбоки бръчки лице излъчваше мъдрост и печална увереност.

Момчето спря пред него.

— Значи упорстваш в плана си, Нусафер Елхаджиб? — спокойно изрече старецът. — Не желаяш да продължиш делото на баща си.

— Делото на баща ми! — Елхаджиб се извърна и ядно плю в пясъка. — Какво му донесе то, освен смърт? Престани да ми досаждаш, старче! Не знам кой те праща — пъкълът или раят — но ако наистина си мъдър, би трябвало да разбираш, че за мен няма път назад. Нищо не ще ме върне към миналото. Нищо! Аллах може да ме погуби, но не и да ме спре.

— Ех, гордост на младостта — въздъхна старецът. — Не, момко, Аллах няма нужда да те погубва, за да ти докаже колко крехки и глупави са човешките планове. Особено когато зад тях не стои нищо друго, освен желанието за мъст. Добре, няма да те възпирам, щом така си избрал. Върви си по пътя и дано в края му намериш утеха.

Няколко секунди двамата се гледаха втренчено, после момчето тръсна глава, завъртя се и тръгна решително през пустинята. След стотина крачки се озърна през рамо... и не се изненада, като видя, че от странния старец няма и помен.

ТИХО

ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

11 МАРТ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Ланс се озърна към дърветата, но не видя никъде Кийра. Е, може би така щеше да е по-добре. Вече бе овладял близкото хвърляне, но нямаше никаква гаранция за успех, а не искаше да се излага пред нея. Стигаше му и това, че Хурго Злитопор стоеше на двайсет крачки от него и го гледаше с изпитателно присвити очи. Този път беше дошъл със секирата си и това изглеждаше добър знак за момчето. Стига да успееше да се представи добре.

— Е, момче, коя цел си избираш? — попита старият ветеран.

Ланс посочи един обрасъл с лишеи пън в отсрещния край на поляната. Хурго погледна натам и поклати глава.

— Далече е. Няма да ти стигнат силите.

Без да отговаря, Ланс стисна зъби и се наведе. Прашката вече лежеше готова на земята до него — изпъната, с тежкия камък точно по средата. Той хвана здраво двата края, напрегна мускули, изпробва тежестта и изведнъж вложи цялата си сила в добре отработеното движение. Прашката излетя нагоре, пръстите на момчето освободиха единия край, камъкът продължи полета си по висока дъга и тежко тупна само на две педи от пъна.

Хурго Злитопор одобрително цъкна с език.

— Брей, да му се не види! И окомер имаш, момко, и сила — само мъничко не ти достигна, но още си млад, тепърва има да трупаш мускули. Ние, неандите, имаме яки ръце. А и бързо се учиш. Не бях виждал някой да овладее близкото хвърляне само за четири дни. Пак ще те питам: сигурен ли си, че не искаш да станеш прашкар?

Момчето не отговори веднага. Харесваше прашката, обичаше онова странно чувство, което създаваше невидима връзка между ръката му, камъка и целта. То бе почти като магия. Но упоритото протакане на Хурго бе събудило у него духа на противоречие.

— Никакъв прашкар не искам да ставам — заяви разпалено той. — Ти обеща на баща ми да ме научиш на бой със секира.

— И думата ми на две не става — отвърна спокойно старият неанд. — Щом искаш, гледай.

Изведнъж бойният топор в ръката му рязко излетя нагоре, описа светкавичен кръг над главата му и подхвана вихрен танц из въздуха, прескачайки от едната в другата ръка, обикаляйки напред и назад, докосвайки земята и отскачайки светкавично нависоко. Накрая Хурго спря задъхан и кимна.

— Това ще искам от теб, редник Ланс Седмотер. Боят със секира не е груба сила, а изкуство. Сега разбираш ли защо исках от теб да се научиш да стреляш с прашка? Близката стрелба — заради замаха при вдигането на топора. Далечната стрелба — заради въртенето над главата. На първо време това ще искам от теб: да усвоиш до съвършенство вдигането и въртенето. Останалото е по-сложно, но с време ще те науча и на него. Хайде, дръж топора и се упражнявай, а аз отивам при баща ти, че от уроците ми пресъхва гърлото.

Ланс хвана секирата и трепна от изненада. Беше прекалено лека.

— Ама тя е от дърво — промърмори разочаровано той.

— А ти какво си мислеше? — усмихна се Хурго. — Че ще ти дам стоманена, та да се осакатиш при първата занимание ли? Зелен си още за истинска бойна секира, момко? Научи се да танцуваш началните движения, пък след ден ще дойда да те видя докъде си стигнал.

Останал сам, Ланс изпробва въртенето над главата, но бързо му омръзна и той отпусна ръка.

— Не е зле — раздаде се гласът на Кийра. — Ще трябва да опитаме заедно, както с прашката. Искаш ли?

Гласът ѝ идваше отвисоко и като вдигна глава, Ланс я видя на един клон. Беше наблюдавала през цялото време.

— Искам — охотно се съгласи той.

Тя пъргаво се спусна по клоните и скочи до него.

— Ама няма да е сега. Има нещо по-интересно. Открих в гората леговище с малки дългозъбчета. Знаеш ли колко са хубави? Да вървим да си поиграем с тях.

— И като дойде майка им, ще ни оглозга кокалите за нула време.

— Ама теб страх ли те е? — изненада се Кийра.

Честно казано, малко го беше страх, но за нищо на света не би признал това пред момиче. Особено пък пред Кийра.

— Да вървим — каза решително Ланс. — А после ще потренираме заедно, бива ли?

КОПЕРНИК

14 ЮНИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

— Ивон, Ивон! Да знаеш само какво...

Ермелинда прекрачи прага и застина като вкаменена. Не можеше да повярва на очите си. Захлупена върху масата, гувернантката ѝ плачеше неудържимо. Истински — с порой от сълзи и задавени сърцераздирателни ридания.

Принцесата се втурна към нея и я прегърна през раменете.

— Ивон, какво има? Какво е станало? Кой те обиди?

Госпожица Леверие само издаде някакъв нечленоразделен звук и посочи с треперещ пръст плоската дървена кутия върху масата. Съвсем объркана, Ермелинда огледа капака. Познаваше много добре както надписа CIGARILLOS DE CUBA, така и картинката с усмихната тъмнокожа жена в червена рокля и с пура в ръката. Точно в такива

кутии пристигаха любимите пурети на гувернантката. Без сама да знае какво очаква, тя повдигна капака и ахна. Върху една от пуретите бе нанизан златен пръстен с грамаден прозрачен камък, който при всяко потрепване на светлината хвърляше ярки дъгоцветни отблясъци.

— Ивон, това диамант ли е? — прошепна момичето.

Гувернантката кимна, без да спира да плаче.

— Откъде се е появил?

— А ти как мислиш, глупаво момиче? — изхлипа възмутено госпожица Леверие. — Да не си въобразяваш, че с моята мижава гувернантска заплата мога да си позволя да купувам терански пурети? Ектор ми ги праща, естествено. Ектор Буска от Хавана. Той е сложил пръстена вътре, няма кой друг.

Ермелинда изобщо не се обиди. Такава си беше Ивон — често даваше воля на езика, но никога със зла умисъл.

— Онзи Ектор Буска ли? Дето си ми разправяла за него? И сега ти праща пръстен с диамант? — Тя пак се загледа в камъка. — Ама... не е ли неприлично голям?

Госпожица Леверие подсмръкна, избърса очи и явно се поободри.

— Глупости, млада госпожице! От мен запомни: нито един диамант не е прекалено голям. Както казваме ние в Лютеция, диамантите са най-добрите приятели на жената. Пък и Ектор си е такъв. Обича всичко да прави с размах.

— И сега какво? — попита развълнувано Ермелинда.

— Сега сигурно някой ден ще пристигне на буен кон и ще ме грабне.

— А ти?

Гувернантката вирна глава.

— Аз ли? Ще го зашлева през лицето и ще го попитам: Къде беше толкоз години, негоднико?

— И няма да тръгнеш с него? — смая се принцесата.

— Ех, мило мое момиче... Да бях на твоите години, щях да хукна с него боса и по нощна риза. Но една жена си има и гордост, нали така? Пречупи ли се веднъж, остава пречупена за цял живот.

Ермелинда помълча и изведнъж прошепна с широко разтворени очи:

— Ивон, ами ако дойде на бяла каляска окичена с рози? Пак ли ще му откажеш?

— Като в приказките? — За момент очите на госпожица Леверие се замъглиха, сякаш наистина виждаше бялата каляска. — Не знам, Линда. Тогавя сигурно не бих имала сили да му откажа. Но мъжете не ги разбират тия неща, *ma cherie*. Просто не им е дадено да разберат. — Тя скръбно въздъхна и с рязко движение захлопна капака на кутията. — Е, какво искаше да ми кажеш?

— А, нищо особено. Чух, че скоро ще ни гостува знаменитата театрална труппа на Пертинели. Идват чак от Тера и ще ни представят музикалната комедия „Двамата неанди“. Няма да познаеш чия е музиката.

— Не ми е до гатанки, момиче! — намръщи се госпожица Леверие. — Казвай каквото ще казваш.

— На Айвашевски.

— Игор... — усмихна се през сълзи гувернантката. — Милият Игор... Толкова години не бях чувала за него. Е, хайде, върви си сега и ме остави да се наплача на спокойствие.

— Добре — бързо се съгласи Ермелинда. — Ще ида да питам шамбелана коя зала са предвидили за представлението.

Но вместо при шамбелана, тя веднага изтича при Хугберт и още от вратата изтърси:

— Хугберт, лесно ли е да се прати писмо до Тера?

— Най-напред добър ден, ваше височество — отговори икономът с лек упрек в гласа. — Да, лесно е, макар и скъпичко. Има куриерски кантори, които извършват подобни услуги. Лично аз мога да посоча поне три в столицата.

— А ако знам само името и града? Например... Например „Ектор Буска, Хавана, Куба“?

Докато изричаше това, Ермелинда следеше много внимателно изражението на Хугберт, но лицето му не се промени. Явно никога не бе чувал за Ектор Буска.

— Ако е уважаван човек, това би трябвало да е достатъчно. Във всеки случай ще ви уведомят, ако не успеят да го намерят. Желаете ли да отнеса писмото?

— Да, Хугберт, само че още не съм го написала. Изчакай половин час и ще ти бъда много благодарна за помощта.

Докато седеше пред писалището в стаята си, Ермелинда за пръв път изпита една странна болка — мъчителна и в същото време радостна. Знаеше, че това, което прави, ще я лиши завинаги от най-добрата ѝ приятелка в този студен дворец. И все пак ръката ѝ остана твърда, докато пишеше с най-изящния си почерк върху листа:

Уважаеми господин Буска,
Вие не ме познавате, ала искам да споделя с вас...

11

ТЕАТЪРЪТ НА ЖИВОТА

*Мадам, когато идвахме, се случи
да изпреварим странстващи актьори
и принцът прояви известна радост,
щом чу за тях. Те в замъка са вече
и тази вечер, ако се не лъжа,
ще му представят нещо.*

Уилям Шекспир,
„Хамлет“

КОПЕРНИК

22 ЮНИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Голямата зала за приеми още кънтеше от бурните ръкопляскания, когато Марцио Пертинели излезе иззад завесата и поведе тримата водещи актьори от трупата към кралската ложа. Кралица Филомена ги посрещна с широка усмивка. Днес беше в отлично настроение — както заради веселата комедия, така и заради възможността да си поговори със сънародник. Виждайки, че актьорите се канят да коленичат, тя ги възпря с рязък жест и протегна на водача им ръка за целувка.

— Радвам се да ви видя, синьор Пертинели. Комедията беше колкото чудесна, толкова и поучителна. Наистина ме впечатлиха тия стихове:

*... но крал от мен не става. Знам добре,
кrale на тоя свят е имало различни:
развратни и благоприлични,*

*сърца от злато и коварни твари,
предатели и искрени другари,
страхливци и безумни храбреци,
глупаци, лунатици, мъдреци,
ала в едно са те обединени —
с корона на главата са родени.
На крал такъв аз преданост дължа,
а другото нарича се лъжа.*

— Превъзходна памет, ваше величество — похвали я Пертинели.
— И много добра дикция. Ако можехте да излезете на сцената, бихте посрамили някои прехвалени актриси.

— Но с едно представление само ни възбудихте апетита — каза кралицата. — Би трябвало да останете поне за още две-три пиеси.

Пертинели изненадано се озърна към принц Ламборгин.

— Знаете ли, точно за това ни помоли и негово величество. За жалост турнето ни е планирано едва ли не по часове. Предстоят ни вечерни и нощни представления в Рейнхолд, Лансберг и Фра Мауро. Затова негово величество благосклонно се съгласи след ден да се върнем с пълна програма, ако нямате нищо против.

Филомена се пресегна и ласкаво потупа ръката на принца.

— Чудесно, момчето ми. Да планираш дори дреболиите — това е признак на истинския владетел.

— Би било добре обаче да пратите предварително списък с предвидените заглавия — обади се Берилиус. — Сам знаете, синьор Пертинели, че някои автори си позволяват твърде волни идеи. Дори стиховете, които нейно величество бе така добра да изрецитира, стъпват по границата на допустимото.

— Разбира се, ваша светлост — отвърна с поклон Пертинели. — Но смея да ви уверя, че правим всичко възможно, да не допуснем крамолни идеи на сцената.

— Стига сме говорили за политика — прекъсна го кралицата. — Подготвили сме скромно празненство във ваша чест. Надяваме се и останалите от трупата да уважат трапезата. А лично с вас, синьор Пертинели, ще се радвам да си поговорим за новините от Апенините. Теранските, не тукашните — добави тя и сама се разсмя на шегата си.

ТИХО

ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“

1 ЮЛИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Тази вечер в подземната зала на хана беше сравнително спокойно. Около дървените маси седяха неколцина постоянни клиенти, а в ъгъла четирима пътуващи търговци чакаха Пипа да им донесе пържена наденица и яхния от астрабени.

Доктор Ха тъкмо начеваше втората халба бира, когато по стъпалата залитайки се спусна Дарго Бързовзел и закуцука право към него. Десният крачол на панталона му беше пристегнат с вехт парцал, около който се разливаше тъмно кърваво петно.

— Помогни ми, докторе — изпъшка той.

Коленете му омекнаха и щеше да падне, ако Ха не бе скочил да го подпре.

— Хей, момчета, помогнете да го сложим на масата — обърна се докторът към останалите неанди.

Те веднага се втурнаха на помощ, доволни от неочакваното разнообразие в скучната вечер. С общи усилия разчистиха масата, настаниха Дарго по гръб на нея и докторът опипа пострадалия крак. За щастие нямаше нищо счупено.

— Как стана тая беля, бе Дарго? — попита съчувствено Ха.

— Ами... бях се разсеял днеска, докторе — изпъшка нещастникът. — А като се свечери и заваля сняг — гледам, дървата няма да ми стигнат за цяла нощ. Е, рекох си, ще трябва да отскоча до гората. Почнах аз да сека, пък топорът като се отплесна...

— Ясно — кимна Ха. Завъртя се, огледа останалите и кимна на ханджията. — Е, Велд, сега ще видиш, че твоето момче не си губи на вятъра времето при мен. Айдо, ела тук да закърпиш тоя заплес.

— Ама докторе, ти на едно дете ли ще ме оставиш? — изстена отчаяно Дарго.

— Млък! — срязва го докторът. — Като се научиш да сечеш дърва, тогава давай съвети! А сега ще си траеш и ще търпиш. Давай, Айдо!

Айдо пристъпи напред. Неандите се отдръпнаха да му сторят път и той неволно се изпъчи, усещайки страхопочитанието в погледите им.

— Най-напред му събуйте панталона! — изкомандва момчето.

— Ама... Пипа е тук... — измънка Дарго.

— То пък да имаш нещо за гледане! — тросна се Пипа, но все пак мина в кухнята.

Докато сваляха окървавения панталон, Айдо махна с ръка на Ланс.

— Ти бягай да донесеш гореща вода и чист парцал. А вие, доктор Ха, носите ли си торбата?

— Че какъде без нея? — ухили се докторът.

— Добре, ще ми трябва кривата игла, чист конец и шишенце спирт.

Доктор Ха се озърна многозначително към останалите.

— Защо ти е спиртът?

Момчето за миг притвори очи, после усърдно изрецитира:

— Защото свети Ескулап е казал: Преварявай всичко, що има допир до открити рани, а ако не може да се извари — почисти го със спирт. Тъй раната няма да се подлюти.

— Личи си моят ученик! — гордо изрече докторът.

— А не може ли и малко спирт вътрешно? — помоли Дарго.

— Не може — отвърна сериозно момчето. — Спиртът е скъп.

— Ех, така ще си ида мърцина... — изпъшка страдалецът.

Ланс дотича от кухнята с котле гореща вода и чист парцал. Айдо грижливо избърса мястото около кървящата рана — първо с вода, после със спирт. След това положи длани върху пострадалия крак, отметна глава и затвори очи.

— Какво прави? — прошепна някой в настаналата тишина.

— Шшшшт! — тихо отвърна доктор Ха. — Гледай!

Измина минута, после още една. Изведнъж Дарго ахна.

— Докторе, ама то... Вече не ме боли. Какво направи това момче?

— Това момче, както го наричаш — заяви високомерно Ха, — е мой ученик и има ръце на целител. Велик доктор ще стане от него и някой ден ще се гордеете, че такъв неанд се е родил в нашето село. Продължавай, Айдо!

Като разтвори внимателно раната, момчето я избърса отвътре с парцалче, натопено в спирт. После бръкна в торбата, извади оттам гърненце с фин кафеникав прах и го показа не толкова на лекаря, колкото на останалите.

— Дъждовна гъба, наричана още калвация. Чудесно средство срещу загняване.

Той посипа в раната две щипки от кафявия прах, след това вдяна иглата, избърса я със спирт и започна да шие.

Тук вече Велд не издържа и закри очи. От малък не понасяше да гледа кръв. Отвори ги едва когато чу сина си да казва:

— Готово. Дайте му да пие вода...

— Не може ли поне малко бира? — попита с надежда Дарго.

— Не може! — авторитетно отсече Айдо. — Вода. Може и малко боров сироп за подсилване. А после го отнесете да поспи в някоя от свободните стаи. Сега се нуждае от почивка.

Нареждането бе изпълнено усърдно и експедитивно. Когато неандите отново насядаха около масите, доктор Ха доволно засука грамадните си бакенбарди и потупа момчето по рамото.

— Браво, Айдо. Много добре се справи. Не ме изложи пред баща си — нека види, че имаш способен учител.

При тия думи Хурго Злитопор скочи от стола и се изпъчи пред лекаря.

— Много ти знае устата, докторе! Да не мислиш, че само ти умееш да учиш младите? Хей, Ланс, бягай да си донесеш учебния топор и покажи на почтената публика какво си научил от мен досега!

— Слушам, стотник Хурго! — отвърна Ланс и изтича за дървената секира.

За пръв път щеше да изпълнява движенията пред други зрители освен Хурго и Кийра — и това малко го плашеше, докато заставаше под любопитните погледи на клиентите. Но той затвори очи, пое си дълбоко дъх и се съсредоточи. После топорът заигра в ръцете му точно както бе показал Хурго през онзи пръв ден: рязко нагоре, кръг над главата, дъга на нивото на кръста, прехвърляне в другата ръка, обиколка напред и назад, свеждане до земята и светкавичен отскок нависоко.

Неандите цъкаха с езици и сипеха коментари:

— На това малкото да не му излезеш насреща.

— Да бе, ще те разсече и окоето му няма да мигне.

— Ама топорът е дървен.

— Ами ако беше истински?

— Ако беше истински, плюя си на петите и дим да ме няма.

Серията приключи. Ланс спря и умората го налегна изведнъж. Той залитна и бързо седна, преди някой да забележи колко е изтощен.

— Хубаво е, че си левичар... — промърмори Хурго Злитопор. — Всъщност и хубаво, и лошо.

— Защо? — тревожно попита Велд.

Хурго отпи от халбата си и обясни:

— Левичарите по-лесно усвояват похватите на Черния път. Така могат да станат ненадминати бойци. Ама е опасно. Увлечат ли се, могат да стигнат до гибел. Някой ден ще пратя момчето горе в манастира да си поговори с ратник Гозамбо. Той разбира от тия неща — бил е голям човек в ордена на Магедонистите, но изпаднал в немилост.

— Как така? — намеси се Пипа, която току-що бе сервирала на търговците. — Нали казваш, че е опасно?

— Опасно е, ако не се владееш — отговори сериозно Хурго. — Затова казвам: рано му е още. След време ще почне да разбира кое как стои. А и аз ще го съветвам как да избегне капаните на Черния път. Не бой се, Пипа, няма да оставим момчето да погине...

— Дано... — въздъхна Пипа и влезе отново в кухнята.

КОПЕРНИК

ПО СЪЩОТО ВРЕМЕ

— Какво толкова спешно има, бароне? — попита недоволно Филомена. — Не можеше ли да изчака до сутринта?

— Простете ми, ваше величество, но мисля, че не може — отговори с поклон канцлерът. Преди два часа получих по телеграфа списъка с пиесите, които смята да ни представи Пертинели при следващото си гостуване. Ето, вижте.

Кралицата пое листа от ръката му и зачете заглавията.

„Двамата неанди“ (комедия) — повторение

„Любовта е сляпа“ (комедия)
„Изгубената дъщеря“ (трагедия)
„Лихварят с дългите уши“ (комедия)
„Северина“ (трагедия)
„Шекспир, принц английски“ (трагедия) — по лично
желание на негово величество Ламборгин

Последното заглавие беше подчертано на два пъти. Филомена го прочете още веднъж и се навъси.

— „Шекспир, принц английски“? Това да не е онази пиеса... „Има нещо гнило в Англия“?

— Същата, ваше величество — потвърди Берилиус.

По лицето на кралицата избиха червени петна.

— Възмутителен пасквил! — повиши глас тя. — Какво си въобразява Пертинели, та иска да ни представи тази отвратителна гавра с кралската власт?

— Пертинели няма вина — бързо каза Берилиус. — Нали видяхте какво е написал: по лично желание на негово величество Ламборгин. Позволих си да изясня как стоят нещата. Интересът на негово величество към пиесата е бил предизвикан от някои забележки на магистър Равачандра.

— Равачандра? Тая тиха вода... Що за човек сме поканили да възпитава принца, бароне?

Берилиус сви рамене.

— Ако си спомняте, аз от самото начало не го одобрявах, ваше величество.

— Добре, добре! — махна с ръка Филомена. — Мразя този ваш навик вечно да излизате прав. Ще се погрижите ли да ни отървете от компанията на Равачандра?

— Разбира се, ваше величество. Позволете да се оттегля.

КОПЕРНИК

18 ЮЛИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Обедната жега все още не бе проникнала през дебелите стени на дневния дворец, но всички вече се бяха оттеглили в подземните покои

докато отминат най-горещите тери. Коридорите пустееха и стъпките на Риго глухо кънтяха под каменните сводове.

Ненадейно иззад един ъгъл пред него изскочи Ермелинда и той неволно изтръпна като видя лицето ѝ. Момичето беше разярено — така разярено, че Риго направи крачка назад и примирително вдигна длани пред себе си.

Принцесата отвори уста, поколеба се в търсене на думи и заби обвинителен пръст в гърдите му.

— Ти ли беше?

Риго се обърка.

— Чакай малко... За какво питаш?

— Питам ти ли беше — повтори тя.

— Не те разбирам — разпери ръце той. — За какво ми говориш?

Гласът на Ермелинда стана убийствено язвителен.

— Говоря ти за това, че прогониха Равачандра — единствения свестен човек около брат ми. Няма начин да не го знаеш. Сигурно знаеш също, че го обвиниха в кражба. Намериха в стаята му част от накитите на кралицата. Затова питам: ти ли беше?

Риго наведе глава, за да не вижда пламтящите ѝ очи.

— Да, аз бях — тихо призна той.

Принцесата се задъха от ярост.

— Знаеш ли какво си ти? Един обикновен наемник, една продажна твар, готова на всичко заради мизерно заплащане! И като си помисля, че те смятах за свой приятел! Нищожество!

Думите го улучиха право в сърцето, но сърцето на Риго отдавна бе защитено с ледена броня. Той усети как в гърдите му се надига гняв, който не отстъпваше на гнева на момичето пред него?

— Ами ти, млада госпожице? Коя си ти, та да ме съдиш? Или си въобразяваш, че си по-малко продажна от мен? Позволи ми да те просветля: не е така. И ти заплащаш за хубавия си живот, като си затваряш очите пред онова, което ти готвят. Рано или късно ще те продадат като добитък на някой похотлив стар херцог. Могат да го наричат както си искат — годеж, брак — но всъщност е чиста покупко-продажба. Затова си затваряй устата, малката!

За секунда Ермелинда се вцепени, после изсъска и се нахвърли върху него като побесняла котка. Целеше се в очите му, но той успя

донякъде да отбие удара и ноктите ѝ оставиха кървави бразди по лицето му.

Разяреното момиче бе забравило всички уроци, получени от онзи, когото нападаше сега. Сипеше напосоки безразборни удари, а Риго, объркан както никога през живота си, поемаше част от тях, други успяваше да отклони или да отбегне. Накрая той се видя принуден да я сграбчи с две ръце като в клещи и да я притисне към себе си, за да усмири атаката.

И стана нещо, което никой от двамата не можеше да предвиди.

Устните им се срещнаха.

Това не бе нито любов, нито омраза, а някаква дива борба — като в ръкопашните схватки, които бяха разигравали десетки пъти. Устната на Риго се сцепи и двамата усетиха вкуса на кръв, опияняващ като скъпо теранско вино. Тя бе обрамчила лицето му с длани, той я стискаше тъй силно, че ребрата ѝ пукаха. Залитнаха, блъснаха се в стената, продължиха да се целуват.

А сетне се озоваха на две крачки един от друг, замаяни и задъхани.

Двамата заговориха едновременно.

— Ваше височество...

— Риго...

— Ваше височество — повиши глас той. — Това беше лудост и не бива да се повтаря! Никога!

— Риго... — повтори тя.

— Млъкни, хегемоните да те вземат! — изруга той. — Момиче, имаш ли капка ум в главата? Ако съм жив в моя занаят, то е защото винаги съм си знаел мястото. Винаги съм знаел коя черта да не прекрочвам. Чуй ме, принцесо, ако поне мъничко държиш на мен, отсега нататък ще стоиш настрани. Разбра ли?

Без да чака отговор, Риго се завъртя и със забързана, несигурна крачка се отдалечи по коридора.

Ермелинда изтича към стаята си. Всичко се замъгляваше пред очите ѝ, и това я накара да недоумява, докато осъзна, че плаче.

24 АВГУСТ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

ОСТРОВ ТИМОХАРИС, 27° С.Ш., 13° З.Д.

На половината път от пристанището към странноприемницата Алекс спря и се обърна назад. Макар и отдавна позната, гледката винаги спираше дъха му от възхищение.

Нощта падаше над града, мракът прииждаше и улиците притихваха. Ала през огромната арка на портала, надвиснала над залива, нахлуваха снопове ослепителна дневна светлина, чиито лъчи обливаха със злато водите на пристанището, швартованите край кея кораби и дългите редици пристанищни складове. Точно в момента под арката минаваше фрегата с издути платна от топлия терански вятър и графът изпита старата тръпка на страхопочитание пред могъществото на Древните. Само за миг този кораб бе изминал разстояние, за което биха му трябвали поне две години плаване — разбира се, ако изобщо имаше воден път между двата свята.

Днес действащите портали се брояха на пръсти, но Алекс знаеше, че някога са били стотици. Повечето бяха престанали да работят и стърчаха наред равнините или по морските брегове като безполезни паметници на някогашното величие. Други може би все още действаха, укрити под водите на моретата.

За кой ли път Алекс се запита какво би било да живее в онази велика епоха. И какъв ли би бил. Вероятно все същият, помисли си той и се усмихна.

— Извинете, благородни господине.

Алекс стреснато се завъртя и неволно докосна дръжката на меча, но веднага отдръпна ръка. Човекът пред него изглеждаше съвсем прилично: застаряващ слаб мъж с рядка прошарена коса, облечен в закърпени, но чисти и спретнати дрехи. Мاستилницата и калъфът за пера, закачени на колана му, издаваха, че е писар — навярно в пристанищната или митническата администрация.

— Да — отвърна любезно графът. — Какво ще обичате?

Непознатият протегна ръка напред, разтвори пръсти и Алекс тихо ахна, когато видя върху дланта му правоъгълна черна пластинка колкото карта за игра.

— Един човек ми заръча да ви отведа при него — обясни писарят. — Ако нямате нищо против, разбира се. Каза, че вече веднъж сте разговаряли.

Графът мълчаливо кимна. Това явно бе достатъчен знак на съгласие, защото писарят се обърна и тръгна към пристанището, после

зави покрай мрачните грамади на складовете и накрая спря пред неизмазана двуетажна сграда със стени от грубо издялани каменни блокове.

— Тук — посочи той боядисаната в зелено врата. — Средната стая на горния етаж. Приятна вечер, благородни господине.

Алекс се поколеба за момент, после решително отвори вратата и се изкачи нагоре по скърцащи дървени стъпала. Тук беше почти съвсем тъмно, затова той докосваше стената с лявата си ръка, а дясната не отръпваше от дръжката на меча.

В сумрака на горната площадка едва се различаваха три врати. Графът отвори средната и прекрачи в сенчеста стая, осветена само от оскъдните терански дневни лъчи, навлизащи през прашния прозорец. Мебелировката беше оскъдна — протрит килим на пода, грубо дървено легло в ъгъла, маса и два стола. Без особена изненада Алекс видя зад масата да седи мъж в сини работни дрехи с червена качулка, закриваща цялото му лице.

— Ето, че отново се срещаме, граф Медлер — изрече любезният мек глас. — Заповядайте, седнете да поговорим.

Алекс придърпа стола и седна от другата страна на масата. Опита се да прецени що за човек седи срещу него, но не стигна подалече от очевидното: висок, слаб, добре възпитан и без съмнение много умен.

И много опасен, добави си той на ум.

— Боя се, че при предишния ни разговор може да сте си съставили погрешно мнение за мен — заговори Червената маска. — Бих искал да ме смятате за приятел, а ако това е невъзможно — поне за съюзник.

— Трудно е да приемеш някого за приятел, когато те изнудва — възрази графът.

— Точно това имах предвид, граф Медлер. Вие виждате в мен онова, което вижда целият свят: един всемогъщ и тайнствен престъпник. Не крия, че по принцип тази роля ме устройва — особено като параван за истинските ми цели. Но за изминалата една година от предишния ни разговор се случиха много неща. Мрачни времена се задават, драги ми графе. По-мрачни, отколкото можете да си представите. И в такива времена всяка дружеска ръка е по-скъпа от

злато. Затова повтарям: бих желал да бъдем приятели, или поне съюзници. Как мога да ви убедя, че съм искрен?

— Много добре знаете как — отговори Алекс, опитвайки да се пребори с инстинктивната неприязън към този странен човек. — Дайте ми онова, което искам... или поне кажете при какви условия мога да го получа.

Червената маска вдигна пръст.

— А! Ето, че почваме да говорим по същество. Но точно тук възникват проблемите, граф Медлер. Нека ви дам един хипотетичен пример. Представете си, че пред вас стои слепец, който желае само едно — да върви напред. Вие обаче виждате, че стъпките му водят към пропаст. Няма ли да го възпрете?

— Твърде неясен пример ми давате... впрочем как да ви наричам?

— Обикновено не ме наричат никак. — Гласът на Червената маска звучеше леко развеселено. — Но когато все пак се налага, предпочитам името Янус. Може би сте чували за него — двулик античен бог на вратите.

— Добре... Янус — съгласи се Алекс. — Да разбирам ли, че аз съм слепец и вървя към пропаст?

— Донякъде. Заслепява ви надеждата да откриете изгубения си внук. Но кажете ми, граф Медлер, ще можете ли да го опазите? Не, не бързайте да отговаряте. Първо си припомнете как изгубихте неговите родители. И разберете едно: животът на това момче е застрашен не само от могъщи врагове, но и от... нека ги наречем свръхестествени сили.

Алекс не успя да се въздържи от скептична гримаса.

— Не вярвам в свръхестественото — или поне не вярвам, че се намесва пряко в живота ни. Дайте ми меч в ръката, верни другари и палуба на добър кораб под нозете, с останалото сам ще се справя.

— А пророчеството? — меко напомни Червената маска.

— И в пророчеството не вярвам. За мен то е измислица на невежи и суеверни люде.

— Можем да спорим по въпроса, но сега не му е времето. Няма да отречете, обаче, че повечето хора вярват в пророчеството, било то вярно или не. И тази вяра сама по себе си е сила, с която трябва да се съобразявате. Извинете ме за грубостта, но знаете не по-зле от мен, че

именно заради пророчеството загинаха синът ви и неговата съпруга. И от тогава същата заплаха тегне над техния син. Затова ще повтори въпроса: как ще опазите момчето, ако ви помогна да го намерите?

— Какво толкова сложно има? — сви рамене Алекс. — Ако знам къде е, веднага ще го прибера на сигурно място в Капела, където не могат да припарят агенти на кралската власт.

Смехът, който се раздаде изпод качулката, не прозвуча обидно — беше по-скоро съчувствен, отколкото снизходителен.

— Защо им е да припарват, когато вече имат на място свой човек? Странно нещо са честните хора като вас, графе. Учудвам се, че за толкова години не сте разбрали: братовчедът на съпругата ви, граф Исидорус, е доверен агент на канцлера Берилиус. Впрочем, именно на него се дължат зачестилите напоследък пиратски нападения над търговските кораби на Де Феро.

— Братовчедът Ноа? — възкликна Алекс. — Не може да бъде!

Янус поклати глава.

— Проявявате похвална лоялност към роднините. Естествено, прав сте да не ми вярвате слепешком. Но ще се убедите в най-скоро време, когато ви пратя доказателства за подмолната дейност на Исидорус. Кое то ме връща пак към въпроса: как ще опазите внука си, след като го откриете?

— Лично ще бдя над момчето! — отговори разпалено Алекс. — Ще го обкръжа с най-верни хора и няма да допусна заплахата да стигне до него.

— Прекалено праволинейно — възрази Червената маска. — Допускате огромната грешка да приемете съществуването на заплаха, а после да търсите пътища за нейното отстраняване. А нима не би било по-лесно, ако заплахата просто не съществуваше?

— Какво искате да кажете?

— Опитайте се да разберете ситуацията, граф Медлер. В момента кралицата и канцлерът вярват, че момчето е мъртво и това автоматично премахва всяка заплаха за него. Младият Ланс, уверявам ви, се чувства отлично. Живее в скромно, но щастливо семейство, което се грижи за него и го обича. Какво повече може да иска едно момче на тази възраст? Разбирам вашите чувства, но нима ще проявите егоизма да им се поддадете с риск за живота на внука си?

Алекс не отговори веднага. Изпитваше все по-силна неприязън към този тип, който се опияняваше от собственото си красноречие и съвършено безсрамно манипулираше събеседника. И все пак нямаше как да не признае, че Червената маска е прав. Ако трябваше да постави от едната страна на везните благополучието на внука си, а от друга страна — желанието да го намери, би било егоизъм да се поддаде на личните чувства.

Разбира се, при условие, че Червената маска казваше истината.

— Добре, да речем, че се съглася — бавно изрече той. — Но нима искате да се откажа от момчето за цял живот?

— Не — поклати глава човекът зад масата. — Само за още четири години, или дори по-малко.

— Защо точно толкова?

— Защото тогава ще се разрази голямата буря и Ланс Де Феро ще бъде в самия ѝ център. Задава се война, графе. Вярвате или не, но вторият Армагедон наближава — и когато избухне, вашият внук ще бъде онзи, който има шанс да спаси света. Нима не усещате признаците на идващата война? Прастарият ред, въведен някога от Железния крал, се разклаща все по-осезаемо. Неприязънта между хора и неанди нараства, джуджетата на практика са извън обществото, а Малкият народ... той отдавна се е оттеглил, само шепя твърдоглавци все още не желаят да напуснат този свят. Започне ли тази война, ние с вас ще бъдем съюзници, независимо дали го желаем или не. Рано или късно ще трябва да опрем гръб до гръб и да се бием, за да не бъдем разгромени поотделно.

Алекс дълбоко си пое дъх и се втренчи в бледосините очи зад маската.

— Ще бъда груб, Янус. Какво ми доказва, че сте искрен, а не се опитвате да ме управлявате като кукла на конци? Откъде да знам, че наистина сте на моя страна — и че Ланс е жив?

В очите на събеседника му трепна нещо подобно на веселие.

— Първото доказателство ще получите скоро. Вече ви казах, очаквайте писмени документи, разкриващи подмолната роля на братовчедата Ноа. Колкото до внука ви... Нали знаете израза „Око да види, ръка да пипне“. Е сега ще ви го демонстрирам по един малко необичаен начин. Подайте ми ръката си.

И Янус пръв протегна ръка през масата. Беше странна ръка, почти женствена — крехка, с изящни кости и бледа прозирна кожа.

Алекс се поколеба, после на свой ред посегна напред. Усети под пръстите си хладната кожа на Червената маска и докосването го изпълни с удивително, необяснимо доверие. Сетне изведнъж се случи нещо невероятно. Всичко наоколо изчезна и графът се озова в друга стая, или по-скоро малък склад, както подсказваха рафтовете покрай стените, отрупани с разни стоки. През разбития прозорец се лееше ярката светлина на знойно пладне и в нейните лъчи долу по пода блестяха парченца стъкло.

В ъгъла имаше голям сандък, обкован с желязо. Приведено над него, едно момче с парцаливи дрехи и вехт тюрбан на главата трескаво човъркаше ключалката на катинара. Графът не успя да го разгледа добре, защото видението изчезна също тъй бързо, както се беше появило.

Той неволно разтвори пръсти.

— Това ли беше внукът ми?

— Не — отговори Янус с лека досада. — Не знам кое е това момче, но образът му често се появява, когато си мисля за Ланс Де Феро. Подозирам, че съдбите им са обвързани, но как — това все още е тайна за мен. Извинявайте, граф Медлер, налага се да повторим.

Повторното докосване на ръката му мигновено породило ново видение. Този път графът се озова в сигнална кула, стърчаща над гол скалист хребет. По хълмистата местност далече долу на запад гаснеха сетните лъчи на залеза, откъм изток прииждаше нощ и там се тъмнееше кръгло езеро в средата на обширен кратер. Алекс се опита да разпознае мястото, но такива места имаше хиляди на Селена. Това бе една от най-разпространените географски формации — пръстеновидна планина с възвишение по средата, най-често превърнато в остров от изобилните води на утринното топене и вечерните дъждове.

Както всички подобни кули, и тази имаше четири прозореца, ориентирани към четирите посоки на света. До западния седеше болезнено слаб монах с изпито лице, облечен в традиционното черно расо и с бяла качулка на Магедонисткия орден. Облакътен на перваза, той се взираше в далечината тъй съсредоточено, че Алекс неволно се усмихна, като си спомни думите от старата приказка: „Сестричке Ан, виждаш ли някого на пътя?“.

Внезапно монахът извърна глава. От квадратния отвор на пода се подаде чорлавата глава на тринайсет-четиринайсетгодишно момче. То пъргаво се изкатери горе и монахът с усмивка му махна с ръка.

— Здравейте, ратник Гозамбо — поздравя момчето.

Алекс го гледаше със затаен дъх. За пръв път виждаше внука си и от пръв поглед момчето му се стори грозновато — с дълга провиснала коса, леко прегърбена стойка и вехти конопени дрешки. Но като се взря в лицето му, изведнъж забеляза удивителна прилика със стария херцог Ларс. Същата масивна челюст, същият прав, тънък нос, същите надвиснали вежди, издаващи характерното за рода Де Феро упорство.

— Здравей, Ланс — отвърна монахът. — Радвам се да те видя. Повечето момчета престават да идват насам, щом се понаучат на четмо и писмо. Но за теб винаги съм имал надежди...

Видението трепна и изчезна. Алекс отново седеше в сумрачната стая и гледаше как ръката на Червената маска бавно се отдръпва от неговата.

Мълчанието между двамата събеседници се разтегли докато стана непоносимо. Накрая графът облиза устни и проговори с усилие:

— Значи това е моят внук Ланс Де Феро?

— Да — кимна човекът отсреща и пак замълча.

— И вие искате да се откажа от него за още четири години?

— Нищо не мога да ви наредя, графе. Каквото и да си мислите, спрямо вас аз съм безсилен, защото сте един от много малкото ми истински съюзници. След четири години аз ще се нуждая от вас и вие от мен. Мога само да ви моля: ако успеете в своите търсения на момчето — а аз не се съмнявам, че отсега нататък ще го търсите още по-упорито — в името на всичко свято стойте настрана. Не рискувайте да привлечете вниманието към него, това ще го погуби. Когато му дойде времето, съдбата сама ще ви събере. А дотогава се задоволете с мисълта, че Ланс е щастлив. И... се гответе за война.

— Боя се, че ме надценявате — възрази Алекс. — Не съм нито владетел, нито генерал. От мен най-много да излезе добър полеви командир, а и това не е особено сигурно.

— Вие пък се подценявате, графе. Нима не сте пребродили цяла Селена на дълж и шир? Нима не познавате теранските и селенските морета като собствения си джоб? Нима нямате връзки във всяко пристанище и което е особено важно — във всяко пустинно племе от

обратната страна на Селена? И накрая, нима нямате достъп до могъществото на търговската империя Де Феро?

— Какъв достъп? — въздъхна Алекс. — Империята е на Грималда. Честно казано, към нея трябваше да се обърнете. С нейното приказно богатство би ви била далеч по-полезна.

— Богатството е като слама — поклати глава Червената маска. — Първите вихри на войната ще го отвеят, първите пламъци ще го изпепелят. А има и още една причина да не се обърна към нея. Вярвате ли, че тя би изтърпяла четири години, без да прегърне внука си? Дори ако знае, че с това ще го обрече на смъртна заплаха?

Алекс не отговори.

— Няма, нали? — продължи Червената маска след кратко мълчание. — В това отношение жените са свирепи и непреклонни като самките на дългозъба. Затова се обърнах към вас и мисля, че всичко си казахме. Няма повече да ви отегчавам с моята словоохотливост. До нови срещи, графе. Желая ви всичко най-хубаво... и се гответе за най-лошото.

Той стана и леко се поклони. Разговорът беше приключил.

Няколко минути по-късно Алекс отново вървеше към хана. Имаше чувството, че е сънувал целия разговор. И както става със сънищата, онова, което му се струваше преди малко съвсем естествено, внезапно го порази.

За пръв път в живота си бе срещнал истински магьосник!

12

БЯЛАТА КАЛЯСКА

Елронд предусещал бедата и казал на Митрандир:

— И все пак предричам, че Единственият тепърва ще бъде открит, а тогава пак ще пламне война и с тази война ще дойде краят на днешната епоха. С нов мрак ще завърши тя, освен ако своенравната съдба ни прати незнайна помощ, ала дотам моят взор не достига.

— Много незнайни неща има по този свят — отвърнал Митрандир, — а помощта често идва от ръцете на слабите, когато Премъдрите се препънат.

Дж. Р. Р. Толкин,
„Силмарилион“

Но вместо онова, което нашето въображение ни кара да предположим, и което ние безрезултатно се мъчим да открием, животът ни дава нещо, което едва ли можем да си въобразим.

Марсел Пруст

ТИХО

МАНАСТИРЪТ „ВСИ СВЕТИИ И ХЕГЕМОНИ“

24 АВГУСТ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Наближаваше краят на дежурството и от умора ратник Гозамбо бе изпаднал в състояние, подобно на транс. Вече не усещаше тялото си и всичко се размиваше пред очите му, освен далечната сигнална кула на отвъдния хребет на Тихо.

Тих шум откъм стълбището го накара да извърне глава с надеждата, че смяната е подранила. Но вместо монашеска качулка, от квадратния отвор на пода се подаде чорлава момчешка глава. За миг Гозамбо се изненада, после позна гостенина и с усмивка му махна с ръка.

— Здравейте, ратник Гозамбо — поздрави момчето.

— Здравей, Ланс — отвърна монахът. — Радвам се да те видя. Повечето момчета престават да идват насам, щом се понаучат на четмо и писмо. Но за теб винаги съм имал надежди. Какво те води насам?

— Искях да ви питам за Черния път. Знам, в училище ни обяснявахте за него, но много неща не разбирам.

— Добре, момчето ми, питай — отвърна монахът и пак насочи поглед към западния хребет, защото дежурството не биваше да се прекъсва нито за минута.

— Ами... — Ланс се поколеба. — От известно време старият Хурго Злитопор ме учи на бой със секира. И той каза, че Черният път можел да ми помогне, ама още съм бил много малък за това.

— И е напълно прав — съгласи се Гозамбо. — Виж, Ланс, едно е да ви уча на основните догми на Черния път. Знам, че за повечето от вас всичко влиза през едното ухо и излиза от другото. В най-добрия случай ще спазвате тия догми чисто формално, без да си правите труда да ги разберете. Както, уви, става с повечето неанди, които дължат на Магед самото си съществуване, а тайничко клонят към Белия път. Но да разбереш Черния път, да вникнеш в самата му същност — това е съвсем друго. Трябва да го правиш с искрено желание и да отделиш години. Ако наистина търсиш това познание, идвай при мен, ще се опитам да ти помогна. И едва когато си изминал поне началото на Черния път, тогава можеш да потърсиш неговото приложение във военния занаят. Защото прекрачиш ли неподготвен натам, Немият брат ще те погуби.

— А кой е Немият брат? — запита момчето с жив интерес.

Ратник Гозамбо помълча, търсейки най-простичките думи.

— Виждаш ли, Ланс, във всеки от нас има две същества, а не едно. Първото — това е нашето „аз“, онова, за което се смятаме и което виждат околните. Но има и друго „аз“, скрито дълбоко в нас като сръчен и мълчалив слуга, готов винаги да свърши работата наместо нас. Не ти ли се е случвало многократно да вършиш по две неща

наведнъж? Например да ядеш и да разговаряш? Или да работиш нещо, а да си мислиш за съвсем друго?

Ланс бързо кимна.

— Точно това е Немият брат — продължи Гозамбо. — Онзи, който поднася лъжицата към устата ти, докато си се увлякъл в разговора. Или който работи, докато ти се унасяш в мисли. Скромнен и работлив, той е винаги нащрек, винаги се грижи нещата да бъдат наред, докато ние се разсейваме. Но и той си има чепат характер. Не си ли забелязвал как понякога вършиш съвсем необясними неща — особено на сегашната си възраст? Как нещо те тласка към пакости, дори когато знаеш, че ще си изпатиш?

Момчето отново кимна.

— Това пак е работа на Немия брат. Случва се да му омръзне слугуването и тогава се опитва да вземе връх, за да се позабавлява и той. Най-често с печални последици. Няма как да бъде другояче, тъй като не е създаден за господар. Той е просто слуга на истинското ни „аз“. И като всеки добър слуга познава отлично всяко кътче на своя дом — нашето тяло. Узнаем ли как да го помолим, ще изстиска от това тяло всички резерви на способности, сила и воля. Но не му ли сложим юзда при това, ще продължи да ни тласка към свърхчовешки усилия до пълно изтощение... или дори до гибел. Затова трябва много да внимаваме, преди да му дадем власт над себе си, особено ако държи оръжие. Някога са наричали такива бойци „берсеркери“. Били са страховити противници, изглеждали неуязвими, но смъртта ги покосявала само след няколко битки. Тъй че, драго мое момче, старият Хурго е прав. Още ти е рано да си играеш с Немия брат. Но Черният път ще ти помогне да стигнеш до това тънко и опасно изкуство. Засега няма да ти говоря повече. Помисли над това, което ти казах, а когато започнеш да си задаваш въпроси, ела пак при мен.

КОПЕРНИК

26 АВГУСТ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Въпреки напредналия вечерен час Филомена все още не се беше пренесла в нощните си покои и откъм стените на кабинета ѝ вече лъхаше мраз. Беше си наметнала дебелия кожена мантия и със злорадство видя, че спешното повикване е накарало Берилиус да дойде

по дневни дрехи. Точно така трябва да бъде, помисли тя. Нека да проличи, че никак не съм доволна.

— Не мога да ви разбера, бароне — хладно изрече тя. — Винаги сме били на едно мнение по въпроса за Ермелинда. Но от известно време щом стане дума за търсене на съпруг, вие започвате... нямам друга дума, започвате да шикалкавите. Оставам с впечатлението, че не желаете да използваме един неин бъдещ брак за благо на короната.

Канцлерът усети как по устните му трепва високомерна усмивка и побърза да я усмири. Тази глупава и самонадеяна жена беше тъй прозрачна със своята наивна инсценировка. Опитваше се да го накара да се чувства неудобно — него, избраника на Сянката, която дори сега стоеше невидима зад гърба ѝ, гледайки благосклонно Берилиус с пламтящите си очи.

— Така е, ваше величество — отговори спокойно той и сам се удиви на гласа си. Макар и тихи, думите му прозвучаха мощно и убедително.

Кралицата се стъписа. Не бе очаквала такъв отговор и ѝ трябваша няколко секунди, за да попита рязко:

— Защо?

— Защото един брачен съюз не е най-добрият начин да използваме нейно височество. И ако помислите, ще го разберете веднага. Да речем, че я омъжим за сина на един или друг херцог. Естествено, така печелим ценен съюзник. Ала още по-естествено ще е всички останали да бъдат разочаровани. Най-разочарованите ще станат наши тайни врагове. И трудно би могла да се прецени какво губим, когато печелим.

Филомена раздразнено тръсна глава.

— Винаги сте бил ненадминат в сладките приказки, бароне. Кажете тогава какво печелим, като губим една възможност да си осигурим съюзник?

— Много печелим, ваше величество. — Гласът на Берилиус неусетно стана мек, ласкав. — Позволете ми да ви върна към далечното минало. Приказната страна Англия ни е оставила много легенди, и една от тях е за кралицата-девственица Елизабет. Тя отхвърляла всички предложения за брак и казвала, че е сгодена за целия си народ. Затова народът я боготворял... макар че според друга

легенда си позволявала някои волности — например да язди на кон, загърната само с дългата си коса.

— Скандално! — промърмори Елизабет, но гледаше канцлера с жив интерес в очакване на подробности.

— Представете си нейно височество Ермелинда в подобна роля — продължи Берилиус, пренебрегвайки безмълвното ѝ любопитство. — Вярната сестра, изцяло отдадена на своя народ и на височайшия си брат. Прелестното, обаятелно лице на властта. И същевременно нежната ръка, чрез която негово величество ще може да върши онова, което не е допустимо за твърдата кралска десница.

В очите на Филомена трепна съмнение, после бавно разбиране. Берилиус мислено се усмихна. Колко лесно се управляват хората, когато умееш да докоснеш потайните струни в душите им.

— Ще си помисля — каза кралицата, ала в гласа ѝ нямаше и следа от колебание. — Ще си помисля... Но да вървим в нощните покои, бароне. Тук е студено, а вие сте по дневни дрехи.

ТЕРА

АРАБСКАТА ПУСТИНЯ

31 АВГУСТ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Нусафер Елхаджиб с бавна крачка се върна към опушените руини, пусна стоманения лък и колчана, и се просна по гръб в сянката на лозницата. Ръцете го боляха от претоварване, но беше доволен — стрелите стигаха все по-далече и по-далече. Вече трудно успяваше да открие някои от тях.

Имаше и още една причина да бъде доволен. С един-единствен удар бе успял да напълни ковчежето в тайника си почти до половината. Разбира се, като всяко хубаво нещо, и това си имаше обратна страна. Али Акбар, най-големият каирски посредник в търговията с дрога, щеше да дири под дърво и камък наглия крадец, дръзнал да посегне на спечелените му с труд и страдания (най-вече чужди) пари. Елхаджиб се надяваше името му да остане в тайна, но благоразумно реши да напусне града за един месец. И ето че вече от седмица живееше тук, в оазиса.

Суровите условия ни най-малко не го притесняваха. Можеше да спи под открито небе, беше си донесъл брашно, сушено месо и ориз, а фурмите от палмите допълваха оскъдното му меню. Вода имаше в изобилие. Ала не бе подозирал, че най-много ще го тормози скуката. Колкото и да се товареше с физически упражнения, разполагаше с твърде много свободно време, през което отчаяно му липсваше суматохата на големия град.

Един слънчев лъч се провря през листата на лозницата и падна право върху лицето му. Момчето примига и извърна глава настрани. Пред погледа му трептяха пъстри кръгове. А когато постепенно се разсеяха, той зърна нещо, което го накара да зяпне от изненада.

Някога край стената растяха розови храсти, за които майка му се грижеше неуморно. Пожарът ги бе изгорил до корен. Ала по някакво чудо в черните чукачета се бе съхранил живот и сега от тях избиваха крехки зелени листенца.

Ноздрите на Елхаджиб потрепнаха, сякаш отново усещаше уханието на тия рози, плъзнали нагоре по белосаната стена. После той си спомни за парфюмите, които приготвяше баща му от пустинни цветя.

— Най-уханни са цветята след дъжд, синко — казваше Фатин ал-Хакими. — Дъждът е рядка благословия тук, в пустинята, ала падне ли, виждаш как зеленината изведнъж избуява, за да се порадва на мимолетната влага. Тогава опитните билкари събират ароматни цветя, слагат ги в алабастрови съдове с течено масло и заравят съдовете в горещите пясъци за година.

Точно така правеше баща му. Когато след година прибираше алабастровите делви, той ги слагаше на хладно долу в мазето и малкият Абдул често слизаше там да отхлупи съдините и да се наслаждава на омайните благоухания.

Мисълта за мазето накара Елхаджиб да надигне глава. Дали бе оцеляло под развалините? Навярно. Ако разчистеше обгорелите греди от отвора, можеше да слезе там и да почива на хладно.

Той разкърши вдървените си рамене и се изправи. Можеше да започне разчистването още сега. Във всеки случай така щеше поне временно да се отърве от скуката.

Докато пристъпваше към купчината обгорели греди и камъни, горещият пустинен вятър хвърли пред нозете му бяло парцалче,

откъснато от тополата в края на оазиса. Момчето се наведе, разгъна парченцето плат и като присви очи, разчете върху него избелял надпис: „Благословен да си, благодетелю, що даряваш живот“.

Нещо свито до болка в гърдите му изведнъж се отпусна. Той дълбоко пое дъх и огледа руините. Вече не ги мразеше — те бяха просто развалини. Жертва като самия него. Остатъци от родния дом, съхранили въпреки всичко искрица живот и топлина.

Елхаджиб се наведе и подхвана първата овъглена греда. Знаеше, че мине ли часът на отмъщението, отново ще построи къща тук и ще заживее в нея, ако душата му успее да се съживи като обгорелите рози.

КОПЕРНИК

10 ДЕКЕМВРИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

... И всичко стана като в приказките.

През едно слънчево ранно утро откъм Фрамаурската порта се зададе открита бяла каляска, цялата окичена с червени рози. Теглеше я впряг от четири великолепни бели жребци, кочияшът бе също в бяло от глава до пети, а зад него седеше Ектор Буска, облечен в пищен тъмносин костюм с полувоенна кройка.

Цялата прислуга се струпана на прозорците на двореца. Госпожица Леверие дотича, надникна навън и припадна — малко театрално според Ермелинда — в ръцете на камериерките и готвачките.

— Ставай, глупава жено! — скара й се принцесата с тайно злорадство. — Нямаш време за глезотии! Твоят човек ще влезе всеки момент!

Гувернантката мигновено се опомни и изстена отчаяно:

— Ами че аз нямам какво да облека!

— Имаш — успокой я Ермелинда. — Поръчали сме ти чудесна бледокремава рокля за случая. Специално от лейди ле Прико. — Тя се завъртя настрани. — Ромелия! Клара! Бягайте да вземете роклята от стаята ми и се погрижете за тая паникьорка. Искам до половин час да изглежда тъй хубава, както никога през живота си.

Докато двете камериерки отвеждаха слисаната госпожица Леверие, към Ермелинда се приближи Хугберт. Изглеждаше сдържан и невъзмутим както винаги, но в очите му трептяха весели пламъчета.

— Нейно величество е предупредена, милейди — докладва той.
— Аудиенцията за господин Буска ще се състои незабавно.

В двореца Коперник „незабавно“ можеше да има много значения в зависимост от обстоятелствата. Но този път нещата се развиха наистина с главоломна бързина. Навярно това донякъде се дължеше и на любопитството на кралицата. Така или иначе, само след два часа всички придворни и голяма част от прислугата се бяха струпали в голямата дворцова зала. На двата трона върху черно-белия подиум седяха Ламборгин и Филомена, едно-стъпало по-долу бяха местата на Ермелинда и Берилиус.

Вратата в дъното се разтвори и Ектор Буска влезе с твърда, решителна стъпка. На пет крачки от подиума той спря, подгъна коляно и приведе глава.

— Станете, господин Буска — благосклонно изрече Филомена.
— На какво дължим удоволствието да ви видим?

Посетителят се изправи, разпери ръце и я погледна с театрално покрусена физиономия.

— Уви, ваше величество, пред вас стои един крадец. Дошъл съм да похитя най-красивото цвете в двореца ви. Нямам извинение, но ще опитам поне донякъде да се откупя със скромни дарове.

Шамбеланът Хелардон стоеше в тържествена поза отдясно на подиума. При тия думи на Ектор Буска той кимна настрани и в залата влязоха четирима лакеи, носещи даровете.

Както повеляваше церемониалът, принц Ламборгин пръв получи своя подарък. Макар че се стараяше да сдържа нетърпението, той бързо разкъса опаковката, отвори кутията от позлатено дърво и измъкна отвътре кристална топка върху кръгла поставка от странен материал — нито дърво, нито кост, нито камък. Топката изглеждаше съвършено черна, но щом се разтръскаше, из нея започваха да танцуват стотици златни искрици, между които вихрено летеше блестящо метално вретено с тесни, издължени назад криле. Върху поставката бе изписано с архаични ъгловати букви: КОСМИЧЕСКА ЯХТА ЛАМБОРГИНИ.

Очите на младия принц грейнаха от възторг. Не знаеше какво точно означава „космическа яхта“, но се досещаше, че става дума за

онези вълшебни машини, с които Древните са летели между световете. И че е получил в дар една безценна реликва отпреди петнайсет века, носеща като по чудо неговото име.

Следваше подаръкът за кралицата — диадема от едри перли, разпръскващи млечно сияние в сумрака на залата. Филомена плъзна доволно пръсти по накита. Перлите открай време се смятаха за символ на Селена и по този начин гостът подсказваше, че признава нейната задкулисна власт над кралството.

За Берилиус подаръкът, макар и скъп, беше чисто мъжки и не толкова изобретателно подбран — каса осемнайсетгодишен кубински ром и дузина чаши от превъзходен бохемски кристал със златни шарки. Той обаче остана доволен, че е получил нещо сериозно, а не някакви безполезни глезотии.

Накрая дойде ред на принцесата.

За да даде пример на брат си, тя разгъна опаковката съвсем бавно, сякаш изобщо не се вълнуваше в предвкушване на изненадата. И цялата ѝ съдържаност се изпари, когато видя какво има в кутията.

Беше миниатюрно шкафче от слонова кост със златен обков и инкрустации от ацтекански седеф, които хвърляха пъстроцветни отблясъци. Имаше шест мънички чекмедженца и във всяко от тях върху кадифена подложка лежеше по един чудесно шлифован скъпоценен камък: диамант, изумруд, рубин, сапфир, топаз и аквамарин.

— Е, господин Буска — изрече благосклонно кралицата, — каквито и прегрешения да си въобразявате, че имате към нас, смятайте ги за опростени. Радваме се да ви посрещнем в двореца и във ваша чест ще устроим празничен бал. — Тя се усмихна лукаво. — Надявам се да си намерите и дама за танците.

Празненството се оказа невероятен успех. Музикантите свиреха с жар, всички гости бяха в отлично настроение и танцуваха до премаляване. Но едва към края на празника Ектор Буска покани на танц принцесата и използва случая, за да прошепне в ухото ѝ:

— Мило мое момиче, задължен съм ти повече, отколкото можеш да си представиш. И ще ти бъда задължен докато съм жив. Знам, в момента имаш всичко но повярвай на един стар и препатил човек —

съдбата понякога се обръща. Затова помни: помръкне ли небето над теб, не се колебай. Прати ми вест и ще сторя всичко за теб. Това не са празни думи. Казвам го и го мисля искрено. Всичко.

Две тери по-късно бялата карета отведе завинаги от двореца разплаканата, но щастлива госпожица Леверие.

КАПЕЛА

16 ДЕКЕМВРИ 1537 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

От три месеца насам старият херцог Ларс Де Феро изглеждаше подмладен и изпълнен с енергия. Когато изобщо обръщаше внимание на това, Грималда предполагаше, че се дължи на общуването му с Василена. Младото момиче имаше чар на истинска полуфейри и около нея вечно витаеше бодър и жизнерадостен дух. Херцогът наистина се бе привързал към Василена и отделяше много време на създадената от нея модна къща. Но причината за подмладяването му беше друга и той грижливо я криеше от дъщеря си. Единствено Алекс бе в течение на тайната му. Нямахме как да е другояче, след като всичко бе почнало тъкмо от него.

Тази вечер двамата седяха в работния кабинет на херцога с чаши теранско бренди в ръце. Пламъците в камината пращяха от време на време, допринасяйки с този тих шум за уютната атмосфера.

Херцогът пръв наруши тишината.

— Не знам с кого си се сблъскал Алекс, и не знам кой път го е довел при теб — Черният, Белият или... Сивият. Но едно е сигурно: този човек си държи на думата. Документите, които получихме, са недвусмислени. Друг е въпросът по какво чудо се е сдобил с тях този твой Янус, но няма и капка съмнение, че Ноа от години поддържа тайна връзка с Берилиус. И днес се налага да помислим за най-важното: какво да правим сега?

Алекс остави чашата на масичката до себе си и се навъси.

— Какво има да мислим? И двамата сме на едно мнение: топили сме змия в пазвата си. Знаеш не по-зле от мен как се постъпва с предателите.

— О, не! — възрази Ларс Де Феро с широка усмивка. — Извинявай, младежо, но разсъждаваш наивно като прост десетник от пехотата. Разбери: разкритият шпионин е безценно съкровище. Той все още нищо не подозира, все още е на наш терен и няма намерение да избяга. Трябва дълго, внимателно и предпазливо да го следим, за да разкрием връзките му. После можем да му подхвърлим лъжливи сведения, за да работи за нас, без изобщо да подозира. Казано с две думи, Ноа е жокер, откраднат от колодата на противника. Ще го разобличим едва в краен случай, но и тогава има начини да работи за нас. Дори ако Берилиус знае, че сме разкрили хитрините му, депешите на Ноа — продиктувани от нас — ще го хвърлят в съмнение: истината ли казва двойният агент или не? Това е положението, драги ми Алекс, и още отсега предвкусвам каква великолепна игра ще се развихри.

— Откъде знаеш всичко това? — изненада се графът.

Старият херцог се усмихна още по-широко.

— О, това не е нищо. Да можеше да видиш баща ми в действие, лека му пръст. Такава лисица беше, че никой на Селена не можеше да се мери с него. Той ме научи на някои трикове, но и много тайни отнесе в гроба...

Двамата отпиха от брендите и помълчаха.

— А какво става с ратник Гозамбо? — попита след малко Алекс.

Усмивката на херцога изчезна.

— Нищо — призна неохотно той. — Използвах всичките си връзки в Тимишоара, но не изкопчих нищо от Черната катедрала. Стиснали са се здраво като бедрата на девственица. Признават само каквото знаехме и без тях: имало е такъв висш свещеник, но поради някакъв неуточнен скандал са го разжалвали до прост ратник. Дори не се знае дали е на Тера или на Селена. Има предположения, че са го пратили в Африка да проповядва Черния път. Там също има кратери, ще знаеш. Споменаха ми за един в Централна Африка, нарича се Нгоронгоро. Сигурен ли си, че видението е било от Селена?

Алекс поклати глава.

— Никаква Тера. Селена беше, но мястото може да е къде ли не — от Птолемеус до Циолковски.

— И все пак ще продължиш да го търсиш — тихо каза херцогът.

— Да — съгласи се Алекс. — Ще продължа. Само за едно се моля: Грималда да не узнае. Живи ще ни одере и двамата, ако разбере,

че сме крили от нея.

— Значи трябва много да внимаваме. И междувременно да се подготвяме, както ти е препоръчал Янус. Дотук сме сигурни, че ни е казал истината. Защо и останалото да не се окаже вярно?

— Кое? — скептично изсумтя графът. — За втория Армагедон? За пророчеството? Нима наистина вярваш, че след четири години от небето ще дойде кораб да донесе магическа чаша с рубин?

Херцог Ларс Де Феро замислено се загледа в пламтящата камина.

— Знам ли... — тихо промърмори той. — Може и да дойде. Във всеки случай нямам търпение да видя какво ще стане след четири години...

13

ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР (ФИНАЛ)

Снарядът продължаваше да се движи, но навсякъде хаосът беше все същият. Непрекъснато се редуваха срутени циркуси, кратери, планини. Нямаше вече равнини и морета. Някаква безкрайна Швейцария или Норвегия. Най-после в средата на тая напукана област на върхната ѝ точка се видя най-бляскавата планина на лунния диск, ослепителният Тихо, който потомството ще нарича винаги с името на славния датски астроном.

Жул Верн, „Около Луната“

*Ils s'en sont allés
Aussi loin que leur bateau pouvait les emporter
Pour savoir ce qu'on trouvait au bout de
l'univers
Pour savoir où finissait la mer.*

*Ils se sont perdus
Entre le soleil et l'eau qui n'en finissait plus
Accrochés dans les haubans les yeux vers
l'horizon
A deux doigts d'en perdre la raison.*

*Pour pouvoir tenir
Pour ne pas se laisser mourir
Ce qu'il leur a fallu subir
Le saura-t-on jamais?*

*Mais Dieu leur a donné
Des princesses pour esclaves
Et des rois enchaînés
Et les clés d'un paradis d'un monde
merveilleux
Des empires aux trésors fabuleux, fabuleux.*
Charles Aznavour,
„Les Aventuriers“^[1]

ПРАВИЯТ ПЪТ

ЧЕТИРИ ГОДИНИ ПО-КЪСНО

22 ЮЛИ 1542 Г. НА ПЕТАТА ЕПОХА

Разтърсван от неудържими тръпки, Финеган с върховно усилие се изправи на крака. Омекналите му колене се подгъваха. Той подпря длани на писалището, прехвърли тежестта си върху тях и зачака пристъпът да отmine. Беше болен, ала дали ставаше дума за обикновена треска, или за телесно страдание, причинено от тежък душевен потрес — това не можеше да прецени с размътения си разум. Зъбите му тракаха от убийствения студ, пронизващ цялото му тяло, и той си помисли, че трябва на всяка цена да се стопли. Сети се за мангала в камбуза, но знаеше, че не би имал сили да се добере дотам.

Не толкова съзнателно, колкото механично, Финеган се озърна из тясната каюта и погледът му спря върху сивия плащ, закачен на една от медните куки откъм вътрешната страна на вратата. Странен плащ, отбеляза частицата здрав разум, незасегната от болестта. Мекият, тънък плат сякаш излъчваше бледо сияние в полумрака на каютата и заблуждаваше зора, изглеждайки ту черен, ту тъмносив, ту почти бял. Монахът повдигна крак, пристъпи натам, залитна и се подпря на стената. Посегна с трепереща ръка, смъкна плаща от куката и опита да се наметне, но нямаше сили дори за това. Едва от третия опит успя да се загърне — и ласкавият допир на непознатата материя изведнъж стори чудо. Треската мигновено отмина, главата му се избистри като

небосвод след лятна буря и енергията почна да се завръща в изтерзаното му тяло.

Отначало предпазливо, после все по-уверено Финеган се изкачи по стъпалата към палубата, заобиколи откъм левия борд и когато надстройката престана да закрива носа на кораба, поредната изненада го накара да застине за миг.

Не беше сам!

Едно безжизнено тяло бе клюмнало до фокмачтата, привързано здраво с въжета към нея. Вкочанените му ръце продължаваха да стискат дори в смъртта голяма златна чаша, украсена с един-единствен едър, кървавочервен рубин. Чорлавата коса провисваше пред лицето на покойника, но монахът веднага го разпозна. Беше Нико. Финеган отново си спомни последните редове от корабния дневник: *„Нико не е на себе си. Ту седи като вцепенен и се взира с празни очи в бокала с рубин, ту напира да скочи зад борда. Наложил се да го върже за фокмачтата.“*

Уви, капитан Йоргос, дори и това не го е спасило, тъжно помисли монахът. Ти намери своя незнаен морско-небесен гроб като моряк от легендите, а сега твоят брат ще те последва.

Той посегна да отметне косата от лицето на мъртвеца и в секундата преди да докосне лицето му, зърна в някакъв изблик на мистично прозрение какво ще се случи след броени минути.

... Тялото лежеше на палубата, зашито в груб саван от парче резервно платно. Брат Финеган склони глава, сплете пръсти и от все сърце изрече кратка заупокойна молитва. Постоя малко, унесен в спомени за краткото си познанство с този лъчезарен младеж, после се наведе и с усилие преметна трупа зад борда. Видя го как потъва все по-надолу и по-надолу през зеленикавото сияние на водата, отправен към прозиращите през нея звезди.

— Сбогом Нико, братко на делфините — прошепна развълнувано Финеган. — Дано Всевишният и свети Джон ти помогнат да се завърнеш в любимите си вълни на Егея.

... Но видението трая само един кратък миг. Сетне пръстите му допряха челото на Нико и Финеган трепна от смайване, когато вместо восъчната студенина на смъртта усети жива, топла плът.

Финеган неведнъж бе виждал смъртници да се връщат от прага на гроба, но за пръв път изпита тъй мощно чувство на облекчение, смайване и възторг, че в очите му бликнаха сълзи. Няколко секунди той стоя потресен от избухналата в душата му надежда. После с неловки от вълнение пръсти развърза въжетата, подхвана безчувственото тяло на младежа и с незнайно откъде дошла сила го вдигна на ръце.

С бавни стъпки слезе в трюма, положи Нико на койката в капитанската каюта и се запита как може да му помогне. От оскъдния си опит с подобни случаи знаеше, че в сегашното състояние младежът се нуждае от покой и топлина. Финеган изтича в камбуза, разпали готварския мангал, откачи го от предпазните скоби и се върна с него в каютата. Нико продължаваше да лежи неподвижно. Дишането му беше плитко, неравно. Монахът се опита да измъкне златния бокал от ръката му, но вдървените пръсти стискаха като клещи. Тогава той легна до младежа, притисна се към него, за да му предаде от своята топлина и разпъна над двамата странния сив плащ.

Мина може би четвърт час и стегнатите мускули на Нико като че се поотпуснаха. Дишането му стана по-спокойно. Вече не беше в болезнен припадък, а потънал в дълбок сън. Брат Финеган внимателно стана, зави го с дебело вълнено одеяло, донесе от камбуза кана вода и я остави до леглото. После се замисли какво да прави тепърва.

За момента бе сторил за Нико каквото му беше по силите. Сега думата имаше най-великият лечител — Природата. Но дори да владееше сто пъти по-богат целителски опит, никакви грижи нямаше да бъдат от полза, ако „Елпида“ не оцелееше. Трябваше по някакъв начин да върне шхуната към реалния свят — сам, без ничия помощ. И без да знае как да го стори, защото спомените му от плаването дотук бяха запечатани и всеки опит да си ги възвърне би довел неминуемо до нов, може би още по-тежък припадък.

Той сложи в мангала още малко дървени въглища, раздуха ги добре, остави прозорчето леко откренато за проветрение, след това се загърна със сивия плащ и отново се изкачи на палубата. По стар моряшки навик наплюнчи пръст и го вдигна високо, за да определи откъде духа вятърът. Но не усети нищо. Въздухът изглеждаше

абсолютно неподвижен като в пълно безветрие. И все пак като вдигна глава, Финеган зърна на фокмачтата знаме от онзи странен, ефирно-сребрист материал, който бе видял в килията на отец Амвросиас. Въпреки привидния щил някаква тайнствена сила го развяваше почти право напред — натам, където се синееше огромният облачен диск на Тера.

Изпълнен със страхопочитание, монахът гледаше тази вълшебна материя, сътворена от негови събрата по вяра. Ръката му бавно се вдигна за кръстен знак и в паметта му прозвучаха стиховете от мистичната поема на свети Джон Оксенфордски:

*Живееше в Арверниен
морякът смел Еарендил;
за своя кораб здрав и лек
той взе дърво от Нимбретил;
извая сребърен фенер
и ясни сребърни платна,
носът бе като лебед бял
със знамена от светлина.*

— Бил ли си тук, свети човече? — прошепна той, сякаш блаженият мъдрец от древното минало можеше да го чуе. — Видял ли си с очите си тая прекрасна и страшна гледка, или Бог в безкрайното си милосърдие ти я е разкрил, за да я опишеш пред вярващите?

Погледът му слезе надолу по мачтата към гика, където надипленото платно бе обвито в брезентов калъф. Финеган разкопча ремъците, смъкна брезента и не се учуди, като видя отдолу същата сребърна паяжина. Но след като помисли малко, той поклати глава. Знаеше, че сам няма да се справи с основните платна. За тях би му трябвал поне още един човек. Засега просто нямаше друг избор, освен да се ограничи със стаксела и кливера. А и така би било по-предпазливо, поне на първо време, докато привикне с плаването по тайнственото небесно течение.

Един час по-късно след много усилия брат Финеган бе успял да вдигне и закрепил двете предни платна. Безплътният вятър веднага ги изду и понесе „Елпида“ напред по сияйния бледозелен канал през вселенската шир. Застанал на щурвала, монахът не откъсваше поглед от водата пред себе си. Доколкото можеше да прецени, Правият път бе широк около две морски мили. По ръбовете му сиянието избледняваше, отстъпвайки място на чернотата на космоса и Финеган за нищо на света не би искал да провери на практика какво би станало, ако шхуната излезе навън. Затова строго се придържаше към средата, грижливо коригираше всяко отклонение и с тревога се питаше какво ще стане, когато умората го надвие.

Поне едно е хубаво, каза си той с въздишка. Няма вълнение. Водата е гладка като огледало и само едва се полюшва.

Нямаше представа колко време е минало, но вкопчените в щурвала пръсти започваха да го болят, а погледът му да се премрежва и трябваше често да разтрива очи с юмрук. Навярно затова в първия момент си помисли, че му се привижда, когато каналът отпред се раздвои като буквата Y. Ала очите не го заблуждаваха — наистина приближаваше разклон на небесното течение и трябваше да реши кой път да избере. При това за броени минути, защото макар въздухът и водата да изглеждаха неподвижни, Финеган усещаше, че шхуната се движи с невъобразима бързина спрямо околното пространство. За последните два-три часа дискът на Тера бе нараснал видимо, а това означаваше, че „Елпида“ е преодоляла огромни разстояния.

Дясно на борд, реши Финеган с безумната храброст на човек, който няма какво да губи. Натам и вятърът беше по-благоприятен, и пътят към Тера изглеждаше по-прав. Разклонението шеметно летеше насреща, ето, вече беше съвсем наблизо, щурвалът послушно се завъртя под дланите му и шхуната с изящна лекота пое по новия курс.

В този момент се случи нещо загадъчно и тревожно.

Отпред, право по курса, се появи мъничко черно петънце. То бързо растеше и само след секунди Финеган успя да го различи ясно: дървесен дънер с почерняла от водата кора, попаднал тук незнайно кога и незнайно как. Ала не това бе най-изненадващото. Смайващата гледка бе друга — изправена в несигурно равновесие върху този

импровизиран сал, някаква странна човекоподобна твар отчаяно размахваше ръце срещу идващия кораб и крещеше нещо, ала до слуха на Финеган не достигаше нито звук.

Всичко стана за броени секунди. Сетне дънерът стремително прелетя покрай левия борд, отмина и бързо изчезна в далечината зад кърмата. Монахът само успя смътно да зърне дребно мършаво тяло със стърчащи ребра, болнава сивкаво-зеленикава кожа, костеливи ръце и крака с ципести пръсти, и изпито лице с огромни кръгли очи, излъчващи мътна жълтеникава светлина като блясък на блатни огънчета.

Що за създание бе това? Откъде идваше, накъде отиваше и какво искаше от срещнатия в безкрая кораб? Напразни въпроси. Едва ли някога щеше да узнае отговора им.

Финеган отлепи ръка от щурвала, прекръсти се и продължи да управлява шхуната, която летеше все по-стремглаво по магическия канал през бездната.

Сребрист блясък далече наляво привлече вниманието му. Сред чернотата на безкрая висеше някаква лъскава метална грамада, отразяваща ярките лъчи на Слънцето и Дневната звезда. Тя нямаше ясно определени очертания, приличаше на хаотичен сбор от грамадни кубове, цилиндри и пръстени, съединени с метални греди и преходни тунели.

Колкото и да се тревожеше за курса, Финеган не устоя на парещото любопитство. Блокира щурвала, изтича долу в капитанската каюта и грабна далекогледа от стената над писалището, като хвърли мимоходом едно око на Нико. Младежът продължаваше да спи, но дишаше по-спокойно и лицето му бе поруменяло. Успокоен, монахът бързо се изкатери горе, провери щурвала и насочи далекогледа към загадъчния обект отляво.

Металните стени сякаш подскочиха насреща му. Сега ги виждаше съвсем отблизо и с тръпка на страхопочитание осъзна, че това е една от легендарните небесни крепости на Древните. Наистина всемогъщи създания са били, помисли си развълнувано той. Достигнали са мощта на Всевишния... и са платили скъпа цена за това.

Сякаш в отговор на тази мисъл в обектива на далекогледа се появи един от кръглите илюминатори на небесната крепост... и за част от секундата Финеган видя нещо, което щеше да го спохожда в кошмарни сънища до края на живота му.

Сред просторно помещение във вътрешността на крепостта висяха няколко човешки фигури, облечени в бели костюми с прозрачни шлемове на главите. Ала през шлемовете прозираха не лица, а озъбени черепи с черни дупки вместо очи. Мъртъвци, отдавна намерили своя вечен гроб тук, сред безкрая. Ново необяснимо прозрение прелетя през главата на брат Финеган и в него той осъзна, че тия люде са били тук в деня на Армагедон, а сетне са останали в небесната крепост да умират бавно, без възможност да се завърнат в човешкия свят.

Гърлото му се сви от състрадание, но нарастващата скорост на шхуната не му остави време за повече наблюдения. Той закачи далекогледа до безполезния извън Тера компас, обърна гръб на крепостта, превърната в гробница, и отново хвана щурвала. Ставаше все по-трудно да се придържа към средата на потока, корпусът сякаш подскачаше върху невидими вълни — все още леки, но постепенно нарастващи. И все пак го изпълваше крехка надежда — родният свят идваше все по-близо. Може би въпреки всичко щеше да успее да намери пътя към живите, топли морета.

И ненадейно пламъчето на надеждата трепна и изгасна, защото Финеган видя за какво се е опитвало да го предупреди онова окаяно създание.

Отпред, право по курса, бързо нарастваше силуетът на грамаден черен галеон. Нито една човешка фигура не се мяркаше по пустите палуби, платната бяха скатани, ала откъм зловещия кораб лъхаше тъй гибелна и скверна заплаха, че ако можеше, монахът тутакси би насочил шхуната по обратния курс. Ала нямаше нито време, нито възможности за това. Нямаше как да поддържа курс байдевинд — не и сам, не и в този тесен коридор от сияеща вода. Оставаше му само да стиска руля и да отправя към Бога несвързани, страстни молби за помощ.

И Всевишния навярно го чу, защото се случи истинско чудо. Платната изведнъж промениха цвета си от сребрист на черен, черен стана и плащът върху плещите на самотния мореплавател. Финеган нахлупи качулката почти до носа си и разтреперан зачака кога ще отmine черният кораб.

— КОЙ СИ ТИ? — изрева ненадейно в главата му глас безмълвен, ала тъй страшен и мощен че разтърси самите му кости. Идваше от вътрешността на привидно пустия галеон. И ако един звук може да има цвят, този глас бе също тъй черен като зловещия кораб.

Монахът мълчеше.

Нечий взор плъзна по него — безплътен, ала отблъскващ до потрес като студено пипало на лигава твар от морските бездни. Финеган усети лъхачтата от него враждебност към всичко живо, сетне взорът възприе привидната чернота на плаща и изведнъж нещо се промени. Враждебността на незнайното страховито чудовище от галеона изчезна и то прати към „Елпида“ своята благословия, ако изобщо можеше да се нарече така съзаклятническото пожелание за успех в някаква гнусна и немислима мисия.

Черният кораб прелетя край шхуната и Финеган вече отваряше уста за въздишка на облекчение, когато зад гърба му отекна рев. Яростен зверски рев на грозен хищник, осъзнал, че е изтървал плячката си. Но странно — яростта не бе насочена към него.

Финеган се озърна.

Нико се подаваше от трюма, все още стискайки златната чаша и рубинът върху нея хвърляше сред вселенския мрак победоносно огнено зарево.

Зад тях галеонът мълниеносно разпъна платна — тъй бързо, както никой простосмъртен екипаж не би могъл да го стори.

— Нико! — изкрещя отчаяно Финеган.

Нямаше време за размисли. Той закрепил щурвала, хвърли се към младежа и го разтръска за раменете.

— Нико! Чуй ме! Трябва да вдигнем всички платна. Побързай, ако ти е мил животът!

Двамата се втурнаха към скрипеца на гротмачтата и напрегнаха всяка капка енергия в измъчените си тела, за да го завъртят.

Изминаха още час или два, изпълнени с нечовешко напрежение, надежди и отчаяние. Надежди, защото лека като чайка, „Елпида“ успяваше да поддържа дистанцията от черния преследвач. Отчаяние — защото въпреки всичко галеонът не изоставаше... и защото — Финеган осъзна с ужас това — бяха попаднали в погрешното течение.

То минаваше на хиляди километри от Тера. След като толкова часове родната планета бе нараствала, сега тя мина вляво от тях и отстъпи място на Селена, която на свой ред взе да расте право по курса.

Все по-близо и по-близо идваше нейният диск, постепенно изпълни целия небосвод отпред и разстоянието намаляваше стремглаво. Хиляди километри... стотици... десетки. Курсът леко се промени, плъзна почти успоредно на повърхността на планетата, но продължаваше неотклонно да слиза надолу. Летяха над Морето на спокойствието и за кратко в гърдите на Финеган отново се върна надеждата, че ще успеят да се спуснат върху морските вълни. Сетне отдолу се плъзнаха планински ридове, хълмове, дълбоки котловини и клисури, остри зъбери и сенчести долини с проблясващи в тях реки. Изгряващото слънце хвърляше бледи кървави отблясъци над този хаотичен пейзаж.

Бяха достигнали самата линия на залеза и навлизаха в нощта, когато Правият път свърши.

Широката водна ивица изчезна като отрязана с нож. Още миг или два шхуната продължи да се носи напред по инерция. После изгуби опора и полетя право надолу от четири километра височина.

— Господи, приеми душите ни! — прошепна брат Финеган и с едната ръка стисна безполезния щурвал, с другата здраво прегърна Нико през раменете.

Под тях една огромна пръстеновидна планина, едва огряна по върховете от първите лъчи на изгрева, бе зинала да ги погълне...

[1] Те заминаха тъй далеч, колкото можеше да ги отнесе техният кораб, за да узнаят какво има в края на вселената, да узнаят къде свършва морето. Те се изгубиха между слънцето и безкрайната вода, вкопчени във въжетата, впили очи в хоризонта, на косъм от лудостта. Ще знаем ли някога какво са изтърпели, за да могат да издържат, за да не се оставят да умрат? Но Бог им даде принцеси за робини и крале в окови, и ключовете на рая, на един чуден свят, на империи с приказни съкровища.

Шарл Азнавур, „Авантюристите“ ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.